

TÜRK-İŞ TÜRKİYE
İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU

BAŞKANLAR KURULUNA SUNULAN

YÖNETİM KURULU
ÇALIŞMA RAPORU

4 NİSAN 1996
ANKARA

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi
TÜRK-İŞ TÜRKİYE
İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU

BAŞKANLAR KURULUNA SUNULAN

**YÖNETİM KURULU
ÇALIŞMA RAPORU**

4 NİSAN 1996
ANKARA

TÜRK
Bilgi Merkezi
Tarih:.....
Demirbaş No:.....1501.....
Tasnif No: 331. 8806 Bas. N 96

**TÜRK-İŞ ONSEKİZİNCİ ÇALIŞMA DÖNEMİ
BAŞKANLAR KURULU ÜYELERİ**

1. Bayram MERAL
2. Şemsi DENİZER
3. Enver TOÇOĞLU
4. Salih KILIÇ
5. Sabri ÖZDEŞ
6. Baki BAŞDEMİR
7. Selahattin GÜNGÖR
8. H.Hüseyin KAYABAŞI
9. Selahattin ATAMAN
10. Bayram YILDIRIM
11. Mansur BURGUCU
12. Orhan BALTA
13. Hüseyin KARAKOÇ
14. Ömer ÇELİK
15. Zeki POLAT
16. Hayrettin DEMİRÖZ
17. Yener KAYA
18. Gural ERÇAKIR
19. Mithat SARI
20. Ali Ekber GÜVENÇ
21. Metin TIRYAKIOĞLU
22. Turgut YILMAZ
23. Tamer ERLAN
24. Mustafa BAĞÇECİ
25. Mustafa ÖZBEK
26. Behzat ERDAL
27. Nazım TUR
28. Fikret BARIN
29. Tefvik ÖZÇELİK
30. Faruk BARUT
31. Mahmut ÖZONUR
32. Mustafa BONCUKLU
33. Ahmet BALAMAN
34. Sabri TOPÇU
35. Nurettin GİRGİNER
36. Turan UZUN
37. Atılay AYÇİN
38. Hasan BİBER
39. Cengiz TEKE
40. Mustafa BAŞOĞLU
41. Cemail BAKINDI
42. İzzet ÇETİN
43. Ziya SONAY
44. Efendi GÜVERCİN
45. Mustafa SOLMAZ
46. Önder KONULOĞLU

- TÜRK-İŞ Genel Başkanı
TÜRK-İŞ Genel Sekreteri
TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri
TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri
TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri
TARIM-İŞ Genel Sekreteri
ORMAN-İŞ Genel Başkanı
TÜRKİYE MADEN-İŞ Genel Başkanı
GENEL MADEN-İŞ Genel Başkan Vekili
PETROL-İŞ Genel Başkanı
PETROL-İŞ Genel Sekreteri
TEKGIDA-İŞ Genel Başkanı
TEKGIDA-İŞ Genel Sekreteri
ŞEKER-İŞ Genel Başkanı
TEKSİF Genel Başkanı
TEKSİF Genel Sekreteri
DERİ-İŞ Genel Başkanı
AĞAÇ-İŞ Genel Başkanı
SELÜLOZ-İŞ Genel Başkanı
BASIN-İŞ Genel Başkanı
BASİSEN Genel Başkanı
BASS Genel Başkanı
ÇİMSE-İŞ Genel Başkanı
KRİSTAL-İŞ Genel Başkanı
TÜRK METAL Genel Başkanı
TÜRK METAL Genel Başkan Vekili
DOK GEMİ-İŞ Genel Başkanı
YOL-İŞ Genel Başkan Vekili
YOL-İŞ Genel Sekreteri
TES-İŞ Genel Başkanı
TES-İŞ Genel Başkan Vekili
TEZKOOP-İŞ Genel Başkanı
TÜRK KOOP-İŞ Genel Başkanı
TÜMTİS Genel Başkanı
DEMİRYOL-İŞ Genel Sekreteri
DENİZCİLER Genel Başkanı
HAVA-İŞ Genel Başkanı
LİMAN-İŞ Genel Başkanı
HABER-İŞ Genel Başkanı
SAĞLIK-İŞ Genel Başkanı
TOLEYİS Genel Başkanı
TÜRK HARB-İŞ Genel Başkanı
TGS Genel Başkanı
BELEDİYE-İŞ Genel Başkanı
BELEDİYE-İŞ Genel Başkan Vekili
TÜRK SEN Genel Başkanı

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ

I- EKONOMİK ve SOSYAL ALANDAKİ GELİŞMELER

. 1995 Genel Seçimi.....	1
. 1996 Yılı Başında Türkiye Ekonomisi.....	3
. Geçici Bütçe.....	7
. 1996 Yılı Vergi Düzenlemeleri.....	9
. Tüketici Fiyatları İndeksi Değişiklikleri.....	19
. Fiyat Artışları ve Enflasyon.....	22
. Gıda Harcaması.....	23
. İstihdam ve İşsizlik.....	24
. Kayıtdışı Ekonomi.....	27
. Gümrük Birliği.....	29

II- İŞÇİ HAK ve ÖZGÜRLÜKLERİNİ KORUMA ÇALIŞMALARI

. Başkanlar Kurulu Toplantısı (20 Aralık 1995).....	33
. Başkanlar Kurulu Açıklaması(20 Aralık 1995).....	33
. 24 Aralık 1995 Genel Seçimlerin Sonuçlarına İlişkin Açıklama (26 Aralık 1995).....	34
. Yeni Yıl Mesajı.....	35
. 158 Sayılı Sözleşme ile İlgili Olarak ILO'ya Yapılan Başvuru.....	36
. Avrupa Birliği-Türkiye,Sosyal Haklar ve Serbest Dolaşım	40
. Terör Olaylarına İlişkin Açıklama (11 Ocak 1996)	42
. Tasarrufu Teşvik Nemaları ile İkramiyelerin Ödenmesi İle İlgili Açıklama.....	43
. Genel Başkanın Basın Toplantısı (13 Şubat 1996)	44
. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü.....	46
. Kadın İşçiler İkinci Büyük Kurultayı (9 Mart 1996)	46
. Uluslararası Endüstri İlişkiler Konferansı (15 Mart 1996)	46
. Genel Eğitim ve Teşkilatlandırma Sekreterleri Toplantısı (18 Mart 1996).....	48
. Ziyaretler.....	49
. Toplu İş Sözleşmesi Çalışmaları.....	52

III- SOSYAL GÜVENLİK ÇALIŞMALARI

. İşçi Konfederasyonlarının Ortak Açıklaması.....	58
. 1996 Yılı Göstergeleri.....	64

IV- EĞİTİM ÇALIŞMALARI

. Genel Eğitim ve Teşkilatlandırma Sekreterleri Toplantısı (18 Mart 1996).....	67
. Kadın İşçilere Yönelik Faaliyetler.....	71
. Samsun Eğitim Merkezi Çalışmaları.....	72
. Çalışan Çocuklar Bürosu Faaliyetleri.....	73

V- TEŞKİLATLANDIRMA ÇALIŞMALARI

. Teşkilat Albümü.....	77
. Habitat II Çalışmaları.....	77
. Tüketicinin Korunması Çalışmaları.....	77

VI- ARAŞTIRMA MERKEZİ ÇALIŞMALARI 79

VII- HUKUK MERKEZİ ÇALIŞMALARI

. Büro Çalışmaları.....	80
. Davalarımız.....	81

VIII- BASIN ve HALKLA İLİŞKİLER MERKEZİ ÇALIŞMALARI 83

IX- DIŞ İLİŞKİLER BÖLÜMÜ ÇALIŞMALARI 84

EKLER : 17.GENEL KURUL KARARLARI

X- MALİ RAPOR

SUNUŞ

TÜRK-İŞ 18.Çalışma Dönemi Başkanlar Kurulu ilk olağan toplantısını 4 Nisan 1996 tarihinde yapmaktadır.

Bilgilerinize sunulan Çalışma Raporu'nda TÜRK-İŞ 17.Genel Kurulundan günümüze kadar geçen süredeki çalışmalar bölümler halinde değerlendirilmiştir.

Çalışma Raporunun birinci bölümünde Ekonomik ve Sosyal Alandaki Gelişmeler anlatılmaktadır. İkinci bölümde ise, İşçi Hak ve Özgürlüklerini Koruma Çalışmaları değerlendirilmektedir. Sosyal Güvenlik Çalışmaları üçüncü bölümde yer alırken, Eğitim Çalışmaları dördüncü, Teşkilatlandırma Çalışmaları beşinci, Araştırma Merkezi Çalışmaları altıncı, Hukuk Merkezi Çalışmaları yedinci, Basın ve Halkla İlişkiler Çalışmaları sekizinci, Dış İlişkiler Çalışmaları dokuzuncu bölümde özetlenmektedir.

Genel Kurul Kararları raporun ekinde sunulurken, Mali Rapor ise son bölümde yer almaktadır.

Çalışmalarımızı bilgilerinize sunuyoruz.

Saygılarımızla

Yönetim Kurulu

I- EKONOMİK VE SOSYAL ALANDAKİ GELİŞMELER

Konfederasyonumuzun 5-10 Aralık 1995 günlerinde yapılan Onyedinci Genel Kurulu'ndan bu yana ülkenin ekonomik ve sosyal alanında meydana gelen gelişmelerin belirleyici unsuru 24 Aralık 1995 günü yapılan genel seçim olmuştur. Seçime endeksli olarak ağırlık kazanan ekonomik politika uygulamaları, yılbaşında belirlenen makro ekonomik hedeflerde sapmalara yol açmıştır. Parlamantonun yeniden oluşturulması çalışmaları nedeniyle 1996 yılı ekonomik programı açıklanmamış, mali yıl bütçesi de geçici olarak düzenlenerek, 1996 yılının ilk dört ayı itibariyle devlet harcamalarının yapılmasına ve devlet gelirlerinin tahsiline imkan sağlanmıştır.

Genel seçim sonuçlarının hiç bir partiye tek başına iktidar olanağı sağlamadığı ve koalisyon görüşmelerinin ancak Mart'96 ayının ilk günlerinde sonuçlanabilmesi, ülkenin içinde bulunduğu sosyal ve ekonomik sorunların daha da ağırlaşmasına neden olmuştur.

Yılın son çeyreğinde ortaya çıkan siyasi ve ekonomik belirsizlik, ekonomik dengeleri olumsuz etkilemiş ve 1996 yılına, Türkiye ekonomisinde "istikrar tedbirleri" talep ve beklentileri ile girilmiştir. Özellikle 1996 yılına Gümrük Birliği'ne üye olarak giren ülkemizin, ekonomi ve sosyal politika uygulamalarında bu yeni ortaklığa uyum sürecini de dikkate alarak ortaya çıkması muhtemel olan etkileri ortadan kaldıracak düzenlemeleri de yapma zorunluluğu bulunmaktadır.

Önümüzdeki dönem, ekonomideki dengelerin daha fazla bozulmadan iyileştirilmesini gerekli kılmaktadır. Kuşkusuz bozulan dengelerin yeniden kurulması doğrultusunda yapılacak düzenlemelerde çalışanlar, yaşama ve çalışma şartları gözönünde tutulduğunda gözetilmesi gereken öncelikli kesim olmaktadır.

**1995
GENEL SEÇİMİ**

24 Aralık 1995 Pazar günü yapılan XX nci Dönem Milletvekili Genel Seçimi sonuçları Yüksek Seçim Kurulu tarafından 3.1.1996 günlü Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Buna göre; gümrük kapılarında kullanılan oylar da dahil olmak üzere Türkiye geneli seçim sonuçları şöyledir:

Toplam Kayıtlı Seçmen Sayısı	34.155.981
Toplam Oy Kullanan Seçmen Sayısı	29.101.469
Toplam Geçerli Oy Sayısı	28.126.993
Toplam Geçersiz Oy Sayısı	974.476
Seçime Katılma Oranı	% 85.20

Geçerli oyların seçime katılan siyasi partilere dağılımı ve bu dağılımın oranları ile; Türkiye genelinde partilerin kazandıkları milletvekili sayıları ve oranları ise aşağıdaki biçimde olmuştur:

<i>Partiler</i>	<i>Oy Sayısı</i>	<i>%</i>	<i>Milletvekili Sayısı</i>	<i>Milletvekili Oranı %</i>
Doğru Yol Partisi	5.396.009	19.18	135	24.54
Yeniden Doğuş Partisi	95.484	0.34		
Anavatan Partisi	5.527.288	19.65	132	24.00
Millet Partisi	127.630	0.45		
İşçi Partisi	61.428	0.22		
Halkın Demokrasi Partisi	1.171.623	4.17		
Demokratik Sol Parti	4.118.025	14.64	76	13.82
Yeni Demokrasi Hareketi	133.889	0.48		
Refah Partisi	6.012.450	21.38	158	28.73
Cumhuriyet Halk Partisi	3.011.076	10.71	49	8.91
Milliyetçi Hareket Partisi	2.301.343	8.18		
Yeni Parti	36.853	0.13		
Bağımsızlar	133.895	0.48		
Toplam	28.126.483	100.00	550	100.00

Türkiye genelindeki oyların siyasal partilere göre dağılımı ile işçilerin ağırlıklı olarak bulunduğu illerdeki oyların dağılımı arasında farklılık ya da benzerlik olup olmadığı yönünde bir değerlendirme sonucu aşağıdaki belirlemeler yapılabilmektedir:

* Ankara, Antalya, Bilecik, Bursa, Eskişehir, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Rize, Siirt, Tekirdağ ve Zonguldak illeri itibariyle işçi sayısının geçerli oy sayısının % 15'inden fazla olduğu; diğer bir ifadeyle *işçilerin eşleriyle birlikte varsayıldığı durumda, toplam seçmen sayısının üçte birini işçilerin oluşturduğu söylenebilmektedir.*

* İstanbul ili itibariyle geçerli oyların % 29.9'unu işçiler oluşturmaktadır. Zonguldak ili itibariyle bu oran % 22.7'dir.

* Geçerli oyların % 15'nden fazlasını işçilerin oluşturduğu 12 ilin yanısıra; Adana, Artvin, Aydın, Burdur, Elazığ, Erzincan, Gaziantep, İçel, Kayseri,

Kırklareli, Kütahya, Malatya, Muğla, Tunceli, illerinde bu oran % 10'un üzerindedir.

İşçilerin ağırlıklı olarak bulunduğu 12 ildeki oy dağılımının, Türkiye geneli oy dağılımı ile kıyaslaması yapıldığında şöyle bir sonuçla karşılaşılmaktadır:

* *İstanbul* ili itibariyle; RP, ANAP, DSP ve CHP'nin oy oranları Türkiye genelinin üstündedir. DSP bu ilimizde Türkiye ortalamasının 3.7 puan üzerinde oy almıştır.

* *Zonguldak* ili itibariyle; RP, ANAP, DYP ve CHP'nin oy oranları Türkiye genelinde aldıkları oy oranlarının çok altındadır. Bu ilde DSP % 38.6 oy oranıyla, Türkiye genelinde aldığı oranın yaklaşık 2,5 katını almıştır.

* *Rize* ili itibariyle; ANAP il itibariyle geçerli oyların % 54.5'ni almıştır. RP 'nin oyları Türkiye geneline göre biraz artmış, diğer partiler çok gerisinde kalmışlardır. DSP ve CHP toplam oyları bu ilde % 6.9 oranındadır.

* *Kocaeli* ili itibariyle; RP ve DSP'nin oy oranları Türkiye ortalamasının üstünde, ANAP ve DYP'nin oy oranları ise altındadır. CHP ise aynı orandadır.

* *İzmir* ili itibariyle; RP oy oranı, Türkiye genelinde aldığı oy oranına göre en az olan illerden birisidir (% 8.4). DYP ve DSP oy oranları ülke ortalamasının sırasıyla 4.7 ve 9.8 puan üstündedir. DSP-CHP oy toplamı % 38.3 oranına ulaşmaktadır.

* *Ankara* ili itibariyle; RP ve DSP oy oranları ülke ortalamasıyla hemen hemen aynıdır. DYP yaklaşık 6 puan daha düşük , CHP ise 6 puan daha yüksek oy oranı almıştır.

* *Bursa* ilinde DYP, ANAP ve DSP oy oranları ülke ortalamasının üzerinde olmuştur.

* *Eskişehir* ilinde ise; DYP ve DSP oyları ülke ortalamasının üzerinde iken (DYP 3.9, DSP 10.2 puan üstünde) CHP aynı kalmış, RP oyları ise 7 puan daha düşük olmuştur.

1996 YILI BAŞINDA TÜRKİYE EKONOMİSİ

Türkiye ekonomisi geçtiğimiz iki yıllık süre içinde oldukça istikrarsız bir yapı göstermiştir. Söz konusu dönemde uygulanan ekonomik ve sosyal politikalar,

başta çalışanlar olmak üzere iktisaden fakir geniş kesimlerin refahını arttırmak bir yana, yaşama düzeyini geriye götüren sonuçlar vermiştir.

İşçi sınıfı ve çalışanlar ile birlikte geniş halk kesimleri, daha önce yaşanmamış bir biçimde işsizlik, enflasyon, işten atılmalar, gelirlerinde ve refah düzeylerinde reel gerileme ile karşı karşıya bırakılmıştır.

Geçtiğimiz yıllarda uygulanan ekonomik politikanın bugüne yansıyan yönü "bunalım" diye nitelendirilecek boyutlara ulaşmasıdır. Çalışanların ne denli özveride bulunursa bulunsun, ekonomide istikrarsızlığın kaçınılmaz bir biçimde devam ettiği, seçimlerden sonraya ertelenen kamu zamlarıyla ortaya çıkmıştır.

Özellikle 1994 yılında ekonomide ortaya çıkan istikrarsız yapıyı temel alarak, 1995 yılının başarılı sonuçlar verdiğini ileri sürmek doğru bir yaklaşım değildir. Türkiye ekonomisinin 1996 yılı başındaki durumu ile ilgili bir değerlendirme yapıldığında şu sonuçlara ulaşmak mümkün olmaktadır:

* *Ekonomik sorunlar uzun dönemde ancak sürekli, hızlı ve dengeli bir büyüme ile önemli ölçüde çözülebilir.* Düzenli bir ekonomik büyümenin sürdürülebilir olması önem taşır. İddia edilenin aksine, son üç yılda ülkemizde sağlıklı ve istikrarsız bir büyüme süreci yaşanmıştır. 1993 yılında % 8.1 oranında olan gayri safi milli hasıla artışı, 1994 yılında % 6.1 oranında gerileme izlemiştir. 1995 yılında büyüme hızının % 7.1 olduğu tahmin edilmektedir.

* *Ekonomide yaşanan istikrarsızlık yanısıra, yaratılan kaynakların kullanımı da istikrarsız olmuştur.* Sabit sermaye yatırımları 1993 yılında % 25.7 artarken, 1994 yılında % 16.8 gerilemiştir. Toplam sabit sermaye yatırımlarının GSMH'ya oranı 1990'da % 25.3 iken 1994'de % 24.2 olmuştur. Özel kesim sabit sermaye yatırımları, üretken yatırımlar yerine kısa vadede geriye dönüşü olan sektörlerle yönelmiştir. 1994 yılında özel sektör yatırımlarının % 53'ü konut sektörüne olmuştur.

* 1994 yılında yaşanan ekonomik kriz sırasında uygulanan politikalar, *enflasyonu Cumhuriyet döneminin en yüksek oranına çıkarmıştır.* 1993 yılında % 71.1 oranında artış gösteren tüketici fiyatları 1994'de % 125.5 oranına yükselmiş, 1995 yılında ise % 78.9 oranında gerçekleşmiştir.

Enflasyon cephesinde yeni bir şey yoktur. Tam tersine, seçim sonrası özellikle kamunun ürettiği mal ve hizmetlere yapılan zamlar nedeniyle enflasyonun tekrar üç haneli rakamlara çıkması söz konusudur.

* 1994 ve 1995 yılında yaşanan enflasyon, özellikle gelirini aynı oranda arttıramayan kesimler için, gelir ve refah düzeylerinin gerilemesi sonucunu doğurmuştur.

1996 Mart ayı itibarıyla 4 kişilik bir ailenin gıda harcaması 15 milyon lira sınırına dayanmıştır. Oysa bu tutar 1993 yılı sonunda 3 milyon liraydı.

* Kamu kesiminde ücretler IMF'ye verilen taahhüt doğrultusunda 1995 yılında enflasyonun altında tutulmuştur. Son onsekiz aylık dönem itibariyle *reel ücretler yarı yarıya gerilemiştir.*

* İç dengeleri oturmamış, kaynakları etkin kullanılmayan, alt yapısı yetersiz bir ekonomi ile, dış satıma dayalı büyüme, uluslararası piyasalara entegre olma çabaları, *dış ticareti olumsuz etkilemiştir.*

1993 yılında 14.1 milyar dolar olan dış ticaret açığının 1994 yılında 5.2 milyar dolar olarak gerçekleşmesi, 1994'de yaşanan krize bağlıdır. Ekonomik kriz ile birlikte iç tüketimin kısılması doğrultusundaki düzenlemeler, yatırımın durması, Türk Lira'sının değerinin düşürülmesi sonucu dış ticaret açığı düşmüştür.

* 1993 yılında ihracat % 4.3 oranında artarken ithalatın % 28.7 artması, cari işlemler dengesini bozmuş ve 6.4 milyar dolarlık bir açık ortaya çıkmıştır. 1994 yılındaki kriz ve dış ticaretteki gelişmeler bağlı olarak cari işlemler dengesinde 2.6 milyar dolar fazla verilmiştir.

* Kamu gelir ve harcamaları arasındaki dengesizlik nedeniyle oluşan *kamu açıkları, 90'lı yıllarda Kamu Kesimi Borçlanma Gereğini sürekli artırmıştır.* 1993 yılında yüzde 11.7'ye ulaşan borçlanma gereği, yatırımların durdurulması, ekonominin küçültülmesi, cari harcamaların yerinde saydırılması şeklinde büyük bir bedelle düşürülmüştür. Türkiye'de kamu harcamaları yüksek faiz ödemeleri nedeniyle olduğundan fazla görülmektedir. Buna rağmen kamu harcamaları Avrupa ülkelerine göre çok düşüktür.

Kamu Kesimi Borçlanma Gereği geçici tedbirlerle düşürülmektedir. Bu sürdürülemez. *Yapılması gereken kamu gelirlerini artırıcı şekilde bir vergi reformu gerçekleştirmektir.*

* Bilinçli şekilde vergi almak yerine borçlanma sonucunda bugünkü noktaya gelinmiştir. İç ve dış borç faiz ödemeleri bütçenin 1993 yılında yüzde 24'ünü, 1994 yılında yüzde 33.5'ini oluşturmuştur. 1995 yılında ise yarısını aşmıştır. Geniş halk kesimleri sermayeye kaynak aktarmak uğruna ağır faturalar ödemek zorunda bırakılmıştır. Varolan ekonomik yapıda köklü bir değişiklik yapılmadığı sürece bu durumun devam etmesi kaçınılmazdır.

* 1994 yılında dış borçlanma olanağı olmaması nedeniyle bir önceki yıla göre azalan dış borçlar 1995 yılında artış eğilimini sürdürmüştür. 1994 yılında 65.6 milyar dolar olan dış borç stoku 1995 yılı ortasına kadar 8.2 milyar dolarlık artışla 73.8 milyar dolara yükselmiştir. 1996 yılı itibariyle 75 milyar dolara ulaştığı hesaplanmaktadır.

1990 yılında 49 milyar dolar olan dış borçlar 1995 yılının ilk yarısında 73.8 milyar dolara yükselmiştir. Bu dönemde dış borç stoku bir yandan 24.8 milyar dolar artmış, ayrıca da bu borçlara 13.1 milyar dolar faiz ödemek suretiyle dışarıya net kaynak aktarımı yapılmıştır.

* İç borçların ekonomideki tüm dengeleri zorlaması ve hatta bozmasının asıl nedeni *borçların vade yapısıdır*.

İstikrarsızlık nedeniyle 1990 yılında borç stokunun vadesi ortalama 2 yıl iken bugün vade 2 aya düşmüştür. Söz konusu vade kriz öncesi 1993 yılında bile 1 yıldır. Sağlıklı hiçbir ekonomide bu vade de borçlanma olmaz. Önümüzdeki 3 aylık dönemde ekonominin toplam iç borç stokunun yarısı düzeyinde geri ödeme yapması gerekmektedir. Sorun bunun altından nasıl kalkılacağıdır.

Belirli kesimlerin yararlanabileceği çok yüksek reel faizler ve kısa vade söz konusudur. Ekonomideki belirsizlikler, borçlanmada vadenin kısalmasına ve faiz oranlarının yükselmesine bağlı olarak 1.248 trilyon lira düzeyinde iç borç stokuna ulaşılmıştır. *Böyle bir ortamda üretime dayalı bir ekonomi yerine rant ekonomisinin hakim olması çok doğaldır*.

* Kamu gelir ve harcamalarının önemli bir kısmını oluşturan Konsolide Bütçe yapısında sağlıklı bir düzelme söz konusu değildir.

Bütçe gelir ve gideri arasındaki denge, cari ve yatırım harcamalarının kısılması, bunun borçlanma faizlerine yöneltilmesiyle sağlanmaya çalışılmaktadır.

Örneğin Konsolide Bütçe içinde cari harcamaların payı 1990 yılında yüzde 49.7 iken 1994'de yüzde 38.7'ye, yatırımların payı yüzde 13.2 'den yüzde 7.9'a düşürülmüştür. Bunun yerini faiz ödemeleri almış; 1990 yılında Konsolide Bütçe içinde yüzde 20.8 olan faiz ödemeleri payı 1994 yılında 33.5'e yükselmiştir. *1995 yılı geçici sonuçlarına göre de olumlu bir değişiklik söz konusu değildir*.

Diğer taraftan vergi tabanını genişletmeye yönelik tedbirler yerine vergi oranlarını değiştirmek, dolaylı vergilerin payını artırmak şeklinde geçici çarelerle gelirler artırılmaya çalışılmıştır.

1995 Kasım sonu itibarıyla açıklanan 154 trilyonluk *bütçe açığı erken genel seçimlerinin de etkisiyle yılsonunda geçici rakamlara göre 317 trilyon lira olarak gerçekleşecektir*.

* Özellikle son 2 yılda faiz oranlarında istikrar sağlandığından söz etmek mümkün değildir.

İşletmelerin karlarını faaliyet dışı gelirlerden daha açık bir ifadeyle faizlerden sağladığı üretim yerine rant ilişkilerinin hakim olduğu bir yapıda faizlerde istikrar sağlandığından bahsetmek söz konusu olamaz. Özellikle kamu kesimi 1994 yılında yıllık bileşik yüzde 406'lara ulaşan şok faizlere, 1995 yılı sonunda gecelik yüzde 250'ler düzeyinde, üç aylık net yüzde 40'lar düzeyinde faizlere ulaşılması ekonomik yapının bıçak sırtında olduğunu açıkça göstermektedir. Yapısal tedbirler alınmadan, kamu kesimi gelirleri artırılmadan, ekonominin makro dengeleri istikrara kavuşturulmadan, üretime dayalı bir ekonomik yapı oluşturulmadan faizlerde istikrar sağlanması mümkün değildir.

* Ekonomideki olumsuz gelişmeler arttıkça, özellikle KİT'lerin özelleştirilmesinin tek yolu olduğu topluma benimsetilmeye çalışılmaktadır. Bu çaba özellikle günümüzde yoğunlaşmıştır. Özelleştirme adı altında yağma ve talan düzeni sürdürülmek istenmektedir.

Sonuç olarak, ülke ekonomisinin bugüne kadar yapıldığı gibi, kısa vadeli, günü kurtarmaya yönelik yaklaşımlarla bir yıl daha zaman yitirmeye tahammülü yoktur. Geçmiş dönem uygulamalarının sonuçları iyimser olmayı zorlaştıran boyuttur. Açıklanan hükümet programı ile öngörülen ekonomik önlemlerin, şimdiye kadar sürdürülen ekonomik politikadan temel yaklaşım itibariyle bir farklılığı bulunmamaktadır.

GEÇİCİ BÜTÇE

Seçimlerin 24 Aralık 1995 günü yapılması kararının TBMM'de alınması nedeniyle 1996 yılını kapsayan Mali Yılı Bütçesi geçici olarak düzenlenmiştir. 1 Ocak 1996 tarihinden en geç 30 Nisan 1996 tarihine kadar gerçekleşecek dönemde, 1996 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşıncaaya kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Veren kanun yürürlüğe girmiştir.

1.1.1996 tarihinde yürürlüğe giren kanuna göre; 1996 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçeleri kanunlaşıncaaya kadar ve 1996 Mali Yılı Bütçelerine mal edilmek üzere;

* 1995 Mali Yılı Bütçe Kanunları gider harcamalarını gösteren ve ekte verilen "A" işaretli cetvellerine dahil başlangıç ödenekleri dikkate alınmak suretiyle her ay için;

. Personel ödeneklerinin beşte biri,

. Maliye Bakanlığı ile Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı Bütçelerinin transfer tertiplerinde yer alan ödeneklerin altıda biri,

. Diğer bütçe tertiplerindeki ödeneklerin sekizde biri

hesabı ile bulunacak miktara kadar harcama yapmaya yetkili kılınmıştır. Yürürlükteki hükümler uyarınca genel ve katma bütçe gelirlerinin yıllık olarak tarih, tahakkuk ve tahsiline devam edilecektir.

* 1995 ve daha önceki yıllarda taahhüde bağlanmış yatırım ihalelerine ve emanet suretiyle yapılmakta olan işlere ait ödemelere de yukarıda belirtilen sınırlar dahilinde devam edilecektir.

* Hemen ihalesinde fayda ve zaruret görülen yatırımlar ile tabi afetler sonucu doğabilecek hasarların telafisi amacıyla yeniden girilecek işler i

çin Bakanlar Kurulu daire ve idarelere taahhhüde girişme yetkisi verebilecektir.

* Kanunun 3.maddesi ile 1.1996 ile 30.4.1996 tarihleri arasında uygulanmak üzere;

Devlet Memurları Kanunu uyarınca, aylık gösterge tablosunda yer alan rakamlar ile ek gösterge rakamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak aylık katsayısını,

Memuriyet taban aylığı göstergesine uygulanacak taban aylığı katsayısını yeniden belirlemeye;

Sözleşme Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslar da yer alan tavan ücretini ve 399 sayılı KHK ekli II sayılı cetvelde çalışan personelin sözleşme ücret tavanını artırmaya;

Kanunlar, kanun hükmünde kararnameler ve yürürlükteki mevzuat uyarınca bütçe kanunları ve eki cetvellerde tespiti gereken diğer katsayı miktar ve limitleri belirlemeye;

1995 Mali Yılı Bütçe Kanunu ve eki cetvellerde yer alan kamu personelinin mali haklarına ilişkin miktar ve limitleri artırmaya...

Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır.

* 4 madde ile 1 Ocak 1996 ile 30 Nisan 1996 tarihleri arasında Hazine Müsteşarlığına bağlı olduğu bakan, 1995 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 35.maddesi hükümleri çerçevesinde ve bu madde ile belirlenen limitin yanısıra kadar bir yıl ve daha uzun vadeli iç borçlanma akdine yetkili kılınmaktadır.

(35.madde de belirtilen limit 417 trilyon 956 milyar liradır. 1 yıl ve daha uzun vadeli olarak ilk 4 ay için 208 trilyon 978 milyar liralık borçlanma yetkisi verilmektedir.)

* Yine 4.madde ile Hazine bonoları ve avanslarla ilgili işlemlere 1995 Mali Yılı Bütçe Kanununun 41.maddesinde belirtilen hükümler dairesinde devam edileceği belirtilmektedir.

(Söz konusu 41.madde Genel Bütçe ödemelerini zamanında yapabilmek ve bu ödemelerin tahsilatın göstereceği mevsimlik dalgalanmalardan olumsuz yönde etkilenmesini önlemek, uygulanmakta olan para politikasını yönlendirmek amaçları ile mali yıl içinde gerçek ve tüzel kişilere, genel bütçeden Hazine yardımı yapılan kamu kurum ve kuruluşlarına, kanunla kurulmuş fonlara en çok bir yıl vadeli Hazine bonoları satmaya, gerektiğinde bu bonoları satın almaya,

Hazine bonolarının çeşitleri, miktarı, satış usul ve esasları ve şartlarını tespiti, T.C.Merkez Bankasından kısa vadeli avans almaya Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan Yetkilidir şeklinde düzenlenmiştir.)

* 6.Madde de; 3320 sayılı "Memurlar ve İşçiler ile Bunların Emeklilerine Konut Edindirme Yardımı Yapılması Hakkında Kanun" un 3.maddesi 1996 mali yılı uygulanmaz şeklindedir.

(Sözkonusu yardım miktarı başlıklı 3.madde son uygulama şekliyle ilgililere yardımdan yararlanacakları sürenin ;

İlk 6 aylık dönemi için ayda	17.500.-
İkinci 6 aylık dönemi için ayda	37.500.-
İkinci 6 aylık dönemi için ayda	45.000.-
Dördüncü 6 aylık dönemi için ayda	58.000.-
Beşinci 6 aylık dönemi için ayda	80.000.- yardımda bulunur.)

şeklindedir.

Görüldüğü üzere geçici bütçe tamamıyla devletin yapacağı mali işlemlerine yasal dayanak oluşturmak amacına dönüktür. Devlet bütçesinde ağırlıklı bir payı bulunan iç borcun sürdürülebilmesi ve borç ödemelerini yapabilmesi için yeniden borçlanmayı sağlamaya yönelik düzenlemeleri içermektedir. Çalışanları ilgilendiren bir konu "konut edindirme yardımı" uygulamasına 1996 mali yılı için son verileceği olmasıdır.

(1995 yıl sonu itibariyle konut edindirme yardımı fonunda biriken tutar 105.6 trilyon liradır. Bunun 18.1 trilyonu anapara olup, 42.9 trilyonu gecikme faizi, 44.5 trilyonu ise yatırım geliridir. Şimdiye kadar fondan yapılan toplam harcama ise 8.3 trilyon liradır. Halen mevcut kaynak 97.4 trilyon liradır. İstihdam maliyeti üzerinde ek bir yük oluşturan bu fonun da uygulamadan kaldırılması ve fonda biriken paranın faizleriyle birlikte hak sahiplerine ödenmesi daha doğru bir politikadır.)

1996 YILI VERGİ DÜZENLEMELERİ

1996 yılında geçerli olmak üzere siyasi iktidar tarafından vergi alanında yeni düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemeler ile çalışanların ücretlerinde yapılan özel indirim ile vergi dilimleri yeniden değerlendirme oranları ölçüsünde artırılmış, öte yandan enflasyon da dikkate alınarak parasal tutarlarda artırma gidilmiştir.

Yapılan düzenlemelerin başta gelen özelliği yeni kaynak arayışları içersinde dolaylı vergilerin arttırılmasına yönelik olmasıdır. Oysa bilindiği üzere, vergi tekniği açısından dolaylı vergiler, sabit ve dar gelirli kesimlerden alınan en haksız ve adaletsiz vergi niteliğindedir. Bu alanda yapılması gereken dolaylı vergi oranlarının düzenlenmesi olmalıdır.

Çalışanlar açısından en önemli düzenleme, ayda 900 bin lira olan özel indirim tutarının 1 milyon 800 bin liraya yükseltilmesidir. Bunun çalışana getirdiği ek avantaj ayda 225 bin net ücret artışıdır. Örneğin Aralık '95 ayında net 5.514.193.-TL/Ay asgari ücret, Ocak'96 ayında bu düzenleme ile 5.739.193.-liraya yükselmektedir.

Vergi dilimlerinin arttırılması olumlu bir gelişme olmakla beraber, vergi oranının ilk dilimi % 25 olarak tutulmuş olması eleştiri konusu olmaya devam edecektir. Bilindiği üzere çoğu Avrupa ülkesinde ilk vergi oranı % 10'lar civarındadır.

1996 yılında geçerli olacak vergi düzenlemeleri ana başlıklar halinde ayrıntılı olarak aşağıda sunulmaktadır:

** Vergi Tarifesi*

193 sayılı Gelir Vergisine Kanununun 103. maddesinde yer alan vergi tarifesi, gelir dilimleri 1996 yılı için yüzde 100 oranında artırılarak aşağıdaki şekilde tespit edilmiştir.

Gelir Vergisi tabi gelirleri ;

300.000.000.-liraya kadar			%25
600.000.000.-liranın	300.000.000.- lirası için	75.000.000.- lira fazlası	%30
1.200.000.000.-liranın	600.000.000.-lirası için	165.000.000.-lira fazlası	%35
2.400.000.000.-liranın	1.200.000.000.-lirası için	375.000.000.-lira fazlası	%40
4.800.000.000.-liranın	2.400.000.000.-lirası için	855.000.000.-lira fazlası	%45
9.600.000.000.-liranın	4.800.000.000.-lirası için	1.935.000.000.-lirası	%50
9.600.000.000.-liradan	fazlasının 9.600.000.000	lirası için 4.335.000.000	
		lira fazlası	%55

** Özel İndirim Tutarları*

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunun 31. maddesinde yeralan gerçek ücretlerin vergilendirilmesinde, özel indirim tutarları 1996 ve müteakip takvim yılı gelirlerine uygulanmak üzere yüzde 100 oranında artırılarak; Günde (60.000.-) Ayda (1.800.000), yılda (21.600.000) lira olarak yeniden tespit edilmiştir.

Yapılan düzenleme ile ücretlilere nominal 225.000.-lira aylık avantaj sağlanmaktadır. Özel indirim tutarlarının asgari ücret seviyesine yükseltilmesi konusunda 3824 sayılı Kanunla Bakanlar Kuruluna verilmiş olan yetki bu yıl da kullanılmamıştır.

** Yatırım İndirimi Uygulamasında Esas Alınacak Asgari Yatırım Tutarları*

Yatırım indirimi uygulamasında esas alınacak asgari yatırım tutarı 1996 yılında uygulanmak üzere yüzde 100 oranında artırılarak;

+ Ticari ve sınıai yatırımlarda 6 milyar liradan 12 milyar liraya,

+ Zirai yatırımlara ait 1 milyar liralık tutarda 2 milyar liraya

yükseltilmiştir. Yatırım Teşvik Belgelerinde bu tutarlar esas alınacaktır.

** Küçük çiftçi muaflığına ilişkin yıllık satış tutarı ölçüsü :*

Mevcut 200.000.000.-liradan 1995 yılı takvim yılı hasılatına uygulanmak üzere 500.000.000.-liraya yükseltilmiştir. Buna göre, 1995 takvim yılında satış hasılatı 500 milyon lirayı aşmayan çiftçiler 1996 yılı Mart ayında yıllık gelir vergisi beyannamesi vermeyeceklerdir.

** Gayri Menkul Sermaye İratlarında İstisna Tutarı*

Binaların mesken olarak kiraya verilmesinden bir takvim yılında elde edilecek toplam hasılatın vergiden istisna tutarı 1995 takvim yılı için yüzde 100 oranında artırılarak 24.000.000.-liraya yükseltilmiştir. Buna göre mesken olarak kullanılan binalardan 1995 yılında elde edilecek kira gelirlerine bu istisna tutarı uygulanacaktır.

+ Hizmet erbabına işyerinde veya müstemilatında verilen yemek bedeline ilişkin günlük istisna tutarı 1996 yılı için 200.000.-liraya yükseltilmiştir.

+ Zirai kazancın götürü gider usulüne göre tespitine ilişkin hasılat tutarı 1995 takvim yılı gelirlerine uygulanmak üzere 1 milyar liraya yükseltilmiştir.

** Gelirlerin Toplanması ve İhtiyari Toplama ve Beyana İlişkin Hadler*

Daha önce 450 milyon lira olarak uygulanan toplama yapılmayan hallere ilişkin had ile ihtiyari toplama ve beyana ilişkin hadler 1996 ve müteakip yıllara ait gelirlere uygulanmak üzere 900 milyon liraya yükseltilmiştir.

Öte yandan 31 Aralık 1995 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Gelir Vergisi Genel Tebliği uyarınca Götürü usule tabi ticari ve mesleki kazanç sahiplerine ilişkin safi kazanç tutarları ile götürü usule tabi ticari kazanç sahiplerine ait yıllık alış, satış ve hasılat hadleri asgari ücrete bağlı olarak yeniden (193 sayılı G.V.K. 46 ve 48 md. uyarınca) tespit edilmiştir.

Bilindiği gibi 1995 yılında tespit edilen asgari ücreti yüzde 102.69 oranında artırılarak aylık tutarı 8.460.000.-liraya yıllık tutarı 101.520.000.-liraya çıkarılmıştı.

Yürürlükte bulunan bu asgari ücretin yıllık tutarına göre götürü safi kazanç tutarları ile götürü usule tabi olmaya ilişkin alış, satış ve hasılat hadleri şu şekilde belirtilmiştir:

Götürü Safi kazanç Tutarları

Dereceler	Kalkınmada Birinci Derecede Öncelikli Yörelerde (TL)	Kalkınmada İkinci Derecede Öncelikli Yörelerde (TL)	Diğer Yörelerde (TL)	Diyarbakır Büyükşehir Belediye Sınırları İçinde (TL)	Erzurum Büyükşehir Belediye Sınırları İçinde (TL)	Diğer Büyükşehir Belediye Sınırları İçinde (TL)
1	38.000.000	45.600.000	76.100.000	45.600.000	54.800.000	91.300.000
2	76.100.000	91.300.000	152.200.000	91.300.000	109.600.000	182.700.000
3	111.600.000	134.000.000	223.300.000	137.000.000	164.400.000	274.100.000

G.V.K.nda Bakanlar Kuruluna verilen yetkinin kullanılması ile götürü safi kazanç tutarları yöreler itibariyle %70 oranında indirimli olarak kullanılması hükme bağlanmıştır. Buna göre belediye teşkilatı bulunmayan işyeri bulunan veya faaliyet gösteren mükelleflere ait götürü safi kazanç tutarları %70 oranında indirimli olarak tespit edilmiştir.

Götürü Usule Tabi Olmanın Özel Şartlarına Ait Yıllık Alış, Satış ve Hasılat Tutarlarının 1996 takvim yılında %102.69 oranında artırılarak aşağıdaki şekilde uygulanmasına karar verilmiştir.

Yıllık Alış,Satış ve Hasılat Tutarları

G.V.K.48.md.Yer Alan İş Grupları	Büyükşehir Belediye Sınırları Dışında Kalan Yerlerde Faaliyette Bulunanlara Uygulanacak Tutarlar(TL)	Büyükşehir Belediye Sınırları İçinde Faaliyette Bulunanlara Uygulanacak Tutarlar (TL)
1 Numaralı bentdekiler	732.100.000	917.500.000
2 Numaralı bentdekiler	975.300.000	1.222.200.000
3 Numaralı bentdekiler	241.600.000	302.600.000
4 Numaralı bentdekiler	732.100.000	917.500.000
5 Numaralı bentdekiler	975.300.000	1.222.200.000
6 Numaralı bentdekiler	732.100.000	917.500.000
7 Numaralı bentdekiler	732.500.000	917.500.000
8 Numaralı bentdekiler	241.600.000	302.600.000
9 Numaralı bentdekiler	487.200.000	610.500.000

Diğer taraftan, Sigara, İçki, Damga Pulu, Milli Piyango Bileti, Akaryakıt, Şeker gibi kar marjları düşük olarak tespit edilen emtia alım-satımı ile uğraşanlar

için yıllık alış, satış ve hasılat tutarları 1996 takvim yılında aşağıdaki şekilde tesbit edilmiştir:

Büyükşehir Belediye
Sınırları Dışında
Kalan Yerlerde

Büyükşehir Belediye
Sınırları İçinde

Emtianın Cinsi	Yıllık Alım Ölçüsü(TL)	Yıllık Satış Ölçüsü(TL)	Yıllık Alım Ölçüsü (TL)	Yıllık Satış Ölçüsü (TL)
D.Pulu-K.Kağıt	1.500.000.000	1.750.000.000	2.100.000.000	2.400.000.000
Şeker-Çay	900.000.000	1.150.000.000	1.200.000.000	1.500.000.000
Milli Piy.Bileti Hemen Kazan.Spor-Toto ve Spor Loto	900.000.000	1.150.000.000	1.200.000.000	1.500.000.000
Akaryakıt	1.900.000.000	2.150.000.000	2.700.000.000	3.000.000.000

* Hayat Standardı

1995 Yılına İlişkin Olup, 1996 Yılında Beyan Edilecek Kazançlara Uygulanacak olan Hayat Standardı Temel ve İlave Gösterge Tutarları yeniden belirlenmiştir.

Yasal düzenlemeye göre yapılan hesaplamalarla 1996 Mart ayında beyan edilecek ticari ve mesleki kazançlara uygulanacak olan hayat standardı temel ve ilave gösterge tutarları ana başlıklarla aşağıdaki şekilde belirtilmiştir:

Hayat Standardı Temel Gösterge Tutarları (TL)

Mükellefler	Kalkınmada Yörelere Yerlerde	Öncelikli Haricindeki Yerler(Diyarbakır,Erzurum Haric)
(Altın İşleri Hariç)		
1. Sınıf Tacirler	384.600.000	480.700.000
2. Sınıf Tacirler	347.300.000	434.100.000
3. Sınıf Tacirler	223.000.000	278.800.000

Hayat Standardı İlave Gösterge Tutarları (TL)

İlave Göstergeler	Kalkınma Öncelikli Yörelere Dışındaki Yerlerde Uygulanacak Tutarlar Silindir Hacmi
-------------------	--

Eşine, Çocuklarına ve bakmakla Yükümlü olduğu diğer kişilere ait özel otomobillerden her biri için	1600 CC 1601-1900 cc. 1901 cc.' den fazla	48.200.000 74.000.000 123.200.000
Yukarıdaki kişiler için birden fazla kiralanan binalardan herbiri için		48.200.000
Herbir Hava taşıtı, yat, kotra, sürat teknesi için		498.100.000
Ücret karşılığı özel hizmetlerde devamlı çalıştırılan şoför, aşçı, hizmetçi vb. Herbiri için		98.900.000
Turistik amaçlı seyahatlerde herbiri için.		98.900.000

** 213 sayılı Vergi Usul Kanununda Yapılan değişikliklerden önemli bazıları şu şekildedir :*

1) Kaçakçılık yapan mükelleflere veya sorumlulara kaçırıldıkları verginin üç katı tutarında vergi cezası kesilmektedir. Yapılan düzenleme ile; sözkonusu cezaların asgari tutarları;

- + Birinci sınıf tüccarlarla serbest meslek erbabı için 15 milyon liradan 25 milyon liraya,
- + İkinci sınıf tüccarlar için 6 milyon liradan 10 milyon liraya
- + Bunların dışında kalan mükellef ve sorumlular için 3 milyon liradan 5 milyon liraya yükseltilmiştir.

2) Usulsüzlük cezaları (Kanuna bağlı cetvelde) yeralan sırayla;

a) Birinci derece usulsüzlük cezaları

3.600.000 lira	6.000.000 liraya
2.400.000 lira	4.000.000 liraya,
1.200.000 lira	2.000.000 liraya,
600.000 lira	1.000.000 liraya,
300.000 lira	500.000 liraya,
150.000 lira	250.000 liraya,

b) İkinci derece usulsüzlük cezaları

2.100.000 lira	3.500.000 liraya
1.200.000 lira	2.000.000 liraya
600.000 lira	1.000.000 liraya
300.000 lira	500.000 liraya,
150.000 lira	250.000 liraya,
75.000 lira	125.000 liraya

3) Verilmesi ve alınması icabeden fatura gider pusulası, müstahsil makbuzu ile serbest meslek makbuzlarının verilmemesi, alınmaması veya düzenlenen belgelerde gerçek meblağdan farklı meblağlara yer verilmesi

halinde, bu belgeleri düzenlemek ve almak zorunda olanların her birine, her bir belge karşılığında daha önce 1,5 milyon lira olan en az özel usulsüzlük cezası 3 milyon liraya çıkarılarak yazılması gereken meblağın veya farkının %10 nispetinde ceza kesilmektedir.

Bir takvim yılında bu cezaların tavanı 750 milyondan 1.500 milyona çıkarılmıştır.

4) Perakende satış fişi, sevk irsaliyesi, yolcu listesi gibi Bakanlıkça düzenleme zorunluluğu olan belgelerin düzenlenmediği, bulundurulmadığı gibi durumlarda her bir belge için 1,5 milyon lira olan özel usulsüzlük cezası 3 milyon liraya çıkarılmıştır.

Kesilecek özel usulsüzlük cezasının toplamı her bir belge nevine göre 150 milyon liraya, bir takvim yılı içinde 1.500 milyon lirayı aşmayacak şekilde yeniden düzenlenmiş bulunmaktadır.

5) 353.maddedeki diğer özel usulsüzlük cezalarıyla 1996 yılı için yüzde 100 oranında artırılmıştır.

6) Bilgi vermekten çekinmek, inceleme yapılması durumunda her türlü kolaylığı sağlamamanın %50 ila %66 arasında değişen oranlarda artırılmıştır.

MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ ORANLARI

Motorlu taşıtlar vergisi kanunu uyarınca belirli vergi miktarları her yıl Vergi Usul Kanununa göre tespit olunan yeniden değerlendirme oranı esas alınarak belirlenmektedir. Geçtiğimiz yıl için yeniden değerlendirme oranı bilindiği gibi yüzde 99.5 oranında artırılmıştır. Bu çerçevede tarifelerdeki vergi miktarları aşağıdaki şekilde artırılmıştır.

Taşıtların yaşları ile Ödeyecekleri yıllık vergiler

Taşıtların Net Ağırlığı	1-6 Yaş (TL)	7-15 Yaş (TL)	16 ve Daha Yukarı Yaş (TL)
950 kg.ve daha ağırlığı	4.340.000	2.170.000	470.000
951-1200 kg. a kadar	6.600.000	3.290.000	750.000
1201-1600 kg. 'a kadar	10.970.000	5.480.000	1.330.000
1601-1800 kg. 'a kadar	22.020.000	10.970.000	2.730.000
1801 kg.ve daha yukarı	44.120.000	22.020.000	5.480.000

Yukarıdaki I sayılı tarife dışında kalan motorlu kara taşıtları ile özel amaçla kullanılan yat, kotra ve her türlü tekneleri ile uçak ve helikopterlerde bir önceki yıla göre aynı oranda artırılmıştır.

Taşıt Alım Vergisi

Taşıt alım vergileri 1.1.1996 tarihinden itibaren %99.5 oranında artırılarak aşağıdaki şekilde uygulanmaya başlanmıştır.

Taşıtların yaşları ile bunlar için ödenecek vergiler

Taşıtların net ağırlığı	1 yaş TL	2-3 yaş TL	4-5 Yaş TL	6-8 Yaş TL	9-11 Yaş TL
950 kg.ve daha aşağı	39.580.000	26.410.000	19.790.000	13.160.000	9.850.000
951-1200 kg.a.kadar	66.090.000	46.200.000	33.030.000	19.790.000	16.470.000
1201-1600 kg.'a kadar	92.500.000	66.090.000	46.200.000	29.720.000	23.100.000
1601-1800 kg.'a kadar	132.180.000	92.500.000	66.090.000	42.890.000	33.030.000
1801 kg.ve daha yukar	158.620.000	118.940.000	85.880.000	59.470.000	39.580.000

Bu hadler, 1 nci derece lüks otomobiller için 3 kat, II nci derece lüks otomobiller için 2 kat ve III üncü derece lüks otomobiller için 1,5 kat olarak uygulanır.

Damga Vergisi

1.1.1996 tarihinden itibaren %99.5 oranında artırılan damga vergilerinden bazıları şu şekildedir.

Kira Mukavelenameleri (Mukavele süresine göre kira bedeli üzerinden)..... (binde 1,2)
Avans Makbuzları..... (binde 6)

Maaş, ücret, gündelik, huzur hakk, aidat, ihtisas zammı, ikramiye, yemek ve mesken bedeli, harcırah tazminat vs. ödemelerde veya hesaba geçmeyi sağlayan tediye temin eden kağıtlarda..... (Binde 4.8)

Ödünç olarak alınan paralar için verilen makbuzlar veya bu maliyetteki senetler..... (Binde 4.8)

Yıllık Gelir Ver gisi Beyannameleri..... (72.800.-TL.)
Kurumlar Ver gisi Beyannameleri..... (147.400.-TL.)
Muhtasar Beyannameler..... (47.800.-TL.)

Harçlar Kanunu

Diğerleri gibi 1996 yılı için ödenecek harçlar yüzde 99.5 oranında artırılabacaktır. Harçlarla ilgili bazı örnekler şu şekildedir :

1996 yılında tapu harcı hesabına esas olmak üzere hesaplanacak kayıtlı değer. 1995 yılına ait emlak vergisi tarhına esas olan değer 1995 yılı için belirlenen yeniden değerlendirme oranında (% 99.5) artırılması suretiyle tespit edilecektir.

Yargı harçları

Başvurma harcı olarak Sulh Mahkemesi,	
İcra tetkik mercilerinde.....	(121.600.-TL.)
Asliye ve İdare Mahkemelerinde.....	(248.300.-TL.)
Yargıtay danıştay'da.....	(376.000.-TL.)
İcraya başvurma harcı.....	(248.300.-TL.)

Değeri belli olan icra takiplerinde tahsil harcı değer üzerinden;

- a) Ödeme veya icra amirinin tebliği üzerine
hacizden evvel ödenen paralardan(yüzde 2.4)
- b) Hacizden sonra ve satıştan önce ödenen
paralardan.....(yüzde 4.8)
- c) Haczedilen veya rehinli malların satılıp paraya çevrilmesi
suretiyle tahsil olunan paralardan (yüzde 6)

Vasiyetname tanziminde meblağ ihtiva etmeyenlerden.....(503.500.-TL.)

Noter Harçları

Saklamak üzere noterlere tevdi edilen
değeri belli emanetlerden.....(Binde 1,2)

(503.500 liradan az, 253.878.700 liradan fazla olamaz)

Makbuz harçlardan Hernevi tebliğ.....(147.400.-TL)

Vekaletnamelerde özel vekaletnamelerde
beher imza için.....(75.200.-TL.)

Genel vekaletnamelerde..... (110.900.-TL.)

Ayrıca vergi yargısı harçları, suret harçları, Tapu ve Kadastro işlemlerinden alınacak harçlar Konsolosluk harçları, pasaport, vize, ikamet tezkeresi, Gemi ve Liman Harçları, İmtiyazname, Ruhsatname ve Diploma Harçları, Petrol İşlemleri, Finansal İşlemleri, Finansal faaliyet ve izin belgesi harçları vs. 25 Aralık 1995 tarihli Resmi Gazetede tarife listeleriyle açıklanmış bulunmaktadır.

Değerli Kağıtlar

Değerli kağıt bedelleri 1.1.1996 tarihinden itibaren aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Değerli Kağıdın Cinsi	Bedel (TL)
1- Noter Kağıtları	
a) Noter Kağıdı	15.000
b) Beyanname	15.000
c) Protesto, vekaletname, re'sen senet	30.000
2- Kira sözleşme kağıtları	30.000
3- Pasaportlar	1.000.000
4- Yabancılar için ikamet tezkereleri	1.000.000
5- Askerlik cüzdanları	20.000
6- Nüfus cüzdanları	20.000
7- Aile cüzdanları	200.000
8- Bono kağıtları (emre muharrer senetler) (10 adet)	400.000
9- Sürücü Belgeleri	300.000
10- Sürücü çalışma belgeleri (karneleri)	300.000
11- Motorlu araç trafik belgesi	200.000
12- Motorlu araç tescil belgesi	200.000
13- İş makinesi tescil belgesi	200.000

Çevre ve Temizlik Vergisi

Çevre ve Temizlik vergisi 1996 yılı için yeniden değerlendirme oranının yarısı olan %49.75 oranında artırılarak aylık olarak aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

Aylık Vergi Tutarları (TL)

Bina Grupları	1.Derece	2.Derece	3.Derece	4.Derece	5.Derece
1.Grup	11.515.000	9.212.000	6.909.000	5.757.000	4.606.000
2.Grup	6.909.000	5.757.000	4.606.000	3.454.000	2.303.000
3.Grup	4.606.000	4.029.000	3.454.000	2.303.000	1.726.000
4.Grup	2.303.000	1.841.000	1.380.000	920.000	459.000
5.Grup	1.380.000	1.151.000	920.000	575.000	344.000
6.Grup	690.000	575.000	459.000	344.000	229.000
7.Grup	229.000	184.000	137.000	113.000	56.000

Öte yandan 4 Ocak 1996 tarihli Resmi Gazete'de Bakanlar Kurulu Kararı ile Birinci Sınıf Tüccarların Defter Tutma hadleri 1996 takvim yılında yüzde 100 oranında artırılmıştır.

Aynı Resmi Gazete'de yayınlanan Maliye Bakanlığı Tebliği ile; 1996 Yılı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci, Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik, Asgari Ücret Tarifesi yüzde 100 oranında artırılmak suretiyle yeniden düzenlenmiştir.

7 Ocak 1996 tarihli Resmi Gazete'de yer alan Bakanlar Kurulu Kararıyla; Her türlü alkol ve alkollü içiler ile her türlü alkolsüz içkiler, tütün ve tütün mamullerinin ithali ve imalatçıları tarafından tesliminde uygulanmakta olan eğitim, gençlik, spor ve sağlık hizmetleri vergisi miktarları artırılmıştır.

TÜKETİCİ FİYATLARI İNDEKSİ DEĞİŞTİ

Ekonomik ve sosyal hayatta önemli bir gösterge olarak yer alan Tüketici Fiyatları İndeksi, belirli bir dönemde belirli bir kitle tarafından tüketici mal ve hizmetlerine ödenen perakende fiyatlarındaki değişikliklerin ölçüsü olarak kullanılmaktadır.

Çeşitli kesimler tarafından değişik amaçlar için kullanılan Tüketici Fiyatları İndeksi, öncelikle ekonomide fiyat hareketlerinin izlenmesi ve ülkenin ekonomik yapısının analizinde etkin olarak kullanılır. Ancak çalışanlar açısından indeksin önemi, ücret ve maaşların belirlenmesinde ve satın alma gücünde zaman içinde meydana gelen değişimlerin izlenmesinde temel gösterge olmasıdır.

Devlet İstatistik Enstitüsü, şimdiye kadar 1987=100 temel yılını alarak yayınlamakta olduğu tüketici fiyatları indeksini, 1987 yılından günümüze kadar süre içerisinde toplumumuzun gelir ve tüketim yapısında meydana gelen değişimleri de yansıtmaları açısından 1994=100 temel yıllı olarak hesaplamayı kararlaştırmıştır. Bu indeksin sonuçları 4 Şubat 1996 tarihinden itibaren yayınlanmaktadır.

Tüketici Fiyatları İndeksi, belirli bir dönemde, belirli bir kitle tarafından satın alınan mal ve hizmetlere göre oluşturulan harcama kalıbını temel alarak hazırlanmaktadır. Ailelerin gelir ve harcamaları, harcama gruplarının toplam içindeki payları, tüketilen maddeler esas alınarak indeks oluşturulmakta ve zaman içinde temel olarak alınan mal ve hizmetlerin fiyatlarındaki hareketlilik izlenmektedir.

Uluslararası standartlara göre, indeksin temel yılının beş yılda değişmesi yerleşik bir uygulamadır. Bu bakımdan D.İ.E.'nin böyle bir değişikliğe gitmesi doğru bir yaklaşımdır. İndeksin temel yılının eskimesi ve tüketim kalıplarının değişmesi yeni bir indekse ihtiyaç duyulmasına neden olmuştur.

Oluşturulan 1994=100 Temel Yıllı Tüketici Fiyatları İndeksi'nin temeli, hanelerin belirli bir dönemde yaptıkları çeşitli mal ve hizmet alımlarına dayanmaktadır. Yapılan bu mal ve hizmet alımlarının neler olduğu ve ne miktarda yapıldıkları D.İ.E. tarafından 1994 yılında yapılan hanehalkı gelir ve tüketim harcamaları anketine dayandırılmıştır.

İndekste kapsanan maddeler hanelerin tüm bir yıl boyunca mal ve hizmet alımları için yaptıkları ödemelere dayanarak seçilmiştir. 1994=100 temel yıllı indekste 410 madde, 749 madde çeşidi ve 10 harcama grubu altında kapsamıştır. (1987=100 temel yıllı indeksi 347 madde ve 7 ana harcama grubu).

İndeksi hesaplanan yerleşim yerleri, 1987 yılında Türkiye genelinde 5 bölge ve 16 şehir iken, 1994 yılında Türkiye genelinde 7 bölge ve 19 şehir olmuştur. Cari fiyatların derlendiği yerleşim yeri sayısı da 33 'den 35'e çıkmıştır. Her yerleşim yerinde alışverişin en yoğun olduğu merkezler saptanarak, bu merkezlerden de halkın en fazla alışveriş yaptığı 6390 işyeri seçilmiştir.

1994=100 Temel Yıllı Tüketici Fiyatları İndeksinde kapsanan ana grup, ana grup ağırlıkları ve madde sayısı aşağıdaki tabloda verilmiştir:

TABLO 1:

1994=100 TEMEL YILLI KENTSEL YERLER TÜKETİCİ FİYATLARI İNDEKSİ
ANA GRUP AĞIRLIKLARI ve MADDE SAYISI

ANA GRUPLAR	AĞIRLIK (%)	MADDE SAYISI
Gıda, İçki, Tütün	31.09	130
Giyim ve Ayakkabı	9.71	73
Konut ve Kira	25.80	18
Ev Eşyası	9.35	67
Sağlık	2.76	13
Ulaştırma	9.30	24
Eğlence ve Kültür	2.95	31
Eğitim	1.59	7
Oteller, Pastane ve Lokanta	3.07	13
Çeşitli Mal ve Hizmetler	4.38	34
TOPLAM	100.0	410

Aşağıdaki tabloda ise, 1987=100 temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksinin ana grup ağırlıkları ve kapsadığı madde sayısı verilmektedir.

İki tablonun kıyaslanmasından da görüleceği üzere, hanehalkının toplam harcaması içinde en ağırlıklı olarak yer alan gıda harcamasının payı 1987 yılında % 34.68 iken, bu oran 1994 yılında gıda, içki, tütün ana grubu altında % 31.09 olarak hesaplanmıştır.

Gelir düzeyi yükseldikçe toplam tüketim harcamaları içinde gıda payının düştüğü, nisbeten düşük gelir elde eden kesimlerin ise gıda harcamasına daha fazla pay ayırdığı bir gerçektir. Değerlendirme bölümünde de açıklanacağı üzere, indeksi oluşturan gelir grupları arasındaki büyük gelir farkı, gıda harcamalarının payının düşmesine yol açan önemli bir unsurdur.

Tüketici indeksi içindeki gıda payının bazı Avrupa ülkelerindeki oranını bir değerlendirme yapılabilmesi bakımından şöyle sıralamak mümkündür: ABD'de % 16, Japonya'da % 30, Fransa'da % 27, Almanya'da % 23, Yunanistan'da % 29, İtalya'da % 20, İspanya'da % 29, İngiltere % 14.

Daha önce kültür ve eğlence ana grubu içinde değerlendirilen eğitim harcamalarının 1994 yılında ayrı bir ana grup olarak ele alınmakta olup ağırlığı % 1.59 oranındadır.

1994=100 temel yıllık indekste önceki indeksten farklı olarak "çeşitli mal ve hizmetler" diye ayrı bir ana grup oluşturulmuştur. Ancak bu grup kapsamında hangi maddelerin yer aldığı konusunda herhangi bir açıklama şimdiye kadar yapılmamıştır.

TABLO 2:

1987=100 TEMEL YILLI KENTSEL YERLER TÜKETİCİ FİYATLARI İNDEKSİ
ANA GRUP AĞIRLIKLARI ve MADDE SAYISI

ANA GRUPLAR	AĞIRLIK (%)	MADDE SAYISI
Gıda	34.68	132
Giyim ve Ayakkabı	12.80	62
Ev Eşyası	11.24	53
Sağlık ve Kişisel Bakım	3.44	29
Ulaştırma ve Haberleşme	6.48	23
Kültür, Eğitim ve Eğlence	5.01	33
Konut ve İlgili Harcamalar	26.15	15
TOPLAM	100.0	347

DEĞERLENDİRME:

İndekse temel oluşturan ve hanelerin 1994 yılındaki gelir ve harcamalarını ortaya koyan "1994 Yılı Hanahalkı Gelir ve Tüketim Harcamaları Anketi"nin sonuçları henüz D.İ.E. tarafından ayrıntılı olarak açıklanmadığından bir değerlendirme yapılamamaktadır.

Kentsel Yerler Tüketici İndeksi'nin temel olarak alındığı 1994 yılı, ekonomik ve sosyal bakımdan istikrarsız bir yıldır. Büyümenin eksi % 6 olduğu, işten çıkarmaların yoğun olarak yaşandığı, enflasyonun Cumhuriyet tarihimizin rekorunu kırarak tüketici fiyatlarıyla % 125.5, toptan eşya fiyatlarıyla % 149.6 oranında gerçekleştiği, geniş halk kesimlerinin satın alma gücünün düşürüldüğü, toplu sözleşmelerle kazanılmış ücret artışının ertelenmesi yoluna gidildiği, ücretlerde % 35'lere ulaşan reel gerilemenin yaşandığı bir dönemdir.

1994 yılı itibariyle gelir dağılımı çalışanlar aleyhine daha adaletsiz duruma gelmiştir. Yaratılan milli gelirden maaş ve ücretli kesim 1993 yılında % 32.8 oranında pay alırken, bu oran 1994 yılında % 25.1'e gerilemiştir.

Ekonomik ve sosyal alanda yaşanan bu olumsuz gelişmelerin hanelerin gelir düzeyi ile tüketim harcamalarını büyük ölçüde etkilemesi ve değişikliğe yol

açması kaçınılmazdır. Böylesine istikrarsızlığın egemen olduğu bir yılın tüketici indeksine temel alınması, kuşkusuz indeks sonuçlarını da daha başlangıçta tartışmalı duruma getirmektedir.

1994=100 temel yıllık tüketici fiyatları indeksi aylık geliri 3-78 milyon lira arasında olan hanehalkının tüketim kalıbını esas almaktadır. Temel alınan bu grup içindeki alt-üst gelir dilimi arasındaki fark 26 kat olmaktadır. 1987 temel yıllık tüketici indeksi aylık geliri 50 bin- 1 milyon lira arasında olan gelir grubunu kapsamış olup aradaki fark 20 kat olarak hesaplanmaktadır.

Gelir dağılımının çalışanlar lehine nispeten daha adaletli olduğu 1978-1979 yıllarında D.İ.E. tarafından 1978-1979=100 temel yıllık indeks de ise 5- 30 bin lira arasındaki gelir grubu esas alınmış olup, alt ve üst gelir grupları arasındaki fark 6 kat gibi daha düşük bir oran göstermektedir.

Sonuç itibariyle, D.İ.E. tarafından yayımlanacak yeni indeksin çalışanların gelir düzeyi ile harcama kalıplarını yeterince yansıttığını kabul etmek mümkün değildir. Bunun bir sonucu olarak, tüketici indeksinden hesaplanacak fiyat artışlarının, çalışanların yaşantılarında karşılaştıkları fiyatlarla farklılık taşıması kaçınılmaz olacaktır. Yapılması gereken, ücret ve maaşlıların gerçek durumunu yansıtabilecek tüketim kalıbının esas alınacağı "Ücretliler Geçinme İndeksi"nin oluşturulması olmalıdır.

FİYAT ARTIŞLARI VE ENFLASYON

Türkiye ekonomisinde istikrarlı bir seyir izleyen verilerden birisi de fiyat artışlarıdır. Genel seçim tarihinin belirlenmesi ile birlikte, kamu kesimi tarafından üretilen birçok mal ve hizmetin fiyatları sabit tutulmuş, diğer bir ifade ile fiyat artışları ertelenmiştir. Bunun bir sonucu olarak, örneğin 1995 yılının Eylül-Aralık dönemindeki fiyat artışları bir önceki yılın aynı dönemine göre geride kalmıştır. Yılın son çeyreğinde ortaya çıkan siyasi belirsizlik ve seçim ekonomisi beklentileri enflasyonist baskıları artırmışsa da kamu sektöründe geciktirilen fiyat ayarlamaları hızlı bir yükselişi engellemiştir. Kamu sektöründe geciktirilen fiyat artışları, toptan eşya fiyat artışlarının düşük olmasını getirmiştir. Kamu sektörü fiyat artışları özel sektörün oldukça altında kalmıştır. Ancak seçim sonrası, ertelen KİT zamlarının yürürlüğe girmesiyle fiyat artışları yeniden başlamıştır.

1995 yılında enflasyon her ne kadar gerilemiş ise de, hedeflenen düzeyin oldukça üzerinde seyretmiştir. 1995 yılı itibariyle tüketici fiyatları indeksi % 78.9, toptan eşya fiyatları indeksi % 88.5 oranında artış göstermiştir. Enflasyonun bu oranda gerçekleşmesinde iç talepteki artış etkili olmuştur. Talebin

artmasına bağı olarak, tüketici fiyatları enflasyonu toptan eşya fiyatları enflasyonunu geride bırakmıştır.

Çalışanlar için geçerli olan enflasyon oranlarının tüketici fiyatlarındaki değişim olduğunu gözönüne alarak DİE tüketim fiyatları endeksindeki değişime, aylık, oniki aylık ve ortalama yıllık olarak aşağıda yer verilmektedir:

TÜKETİCİ FİYATLARI ENDEKSİ(1987=100)
(Yüzde Değişmeler)

	Aylık Değişme				Oniki Aylık			
Değişme								
Aylar	1993	1994	1995	1996*	1993	1994	1995	1996*
Ocak	5.3	4.4	6.8	8.3	59.8	69.8	130.6	78.1
Şubat	4.0	6.0	5.7	4.5	58.2	73.0	130.0	77.5
Mart	4.8	5.2	4.1		58.0	73.6	127.7	
Nisan	4.4	24.7	6.4		59.0	107.4	94.3	
Mayıs	4.7	10.0	3.2		65.0	117.8	82.4	
Haziran	1.8	0.9	2.0		67.2	115.8	84.4	
Temmuz	4.9	1.7	2.9		73.1	109.3	86.5	
Ağustos	2.7	2.0	3.9		71.2	108.0	89.9	
Eylül	5.6	7.2	8.0		68.1	111.1	91.3	
Ekim	6.9	9.5	7.8		67.2	116.3	88.3	
Kasım	6.4	8.1	5.5		69.6	119.7	83.8	
Aralık	3.6	6.3	3.5		71.1	125.5	78.9	

Kaynak : DİE

* 1996 yılı 1994=100 temel yılına göredir.

Şunu belirtmek gerekir ki, enflasyonu besleyen kaynaklar ne olursa olsun sonuç itibariyle bir siyasi irade olayıdır. Enflasyonun kronikleşmesi uygulanan ekonomik politikanın bir türevi olan sermaye kesimine kaynak aktarmakta bir araç işlevini görmesindendir. Gerçekte, sermaye gelirleriyle emek gelirleri arasında emek aleyhine dönüşen dengesizliği sağlayan araç enflasyondur. Enflasyon oranı arttıkça, kar,faiz ve rant gelirleri hızla yükselmekte, buna karşın gelirlerini aynı oranda artırma imkanı olmayan maaş ve ücret geliri elde edenlerle çiftçilerin reel gelirleri düşmektedir.

GIDA HARCAMASI

Türk-İş Araştırma Merkezi tarafından yapılan piyasa belirlemelerine göre, aile bütçesinin önemli bir bölümünü oluşturan gıda harcaması tutarı, Şubat '96 ayı

itibariyle 14.575.000.-liraya ulaşmıştır. Gıda harcaması tutarındaki artış oranı yıllık % 79.4 oranındadır.

Seçimler nedeniyle ertelenen çoğu zamların seçim sonrası devreye girmesiyle birçok mal ve hizmetin fiyatında meydana gelen artış, zincirleme etki göstermiş ve bu ürünleri girdi olarak kullanan firmaların da ürünlerinde fiyat artışına yol açmıştır. Bu çerçevede, dört kişilik ailenin aylık gıda harcaması tutarı da Ocak ayında % 8.8 oranında artarken, Şubat ayında bu artış oranı % 4.9 oranında olmuştur.

DÖRT KİŞİLİK AİLENİN GIDA HARCAMASI

	Gıda Harcaması TL/AY)	Artış Oranları (%)
Aralık / 1992	1.798.000.-	
Aralık / 1993	3.066.000.-	70.5
Aralık / 1994	7.281.600.-	137.5
Aralık / 1995	12.778.000.-	75.5
Ocak / 1996	13.898.000.-	
Şubat/ 1996	14.575.000.-	

Her ay yapılması zorunlu olan asgari gıda harcaması tutarı olan 14 milyon 575 bin lira ile halen geçerli olan 5 milyon 739 bin liralık asgari ücret kıyaslandığında, dar ve sabit gelirli kesimlerin içinde bulunduğu yaşama şartlarının olumsuzluğu ortaya çıkmaktadır.

İSTİHDAM VE İŞSİZLİK

Bugün ülkenin en önemli sorunlarından birisi istihdam ve işsizliktir. Özellikle son yıllarda, resmi veriler aracılığıyla sorunun boyutunu gizlemek doğrultusundaki çabalar yoğunluk kazanmaktadır. Ekonominin kriz sürecinden kurtulamadığı, istihdamın daraldığı ortamda resmi kaynaklarca yapılan "İstihdam arttı, işsizlik oranı düşüyor" biçimindeki yaklaşımlar ve anket sonuçlarına dayalı açıklamalar gerçeği yansıtmaktan uzaktır.

DİE tarafından yapılan (12+yaş grubunu esas alan) Nisan'1995 Hanehalkı İşgücü Anketi geçici sonuçlarına göre;

* Türkiye'de toplam nüfus 60 milyon 380 bin kişiye ulaşmış,

* Bir yıl öncesine göre istihdam 518 bin kişilik artışla 20.833 bin olmuş,

- * İşsizlik oranı azalarak % 8.4'den % 7.2'ye gerilemiş,
- * Eksik istihdam ise % 7.6'dan % 7.0'ye gerilemiş,
- * İşgücüne katılma oranındaki düşüş de sürmektedir.
- * 12+ yaş grubunda işgücüne dahil olmayanların sayısı ise 22.090 bin kişidir.

İlk bakışta olumlu izlenim veren sonuçların detaya inilerek değerlendirilmesi yapıldığında, gerçek durumun hiç de öyle olmadığı, yapay yöntemlerle olumlu gelişmeler sağlandığı görüntüsü verilmek istendiği görülmektedir. Özellikle 1990'lı yıllar dikkate alınarak geride bıraktığımız 5 yılda olumlu denebilecek hiçbir gelişmenin olmadığı yine aynı anket çalışmasının sonuçlarından ortaya çıkmaktadır.

Ana başlıklar halinde son yıllardaki gelişmelere anket bazında bakıldığında şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır:

- * Son beş yılda Türkiye nüfusu 5 milyon artarak 60 milyon 380 bine ulaşmıştır. Ancak aynı dönemde 5 milyonluk nüfus artışına karşılık istihdamdaki artış 1 milyon 400 bindir.
- * İşsiz sayısı hemen hemen aynı olmakla beraber oran Nisan '90 daki yüzde 8.9'dan Nisan 95'te yüzde 7.2 ye düşmüş görünmektedir.
- * İşsiz sayısı, işgücüne katılma oranının düşürülmesi ve kırdan kente yoğun göç olmasına rağmen tarımdaki istihdamın artırılmasıyla sağlanmaktadır.
- * 1989 yılı sonunda yüzde 54.6 olan işgücüne katılma oranı sabit tutulup düşürülmeseydi bugün işsiz sayısı 1 milyon 871 bin kişi daha fazla görülecekti. Yani işsiz sayısı, DİE verilerinde bile bugün eklenmesiyle atıl işgücü 5 milyon 57 bin'e çıkacaktı.
- * Nisan 1994-Nisan 1995 dönemini kapsayan son bir yılda ülke nüfusu 945 bin kişi artarken yapılan hesaplamayla işgücü sayısı yalnızca 267 bin kişi artmıştır.
- * Bir yandan işgücü sayısının düşük oranda artması sağlanırken, diğer yandan da tarımda çalışanların sayısı yapay olarak artırılıp (288 bin kişi) işsizlik sorunu ekonominin krizde olduğu dönemde hafifletilmeye çalışılmıştır.
- * 1994 Nisan krizinden sonraki 6 aylık dönemde DİE'ye göre kentlerde istihdam 427 bin kişi artarken, aynı dönemde kırsal kesimde istihdam 345 bin kişi azalmıştır.
- * Son bir yıl itibariyle ise istihdam 518 bin kişi artmış görünmektedir.

* 1990'lı yıllarda sanayileşmeden de vazgeçilmiştir. Bunun önemli bir göstergesi; 1989 yılı sonunda çalışanların yüzde 22'si sanayide çalışır gözüktürken, Nisan 1995'te bu oran yüzde 20.9'a gerilemiştir.

* 1990 yılı başından 1995 yılı Nisan dönemine kadar sanayide yaratılan istihdam yalnızca 164 bin kişidir.

* İlginç olan diğer bir gösterge ise; DİE tarafından yapılan ankete göre yüzbinlerin işten çıkarıldığı 1994 yılı kriz döneminde sanayide çalışanların sayısı 11 bin kişi artmış olmasıdır. Nisan'1994-Nisan 1995 döneminde ise, sanayide çalışan sayısı yalnızca 3 bin kişi azalmıştır.

* Öte yandan kırsal kesimden kente göçün yoğunlaştığı 1990'lı yıllarda, tarım kesiminde çalışanların oranı hemen hemen aynıdır. Hatta sanayi'deki 164 bin kişilik istihdam artışına karşın tarımda 701 bin kişilik istihdam artışı görülmektedir.

* Son beş yılda istihdamın sektörel dağılımında hiçbir olumlu gelişme olmamıştır. Sanayi de çalışanların oranı azalırken, hizmetler sektöründe artış meydana gelmiş, tarım hemen hemen aynı kalmıştır.

* Sanayileşmeden vazgeçildiği 1990'lı yıllarda, önemli ağırlığı olan İmalat sanayii de istihdam yönünden gelişmemiştir. 1989 yılı sonlarında 2.8 milyon 867 binkişinin çalıştığı imalat sanayinde 1995 Nisan itibariyle 2 milyon 936 bin kişi çalışmaktadır.

* Kriz dönemi sonrasında işten çıkartmaların en fazla yaşandığı imalat sanayiinin DİE'ye göre istihdam içindeki payı yüzde 15.2 den 14.1'e gerilemiştir. Diğer bir ifadeyle Nisan 94'de 3 milyon 82 bin olan imalat sanayi istihdamı, Nisan'95 itibariyle 2 milyon 936 bine gerilemiş bulunmaktadır.

Sonuç itibariyle; Türkiye ekonomisinin 1994 yılında girdiği kriz sürecinden tam anlamıyla kurtulamadığı, bunun etkisinin yaşamın her alanında görüldüğü, toplumun tüm kesimlerinde işsizliğin her geçen gün büyüyen bir sorun olduğunda birleştiği ortamda, son resmi verilerin "işsizlik azalıyor" şeklinde olması gerçekçi görülmemektedir.

İşsizlik konusunda resmi kaynaklar arasındaki kavram farklılıkları devam etmektedir. 15+ Yaş grubunu esas alan DPT'ye göre, 1994 kriz döneminde yüzde 10.5'e yükselen işsizliğin, 1995 yılında yüzde 9.2'ye gerileyeceği tahmin edilirken, 12+Yaş grubunu esas alan DİE'ye göre Nisan'1995'te işsizlik yüzde 7.2'ye gerilemiş görülmektedir.

Öte yandan, Türkiye'de öteden beri bilinen ve bugün önemli boyutlara ulaşan eksik istihdam problemi de dikkate alındığında atıl durumdaki işgücünün sayısı çok büyümektedir.

Türkiye'de istihdam ve işsizlik sorunu çok boyutlu ve her boyutunda salt istihdam sorununu aşan yönleri bulunmaktadır. Ancak, en önemlisi, sosyal devlet anlayışının terk edilerek, sorunun çözümünü piyasa kurallarının serbest işleyişine terk etmek şeklindeki yaklaşımın işsizlikle mücadelede hiç bir sonuç vermediğinin açıkça ortaya çıkmasıdır.

KAYIT DIŞI EKONOMİ

Son yıllarda ülkemizde de üzerinde sık olarak durulan ve iktisat politikaları tartışmalarında yoğunluk kazanan konulardan birisi de "kayıt dışı ekonomi" olmuştur.

Kayıtdışı ekonomi ile ilgili birçok tanımlama yapılmakta; "kara ekonomi", "yeraltı ekonomisi", "gizli ekonomi", "gayri resmi ekonomi", "nakit ekonomisi" gibi isimler verilmektedir. Bütün bu tanımlarda ortak olan nokta; kayıtdışı ekonomi kapsamındaki mal ve hizmet üretiminin büyük bölümünün yasal olmayan faaliyetlerden oluştuğu ve bu faaliyetlerin resmi istatistiklere tam yansımadığıdır.

Kayıtdışı ekonominin boyutu arttıkça, ekonomi ile ilgili sağlıklı verilere ulaşmak da güçleşmekte, ülkede uygulanmakta olan ekonomik politikalarda sorunlar çıkmaktadır. Gelir artırıcı doğrultuda önlemler alınırken karşımıza yine kayıt dışı ekonomi konusu çıkmaktadır.

Kayıt dışı ekonominin varlığı yanlış ve yanıltıcı ekonomik verilere neden olmaktadır. Resmi istatistiklere yansımayan birçok gösterge nedeniyle uygulanacak politikalar da hatalı olmaktadır. Yapılan kimi hesaplamalara göre, Türkiye'de kayıt dışı ekonomi gayri safi milli hasılanın yarısı kadardır. Oysa bu oran gelişmiş ülkelerde %10 civarındadır. (İsviçre'de %4; Fransa'da %8; İsveç'de %10; ABD'de %16; Hindistan'da %39).

Kayıt dışı olmanın en önemli yan ürünü ise vergi bağıışıklığıdır.

Bilindiği üzere kamu kesimi harcamaları vergi yerine borçlanmayla karşılanmaya çalışılmış ve bu yolun sonuna gelinmiştir. Bu bir siyasal tercihin sonucudur. Devlet vergi almak yerine borç almayı tercih etmektedir.

1996 yılı mali bütçesinde öngörülen faiz ödemesi 940 trilyon liradır. Personele denmesi öngörülen harcama ise 800 trilyon liradır. Diğer bir ifadeyle 1996 yılında toplanması öngörülen vergi gelirlerinin % 40'ı faiz ödemelerine gitmektedir. Devlet, adeta vergi verenlerden aldığı vergiyi, borç vericilere faiz olarak transfer eden konumdadır.

1995 yılı seçimleri itibariyle toplam kayıtlı seçmen sayısı 34 milyon 156 bin'dir. Oysa Türkiye'de kayıtlı veya mükellefi sayısı 7.5 milyon civarındadır. Zaten bunların 5.5 milyonunu da "bordro mahkumu" denilen ücretliler oluşturmaktadır.

Asgari ücret üzerinden gelir elde eden çalışanlar bile %25 oranında vergi kesintisine tabi olurken, rantıye kesiminin ödediği vergi çok düşük olmakta ya da hiç ödenmemektedir.

Kayıt dışı ekonomi aslında bilinmeyen ekonomi değildir. Bilinen ve göz yumulan, bir köşesinden pay alınan bir ekonomik düzendir.

Çalışma hayatıyla ilgili bir örnek vermek istiyorum. Türkiye'nin nüfus 60 milyon civarındadır. İstihdam edilenlerin sayısı 19 milyon 784 bin olarak gözükmemektedir. Bu istihdam edilenlerin 7 milyon 631 bin kişisi ise ücretli veya maaşlı statüsündedir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı kayıtlarına göreyse, Türkiye'deki toplam işçi sayısı 3 milyon 905 bin'dir. (Temmuz 1995). Memurlarla birlikte toplam çalışan sayısı ise yaklaşık 5.5 milyon kişi olarak hesaplanmaktadır. Kaydı olmayan 2 milyon kişilik bir istihdam sözkonusudur. Resmi kayıtlarda gözüken bir o kadar da işsiz bulunmaktadır.

Diğer bir ifadeyle, kayıtlı sigortalı yanısıra, bir o kadar da kayıtsız, kaçak ve sigortasız olarak çalışan vardır. Türkiye'de işsizlik sigortası da sözkonusu olmadığına göre, işsizler yaşamlarını sürdürecektir bir geliri çeşitli biçimlerde elde etmekte, ancak bunların ekonomik faaliyetleri kayıt dışı kalmaktadır..

Sosyal güvenlik alanından bir diğer örnek vermek istiyorum...

SSK kayıtlarına göre;

Türkiye'de SSK yasasına bağlı işyeri sayısı 691 bin'dir. Bu işyerlerinin 646 bini, 9 kişinin altında işçi çalıştırmaktadır. Toplam sigortalı sayısı ise 4 milyon 202 bindir.

Görüldüğü üzere, 4 milyon kayıt dışında çalışan işçinin sosyal güvenlik kapsamına alınması ile sağlanacak ek prim kaynağı ile Kurumun içinde bulunduğu finansman sıkıntısını kısmen de olsa gidermek mümkün olabilecektir.

Vergi olayında da benzeri durum sözkonusudur.

Faktör gelirleri üzerindeki vergi yükünü belirlemeye yönelik bir çalışmanın sonucuna göre; tahakkuk bazında yapılan toplam kesintilerin % 62.1'ini maaş ve ücretlerden, % 32'si diğer gelirlerden yapılmıştır. Faiz gelirlerinin payı ise % 3'tür.

Vergi kaçırması imkansız olan ücret ve maaşlıların her biri 1994 yılında ortalama yıllık 23 milyon lira gelir vergisi ödemişlerdir. Aynı yılda 1 milyonu aşkın götürü mükellefin ortalama ödediği vergi 3.4 milyon liradır. Beyanname veren ticaret ve serbest meslek erbabı (ki bunların sayısı yaklaşık 2 milyon civarındadır.-) ise yıllık 4.6 milyon lira vergi ödemişlerdir.

Kayıtlı sektör faaliyetlerinde genellikle iki önemli maliyet ve bunların oluşturacağı yük dikkati çekmektedir. Bunlar vergi, sigorta gibi mali yükler ve mevzuatlardan oluşan yüklerdir.

Bu tip yüklerden kurtulmak için işveren kayıtlı sektörden kaçmaya yatkındır. Kayıtlı sektörden kaçma kamu gelirlerinin azalması yanı sıra, çalışanlar açısından da önemli sorunları beraberinde getirmektedir.

Sosyal güvenlik, ücret, iş güvencesi, iş süresi vb. çalışma koşulları çalışanlar aleyhine kullanılmaktadır.

Kayıt dışı ekonominin asıl nedeni ise devletin yapılanmasını varolan sorunlardır. Ekonomik yapılanma ve egemen olan siyasal tercih de burada önemli olan diğer önemli etkidir.

Kayıt dışı ekonominin kısa vadeli sayılabilecek getirileri, uzun bir dönem itibariyle ekonomik dengeleri çarpıtması bakımından ağır fatura ödenmesine yol açmaktadır.

Aslında ülkemizde kayıt dışı ekonominin bu büyüklüğe erişmesinde gözardı edilen diğer bir husus da, kayıtlı kayıtdışı ekonominin varlığıdır.

Türkiye'de kayıtlı olduğu halde kayıt dışı kazanç elde edenlerin çok geniş bir kesimi oluşturduğu bilinmektedir. Kullandığımız pek çok malın üreticisi ya da satıcısı olan bu kesim, istisnalar dışında doğru dürüst vergi de vermez. Çok da güzel bir gerekçeleri vardır. "Devlete vergi vereyim de, devlet bunları çar-çur mu etsin? Ben bunları ülke ekonomisinde değerlendiriyorum!..." Bu düşüncüyü ve uygulamayı hoş görenler de; "İyi ki kayıt dışı ekonomi var, yoksa 1994 yılında meydana gelen ekonomik krizi atlamazdık." sözleriyle, vergisiz sermaye birikiminin teşvikçisi durumuna düşerler.

Türkiye'de vahşi kapitalizmin sermaye birikimi modeli insafsız bir biçimde uygulanmıştır, bu uygulama sürdürülmek istenmektedir. Deyim yerindeyse, bu düzenin devam etmesi, ayakbağı olarak gördükleri "sosyal devlet" anlayışının son direnç noktalarının ortadan kaldırılması için ek bir çaba sarfedilmektedir.

Önce bu anlayışla mücadele edilmesi gerekmektedir.

Sorun önemli ve çok boyutludur. Başta vergi yönetimi ve denetimi olmak üzere devletin çeşitli alanlarında bir dizi reform yapılması gerekmektedir. Devletin bir bakıma yeniden yapılanması gerekmektedir.

GÜMRÜK BİRLİĞİ

Son iki yıl boyunca öylesine yoğun bir şekilde tartışılarak Türkiye gündeminin ilk sırasına yerleşen gümrük birliği, Avrupa Parlamentosu'nun 13 Aralık 1995 tarihli Genel Kurulu'nda onaylanarak 1 Ocak 1996 tarihi itibariyle yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

Kapsamındaki bütün sanayi malları ile işlenmiş gıda ürünlerinin gümrük vergilerine, eş etkili vergilere ve miktar kısıtlamalarına tabi olmaksızın ve diğer engellerle karşılaşmaksızın serbest dolaşımını sağlayan; Birlik üyesi olmayan ülkelere, bir başka ifadeyle üçüncü ülkelere karşı ortak bir gümrük tarifesinin uygulanmasını gerektiren gümrük birliği, Türkiye'yi ekonomik, sosyal ve siyasi yönden derinden etkileyecek ve değiştirecek çok yönlü bir araçtır.

Türkiye'nin AB ile gümrük birliğini gerçekleştirmesi iki yönüyle önemli farklılık göstermektedir. Birincisi, bu sürecin tam üyelik öncesinde gerçekleşmesidir. Gerçekten, Türkiye, AB hareketinde tam üyelik öncesinde gümrük birliğine giren ilk ve tek ülke sıfatını taşımaktadır. Diğer, bu sürece hazırlıksız olarak girişir.

Tam üyelik öncesinde gümrük birliği, gümrük birliğinin getireceği ekonomik ve sosyal risk ve etkilerin ötesinde, başlıbaşına ciddi sıkıntılar doğuracak niteliktedir. Söz konusu sıkıntıların başında, AB'nin hiçbir karar sürecine katılmadan, oy ve söz hakkı bulunmadan AB'nin alacağı her karara uyma zorunluluğunda kalınması, gelmektedir. AB'nin tam üyesi olmayan Türkiye'nin, ekonomik, sosyal ve siyasi karar mekanizmalarında oy ve söz hakkı bulunmamaktadır. Dolayısıyla, Türkiye, gümrük birliğinde tamamen kendisi dışında alınan kararlarla sorumlu olacak, fakat hiçbir yetkisi bulunmayacaktır.

Türkiye'nin gümrük birliğine hazırlıksız olarak girişi ise, olumsuz etkileri büyütecekken, olası fırsatların (ancak uzun vadede görülebilecektir) değerlendirilmesine de imkan tanımayacaktır.

Gümrük birliğinin sosyal alanda ülkemiz açısından ortaya çıkaracağı sonuçlar, sendikalar açısından büyük önem taşımaktadır. Çünkü gümrük birliğiyle malların serbest dolaşımı yoluyla, malların fiyatları eşitlenirken, ücretler, sendikal hak ve özgürlükler, sosyal refah devleti, çalışma koşulları, iş güvencesi, işçi sağlığı ve iş güvenliği, işsizlik sigortası konularındaki farklılıklar büyüyerek sürecektir.

Gümrük birliğinde ülkemizi birinci derecede etkileyecek unsurun, "sanayinin rekabet gücü" olduğu tüm kesimlerce kabul edilen bir husustur. Gümrük birliğiyle, bu yoğun ve keskin rekabet ortamına dayanabilen firmalar ayakta kalabilecekken, dayanamayan ya da zayıf rekabet gücüne

sahip olanlar piyasadan çekilmek durumunda kalacaklardır. Bu şekilde doğacak iş kayıpları milli gelirden azalmaya yok açacak, diğer taraftan da Türkiye'de yapısal ve kronik bir nitelik taşıyan işsizlik sorununu pekiştirecektir. Gümrük birliğinin özellikle ilk zamanlarında büyük artış gösterecek işsizlik, uzun dönemde üretim faaliyetlerine yönelik yeni yatırımlar yapılmadığı takdirde daha da ileri boyutlara ulaşacaktır.

Üretime katkıları ve istihdam yaratıcı özellikleri nedeniyle Türk sanayinin ayrılmaz bir parçası olan ve Türk ekonomisinin kaldırıcı olarak nitelendirilen, ne

var ki riskler karşısında daha dayanıksız ve zayıf olan Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler (KOBİ'ler), yıkımın en geniş boyutlarda görüleceği yerler olacaktır.

Bunların yanında, gümrük birliğiyle birlikte zaman içinde özelleştirmenin hız kazanması, yabancı sermaye girişi ile teknoloji yoğun yatırımların artması, işsizliği ağırlaştıracak diğer faktörler olarak karşımıza çıkabilecektir.

Gümrük birliğinin getireceği işsizlik dalgası, sendikaları güç kaybına uğratacaktır. Gümrük birliği içinde, rekabete karşı varlıklarını devam ettirmeye çabalayan işletmeler ise, sendikalar karşısında daha sert toplu pazarlık stratejileri izlemeye başlayacaklardır. Sendikasızlaştırma, taşeronlaştırma, hareketleri daha da artacak, toplu sözleşmelerin imzalanmasından sonra toplu işçi çıkarmalar, asgari ücretle yeniden işe almalar ve çalışma hayatında "esneklik" adına uygulamalar yaygınlaşacaktır. Verimlilik ve kalifiye özellik ön plana çıkacak, işgücü karşılaştırmalarında bu faktörler kriter kabul edilecektir.

Bu tür baskılar ise, özel sektör hakimiyetini arttıracak ve sendika etkisini daha kolay bertaraf edebilen küçük işletmelerin çoğalmasını teşvik edecektir. Sonuç olarak sosyal yapı, olumsuz yönde etkilenecektir.

İlk üç ayını geride bıraktığımız gümrük birliği sürecinde, Türkiye'nin karşılaşacağı bir diğer sorun, sosyal damping iddialarına muhatap kalabilmesidir. AB'nde, bütünleşmeyle bağdaşmayan ve sosyal alana zarar verebilecek bir sorun olarak görülen sosyal damping, haksız rekabetin bir başka türü olarak kabul edilmektedir. Bu anlayış, AT Sosyal Şartı'na, üye ülkeler arasındaki ticaretin sosyal dampinge dayanmaması ilkesinin benimsenmesi suretiyle yansımıştır.

Türkiye'nin AB'nden gelecek sosyal damping iddialarına muhatap kalabilmesinin nedeni, AB ülkeleriyle karşılaştırıldığında, ülkemizde işgücü maliyetlerinin az, sendikalaşma oranının düşük, sendikalaşma oranının düşük ve koruyucu iş mevzuatının geri (özellikle, kaçak işçi çalıştırma gibi) olması gösterilebilir. İşte, AB üyesi devletler, Türkiye'nin diğer üye devletlerin üstlendiği birçok sosyal yükümlülüğü yerine getirmek zorunda olmamasını öne sürerek (tam üye olmadığı için) Türkiye'yi sosyal damping yapmakla suçlayabileceklerdir.

AB'ne entegrasyon sürecinde zorlu ve çetin geçecek bir sürenin işaretlerini veren gümrük birliğinin, başarılı bir şekilde tamamlanabilmesi ise birtakım şartların yerine getirilmesiyle mümkün olabilecektir.

Bu kapsamda öncelikle ekonomik istikrar ortamının yaratılması, ardından gümrük birliğinin olumsuz etkilerini minimize edecek kapsamlı ve akılcı ekonomik politikaların izlenmesi zorunludur. Ancak, bir diğer zorunluluk, gerek gümrük birliğinin gerçekleştirilmesinde, gerekse Avrupa ile bütünleşme sürecinde sosyal tarafların görüşlerinin alınması ve sosyal kesimlerle birlikte hareket edilmesidir. Bu bağlamda sosyal diyalogun önemi ortaya çıkmaktadır.

Çalışanlar açısından, gümrük birliğinde ülkemiz için birinci derecede tehdit unsuru oluşturan rekabetin olumsuzluklarını giderici önlemler Topluluğun

her türlü çalışma yaşamına ilişkin düzenlemelerin ülkemizde ele alınarak gerçekleştirilmesiyle mümkündür.

Bilindiği üzere, Türkiye'nin asıl hedefi, AB'nin diğer ülkeleriyle eşit statüye sahip olarak, tam üyeliktir. Bu nedenle Türkiye, bundan sonraki çalışma alanını tam üyelik hedefiyle uyumlu politikalar oluşturulması temeline dayalı olarak derinleştirmelidir. Bu kapsamda, Türkiye'nin AB ile bütünleşmesinde önemli rol oynayacak sosyal ve siyasi konularda uyumun sağlanması ve Türkiye'nin tezlerinin güçlendirilmesi esas oluşturulmalıdır.

Sözkonusu tezlerden ilki, özellikle Türk işgücü piyasası açısından büyük önem taşıyan ve Türkiye'nin Avrupa'ya karşı en önemli hakkı olan, işgücünün serbest dolaşım hakkıdır. 1986'da gerçekleştirilmesi gerekirken, hiçbir adım atılmayan, hatta Türkiye-AB ilişkilerinin hukuki temellerini oluşturan Ankara Anlaşması ve Katma Protokolle teminat altına alınmasına rağmen, adeta yok sayılan Türk işgücünün serbest dolaşım hakkı, gümrük birliğinin getireceği işsizlik sorununun hafifletilmesinde çok önemli bir rol oynayacaktır. O yüzden, bundan sonra, bu hakkın ve konu ile ilgili Ortaklık Konseyi kararlarının uygulamaya konmasının sağlanması doğrultusunda çaba ve girişimlerde bulunulmalıdır.

İkinci tez, mali yardım konusudur. Mali yardım, başta gümrük birliği olmak üzere entegrasyon sürecinde karşılaşılabilecek sorunların çözümünde büyük önem taşımaktadır. Bu çerçevede öncelikle, mali yardım konusunda diğer devletlere göre Türkiye'ye çok cimri davranan AB'nin, 1980'den bu yana uygulamayarak adeta rafa kaldırdığı 4.Mali Protokol'un hayata geçirilmesi sağlanmalı, diğer taraftan Türkiye'nin uğrayacağı kayıpların telafisi için ek kaynak talep edilmeli ve geçiş dönemi için ödenmesi kesinleştirilen rakamın, geçişi mümkün kılacak anlamıl miktara çıkartılması yönünde görüşmeler yapılmalıdır.

İŞÇİ HAK ve ÖZGÜRLÜKLERİNİ KORUMA ÇALIŞMALARI

TÜRK-İŞ, Genel Kurulu müteakip yeni bir çalışma dönemine girmiş ve ülkemizde gelişen ve değişen konularla ilgili değerlendirmelerde bulunmuştur.

5-10 Aralık 1995 tarihlerinde Ankara'da yapılan 17.Genel Kurul Kararları, 18.Çalışma Döneminde izlenecek politikaların ve yapılacak çalışmaların çerçevesini çizmesi bakımından raporumuzun sonunda belgeler bölümünde yer almaktadır.

Genel Kurul sonrası yapılan çalışmalar aşağıda bilgilerinize sunulmaktadır.

Başkanlar Kurulu Toplantısı (20 Aralık 1995)

TÜRK-İŞ Genel Kurulundan sonra Başkanlar Kurulunun ilk toplantısı 20 Aralık 1995 tarihinde Ankara'da yapılmıştır.

Toplantının açılışında konuşan TÜRK-İŞ Genel Başkanı, 1995 yılının zor bir yıl olduğunu ve büyük mücadeleler verildiğini belirterek, her aşamada destek olan işçilerimizle başarıya ulaşıldığını belirtmiştir.

17.Genel Kurulda yaşanan olumsuzluklara rağmen TÜRK-İŞ'in yoluna devam ettiğini vurgulayan Genel Başkan konuşmasında özetle şu görüşlere yer vermiştir.

"TÜRK-İŞ birlik ve bütünlük içinde önümüzdeki dönemde gündeme gelecek önemli sıkıntılarla mücadele edecektir.

Başbakan Tansu ÇİLLER'in kamuoyuna yansıyan "işçiler çok istedi. Onlara vermedik, emeklilere verdik" sözlerini yakışıksız olarak değerlendiriyorum. Keşke Sayın Başbakan vurguncudan, hırsızlardan alarak emekliye verseydi."

Başkanlar Kurulu Açıklaması (20 Aralık 1995)

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu 20 Aralık 1995 günlü toplantısında, 17.Genel Kurul sırasında yaşanan bazı olumsuzlukların tümüyle aşıldığını ve TÜRK-İŞ'in tam bir birlik ve bütünlük içinde halkımızın umudu ve öncüsü olmaya devam edeceğini vurgulamış, Başbakan Sayın Tansu Çiller'in seçim propagandaları sırasında işçiler ve sendikalar aleyhindeki açıklamaları konusunda üzüntülerini ifade etmiş ve ülkemizdeki siyasal ve

sendikal durumu değerdirek 24 Aralık 1995 günü yapılacak genel seçimlere ilişkin şu kararları almıştır.

1) Halkımıza verdiği sözleri 4 yıllık koalisyon hükümetleri döneminde yerine getirmeyen ve özellikle 5 Nisan İstikrar Programı ile işçi sınıfımız ve tüm çalışanlar için yeni ve ciddi sıkıntılar yaratan DYP ve CHP'ye oy verilmemelidir.

2) Laik ve demokratik sosyal hukuk devleti anlayışına ve Türkiye Cumhuriyeti'nin Misak-ı Milli sınırları içindeki üniter devlet yapısının bütünlüğüne ve bağımsızlığına sahip çıkmayan siyasi partilere oy verilmemelidir.

3) Başkanlar Kurulumuz, işçilerin memurların, işsizlerin, emeklilerin ve diğer tüm çalışanların oylarını kullanırken, TÜRK-İŞ'in önderliğinde 1995 yılında verilen yoğun işçi mücadelelerini de gözönüne alacaklarına ve kendilerinden yana olan siyasi partileri tercih edeceklerine inanmaktadır.

24 Aralık 1995 Genel Seçimlerin Sonuçlarına İlişkin Açıklama (26 Aralık 1995)

TÜRK-İŞ Genel Başkanı, yayınladığı bildiri ile 24 Aralık 1995 tarihinde yapılan ve hiçbir partiye iktidar yetkisi vermeyen genel seçimleri değerlendirmiş ve işçi kesiminin görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir.

"24 Aralık 1995 genel seçimleri, halkımızın ve güvenlik güçlerimizin gösterdiği büyük özen sayesinde, tam bir huzur ve toplumsal barış ortamında gerçekleşmiştir. Halkımız, çoğulcu ve özgürlükçü parlamenter demokratik düzene bağlılığını bir kez daha göstermiştir. Bazı siyasi partilerimizin küçümsenmeyecek oranda oy almalarına rağmen yüzde 10 barajının altında kalarak Meclis'de temsil edilememiş olmaları, parlamenter düzene olan güveni sarsmamalı, parlamento ve demokrasi-dışı arayışları gündeme getirmemelidir.

Halkımızın çok büyük bir bölümü, Türkiye Cumhuriyetinin ulu önder Atatürk'ün koyduğu ana ilkeler doğrultusundaki gelişimini özgür iradesiyle bir kez daha onaylamıştır. Şimdi görev, ülkemizin karşı karşıya bulunduğu büyük sorunların çözümü konusunda siyasi partilerimize düşmektedir.

Halkımızın iradesi gündeme koalisyonları getirmiştir. Siyasi partilerimiz, ufak hesapları aşarak, ülkemizin ve halkımızın mutluluğu ve huzuru için, genel seçimler öncesinin karşılıklı sertleşmelerini unutmali ve acil sorunlarımızın çözümü için işbirliği yapmalıdır. Enflasyon, işsizlik, terör sorunlarının aşılması, ülkemizin Avrupa Birliği ile gireceği gümrük birliğinin yaratacağı olumsuzlukların asgariye indirilmesi ve ülkemizde toplumsal barışın

ve huzurun yaratılması ve korunması, bu çağdaş işbirliğine bağlıdır.

TÜRK-İŞ, halkımızın büyük çoğunluğunun onayladığı cumhuriyetçi, demokrat, laik ve sosyal hukuk devleti anlayışının biran önce hayata geçirilmesini sağlayacak bir koalisyon hükümetinin oluşturulmasını ve genel seçimler öncesinde halkımıza verilen vaatlerin yerine getirilmesini istemektedir. TÜRK-İŞ, bu vaatlerin takipçisi olmayı sürdürecektir."

Yeni Yıl Mesajı

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu yayınladığı yeni yıl mesajında; ülkemizin son yıllarda tarihinin en büyük bunalımlarından birini yaşadığı vurgulanarak, bu dönemde işçi sınıfımıza ve sendikalarımıza yönelik IMF ve Dünya Bankası kaynaklı saldırıların had safhaya çıktığı ve işçi sınıfımıza yönelen bu saldırıların başında özelleştirme, taşeronlaşma ve sendikasılaştırma uygulamalarının geldiği görüşüne yer verilerek aşağıdaki değerlendirmeler yapılmıştır.

"Son Koalisyon Hükümeti döneminde, toplumun en demokratik kuruluşları olan ve demokrasinin vazgeçilmez unsurlarından biri sayılan sendikalarımıza karşı sistemli yok etme politikaları uygulanmıştır.

TÜRK-İŞ bu dönemde, başta kendi üyeleri olmak üzere, sendikasız işçilerle, memurlarla, sözleşmeli personelle, emeklilerle, işsizlerle birlikte büyük bir mücadele yürütmüş ve toplumun tüm çalışan kesimlerinin sorunlarına sahip çıkmıştır. Türkiye tarihinin en büyük mitingini gerçekleştirerek 'tarih yazmıştır'.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu olarak bu mücadeleye destek veren tüm sendikalarımıza ve işçilerimize tekrar teşekkür ediyor, onlara şükranlarımızı sunuyoruz.

1996, ülkemiz için refah, mutluluk ve toplumsal barışın yılı olmalıdır. Toplumumuz özgürlükçü, eşitlikçi, demokratik ve adalete dayanan bir düzenin ülkemizde hakim kılınmasını, ekonomik ve sosyal alanda çağdaş bir düzeye ulaşmamızı sabırsızlıkla ve umutla beklemektedir.

TÜRK-İŞ, demokrasiye işlerlik kazandırılmasını, özellikle de çalışanların demokratik haklarının ve özgürlüklerinin biran önce gerçekleştirilmesini istemektedir.

TÜRK-İŞ, halkımızın büyük çoğunluğunun onayladığı cumhuriyetçi, demokrat, laik ve sosyal hukuk devleti anlayışının biran önce hayata geçirilmesini sağlayacak bir koalisyon hükümetinin

oluşturulmasını ve genel seçimler öncesinde halkımıza verilen sözlerin yerine getirilmesini istemektedir."

158 Sayılı Sözleşme ile ilgili olarak ILO'ya Yapılan Başvuru

TÜRK-İŞ, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından onaylanan 158 Sayılı ILO Sözleşmesinin iç hukuksal düzenlenmesinin yapılmaması sonucu durumu ILO'ya aşağıdaki başvuru yazısı ile bildirmiştir.

"Sözleşme hükümlerinin ana dayanağı Sözleşmelerin ve Tavsiye Kararlarının Uygulanması Konusunda Uzmanlar Komitesi, 1995 yılındaki 82. Uluslararası Çalışma Konferansı'na sunduğu ve 1982 yılında kabul edilmiş bulunan 158 Sayılı Hizmet İlişkisine Son Verilmesi Sözleşmesi ve 166 sayılı Tavsiye Kararı Konusunda Genel Araştırmasında (Geçerli Bir Nedene Dayanmayan İşten Çıkarmalara Karşı Korunma), hizmet ilişkisinin sona erdirilmesi konusunda 19. yüzyılda geçerli olan geleneksel yaklaşımı şöyle özetliyordu:

"Ondokuzuncu yüzyılda çeşitli ülkelerde geliştirildiği biçimiyle, hizmet akdine ilişkin geleneksel kuralların ana özelliği, taraflardan herhangi birinin, kararını geçerli kılacak neden gösterme zorunluluğu bulunmaksızın ve önceden bildirimde bulunarak, hizmet akdinin sona erdirilmesinde her iki tarafın sahip olduğu haklarda biçimsel bir simetrinin bulunmasıydı."

Türkiye'de, 1971 yılında kabul edilmiş 1475 sayılı İş Yasası, 1967 yılında kabul edilmiş 854 sayılı Deniz İş Yasası, 1952 yılında kabul edilmiş 5953 sayılı Basın İş Yasası ve 1990 yılında kabul edilmiş ve sözleşmeli personele ilişkin 399 sayılı kanun hükmünde kararname hükümlerine tabi olarak çalışan ücretli ve aylıklılar için, Türkiye'deki çalışma mevzuatı hizmet ilişkisinin sona erdirilmesine tamamiyle 19. yüzyılın bu mantığıyla yaklaşmaktadır. Bazı ücretli kategorileri için bu durum bile geçerli değildir, çünkü, tarım ve orman işçileri ve evlerde çalışan işçiler gibi kişiler, çalışma mevzuatının koruyuculuğu altında bile değildir. 1475 sayılı İş Yasası'nda kısmi süreli işçilerle ilgili hükümler de bulunmamaktadır. Yalnızca 657 sayılı Devlet Memurları Yasası kapsamında istihdam edilen devlet memurları için, işverence hizmet ilişkisinin sona erdirilmesi söz konusu olduğunda geçerli bir neden gerekmektedir.

158 sayılı Sözleşme'nin 4. maddesi, "işçinin kapasitesine veya işin yürütümüne veya işyeri gereklerine dayalı geçerli bir son verme nedeni olmadıkça hizmet ilişkisine son verilmez" hükmünü getirmektedir.

Uzmanlar Komitesi, Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 82.toplantısına sunduğu raporda bu konuyu ayrıntılı olarak ele almaktadır:

Sözleşme hükümlerinin ana dayanağı, hizmet ilişkisinin geçerli bir nedene dayandırılma gereğidir. Bu ilkenin kabulü, işverenin

süresi belirsiz bir istihdam ilişkisini bir ihbar öneli veya onun yerine geçecek bir tazminat aracılığıyla tek taraflı olarak sona erdirmeye olanağını ortadan kaldırmaktadır. Burada belirtilmesi gereken nokta, geçerli bir nedene dayanarak hizmet ilişkisinin sona erdirilmesi sorununun, işçinin ihbar öneli veya kıdem tazminatı hakkından ayrı olduğudur. Sözleşme, hizmet ilişkisi bir ihbar önelinden sonra veya önce sona erdirilmiş olursa olsun, geçerli bir neden olmasını gerektirmektedir. Diğer bir deyişle, işçiye ihbar önelinin verilmesi, işverenin, hizmet ilişkisini sona erdirmeye nedenlerini belirtme sorumluluğundan kurtarmamaktadır. Yalnızca ihbar önelinin bulunmadığı durumlarda (bu durum genellikle ciddi davranış bozukluklarında söz konusudur) hizmet ilişkisinin sona erdirilmesi için geçerli bir neden gerektiren ve ihbar öneli verildiğinde hizmet ilişkisinin sona erdirilmesinde geçerli neden gerektirmeyen ulusal yasalar ve uygulamalar söz konusu Sözleşmeye uygun değildir."

Uzmanlar Komitesi, ihbar öneli gereğinin, hizmet ilişkisinin sona erdirilmesi için geçerli bir nedenin bulunması gereğinden bağımsız olduğunu da belirtmektedir:

"Sözleşmenin 11. maddesine göre gerekli olan ihbar öneli, hizmet ilişkisinin sona erdirilmesi için geçerli bir neden gereğinden bağımsızdır. İhbarın gereken biçimde yapılmış olması, geçerli bir nedene dayanmadığı sürece, hizmet ilişkisinin sona erdirilmesini haklı kılmaz ve; tersinden ifadeyle, hizmet ilişkisinin sona erdirilmesinde geçerli bir nedenin varlığı, işçinin ciddi davranış bozukluklarından suçlu olmaması durumunda, işvereni ihbarda bulunma yükümlülüğünden kurtarmaz. 11. madde uyarınca ihbar öneli yerine verilmesi gereken tazminat, 10. madde uyarınca geçerli bir nedene dayanmayan işten çıkarmada işçinin işe geri alınmaması durumunda ödenecek tazminatın yerine geçmez. Bu tazminat, Sözleşmenin 12. maddesinde atıfta bulunulan kıdem tazminatı ile de karıştırılmamalıdır."

Ancak, 1475 sayılı İş Yasasının 13. maddesi hizmet ilişkisinin işveren tarafından sona erdirilmesi durumunda geçerli bir neden zorunluluğu getirmemektedir.

"Madde 13: Akdin Feshinde Bildirim:

(A) Süresi belirli olmayan sürekli hizmet akitlerinin feshinden önce durumun diğer tarafa bildirilmesi gerekir.

Hizmet akdi:

a) İş altı aydan az sürmüş olan işçi için, bildirimin diğer tarafa yapılmasından başlayarak iki hafta sonra,

b) İşi altı aydan birbuçuk yıla kadar sürmüş olan işçi için, bildirimini diğer tarafa yapılmasından başlayarak dört hafta sonra,

c) İşi birbuçuk yıldan üç yıla kadar sürmüş olan işçi için, bildirimini diğer tarafa yapılmasından başlayarak altı hafta sonra,

ç) İşi üç yıldan fazla sürmüş olan işçi için bildirimini diğer tarafa yapılmasından başlayarak sekiz hafta sonra, feshedilmiş olur.

(B) Önellere asgari olup, sözleşme ile arttırılabilir.

(C) Bildirme şartına uymayan taraf yukarda yazılı önellere ilişkin ücret tutarında tazminat ödemek zorundadır.

İşveren, işçinin ihbar önellere ait ücretini peşin vermek suretiyle hizmet akdini feshedebilir.

İşçinin sendikaya üye olması, şikayete başvurusu gibi sebeplerle işinden çıkartılması hallerinde ve genel olarak hizmet akdini fesih hakkının kötüye kullanıldığını gösteren diğer durumlarda (A) bendinde yazılı önellere ait ücretlerin üç katı tutarı tazminat olarak ödenir.

Tarafların ayrıca tazminat isteme hakları saklıdır."

Maddede de görüldüğü gibi, işverenin hizmet ilişkisini sona erdirmesinde geçerli bir neden gereği bulunmamaktadır. Ancak "hizmet akdini fesih hakkının kötüye kullanılması" durumunda ek bir tazminat öngörülmektedir.

854 sayılı Deniz İş Yasasının (Madde 14/I ve 16) ve 5952 sayılı Basın İş Yasasının (Madde 6) benzer hükümleri de bu temel ilkeyi ihlal etmektedir.

Sözleşmenin 6. maddesi, "hastalık veya kaza nedeniyle geçici devamsızlık, işten çıkarma için geçerli neden değildir" hükmünü getirmektedir.

Ancak 1475 sayılı İş Yasası'nın 17. Maddesi, hastalık nedeniyle işçinin geçici bir süre işe devam edememesi durumunda hizmet ilişkisinin sona erdirilmesinde işvereni yetkili kılmaktadır.

"Madde 17: İşverenin bildirimsiz fesih hakkı: Süresi belirli olsun veya olmasın, sürekli hizmet akitlerinde işveren aşağıda yazılı hallerde, dilerse hizmet akdini sürenin bitiminden önce veya bildirim önelini beklemeksizin feshedebilir.

I. Sağlık sebepleri:

a) İşçinin kendi kasdından veya derli toplu olmayan yaşayışından yahut içkiye düşkünlüğünden doğacak bir hastalığa veya sakatlığa uğraması halinde, bu sebeple doğacak

devamsızlığın ardı ardına üç iş günü veya bir ayda beş iş gününden fazla sürmesi,

b) İşçinin bulaşıcı veya işi ile bağdaşamayacak derecede tiksinti verici bir hastalığa tutulduğunun anlaşılması,

(a) fıkrasında sayılan sebepler dışında işçinin kendi kusuruna yükletilmeyen hastalık, kaza, doğum ve gebelik gibi hallerde işveren için hizmet akdini bildirimsiz fesih hakkı: Hastalık işçinin işyerindeki çalışma süresine göre 13üncü maddedeki bildirim önellerini altı hafta aşmasından sonra doğar."

Sözleşme, işçinin davranışına ve performansına bağlı olarak hizmet ilişkisinin sona erdirilmesi öncesinde kendisini savunma fırsatının verilmesini gerekli kılarken, yürürlükteki mevzuata göre böyle bir işlem gerekli değildir.

Sözleşmenin 7. maddesi şunu belirtmektedir: "İşveren makul ölçülere göre beklenemeyecek haller hariç, hakkındaki iddialara karşı savunma fırsatı verilmeden bir işçinin hizmet ilişkisi, o işçinin tutumu ve verimi ile ilgili nedenlerle sona erdirilemez."

Ancak 1475 sayılı İş Yasası belirli suçlamalarla karşı karşıya bulunan işçiye kendisini savunma hakkı tanımamaktadır.

Sözleşmenin 11. maddesi şunu belirtmektedir: "Hizmet ilişkisine son verilecek bir işçi, ciddi bir hizmet kusuru, yani işverenin kendisini bildirim süresi zarfında çalıştırmaya devam etmesini istemenin makul sayılamayacağı türden bir hizmet kusuru atfedilmedikçe, makul bir bildirim süresine veya onun yerine bir tazminata hak kazanacaktır."

Ancak 1475 sayılı İş Yasası (Madde 17-II), "mesleki davranış bozukluğu" ve "uygun olmayan davranış"ı, diğerlerinin yanı sıra, aşağıdakileri de kapsayacak biçimde çok geniş olarak tanımlamaktadır:

"(ç) İşçinin işverene yahut onun ailesi üyelerinden birine yahut işverenin başka işçisine sataşması veya 77nci maddeye aykırı hareket etmesi" (Madde 77/A: "İşyerine sarhoş veya uyuşturucu madde almış olarak gelmek ve işyerinde alkollü içki veya uyuşturucu madde kullanmak yasaktır.")

"(e) İşçinin, işyerinde, yedi günden fazla hapisle cezalandırılan ve cezası ertelenmeyen bir suç işlemesi."

"(f) İşçinin işverenden izin almaksızın veya haklı bir sebebe dayanmaksızın ardı ardına iki gün veya bir ay içinde iki defa herhangi bir tatil gününden sonraki iş günü, yahut bir ayda üç iş günü işine devam etmemesi."

"(h) İşçinin kendi isteği veya savsaması yüzünden işin güvenliğini tehlikeye düşürmesi, işyerinin malı olan veya mali

olmayıp da eli altında bulunan makinaları tesisatı veya başka eşya ve maddeleri on günlük ücretinin tutarı ile ödeyemeyecek derecede hasara veya kayba uğratması."

Bu nedenlerin hiçbirisi, Sözleşmenin 11. maddesi uyarınca "ciddi davranış bozukluğu" vakası olarak kabul edilemez.

Uzmanlar Komitesi bu konuda, "geçerli bir nedene dayanmadan işe gitmeme veya geç kalma veya alkollü olarak işyerine gelme gibi belirli tür davranış bozukluklarının genellikle işten çıkarmayı gerektirmesi için alışkanlık halinde olması veya tekrarlanması gerekmektedir," derken, 1475 sayılı İş Yasası, bu önemsiz hataların bir kez olsun yapılmasını bile, ihbar öneli ve kıdem tazminatı olmaksızın hizmet ilişkisinin sona erdirilmesi için yeterli kabul etmektedir.

Sözleşmenin 12. maddesi, geçerli bir nedene bağlı olarak hizmet ilişkisinin sona erdirilmesi durumunda kıdem tazminatının veya diğer işten çıkarma ödemelerinin yapılmasını gerekli kılmaktadır. Uzmanlar Komitesi, kıdem tazminatı hakkına sahip olmanın, aynı işverenin hizmetinde çalışma süresi koşuluna bağlanmaması gerektiğini belirtmektedir:

"Kıdem tazminatına hak kazanma birçok durumda asgari bir hak kazanma süresinin tamamlanması koşuluna bağlanmaktadır ve bu süre birkaç aydan birkaç yıla kadar değişmektedir. Komite, Sözleşmenin bu maddesinin kıdem tazminatına hak kazanmada ücret düzeyine veya aynı işverene hizmet süresine bağlı koşullara bağlanmasına izin vermediğini hatırlatmaktadır."

Ancak, 1475 sayılı İş Yasasının 14. maddesi, kıdem tazminatına hak kazanabilmek için aynı işverenin hizmetinde en az bir yıl çalışılmış olmasını gerekli görmektedir:

"... işçinin işe başladığı tarihten itibaren hizmet aktinin devamı süresince her geçen tam yıl için işverence işçiye 30 günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödenir. Bir yıldan artan süreler için de aynı oran üzerinden ödeme yapılır."

Aşağı yukarı aynı hükümler, 854 sayılı Deniz İş Kanunu'nunda (Madde 20) yer almaktadır. 5953 sayılı Basın İş Kanunu'nun 6. maddesine göre ise, gazeteciler için kıdem tazminatına hak kazanabilmek için 5 yıllık mesleki tecrübe gerekmektedir.

Avrupa Birliği-Türkiye, Sosyal Haklar ve Serbest Dolaşım

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu, TÜRK-İŞ ve DİSK'in ortaklaşa düzenledikleri "Avrupa Birliği-Türkiye , Sosyal Haklar ve serbest Dolaşım" konulu toplantı 4-6 Ocak 1996 tarihlerinde İstanbul'da yapılmıştır.

Toplantıda bir konuşma yapan ve Konfederasyonumuzun görüşlerini açıklayan Türk-İş Genel Sekreteri, " daha demokratik ve adil bir dünya için emeğin sesi duyulmalıdır" demiş ve özetle şunları dile getirmiştir.

"1980'li yıllarda dünyanın birçok ülkesinde uygulanan yeni liberal ekonomik politikalar, 1990'lı yıllarda tüm dünyada sosyal bir krize yolaçtı. Hemen her ülkede yoksulluk arttı, işsizlik büyüdü, toplumun düşük gelirli kesimleri sosyal yaşamdan dışlandı ve sosyal huzursuzluklar politik istikrarsızlıklara dönüştü.

Dünyanın zenginleri sayılan Batı Avrupa ve Kuzey Amerika'da bile işsizlik, eksik istihdam ve sosyal devlet harcamalarındaki kısıtlama yüzünden milyonlarca kişi yoksulluk koşullarında yaşar hale geldi.

Sosyal kriz tüm dünyada küreselleşme denilen olgu ile beraber gelişti ve derinleşti.

1990'lı yıllarda dünya giderek daha çok tek bir pazar haline gelmeye başladı. Tüm dünya, küresel üretim ağları ve mali ağlarla donanırken, ticari ve yatırım her türlü düzenlemenin dışına çıkmaya başladı.

Küreselleşme dünyadaki ekonomik sınırları kaldırıp, dünyayı tek bir pazar haline getirirken, pazara elbetteki bir güç egemen olacaktır. Bu güç ulus ötesi nitelik kazanan sermaye olarak belirmiştir. Kapitalizm başlangıcından beri küresel sistem olarak ortaya çıkmıştır. Sistemin yapısında bulunan bu uluslararasılaşma eğilimi, ancak zaman içerisinde kendini gerçekleştirmiş ve son 20 yılda yoğunlaşmıştır. Son yılların üçüncü sanayi devrimi denilen süreci de bu kapitalist küreselleşmeyi güçlendirmiştir. Küreselleşme yeni üretim ve iletişim teknolojileri ile ve ulus ötesi şirket yapıları ile ekonomik anlamda uluslararasılaşma açısından tam kapasiteye kavuşmuş olan sermayenin önündeki bütün engellerin kaldırılması demektir.

Bu engellerden bir tanesi de gümrük vergileri, kotalar, teknik engeller vb. biçimindeki ticaret engelleridir. Bu engellerin dünya çapında ortadan kaldırılması süreci GATT ve yeni kurulan Dünya Ticaret Örgütü vasıtasıyla gerçekleştirilirken, bir yandan da bölgesel birlikler vasıtasıyla gerçekleştirilmektedir.

En gelişmiş bölgesel birlik olarak da Avrupa Birliğini görmekteyiz. Avrupa Birliği yalnızca bir ekonomik birlik değildir. Ayrıca politik birliğe de yönelmiştir. Avrupa Birliğini diğer bölgesel birliklerden ve Dünya Ticaret Örgütünün çerçevesini çizdiği küresel birlikten ayıran önemli bir nokta da taşıdığı sosyal boyuttur. Ancak Avrupa'nın bütünleşmesi başından beri ekonomik ve sosyal boyutlar arasında önemli bir dengesizlik taşımıştır. Avrupa Birliği sosyal amaçlarını her zaman dile getirmiş ancak bu amaçları uygulayacak araçları

yeterince geliştirememiştir. Bu yetersizlik iç pazarın yaratılma sürecinden sonra daha da belirgin hale gelmiştir.

Ne yazık ki, bu yetersizlik Avrupa'da yaşayan göçmen işçilerin sosyal hakları ve serbest dolaşımı söz konusu olduğunda daha da belirgindir.

1996 yılı Uluslararası Para Fonunun dayattığı bir istikrar paketini sosyal boyuta sahip olmayan bir bölgesel entegrasyon sürecinde uygulamak zorunda kalan Türkiye'nin ekonomik açıdan en zor yıllarından biri olacağı gibi, sosyal açıdan da geniş çalışan kesimler için işsizlik, yoksulluk ve sosyal dışlanma dönemi olabilir.

Ekonomilerin birbirleriyle bütünleşmeleri süreci, ülkelerin sorunlarını tek tek çözemeyecekleri bir tarihsel döneme sokmuştur. Küreselleşme, sorunları uluslararası hale getirirken, çözümlerin de uluslararası boyutta olmasını zorunlu kılmaktadır. Bu uluslararası çözümün başlangıç noktası tüm dünyada demokrasinin hakim kılınması için mücadeledir. Çalışanların çıkarları ve talepleri doğrultusunda yeni bir dünya düzeni yaratılabilmesi için ulusal devletlerin ve belki onlardan da önce Birleşmiş Milletlerden, IMF'ye ve Yediler Grubuna kadar tüm uluslararası karar odaklarının demokratikleştirilmesi gerekir. İkinci mücadele alanı ise, insanlar arasında dayanışmanın yüceltilmesi ve başta sendikalar olmak üzere tüm demokratik örgütlerin canlandırılıp korunmasıdır.

TÜRK-İŞ geçtiğimiz dönemde demokratikleşme ve sosyal haklar talebiyle meşru ve kitlesel eylemlerle güçlenen yoğun bir mücadele vermiştir. Önümüzdeki dönemde de laik, demokratik, sosyal hukuk devletinin yaşama geçmesi için işçi sınıfının örgütlü gücünü ve mücadele azmini seferber edecektir.

Burada üç gün boyunca Sosyal Haklar ve Serbest Dolaşım Sorunu başlığı altında göçmen işçilerin sorunlarını ve çözüm yollarını tartışacak olan Avrupalı ve Türk sendikacılar, bilim adamları ve sosyal tarafların temsilcileri, daha demokratik ve daha adil bir dünyanın kurulmasına emeğin sesinin duyulduğu bir küreselleşmenin gerçekleşmesine katkıda bulunacaklardır."

Terör olaylarına ilişkin Açıklama (11 Ocak 1996)

TÜRK-İŞ Genel Başkanı yaptığı yazılı açıklamada; halkımızın, 12 Eylül öncesindeki terör ve anarşi günlerini istemediğini, sorunların çoğulcu ve özgürlükçü parlamenter düzen içinde aşılmasını beklediğini ve işçi sınıfının terörü lanetlediğini vurgulayarak özetle şu görüşlere yer vermiştir.

" Sabancı Holding Yönetim Kurulu Üyesi Özdemir SABANCI, Toyotasa Genel Müdürü Haluk GÖRGÜN ve Sekreter Nilgün HASEFE ile Evrensel Gazetesi Muhabiri Metin GÖKTEPE'nin öldürülmesi işçi kesimince büyük bir tepki ile karşılanmıştır.

Halkımız ve TÜRK-İŞ, 12 Eylül öncesinin anarşi ve terör günlerine geri dönüşmesine kesinlikle karşıdır. Terörist saldırganlar da, gözaltına alınanlara yasaları çiğneyerek insanlıkdışı muamelede bulunanlar da demokrasinin düşmanıdır, halkımızın düşmanıdır, işçi sınıfımızın düşmanıdır.

TÜRK-İŞ, yaşamını yitirenlere Allah'tan rahmet ve yakınlarına başsağlığı dilerken, güvenlik görevlilerimizin, Türkiye Cumhuriyeti'nde demokrasinin, huzurun ve güvenin sağlanması konusundaki sorumluluklarını daha iyi yerine getirmelerini talep etmekte; siyasi parti yöneticilerinin ve tüm demokratik kuruluşların, demokrasinin korunması için üzerlerine düşen görevi yerine getirmelerini istemektedir."

Tasarrufu Teşvik Nemaları ile İkramiyelerin Ödenmesi

Her yıl Şubat ayında ödenmesi gereken zorunlu tasarruf hesabında biriken nemaların üçte birinin bu yıl ileri bir tarihte ödeneceğinin açıklanmasına tepki gösterilmiş ve nemaların Şubat ayında işçilere ödenmesi istenmiştir. Bu konuda Türk-İş Genel Mali Sekreteri yazılı bir açıklamada bulunmuş ve ödemelerde gecikmeyi kabul etmeyeceklerini vurgulayarak şunları söylemiştir.

"1 Ocak 1995 tarihinden itibaren Kamu Ortaklığı İdaresi'nden Hazine Müsteşarlığı'na aktarılan hesapta 260 trilyon liranın üzerinde para biriktiği ve erken seçim öncesinde, Çalışanların Tasarruflarını Teşvik Hesabı'nın kaldırılması yönünde bir yasa tasarısı hazırlandığı bilinmektedir.

İşçi alacaklarında 1994'ten itibaren meydana gelen gecikmeler işçi hareketinin yoğun tepkisine neden olmaktadır. İlave Tediye'lerin son dilimini 18 gün gecikmeyle alabilen işçilerin, zorunlu tasarruf nemalarında da gecikmeye tahammülü yoktur. Bundan önceki yıllarda olduğu gibi, 1996 nema ödemesinin de Şubat ayında yapılmasını istiyoruz."

TÜRK-İŞ 12 Şubat 1996 günü Başbakan Sayın Tansu Çiller'e yaptığı başvuru ile, yarım gün genel tatil olan 19 Şubat 1996 arife gününün tam gün genel tatil yapılmasını, Ramazan Bayramı'ndan sonra iki tatil günü arasına giren 23 Şubat 1996 Cuma gününün genel tatil kabul edilmesini ve 6772 sayılı Yasa uyarınca verilen ilave tediye (ikramiye) Bayram öncesinde ödenmesini istemiştir.

TÜRK-İŞ'in başvurusu şöyledir :

"Bilindiği gibi, Ramazan Bayramı nedeniyle 19 Şubat 1996 Pazartesi günü öğleden sonra ve 20-22 Şubat günleri genel tatildir. Kamu kesimi işyerlerinde 19 Şubat Pazartesi günü öğleye kadarki sürenin ve 23 Şubat 1996 Cuma gününün genel tatil kabul edilmesi, kamu kesiminde işçilerin ve memurların Ramazan Bayramından daha iyi yararlanmalarını sağlayacaktır.

Diğer taraftan, 6772 sayılı Yasa uyarınca "Devlet ve Ona Bağlı Müesseselerde Çalışan İşçilere" yapılan ilave tediye ve verilmeleri tarihleri geçmiş yıllarda yıl başında açıklanırken, bu konudaki kararname henüz çıkarılmamıştır. Bu kararnamenin en kısa sürede çıkarılarak, işçilerimize Ramazan Bayramı öncesinde bir ödemenin yapılması da, enflasyon nedeniyle sıkıntıların arttığı bir dönemde, Bayramın daha rahat geçmesine katkıda bulunacaktır."

TÜRK-İŞ Genel Başkanının Basın Toplantısı (13 Şubat 1996)

TÜRK-İŞ Genel Başkanı, 13 Şubat 1996 tarihinde düzenlediği basın toplantısında son siyasi gelişmeleri değerlendirmiş, halkımızın siyasi partiler arasında ülkemizin sorunlarının çözümü konusunda "uzlaşma" beklediğini ifade etmiş ve özetle şunları söylemiştir.

"Türkiye, hepimizin yaşadığı ve bildiği gibi, çok sıkıntılı bir dönemden geçmektedir. TÜRK-İŞ, 24 Aralık Genel Seçimleri sonrasında oluşan Meclisimizde temsil edilen, siyasi partilerimizin ve Sayın Milletvekillerinin, edilen yemine uygun davranarak, sorumluluklarını yerine getirmelerini istemektedir.

Türkiye çağdaş uygarlığın ayrılmaz bir parçasıdır. Hedefimiz, Avrupa Birliği'ne tam üyeliştir. Bu doğrultuda bir adım olması umuduyla bu yılın başında Gümrük Birliğine girilmiştir. Ancak bu konudaki belirsizlikler sürmektedir.

İç ve dış borçlar, Türkiye ekonomisini ipotek altına alacak düzeye yükselmektedir. Enflasyon yüzde 80'ler düzeyindedir. İşçinin, memurun, emeklinin, işsizin, dar ve sabit gelirinin durumu her geçen gün hızla kötüleşmektedir. Türkiye, insanların çöplüklerden yiyecek aradığı bir ülke haline gelmiştir. Ucuz ekmek satış yerlerinin önünde yüzlerce metre kuyruklar oluşmaktadır.

İşsizlik her geçen gün artmaktadır. Buna karşılık, işsizliği önleyici en ufak bir tedbir bile alınmamaktadır. Vergi adeleti sağlanmadığından, yüzde 241 bileşik faizli hazine bonoları satılmakta, parası olanlar istihdam yaratıcı yatırım yapmak yerine faiz gelimine kaymaktadır. Tarıma verilen desteğin hemen hemen kaldırılmasına, teröristlerin eylemlerine ve Hükümetin izlediği politikalara bağlı olarak, köyler boşalmakta, boşaltılmaktadır.

Köylerdeki bu duruma bağlı olarak, her yıl yüzbinlerce insan şehirlere göçmekte, işsizler ve açlar ordusunun saflarına katılmaktadır. Terörün kaynaklarından biri de bu işsizlik ve yoksulluktur. Özellikle Yem Sanayii, Et ve Balık Kurumu ve Süt Endüstrisi Kurumu'nun özelleştirilmesiyle birlikte, hayvancılık ölmüştür. Hayvancılığa zamanında verilmeyen destek, bugün et ithalatına gitmektedir. Böyle giderse, kendi ihtiyaçlarını karşılamakla öğünen Türkiye, kaynaklarının önemli bir bölümünü tarım ürünleri ithalatına ayırmak zorunda kalacaktır. İşsizlik, terörü, ahlaksızlığı, hırsızlığı, cinayetleri ve birçok toplumsal sorunu beslemektedir.

Özelleştirme uygulamaları da işsizliği artırmaktadır. Özelleştirmeye birçok kamu kuruluşu yok pahasına satılmakta, bundan işçiler ve diğer çalışanlar olduğu kadar, tüm halkımız ve ülkemiz de büyük zarar görmektedir. Türkiye'nin kalkınmasına büyük katkılarda bulunmuş olan Sümer Holding işyerlerinde son dönemde yaşananlar, bunun en açık örneğidir.

Diğer taraftan, Anayasamızın emrettiği sosyal devlet çökertilmektedir. Anayasa açıkca ihlal edilmektedir. Ülkemizin önemi giderek daha da artan bir sorunu da, SSK'nın bugün içine itilmiş olduğu durumudur. Hükümetler fiilen SSK'nın çöküşüne seyirci kalmakta ve hatta bunu teşvik etmektedir. Dünya Bankası'nın Sosyal Sigortalar Kurumu konusunda Uluslararası Çalışma Örgütü'ne hazırlattığı rapor, mezarda emeklilik tasarılarının yeniden gündeme geleceğinin işaretidir. TÜRK-İŞ, 1995 yılında olduğu gibi, 1996 yılında da mezarda emeklilik tasarılarına kesinlikle karşı çıkacak, Sosyal Sigortalar Kurumunun tüm sorunlarını sosyal devlet anlayışı içinde tartışmaya açacaktır. SSK artık alacaklarını tahsil ederek bile açığını kapatamadığı bir noktaya gelmiştir. Bu konuda kapsamlı yeniden bir düzenleme gereklidir.

Bu arada, zaten en zor koşullarda yaşam savaşı veren emeklilerimizin aylıklarının ve işçilerimizin alacaklarının bayramdan önce ödenmesini istiyoruz.

Diğer taraftan, sosyal devletin çökertilmesinin bir parçası olarak üniversitelerde harçların artırılması da haklı tepkiler yaratmıştır. Bu konudaki duyarlılığı ve meşru tepkileri olumlu karşılarken, gençlerimizi tahrikler ve yanlış yönlendirmelere karşı uyarıyoruz; haklı davalarında haksız bir konuma düşmelerini istemiyoruz. Siyasi partilerimizin değerli liderleri, halkımıza verdikleri sözleri tutabilmek için, öncelikle bir hükümetin oluşturulması konusunda kişisel fedakarlıkta bulunmalıdır. Böylesi bir dönemde hiçbir lider başbakanlık merakını gidermeyi, ülkemizin çıkarlarının önüne koyamaz, koymamalıdır. Siyasi partilerimizin değerli liderlerinin uzlaşma konusunda atacakları adımlar, ülkemizde toplumsal barışın sağlanması açısından bir örnek oluşturacaktır."

8 Mart Dünya Kadınlar Günü

8 Mart Dünya Kadınlar Günü dolayısıyla BASİSEN Sendikası tarafından düzenlenen toplantıya katılan ve bir konuşma yapan TÜRK-İŞ Genel Başkanı, ülkedeki kadın işçilerin erkek işçilere oranla daha büyük sorunlarla karşı karşıya bulunduğunu ifade ederek yeni hükümetin uygulayacağı "şok özelleştirme" den en çok kadın işçilerin olumsuz etkileneceğini söylemiştir.

Ülkenin bir numaralı sorununun işsizlik olduğunu, ancak işsizliğin önlenmesi görevini gözardı eden yeni Hükümetin, "Devletin iki görevi vardır. Adalet ve savunma, işsizliğin önlenmesini ise özel sektör yürütecektir" anlayışıyla hareket etme isteğinde bulunduğunu belirten TÜRK-İŞ Genel Başkanı, "Dünya tarihinde üç ayda net %50 faiz veren bir başka ülkenin olmadığını, böyle bir kazanç elde eden insan yatırım yapıp, işçiyle, fabrikayla uğraşır mı ? Doğu ve Güneydoğu'da bir fabrika yok, ondan sonra da işsizlik artar, terör artar, göç art

Buna rağmen, İspanya'dan Portekiz'den, Yunanistan'dan eksik bir tarafımız olmamasına rağmen, Avrupa Birliğine bu ülkeler alınmış; Türkiye alınmamıştır. Türkiye tam tersinden başlatılmıştır. Acaba neden ?

Genelde uluslararası toplantılarda ILO toplantılarında, ülkemizde demokratik işleyişin sağlanamadığı için, insan haklarında belli bir seviyeye ulaşamadığı için bu yola başvurulduğu söylenmektedir.

İkinci etap sendikal yaşamın varlığı, yokluğu Avrupayla aynı paralellikte tartışılmaktadır.

Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde önümüze sürülen bahaneleri ortadan kaldırmak istiyorsak, bazı zorunlulukları da yerine getirmek mecburiyetindeyiz.

Hükümet programı açıklandı. Ancak programda kayda değer ifadelere rastlayamadık. Ama bu birşey yapılamaz anlamında değildir. Şimdi: " batının hoşuna gitmesi için biz olağanüstüyü kaldırıyoruz" diyorlar. Çok güzel. Ancak olağanüstüyü kaldırmadan önce olağanüstüye zemin oluşturan kaynakların kurutulması lazımdır.

Diğer taraftan İl İdareleri Yasası'nı çıkartacaklar. Bu yasayla Türkiye'nin genelinde bir olağanüstü hava estirilecektir.

Terörle Mücadele Yasası'nı değiştirecekler. Demek ki, olağanüstü kaldırılmıyor, aksine yaygınlaştırılmak isteniyor.

Eğer Avrupa Birliği'ne üye olmak istiyorsak, Avrupalı insandan farklı bir tarafımız olmadığını söylüyorsak; Bunların gereklerini yerine getirmek zorundayız.

- Anayasa'da değişiklik yapacaksınız....

Yaptılar, ancak yeterli değildir.

-2821'de, 2822'de, 1475'de, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasaları'nda insan hak ve özgürlüklerini sınırlayan bazı düzenlemeleri ortadan kaldırıp; düşünen ve konuşan bir Türkiye'nin yaşama geçmesi için üzerine düşeni bu hükümet yapmalıdır.

Eğer olmazsa, bizim durumumuzda olan bazı ülkeler Avrupa Birliği'ne alınır, ondan sonra Gümrük Birliği'ne girer.

Biz tam tersinden başlıyoruz.. Gümrük Birliği'nden rahatsız olmadık. Bu yanlış anlaşılmasın. Ama ciddi kuşkularımız var.

Hükümetimizin bugün yapması gereken; ülkenin imkanlarını ortaya koyup; işçisiyle, işvereniyle, hükümetiyle, üniversitesiyle biraraya gelip; "Bu sıkıntıları nasıl atlatabiliriz." Gümrük Birliği'ne değil Avrupa Birliği'ne kısa sürede nasıl gidebiliriz? " sorularına yanıt aramaktır.

Avrupa'nın bizim önümüze sürdüğü gerekçeleri de ortadan kaldırıcı tutumları yaratarak, biran önce sonuca varmalıyız.

Aksi takdirde, Avrupa'nın da bazı sıkıntıları, Gümrük Birliğiyle bize yansır. Bakınız; dünyada ön plana çıkan sorunlardan birisi işsizliktir. Ama bunun etkileri bizde daha fazladır. İşsizlik göçle artmaktadır. Özelleştirmeye artmaktadır. Temenni ediyorum, buna gümrük birliği'nin de etkileri yansımazın.

Eğer KOBİ'lere destek olunmazsa, malesef oradaki çalışanlarda işsiz kalacaktır. Temenni etmiyoruz, ancak bu gelişmeler bizi bir sosyal bunalıma doğru götürür. Bundan bütün toplumumuz zarar görür.

Hepimiz üzerimize düşeni yapalım. Ülkemizi Gümrük Birliği'ne değil, Avrupa Birliği'ne katalım."

Genel Eğitim ve Teşkilatlandırma Sekreterleri Toplantısı (18 Mart 1996)

TÜRK-İŞ Genel Eğitim ve Teşkilat Sekreterleri Toplantısı 18 Mart 1996 tarihinde İzmir'de yapılmıştır.

Toplantının açılışında konuşan TÜRK-İŞ Genel Başkanı, Anayol Hükümeti'nin de kendilerini rahatlatacak bir programa sahip olmadığını belirterek özetle şunları söylemiştir.

"Yeni hükümet zam furyası ile geldi. Bu yeni 5 Nisan paketlerinin bir provasıdır. Biz sorun yaratmaktan değil çözmekten yanayız. İş güvencesi olmadığı için özelleştirme yağmaya dönüşmüştür. SSK, özelleştirilmesi için işlemez ve şikayet edilen bir Kurum haline getirilmiştir. SSK'nın özelleştirilmesine izin vermeyeceğiz ve ülkenin en büyük Kurumu olan SSK'yı özerk bir statüye kavuşturmak için çalışacağız.

Özelleştirmede Japon modelini savunmaktayız. Ülkeyi yönetenlerin ise bu önerimize gerekli ilgiyi göstermediklerini görmekteyiz. Ülkede hızlı bir taşeron mafyası oluşmuştur.

Olağan üstü halin kaldırılacağından söz edilmekte, buna karşın İl İdaresi Yasası'nda yapılacak değişikliklerle illere yayılmak istenmektedir."

Toplantı ile ilgili değerlendirmeler raporumuzun Eğitim Çalışmaları Bölümünde anlatılmaktadır.

Ziyaretler :

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, 18. Çalışma Döneminde İşçi-İşveren kuruluşları, demokratik kitle örgütleri, siyasi parti yetkilileri ile Hükümet düzeyinde karşılıklı bir dizi ziyaretlerde bulunmuştur. Aynı zamanda mevcut sorunlarında karşılıklı değerlendirildiği görüşmelerde kesimler talep ve beklentilerini kamuoyuna açıklamıştır.

Yapılan ziyaretler tarih sırasına göre şu şekildedir.

TZOB'dan TÜRK-İŞ'e Ziyaret

Türkiye Ziraat Odaları Birliği Başkanı Faruk YÜCEL TÜRK-İŞ'e yaptığı ziyarette, sivil örgütlerin birlikte hareket etmesinin önemini belirtirken, TÜRK-İŞ Genel Başkanı da gücümüzü siyasi partiler ve parlamentoda kullanmalıyız değerlendirmesinde bulunmuştur.

Rahmi KOÇ'un Ziyareti

10 Ocak 1996 günü TÜRK-İŞ'i ziyaret eden Rahmi KOÇ, işçi-işveren kesimleri olarak sorunları birlikte değerlendirelim önerisinde bulunmuştur.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı ise yaptığı konuşmada, işçi-işverenin sorunsuz çalışması durumunda verimlilik ve iş barışının olumlu yönde etkileneceğini belirtmiştir.

RP Genel Başkanı'nın Ziyareti

2 Ocak 1996 tarihinde TÜRK-İŞ'i ziyaret eden RP Genel Başkanı Necmettin ERBAKAN, seçimden birinci parti olarak çıktıklarını, dolayısıyla Hükümeti kurmak için çalışacaklarını, işçilerin sorunlarını da çözmek için çaba göstereceklerini ifade etmiştir.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı ziyaret sırasında bir konuşma yapmış ve "Adil düzene bir yıl süre versinler" ve Hükümeti kursunlar ve böylece RP programının da denenmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Meclis Başkanı'nı Ziyaret

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, 6 Şubat 1996 tarihinde TBMM Başkanlığına seçilen Mustafa KALEMLİ'yi makamında ziyaret etmiş ve başarı dilemiştir.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı yaptığı kısa konuşmada, Meclis'in çözüm bekleyen sorunlara yönelik Kanunları biran evvel çıkarmasını istemiştir.

Görüşmede konuşan Meclis Başkanı, yasaların çıkarılması konusunda gerekli çabanın gösterileceğini belirtmiş ve TÜRK-İŞ'in ve Türk işçisinin demokratik parlamenter sistemden yana Laik ve Demokratik Cumhuriyetten yana olduğunu en iyi bilenlerden birisiyim demiştir.

TÜSİAD Başkanı'nın Ziyareti (14 Mart 1996)

TÜSİAD Başkanı TÜRK-İŞ'e yaptığı ziyarette, iş yaratmak için çalıştıklarını söylemiştir. TÜRK-İŞ Genel Başkanı, yatırım yapmanın önemini vurgulamış ve vergi ile SSK primleri azaltılarak yatırımlar teşvik edilmelidir görüşünü ifade etmiştir.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu'nun Refah Partisi'ne ziyareti (14 Mart 1996)

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu'nun RP Genel Başkanı Necmettin ERBAKAN'ı makamında ziyaret etmiş ve çalışma hayatının sorunları değerlendirilmiştir. Görüşmede konuşan TÜRK-İŞ Genel Başkanı, 5 Nisan Kararlarının yoksulluğu arttırdığını ifade etmiş ve sorunlara çözüm bulunmasında destek istenmiştir. RP Genel Başkanı ise, konuşmasında özellikle asgari ücretin vergi dışı bırakılması için her türlü gayreti göstereceklerini söylemiştir.

TİSK Başkanı'nın Ziyareti (20 Mart 1996)

TİSK Genel Başkanı Refik BAYDUR, TÜRK-İŞ Genel Merkezine yaptığı ziyarette TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu Üyeleri ile sosyal güvenlik konusu başta olmak üzere çalışma hayatı ile ilgili olarak karşılıklı bir değerlendirme yapılmıştır.

HAK-İŞ'e Yapılan Ziyaret (21 Mart 1996)

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, HAK-İŞ'i ziyaret ederek işçi sorunlarının çözümü konusunda ortak hareket etmenin önemini görüşmüşlerdir.

Görüşme sırasında konuşan TÜRK-İŞ Genel Başkanı, ülkenin en önemli meselesinin işsizlik olduğunu, SSK'nın hiçbir zaman özelleştirilemeyeceğini vurgulamıştır. HAK-İŞ Genel Başkanı da, partilerin alternatifi olmadıklarını ve sadece sorunlarımızın çözümlenmesini istiyoruz şeklinde konuşmuştur.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Emin KUL'un Ziyareti (22 Mart 1996)

TÜRK-İŞ'i ziyaret eden Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Emin KUL, 506 Sayılı Yasaya bağlı olarak çalışanların kendi iradeleri dışında emekli olmalarının önlenemediğini ve bu konuda bir genelgenin yayınlanacağını bildirmiştir. Geçici işçiler ve Belediye işyerlerinin sorunları

ile de yakından ilgilendiklerini söyleyen Emin KUL, SSK konusunda hazırlanan görüş ve önerilerden de yararlanacaklarını ifade etmiştir.

Görüşmede konuşan TÜRK-İŞ Genel Başkanı TÜRK-İŞ'in Bakana yardımcı olacağını ve isteklerimizi içeren genel kurul kararlarının sunulacağını belirtmiştir.

26 Mart 1996 tarihinde yayınlanan genelge ile 506 Sayılı Yasa kapsamında emeklilik hakkına kavuşmuş olanların kendi istekleri dışında emekli edilmemeleri istenmiş ve konu ile ilgili genelge kuruluşlara gönderilmiştir.

DSP'ye Yapılan Ziyaret (23 Mart 1996)

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, DSP Genel Başkanı Bülent ECEVİT'i ziyaret etmiş ve çalışma hayatının önünde duran sorunlara çözüm bulunmada destek istemiştir.

Görüşmede konuşan TÜRK-İŞ Genel Başkanı, özelleştirmenin işsizlik getirdiğini ve KİT'lerin gerçek değerlerinin altında satıldığını, Hükümetin SSK'nın tasviyesinden vazgeçtiğini açıklamasına karşın, inandırıcı bir gelişmenin olmadığını özenle vurgulamıştır.

DSP Genel Başkanı, SSK'nın özelleştirilmesine karşı olduklarını, Kurumun sağlıklı bir yapıya kavuşması için özerkleştirmeden yana tavır sergileyeceklerini söylemiştir.

TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ ÇALIŞMALARI

Süresi 1996 yılında biten toplu iş sözleşmeler kapsamında 350 bin 209 işçi bulunmaktadır. Toplu iş sözleşmeler sektör ayırımına göre değerlendirildiğinde, 1996 yılının özel kesim ağırlıklı bir dönem olduğu dikkati çekmektedir. Kamu kesimi toplu iş sözleşmeler kapsamında 104 bin 267 işçi bulunurken, özel kesimde yenilenecek sözleşmeler ise 245 bin 942 işçiyi ilgilendirmektedir.

Grev hakkına sahip olan ve olmayan işyerlerine göre bir değerlendirme yapıldığında, işyeri düzeyindeki toplu iş sözleşmeler kapsamında 44 bin 743 işçinin grev yasağında olduğu tesbit edilmiştir. Bir başka ifadeyle, 350 bin 209 işçinin %12.77'si grev yasağında bulunmaktadır.

Belediyeler ile imzalanan işletme düzeyindeki toplu iş sözleşmeler grev hakkına sahip olan ve olmayan işyerlerini birlikte kapsadığından dolayı herhangi bir ayrıma gidilememiştir.

Toplu iş sözleşmelerin yürürlük tarihine göre dağılımına baktığımızda, en yoğun ayın Eylül ayı olduğu görülmektedir. Eylül ayında 130 bin 559 işçiyi ilgilendiren toplu iş sözleşmelerin süresi bitmektedir. Bu ayda ağırlıklı olarak MESS ve Tekstil İşverenleri Sendikası ile imzalanacak olan grup toplu iş sözleşmeleri vardır. İkinci ve üçüncü derecede diğer yoğun aylar ise, Mart ve Ocak aylarıdır. Yılın ilk yarısında Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Antalya ve Kayseri illeri başta olmak üzere birçok belediyede toplu iş sözleşmelerin görüşmeleri başlayacaktır.

Toplu iş sözleşme süresi biten işyerleriyle ilgili olarak görüşmelere başlanmıştır.

Ekte sunulan çalışmada 1996 yılında yenilenecek toplu iş sözleşmelerin sendikalara, yürürlük tarihlerine, sektör ayırımı ve grev hakkının olup olmadığına göre dağılımı listeler halinde sıralanmaktadır.

Toplu iş sözleşme görüşmeleriyle ilgili olarak Araştırma Merkezimiz sürekli bir takip yapmakta ve gelişmeleri değerlendirmektedir.

TOPLAM	OCAK TOPLAM İSYERİ	OCAK TOP.İSÇİ SAY.	SUBAT TOPLAM İSYERİ	SUBAT TOP.İSÇİ SAY.	MART TOPLAM İSYERİ	MART TOP.İSÇİ SAY.	NİSAN TOPLAM İSYERİ	NİSAN TOP.İSÇİ SAY.	MAYIS TOPLAM İSYERİ	MAYIS TOP.İSÇİ SAY.	HAZİRAN TOPLAM İSYERİ	HAZİRAN TOP.İSÇİ SAY.	TEMMUZ TOPLAM İSYERİ	TEMMUZ TOP.İSÇİ SAY.	AĞUSTOS TOPLAM İSYERİ	AĞUSTOS TOP.İSÇİ SAY.	EYLÜL TOPLAM İSYERİ	EYLÜL TOP.İSÇİ SAY.	EKİM TOPLAM İSYERİ	EKİM TOP.İSÇİ SAY.	KASIM TOPLAM İSYERİ	KASIM TOP.İSÇİ SAY.	ARALIK TOPLAM İSYERİ	ARALIK TOP.İSÇİ SAY.	İLK KRATİFME	TOPLAM İSÇİ	TOPLAM İSÇİ		
TARIM-İS					1	7																			1	15	22		
T.MADEN-İS							1	121	2	114	3	403	2	262	6	2628						2	828			16	4.356		
GENEL MADEN-İS																													
PETROL-İS	27	5558	2	411			6	572	1	19	1	105	2	25	1	57	5	604	2	198	2	254				99	7.803		
TEKİDAR-İS	73	6278	1	307			8	50			2	131	3	152	3	1398			3	177	1	17	2			96	9.024		
SEKER-İS																													
TEKSTİL	11	6250			3	1550	4	1150	6	3000	21	7600	4	500	32	2500	14	36000	5	628	3	850				103	60.028		
DERİ-İS	2	108	1	109																							3	217	
AKAC-İS	4	228					2	79	1	68			2	52	1	35	2	246	3	775							15	1.483	
SEULUOZ-İS	4	274													2	301	8	1582									14	2.157	
BASIN-İS	2	67	1	13																							3	80	
BASIN-İS	1	62			2	357	1	14937	3	4159	1	831			1	56	1	111	1	1400								1121	913
BASS																													
T.CİMSE-İS	63	7578			2	50	3	190	2	220	3	128	2	135	2	90			1	34	1	23	2				81	8.552	
KRİSTAL-İS	4	290																									4	290	
TÜRK METAL													1	409			3	90.775									4	91.184	
DOĞRUM-İS																													
YOL-İS	7	674	7	8840			1	111	1	67	2	1577	1	6														19	11.275
TES-İS					5	9024	1	457			2	510															8	9.991	
TEZKOOP-İS	20	1617	1	15	6	166	6	174	3	25	3	209	10	2185	7	5556	4	620	3	144	1	25	2	37			66	10.773	
TEZKOOP-İS							1	350	1	25	1	35	1	1200													4	1.610	
TÜRK KÖP-İS																											3	1.109	
TÜNTİS	3	1109																									1	400	
DEMİRYOL-İS																											22	988	
T.DENİZCİLER	22	988																									2	5	
HAVALA-İS	1	2																											
LİMAN-İS																													
HABER-İS																											4	301	
SİGELİK-İS	1	17			2	104	1	180																				30	7264
TÖLEVS	12	3391	1	378	5	803			2	150					1	22	1	250	2	1171	5	1033	1	66			4	2145	
TÜRK HARB-İS							4	2145																				2	420
T.G.S	2	420																											
SEEDİYE-İS	196	114.416	35	5471	212	165.217	19	1412	13	5601	19	567	39	978	21	510	16	371	15	364	13	349	18	1563				615	96.819
T.P.D.M	454	149.327	49	15.544	238	177.278	58	21.928	35	13448	58	112.096	68	5507	77	13153	54	1136	35	4891	28	3379	26	2684	1	15	1181	350.200	

ÖZEL	OCAK TOPLAM İŞYERİ	OCAK TOP. İŞÇİ SAY.	SUBAT TOPLAM İŞYERİ	SUBAT TOP. İŞÇİ SAY.	MART TOPLAM İŞYERİ	MART TOP. İŞÇİ SAY.	NİSAN TOPLAM İŞYERİ	NİSAN TOP. İŞÇİ SAY.	MAYIS TOPLAM İŞYERİ	MAYIS TOP. İŞÇİ SAY.	HAZİRAN TOPLAM İŞYERİ	HAZİRAN TOP. İŞÇİ SAY.	TEMMUZ TOPLAM İŞYERİ	TEMMUZ TOP. İŞÇİ SAY.	AĞUSTOS TOPLAM İŞYERİ	AĞUSTOS TOP. İŞÇİ SAY.	EYLÜL TOPLAM İŞYERİ	EYLÜL TOP. İŞÇİ SAY.	EKİM TOPLAM İŞYERİ	EKİM TOP. İŞÇİ SAY.	KASIM TOPLAM İŞYERİ	KASIM TOP. İŞÇİ SAY.	ARALIK TOPLAM İŞYERİ	ARALIK TOP. İŞÇİ SAY.	İLK BAHTİLEME	TOTAM İŞYERİ	TOTAM İŞÇİ	
ARM-15																											16	4356
MADEN-15							2	121	2	114	3	403	2	262	6	2628						2	828					
GENEL MADEN-15																											48	7256
ETROL-15	26	5011	2	411			6	572	1	19	1	105	2	25	1	57	5	604	2	198	2	254					96	9024
TEKİD-15	73	6778	1	307			8	50			2	131	3	152	3	1398			3	177	1	17	2	514				
SEKER-15																											102	59.900
SEKİF	11	6250			3	1550	4	1150	6	3000	21	7600	4	500	32	2500	14	36000	4	500	3	850				3	217	
SEKİF-15	2	108	1	109																							15	1483
SEKİF-15	4	228					2	79	1	68			2	52	1	35	2	246	3	775							14	2157
SEKİF-15	4	274														2	301	8	1582								3	80
SEKİF-15	2	67	1	13																							11	21913
SEKİF-15	1	62			2	357	1	14937	3	4159	1	831			1	56	1	111	1	1400							81	8552
SEKİF-15	63	7578			2	50	3	190	2	220	3	128	2	135	2	90			1	34	1	23	2	104			4	290
SEKİF-15	4	290											1	409			3	90775									4	91.184
SEKİF-15																											19	11.275
SEKİF-15	7	674	7	8840			1	111	1	67	2	1577	1	6													6	5.486
SEKİF-15					3	4519	1	457			2	510															101	10.265
SEKİF-15	19	1602	1	15	4	52	6	174	3	25	3	209	10	2165	7	5556	2	245	3	144	1	25	2	37			2	1.225
SEKİF-15									1	25			1	1200													3	1.109
SEKİF-15	3	1109																									22	988
SEKİF-15																											2	5
SEKİF-15	22	988											1	3														
SEKİF-15	1	2																										
SEKİF-15																												
SEKİF-15	1	17			2	104	1	180																			4	301
SEKİF-15	11	2434	1	376	5	803			2	150																	29	6.307
SEKİF-15							4	2145																			4	2.145
SEKİF-15																											2	420
SEKİF-15	2	420																										
SEKİF-15																												
SEKİF-15	256	133.392	14	10.073	21	7435	38	120.166	27	7847	38	111.494	29	4929	56	12.643	36	11.139	13	4.399	15	3030	7	721			551	245.942

KAMU

K A M U	OCAK TOPLAM İŞYERİ	OCAK TOP.İŞÇİ SAY.	SUBAT TOPLAM İŞYERİ	SUBAT TOP.İŞÇİ SAY.	MART TOPLAM İŞYERİ	MART TOP.İŞÇİ SAY.	NİSAN TOPLAM İŞYERİ	NİSAN TOP.İŞÇİ SAY.	MAYIS TOPLAM İŞYERİ	MAYIS TOP.İŞÇİ SAY.	HAZİRAN TOPLAM İŞYERİ	HAZİRAN TOP.İŞÇİ SAY.	TEMMUZ TOPLAM İŞYERİ	TEMMUZ TOP.İŞÇİ SAY.	AĞUSTOS TOPLAM İŞYERİ	AĞUSTOS TOP.İŞÇİ SAY.	EYLÜL TOPLAM İŞYERİ	EYLÜL TOP.İŞÇİ SAY.	EKİM TOPLAM İŞYERİ	EKİM TOP.İŞÇİ SAY.	KASIM TOPLAM İŞYERİ	KASIM TOP.İŞÇİ SAY.	ARALIK TOPLAM İŞYERİ	ARALIK TOP.İŞÇİ SAY.	İLK ÇEVRELEME	TOPLAM İŞYERİ	TOPLAM İŞÇİ		
İZMİR-İS					1	7																			1	15	22		
İZMİR-MADEN-İS																													
GENEL MADEN-İS																													
PETROL-İS	1	547																										1	547
TEKİDİ-İS																													
SEKER-İS																				1	128							1	128
TEKİF																													
DERİ-İS																													
AKAC-İS																													
SELÜLÖZ-İS																													
BASIN-İS																													
BASINEN																													
BAS																													
ÇİMENT-İS																													
KRİSTAL-İS																													
TÜRK METAL																													
DÜĞEMİ-İS																													
YOL-İS																													
TES-İS					2	4505																						2	4505
TEZKOOP-İS	1	-15			2	114																						5	504
TÜRK KOOP-İS							1	350			1	35																2	385
TÜRK-İS																													
DEMİRYOL-İS																								1	400			1	400
İ.DENİZCİLER																													
HAVA-İS																													
LİMAN-İS																													
HABER-İS																													
SAGLIK-İS																													
TOLEVİS	1	957																										1	957
TÜRK HARB-İS																													
TGS																													
İZMİR-İS	195	14416	35	5471	212	65217	19	1412	13	5601	19	1567	39	978	21	510	16	371	15	364	13	349	18	1563				615	96819
TOPLAM	198	15935	35	5471	212	69843	20	1762		5601	20	1602	39	978	21	510	18	746	16	492	13	349	19	1963	1	15	22	105	630104.267

SOSYAL GÜVENLİK ÇALIŞMALARI

Yeni Hükümetin kurulması ile birlikte gündemde ilk sırayı sosyal güvenlik konusu almış ve bu kuruluşların yaşamakta olduğu krizlere çözüm bulunması yönündeki öneriler tartışılmaya başlamıştır.

Dünya Bankası, ILO ve işveren kuruluşlarının raporları kazanılmış hakları ortadan kaldıran veya etkisiz hale getiren önerilerden oluşmaktadır.

TÜRK-İŞ, yerli ve yabancı sermayenin önerilerini, sosyal devleti ve sosyal güvenliği ortadan kaldırma olarak değerlendirmiş ve sosyal güvenlik kuruluşlarını özelleştirmenin Anayasaya aykırı olduğunu açıklamıştır.

Sosyal güvenliği sağlama görevi Anayasamız ile Devlete verilmiştir. Anayasamızın 60. maddesi; "Herkes sosyal güvenlik hakkına sahiptir.Devlet, bu güvenliği sağlayacak tedbirleri alır ve teşkilatı kurar."

Bu açık hüküm ve Anayasal sorumluluğa karşın, Anayol Protokolunda sosyal güvenlik kuruluşlarının tasfiyesinden söz edilmiştir.

Gelen tepkiler karşısında protokolda yer alan ve Anayasaya aykırı olan hedefler güven oylaması öncesi Hükümet Programının Başbakan tarafından okunması sırasında çıkarılmış ve sosyal güvenlik kuruluşlarının krizden kurtarılması yönünde gerekli çabanın gösterileceği vurgulanmıştır.

Bu gelişmeler karşısında TÜRK-İŞ, sosyal güvenlik kuruluşlarının Devletin güvencesinde olduğunu ve işçilerin sahibi olan Sosyal Sigortalar Kurumu'nun özelleştirilmesinin mümkün olamayacağını bildirmiştir.

Yayınlanan bildirilerde; kazanılmış hakların korunmasına ve yapılacak çalışmalarda sosyal tarafların görüşlerinin mutlaka alınmasına dikkat çekilmiş ve özetle şu noktalar vurgulanmıştır.

"ANAYOL Hükümet Protokolü'nün, devletin küçültülmesi ve sosyal devletin bugüne kadar tahrip edilemeyen yönlerinin de ortadan kaldırılması anlayışı ile hazırlandığı görülmektedir.Protokol,"herkesin yararlandığı kamu hizmetlerinin bedelini ödemesi ilkesini" esas almaktadır.Bu yaklaşımın bir uzantısı olarak SSK, Emekli Sandığı ve Bağ-Kur 'un tasfiye edilmesi ve tüm çalışanların emeklilik işlemleri ile tasarruflarının özel sigorta şirketlerine ve özel emeklilik fonlarına devri öngörülmektedir.Ayrıca, karşılığı verilmemiş sigorta hizmeti verilmesinden kaçınılacağı da belirtilmektedir.

SSK'nın içine düşürüldüğü darboğazın tek sorumlusu siyasi iktidarlardır. ANAYOL Protokoluna hakim olan hızlı ve kapsamlı özelleştirme niyetinin, hiç bir fark gözetilmeksizin, sosyal güvenlik kuruluşlarına kadar uzandığı görülmektedir.

İşçi hareketinin böyle bir girişime kesinlikle izin vermeyeceği bilinmelidir. SSK'nın sorunlarını aşmanın yolu, SSK'yı ortadan kaldırmak ve Kurumun sunduğu hizmetleri özel şirketlere devretmek değil, siyasilerin Kurumun işlerine son vermektir. SSK bir sosyal güvenlik kurumudur ve gerek sağlık, gerekse diğer hizmetleri ile daha etkin bir konuma getirilmelidir.

SSK'nın mali sorunu temel olarak, Kurumun finansmanına hiçbir katkıda bulunmayan Devletin aldığı kararlara göre hareket etme zorunluluğundan kaynaklanmaktadır. Ayrıca, Kurum fonlarının uzun süre düşük faizli tahvillere bağlanması ve sanayici kredisi olarak kullandırılması, kamu ve özel işverenlerin ve belediyelerin işçilerden kestikleri primleri Kuruma zamanında yatırmaması, prim alacaklarının faizlerinin siyasi iktidar tarafından affedilmesi, SSK'nın mali sorununun temel nedenleri arasında yer almaktadır. Bunlardan başka, en azından aktif sigortalı sayısı kadar da sigortasız kaçak istihdam vardır. Özellikle küçük işyerlerinde işverenler sigorta hakkını isteyen işçiyi çalıştırmamaktadır. Kısmi zamanlı çalışma, evde çalışma gibi atipik çalışma türlerinin yaygınlaşması, sigortalı çalışma olanaklarını daha da kısıtlayacaktır. Ücretin düşük gösterilerek SSK'ya düşük prim yatırılması ve Devletin ödemesi gereken sosyal yardım zammının Kurum kaynaklarından karşılanması SSK'yı ekonomik darboğaza götüren en önemli etkenlerdir. Bütün bu ve burada sayamadığımız diğer nedenler, SSK'yı ciddi bir mali krize sürüklemiştir. Kurumun kendi kararlarını kendisinin alabilmesi, Devletin Batıda olduğu gibi SSK'ya finansman katkısı sağlaması, kaçak çalıştırmanın etkili önlemler ve yaptırımlarla engellenmesi ve Kurumun müfettiş sayısının artırılması, işçiden kestiği primleri zamanında yatırmayan işverenler için etkili yaptırım uygulanması, Kurum kaynaklarının iyi değerlendirilmesi, sorunun çözümü için zorunludur.

Emeklisi, çalışanı ve aileleri ile birlikte SSK, 25 milyon insanın sosyal güvenlik kurumudur. Bu Kurumu yok etme ve bugünün ve geleceğin sigortalıların haklarını kısıtlama yönündeki girişimler, 1995 yılında olduğu gibi, kitlesel bir tepki alacaktır. SSK üzerinde oynanmak istenen oyun, 'sosyal devlet' anlayışına saldırının bir parçasıdır.

Kurum kanalıyla sunulan hizmetlerde de tıkanıklar yaşanmaktadır. Hastanelere personel ve teçhizat alımında engeller getirilmiş ve ilgisizlik had safhaya ulaşmıştır. Muayene ve ilaç katkı bedelleri ödemesi uygulaması getirilmiş ve Kurumdan sağlık hizmeti alanların şikayeti artmaya başlamıştır.

Emekli aylıklarında gerçekçi bir iyileştirme sağlanamamış ve 2 milyonu aşkın işçi emekli, dul ve yetime yoksulluk sınırının altında aylık ödenmektedir.

Bütün bu uygulamalardaki amaç, SSK'nın özelleştirilmesine zemin hazırlamak ve sosyal güvenlik alanından Devletin elini çekmesidir.

Oysa, sosyal güvenliğin sağlam temellerde yürütülmesi için Anayasamız ile Devlete önemli yükümlülükler verilmiştir. Sosyal devletin en önemli işlevi, toplumun tamamına gelecek güvencesi sağlamaktır. Bu bakımdan, sosyal güvenlik kamu eliyle yürütülmeli ve sosyal güvenlik kuruluşları özerk bir statüde yönetilmelidir. "

İşçi Konfederasyonlarının Ortak Açıklaması

Sosyal güvenlik alanında yaşanan gelişmeler karşısında TÜRK-İŞ, HAK-İŞ ve DİSK birlikte hareket etme kararı almışlardır.

Teknik düzeyde yapılan çalışmaları değerlendirmek ve birlikte hareket etmenin ilkelerini görüşmek üzere üç Konfederasyonun Yönetim Kurulu üyeleri TÜRK-İŞ Genel Merkezi'nde 13 Mart 1996 tarihinde bir araya gelmişlerdir.

Yapılan görüşmeler sonucu, sosyal güvenlik konusunda izlenecek politikalar ve çözüm önerilerini içeren bildiri basın toplantısı ile kamuoyuna açıklanmıştır.

Toplantı sırasında konuşan TÜRK-İŞ Genel Başkanı, kazanılmış haklardan ödün vermeyeceklerini özellikle vurgulamış ve Sosyal Sigortaların bu duruma getirilmesinden siyasal iktidarları sorumlu tutmuştur.

Sosyal güvenlik kuruluşlarının tasfiyesinin hiç bir zaman sözkonusu olmayacağını belirten TÜRK-İŞ Genel Başkanı, sorunun özelleştirme ile değil, özerkleştirme ile çözüleceğini ifade etmiştir.

HAK-İŞ Genel Başkanı toplantıda konuşurken, sosyal devlet anlayışının ortadan kaldırılmak istendiğini belirtmiştir.

DİSK Genel Başkanı da yaptığı konuşmada, kayıtdışı ve kaçak çalıştırılmanın giderek yaygınlaştığına işaret etmiş ve gerekli tedbirlerin alınmasını istemiştir.

Bu değerlendirmelerden sonra, sosyal güvenlik konusunda ortak ilkeleri belirleyen bildiri kamuoyuna açıklanmıştır.

Söz konusu ortak açıklama şöyledir.

"Anayasa'nın 60.maddesine göre Sosyal Güvenlik herkes için bir hak olması yanında, Devlet için görevdir. Ancak son yıllarda Sosyal Güvenlik sistemi büyük bir çöküntü içindedir. Bu çerçevede çalışanlar, emekliler ve hak sahibi aile bireylerinin sosyal güvenlik kuruluşu olan SOSYAL SİGORTALAR KURUMU'nun gerek mali ve gerekse idari bakımdan bir sorunu bulunmaktadır. Bu sorunların oluşmasında çalışanlar ve emeklilerin hiçbir sorumluluğu bulunmamaktadır. Ancak, yaşanan bu sorunlara çareler aranması, çözüm yollarının belirlenmesi için biraraya gelen Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ) Türkiye Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu (HAK-İŞ) ve Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) başkan ve yöneticileri sürdürdükleri çalışmalar sonucunda aşağıdaki ilkelerde ortak görüş sağlamışlardır.

1. SOSYAL GÜVENLİK DEVLET POLİTİKASI HALİNE GETİRİLMELİDİR.

Sosyal güvenlik kuruluşlarımızın sağlıklı işleyebilmesi ve kendilerinden beklenen görevleri yerine getirebilmesi, herşeyden önce siyasi ve ekonomik istikrar ve güvene bağlıdır. Sosyal Sigortalar Kurumu mali kaynaklarını siyasi iktidarların hazır kaynak olarak görmemesi ve mevcut kaynaklarını diğer alanlarda kullanılmasının engellenebilmesi için sosyal güvenlik uygulamaları mutlak surette devlet politikası haline getirilmeli ve siyasi iktidarların müdahalesinden kurtarılmalıdır.

2. DEVLET "SOSYAL DEVLET" OLMANIN GEREĞİ OLARAK SOSYAL SİGORTA FİNANSMANINA KATKIDA BULUNMALIDIR.

Sosyal Devlet olmanın bir gereği olarak Devletin sosyal sigorta sistemlerini finanse edilmesinde zorunlu görülmektedir. Ülkemizde bu konuda çeşitli vaadler ve çalışmalar yapılmasına rağmen Devletin sosyal sigorta finansmanına katkı yükümlülüğü gerçekleştirilmemiştir. OECD ülkeleri içinde sosyal güvenliğe katkıda bulunmayan tek ülke TÜRKİYE'dir.

1996 yılında Sosyal Sigortalar Kurumunun nakit açığının 201 trilyon liraya ulaşacağı tahmin edilmektedir. Buna rağmen, Hükümet Programında Devlet katkısı konusunda bir düzenlemeye gidilmemesi, önemli bir eksiklik olarak değerlendirilmiştir.

3. SOSYAL GÜVENLİK SİSTEMİ ÖZELLEŞTİRİLEMEZ ve SOSYAL GÜVENLİK KURULUŞLARI TASFİYE EDİLEMEZ.

Anayasa'nın 60.maddesine göre; "Herkes sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet bu güvenliği sağlayacak tedbirleri almak ve teşkilatı kurmakla yükümlüdür." Anayasa'nın bu amir hükmüne göre, kişi için bir hak, Devlet için bir görev olan sosyal güvenlik sistemi özelleştirilemez. Yılların birikimini oluşturan ülke nüfusunun %77'sine sosyal güvenlik hakkı sağlayan sosyal güvenlik kuruluşlarının tasfiyesi söz konusu dahi edilemez.

4. ÖZEL SİGORTA PROGRAMLARI ÜLKE GERÇEKLERİNE UYGUN ve YARDIMCI EK BİR SOSYAL GÜVENLİK SİSTEMİ OLARAK DEĞERLENDİRİLMELİDİR.

Ülkemizde sosyal güvenlik sistemi primli,zorunlu ve sosyal nitelikte yapısal durum taşımaktadır. Bu nedenle özel sigorta programları sosyal güvenlik sisteminin hiçbir zaman alternatifi olamaz. Ancak tamamlayıcı nitelikte olarak ele alınacak olan özel sigorta programları isteğe bağlı ve ek haklar taşıyan Devlet denetimi içinde uygulamaya konulmasının yardımcı fonksiyonu olacağı düşünülebilir.

5. SOSYAL TARAFLARIN GÖRÜŞÜ ALINMADAN, SOSYAL SİGORTALAR KURUMUNDA YENİDEN YAPILANMAYA GİDİLMEMELİDİR.

Sosyal Sigortalar Kurumu 50 yıllık tarihi geçmişinde kendisini yenileyememiş, idari,mali bakımdan sosyal devlet anlayışını gerçekleştirecek bir yapıya kavuşturulamamıştır. Sosyal Sigortalar Kurumu nitelik itibariyle işçilere ait bir kuruluştur. Bu nedenle Kurum, siyasi müdahalelerden arındırılmış özerk bir yapılanma için Kuruluş Kanunu yeniden ele alınmalı, demokratik yasal sistem içinde etkinlik ve kararlılık sağlanmalıdır.

Sosyal Sigortalar Kurumunun en üst karar organı olması gereken Genel Kürul istişari bir Kurul niteliğindedir.

Yönetim Kurulu siyasi iktidarların atadığı üyelerin egemenliğinde bulunmakta ve gerçekçi çözüm üretemeyen yapısı ile göstermelik durumdadır.

Bu nedenle Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Kurulu, her yıl toplanmalı, ibra ve karar alma yetkisi ile birlikte "Genel Müdür dahil Yönetim Kurulu Üyelerinin tümünün" seçimini sağlayacak bir fonksiyona kavuşturulmalıdır. Kurum, sosyal tarafların Genel Kurul denetimi yanında Devlet denetimine de açık bulundurulmalıdır.

Bu konuda yapılacak yeniden yapılanma yasal çalışmalar, sosyal tarafların görüş ve önerileri alınarak hayata geçirilmelidir.

6. SOSYAL SİGORTALAR KANUNUNDA YAPILACAK YASAL DEĞİŞİKLİK ÇALIŞMALARI GERÇEKÇİ, SORUNLARI ÇÖZÜMLEYİCİ ve SOSYAL TARAFLARIN GÖRÜŞ ve ÖNERİLERİ DOĞRULTUSUNDA HAZIRLANMALIDIR.

Sosyal Sigortalar Kurumunun içinde bulunduğu zor durum, mali sıkıntılar uzun bir süredir kamuoyunca endişe ile takip edilmekte, olabilecek nitelikte çözüm yolları konusunda çok yönlü olarak tüm sorumlu kuruluşlarca araştırmalar yapılmaktadır. Bu ciddi çalışmalar gözardı edilerek tek sorunun Yaşlılık Aylığında Yaş Unsuru olduğu yaklaşımını vurgulayan gerek Dünya Bankası ve gerekse ILO'nun yapmakta olduğu çalışmalara göre sosyal güvenlik sistemimizin yönlendirilmesi hiçbir zaman kabul edilemez bir unsur olarak görülmektedir.

Bu nedenle yapılacak yasal çalışmalarda şu hususlar gözönünde bulundurulmalıdır.

a) Müktesep Haklar Korunmalıdır.

Sosyal Sigortalar Kanunu ile ilgili olarak hazırlanan Kanun Tasarı Taslaklarında "reform" adı altında öngörülen hastalık, malullük, yaşlılık ve ölüm sigorta kollarında yer alan kazanılmış haklarda kısıntı yapmanın hiçbir şekilde kabul edilir bir yönü bulunmamaktadır.

Sosyal Sigortalar Kurumunu mali ve idari bakımdan düzlüğe çıkarmak bu konuda gerçek anlamda çalışmalar yapmak yanlış olan bir çok hususun düzeltilmesini gerektirmektedir. Ancak bu bağlamda kazanılmış hakların korunmasının Anayasal bir hak olduğu hususu da hiçbir zaman gözden uzak tutulmamalıdır.

b) Sosyal Güvenlik Sisteminde "Norm ve Standart Birliği" Sağlanmalıdır.

Anayasa'nın 60.maddesine göre herkes için hak olan sosyal güvenlik sistemi içinde yürürlüğe konulan 5 ayrı sosyal sigorta kanunlarında yer alan ve ayrı ayrı nitelikte düzenlenen sosyal sigorta hakları arasında norm ve standart birliğinin sağlanması ile sigortalılar arasında eşitlik sağlanabileceği gibi, Kurumlar arasında suni geçişler de önlenmelidir.

c) Aktüeryal Denge Sağlanmalı ve Kayıtdışı Ekonomide Çalışanlar Sosyal Güvenlik Kapsamına Alınmalıdır.

Sosyal Sigortalar Kurumunun en büyük sorununun temelinde aktif/pasif sigortalı dengesizliği yatmaktadır. Sosyal Sigortalar Kurumu istatistiki verilerine göre;1975 yılında aktif/pasif sigortalı oranı 6/1 iken bu oran 1980 yılında 3.5/1'e, 1990 yılında 2/1'e, 1994 yılında da 1.9/1'e düşmüştür.

Çeşitli kaynaklara göre sayısı 4 milyon kişiye ulaşan sigortasız çalışanların, sosyal güvenceye kavuşturulmaları, Kuruma taze mali kaynak yaratacağı gibi aktif/pasif sigortalı dengesine de olumlu bir etki sağlayacaktır.

d) Prim Tahsilatında Etkinlik Sağlanmalıdır.

Sosyal Sigortalar Kurumunun yasal görevlerinin en iyi şekilde yapılabilmesi doğal olarak sağlam mali kaynak yapısına bağlıdır. Bu kaynağın içeriği de tahakkuk ettirilen primlerin tahsilatıdır. Ancak Sosyal Sigortalar Kurumu prim alacağı yıllara göre büyük bir çığ şeklinde artarak devam etmekte olup, 105 trilyon liraya ulaşmıştır.

Geçmiş yıllarda, yürürlüğe konulan ve ödenmeyen primlerin tahakkuk eden gecikme zamlarına ilişkin AF KANUNU ve kamu kesimi prim borçlarının tasfiyesi bakımından getirilen TAHKİM KANUNU nitelik itibariyle Kuruma hiçbir mali katkı sağlamamıştır.

Tüm bu siyasi yanlışlıklar doğal olarak cari yıl prim tahsilatını engelleyici sonuçlar meydana getirmiştir.

Bu nedenle prim tahsilatının özel ve kamu sektörü ayırımı yapılmaksızın kanuni süresi içinde ödenmesi için etkin tedbirler uygulamaya konulmalıdır.

e) Sosyal sigorta Prim Oranları Düşürülmelidir.

Bugünkü yasal düzenlemeye göre, sosyal sigorta primlerinin oranı ortalama olarak %14 işçi payı, %19.5 işveren hissesinden oluşmak üzere ortalama %33.5 olup bazı işkollarında %39.5 oranına kadar ulaşmaktadır.

Devlet Sosyal Güvenlik Kuruluşlarına "prim bazında" hiçbir katkıda bulunmamaktadır. Oysa bu katkı payı Avrupa Ülkelerinde ortalama %35'dir. Anayasa'sında "Sosyal Devlet" olduğunu açıkca vurgulayan Devletin sosyal güvenlik sistemine prim olarak finansal katkıda bulunması kaçınılmaz bir zorunluluk olarak görülmektedir.

Bu nedenle sigortalı çalıştırma konusuna bir teşvik unsuru olarak prim oranlarının gerçekçi nitelikte düşürülmesinde yarar görülmektedir.

7. SOSYAL SİGORTALAR KURUMU SAĞLIK HİZMETLERİ YENİDEN YAPILANDIRILMALIDIR.

Sosyal Sigortalar Kurumunun sağlık hizmetini kendi üreten bir sosyal güvenlik kuruluşu olarak yapılan tüm eleştiriler ve tenkitlere rağmen ülkemizin nüfusunun %33'üne hizmet veren bir sosyal güvenlik kuruluşudur.

Ancak sigortalı, emekli, dul ve yetimler ile hak sahibi olan eş, çocuk, ana ve babayı kapsamak üzere 24 milyon vatandaşı sağlık şemsiyesi altına alan Hastalık sigortası ilk defa 1994 yılından itibaren açık

vermiştir. 1995 ve 1996 yılında da daha büyüyecek olan bu gelir ve gider açığı üzerinde ciddiyle durulması gereken bir sigorta olayı olarak görülmelidir.

Sağlık hizmetlerindeki nitelik ve nicelik bakımından yetersizlik, kadro eksikliği, hastane dernekleri, paralı tedavi uygulaması sosyal sigorta anlayışı ile bağdaşmayacak uygulamalar olup mutlak surette düzeltilmelidir.

Bütün bu hususlar yanında Genel Sağlık Sigortası adı altında belirli kesimlerce ısrarla dile getirilen uygulamanın Sosyal Sigortalar Kurumu sağlık primleri ve hastanelerinden yararlanılarak gerçekleştirilmesi hiçbir zaman kabul edilemez bir konudur.

8. EMEKLİLERİN AYLIKLARININ GEÇİM ŞARTLARINA UYGUN ŞEKİLDE BELİRLENMELİ ve YASADAN KAYNAKLANAN AKSAKLIKLAR GİDERİLMELİDİR.

Sosyal güvenliğin temelinden biri de emekli olanlara normal geçim şartlarının sağlanmasını gerektirmektedir. Yüksek enflasyon altında ezilen en büyük kitleyi oluşturan işçi emeklisi dul ve yetimlerinin yaşam şartları mutlak surette düzeltilmeli, emekli aylığı asgari geçim şartını sağlayacak miktara getirilmelidir.

Bu bağlamda 506 sayılı Kanundan kaynaklanan Gösterge Tablosu, Aylık Bağlama Oranları, Sosyal Yardım sistemleri mutlak surette yasal olarak düzeltilmelidir.

S O N U Ç :

Sosyal Sigortalar Kurumunun bugün içinde bulunduğu durum çözümsüz değildir. Kurumun 105 trilyon liraya yakın ve büyük bölümü kamu kurum ve kuruluşlarına ait prim alacaklarının tahsili, 4 milyon kayıt dışında çalışan işçinin sosyal güvenlik kapsamına alınması ile sağlanacak yıllık 136 trilyon lira ek prim kaynağı, Kurumun mali sıkıntısını giderecek alternatiflerdir.

Bu ciddi çalışmaların gündeme gelmesi, etkin bir denetim fonksiyonunun sağlanması, kısa sürede alınacak tedbirler olarak görülmektedir."

1996 Yılı Göstergeleri

1996 Yılı'nın birinci altı ayında uygulanmak üzere temel göstergeler belli olmuştur.

Buna göre, katsayı 1225'den 1696'ya yükselmiş ve sigorta prim tavanı da gösterge tablosunda yapılan artışla birlikte 17.166.690 TL'ye yükselmiştir.

Kıdem tazminatı tavanı 35.176.250 TL olarak belirlenmiştir.

Sosyal Sigortalar Kurumu'dan emekli,dul ve yetim aylığı almakta olanlara uygulanan gösterge tablolarında seyyanen 3478 puan artışı getirilmiş ve emekli aylıklarına % 56 ile %78 arasında yansımıştır.

15 Kasım 1995 tarihinden geçerli olmak üzere getirilen bu artışlar sonucu emekli aylıkları şu şekilde belirlenmiştir.

	1982 Öncesi Emekli Olanlar	Üst Gösterge Tablosundan Emekli Olanlar	Süper Emekliler
Asgari Aylıklar	10.164.511.-TL.	10.824.920.-TL.	13.145.321.-TL.
Azami Aylıklar	12.144.441.-TL.	19.281.916.-TL.	18.921.729.-TL.

Görüldüğü gibi, emekli aylıkları hem yetersizlik yönüyle dikkati çekmekte ve hem de aynı çatı altında aylık alanlar arasında gösterge tablosu ve aylık bağlama yönünden eşitsizlik taşımaktadır.

Sosyal Sigortalar Kurumu'nda iki ayrı gösterge tablosunun uygulanması ve emekli aylıklarında farklı aylık bağlama oranlarının bulunması haksızlıkların temelini oluşturmaktadır. Tüm bu olumsuzlukların giderilmesi için, aylık bağlama oranlarında ödenen primlere göre değişiklikler yapılmalı ve tüm işçi emeklilerine TEK GÖSTERGE'nin uygulanması için intibak yasası çıkarılmalıdır.Bu değişikliklerin yapılması halinde aynı Kurumdan aylık alanlar arasında varolan haksızlıklarda giderilmiş olacaktır.

Sosyal Sigortalar Kurumu'ndan bağımlılarla birlikte 25 milyon vatandaşımız yararlanmaktadır.

1995 itibariyle sigortalı sayısı 4.370.000, emekli sayısı ise,2.337.755 olarak gözükmektedir.Bu durumda bir emekliye düşen sigortalı sayısı, 1.87 olarak dikkati çekmektedir.

1996 yılının birinci altı ayında emekli,dul ve yetimlere bir aylık ödeme 23 Trilyon liraya varmaktadır.

Bu ödemelerin yarısına yakınıni oluşturan sosyal yardım tutarları prim karşılığı olmamasına karşın, Kurum kaynaklarından karşılanmaktadır. Sosyal yardım ödemelerini Devletin karşılaması gerekir. Devlet, Anayasa'da kendisine verilen sorumluluğu ve katkıyı yerine getirmemiş ve üstelik borç alacakları listesinde de görüleceği gibi, prim ve sosyal yardımları zamanında ödememe gibi bir eğilime girmiştir.

Kurumun toplam alacakları şöyledir:

Kamu Sektörü	:	19 trilyon 294.4 milyar
Sosyal Yardım Alacağı	:	59 trilyon 351 milyar
Özel Sektör	:	<u>26 trilyon 453 milyar</u>
TOPLAM.....	:	105 trilyon 096.4 milyar

Kurumun 1996 İtibariyle

Gelir ve Gideri Şöyledir : (Tahmin)

Toplam Tahsilat	:	202 trilyon 652 milyar
Gider	:	404 trilyon 589 milyar
Açık	:	201 trilyon 937 milyar

Çalışanların örgütsüz ve sigortasız bir ortamda çalıştırılmasını engelleyecek yaptırımlar getirilmediği sürece sosyal güvenlik alanında yaşanan sorunlara çözüm bulmak ve toplumun tamamına gelecek güvencesi sağlamak mümkün değildir.

Avrupa Birliğine üye olmayı büyük bir hedef olarak değerlendiren işverenlerimiz bu ülkelerdeki sosyal hedefleri devamlı gözardı etmektedir. Bu rapor ile de ülkemizde yeterli olmayan sosyal güvenliğin daha da zayıflatılması için öneriler getirilmiş ve özel kesimin çıkarlarına dönük beklentiler sıralanmıştır.

Tüm bu olumsuz yaklaşımlara karşın, çalışanlar haklarının korunması ve geliştirilmesi için haklarda gasp niteliği taşıyan bu taleplere karşı çıkacak güçtedir.

Çalışanların en önemli sorunu ücretlerinin yetersizliğidir. Bugün aldığı ücretle geçinemeyen çalışanların sosyal sigorta kapsamından çıkmasını özendirecek değişikliklerin talep edilmesini tehlikeli bir girişim olarak değerlendiriyoruz. Çünkü isteğe bağlı olarak prim yatırmanın güçlü ortadadır. Aldığı ücretle geçinemeyenlerin böyle bir yükümlülüğü yerine getirmesi yaygın olmayacak ve sonuçta çalışanlar yarınlara sosyal güvenlik hakkından yoksun olarak gireceklerdir. Bunun yanında ücretlerin yetersizliği dikkate alındığında çalışanlara ek emeklilik için özel sigorta kuruluşlarının özendirilmesini uygulamada kabul görmeyecek bir öneri olarak değerlendiriyoruz.

Sonuç olarak, sosyal güvenlik devlet eliyle sunulmalı ve özerk bir yapıda işletilmelidir. Bunun dışındaki seçenekler hem Anayasa'ya aykırı ve hem de çalışanların aleyhine bir yapı sergilemektedir.

IV- EĞİTİM ÇALIŞMALARI

Günümüzde sosyal ve ekonomik küreselleşme, bilim ve teknoloji alanındaki değişimler endüstriyel ilişkileri, işçi sendikalarının yapı ve işlevlerini değişik boyutlarıyla etkilemektedir. Avrupa'yla bütünleşme sürecinde Gümrük Birliği vb. konular ve uygulamalar küreselleşme olgusunun bir parçası olarak ülkemizin ve sendikal hareketin gündemindedir.

Dünyada ve Türkiye'de önemli sosyal, ekonomik ve siyasal değişimlerin yaşandığı bir dönemde; işçi sendikaları bir yandan işçi hak ve özgürlüklerini genişletip, demokrasinin tüm kurum ve kurallarıyla işler duruma getirilmesi mücadelesini verirken diğer bir yandan küreselleşmenin, teknolojik alanlardaki değişimin ve sendikal harekete yapılan saldırıların yarattığı etkileri tüm boyutlarıyla inceleyip ve kavrayıp gerekli önlemlerin alınması, bu doğrultuda yeni politikaların belirlenmesi mücadelesini vermektedirler.

Bugün işçi sendikalarının karşı karşıya bulundukları en önemli sorunlar; demokratikleşme, sosyal güvenlik alanındaki gelişmeler, işsizlik, iş güvencesinin olmayışı, sendikasılaştırma politikaları, özelleştirme uygulamaları, taşeronlaştırma, fason üretim, reel ücretlerdeki düşüş olarak sıralanabilmektedir.

TÜRK-İŞ, Cumhuriyet döneminin en derin ekonomik, sosyal ve siyasal bunalımının yaşandığı bir dönemde; TÜRK-İŞ'in temel ilkeleri, 17. Genel Kurulu'muzun belirlediği temel amaç, ilkeler, Eğitim ve Teşkilatlanma Komisyonu Raporu'nda alınan kararlar doğrultusunda yeni dönem eğitim çalışma programını hazırlamıştır.

Hazırlanan programda; **TÜRK-İŞ Bölge Eğitim Seminerleri, Sendikacılık ve Liderlik Eğitimi, Güncel Ülke Sorunlarıyla İlgili Toplantılar, Bağımsız Türk Cumhuriyetleriyle Mevzuat Uyum Seminerleri, Çevre ve İşçi Sağlığı-İş Güvenliği Taban Eğitimleri, Çevre ve İşçi Sağlığı - İş Güvenliği İhtisas Programları, Çevre ve İşçi Sağlığı - İş Güvenliği Ara Kademe Teknik Elemanlar Çevre ve İSİG İhtisas Programı, , Kadın İşçiler Eğitim Seminerleri, Çalışan çocuklar Eğitim Seminerleri, Mesleki ve Teknik Eğitim Seminerleri, Tüketici Hakları Eğitim Seminerleri** ağırlıklı bir biçimde yer almıştır. Bununla birlikte KİT'ler ve Özelleştirme, Gümrük Birliği gibi çalışma hayatımızı yakından ilgilendiren güncel konular anılan eğitim seminerleri başlığı altında programa alınmış olup çalışmalarımızda öncelikle, TÜRK-İŞ bütünlüğünün güçlendirilmesi, birlikteliğin sağlanması, saldırılar ve sorunlar karşısında bugüne kadar yoğun ve etkili bir biçimde verilen mücadelenin aynı bütünlük ve dayanışma ruhu içinde sürdürülmesi temel anlayış olarak amaçlanmıştır.

17. Genel Kurulumuzdan bugüne kadar ki yaptığımız çalışmalar aşağıda bilgilerinize sunulmuştur:

TÜRK-İŞ / ÜYE KURULUŞLAR GENEL EĞİTİM VE TEŞKİLATLANDIRMA SEKRETERLERİ TOPLANTISI

Yukarıda belirtilen görüş ve yaklaşım çerçevesinde hazırlanan yeni dönem eğitim çalışmalarının hedef ve içeriği ile sendikacılık ve sendikal örgütlenme konularında Konfederasyonumuz ve üye kuruluşlarımız arasında koordinasyon ve birlikteliği sağlamak amacıyla 18 - 20 Mart 1996 tarihlerinde İzmir'de TÜRK-İŞ / Üye kuruluşlar Genel Eğitim ve Teşkilatlandırma Sekreterleri Toplantısı yapılmıştır.

Dünyada ve Türkiye'de ekonomik, sosyal ve siyasal değişimlerin toplum hayatını, çalışma hayatını değişik açılardan etkilediği bir süreçte sendikal eğitim ve örgütlenmenin de işlenip tartışıldığı toplantıya; TARIM-İŞ, ORMAN-İŞ, T. MADEN-İŞ, G. MADEN-İŞ, PETROL-İŞ, TEK GIDA-İŞ, ŞEKER-İŞ, TEKSİF, AĞAÇ-İŞ, SELÜLÜÖZ-İŞ, BASIN-İŞ, BASS, ÇİMSE-İŞ, KRISTAL-İŞ, T. METAL, LİMAN-İŞ, YOL-İŞ, TEZKOOP-İŞ, KOOP-İŞ, DEMİRYOL-İŞ, DENİZCİLER, HAVA-İŞ, HABER-İŞ, SAĞLIK-İŞ VE T. HARB-İŞ SENDİKALARIMIZIN Genel Eğitim ve Teşkilatlandırma Sekreterleri veya ilgili Genel Yönetim Kurulu üyeleri katıldılar.

TÜRK-İŞ genel Başkanı Bayram MERAL'in açış konuşmasıyla çalışmalara başlanılan toplantının birinci oturumunda Prof. Dr. Ahmet GÖKDERE (Avrupa ile Entegrasyon Sürecinde Gümrük Birliği ve Çalışma Hayatına Etkileri) , Prof. Dr. Fevzi DEMİR (Dünyadaki Değişim Sürecinde İşçi-İşveren-Hükümet İlişkilerinde Yeni Gelişmeler) ve Doç. Dr. Kadir ARICI (Sosyal Güvenlikte Yeni Gelişmeler ve Sendikaların Rolü) tarafından sunulan tebliğler tartışmaya açıldı.

Toplantının ikinci oturumu TÜRK-İŞ Genel Eğitim ve Teşkilatlandırma Sekreterlerinin yönetiminde yapıldı. TÜRK-İŞ 18. Çalışma dönemi Eğitim ve Örgütlenmepolitikalarının değerlendirildiği oturumda TÜRK-İŞ Genel Başkan Danışmanı Yıldırım KOÇ dünyada ve Türkiye'de ekonomik, sosyal ve siyasal değişim sürecinde " Yeni Sendikalar Anlayışlar " konulu tebliği sundu. Toplantıya katılan sendikalarımızın temsilcileri birinci ve ikinci oturumlarda işlenen konularla ilgili görüş ve önerilerini dile getirdiler.

Toplantı sonucunda , konularla ilgili olarak katılımcıların ortak görüşleri bir Sonuç Bildirgesi ile kamuoyuna açıklandı.

SONUÇ BİLDİRGESİ

TÜRK-İŞ tarafından 18-20 Mart 1996 günleri İzmir'de düzenlenen TÜRK-İŞ'e Üye Kuruluşlar Genel Eğitim ve Teşkilatlandırma Sekreterleri Toplantısı'nda ülkemizin, sendikacılık hareketinin ve tüm çalışanların sorunları tartışılmış ve aşağıdaki görüşlerin ve kararların kamuoyuna açıklanması kararlaştırılmıştır.

1995 yılının sorunlarının ve yoğun mücadelelerinin ardından, 1996 yılı da sorunlarla başlamıştır. Hükümetin kurulmasının ardından sağnak gibi yağan zamlar ve artan işsizlik, tüm çalışanların, emeklilerin ve işsizlerin omuzlarındaki yükü daha da taşınmaz hale getirmiştir. Tam üyelik güvencesi alınmadan Avrupa Birliği ile girilen gümrük birliği bu sorunlarımızı daha da artıracaktır. Bunalımın yükünü çalışanların sırtına yıkmayı hedefleyen yeni istikrar programları gündemdedir. Sosyal devleti yok etmek isteyenler, başarısızlıklarının sorumluluğunu taşıdıkları SSK'yı tasfiye etmek niyet ve çabası içindedir. Hükümet programı, devletin görevlerini yalnızca altyapı, güvenlik ve yargı alanıyla sınırlayan bir anlayışla hazırlanmıştır. Başta işçi sınıfımız olmak üzere tüm çalışanların, işsizlerin ve emeklilerin acil çözüm bekleyen temel sorunları Hükümet Programında yer bile almamıştır. Demokratikleşme yerine, onaylanmış ILO Sözleşmelerinde yer alan temel hakların kullanılmasını terör eylemi kabul eden tasarılar hazırlanmaktadır. TÜRK-İŞ'in 17. Olağan Genel Kurulu'nda oybirliğiyle kabul edilen Eğitim ve Teşkilatlanma Komisyonu Raporu'nda yer alan tüm sorunlar daha da artarak sürmektedir.

Sendikacılık hareketi demokrasinin güvencesidir. Sendikacılık hareketi, özelleştirme, taşeronlaştırma, işsizlik, yerli ve yabancı kaçak işçilik, işçi çıkarmalar, zorunlu emeklilik, işyerlerinin geçici olarak kapatılması veya bölünmesi, eve iş verme sistemi, esneklik, standart-dışı çalışma biçimleri gibi nedenlere bağlı olarak, üye kaybına uğramaktadır. TÜRK-İŞ geçtiğimiz yıllarda tarihinin en büyük meşru ve demokratik eylemlerini gerçekleştirmiş ve büyük yenilgileri önlemiştir. Ancak TÜRK-İŞ'e ve Üyesi Sendikalara önümüzdeki dönemde yeni görevler düşmektedir. Sendikacılık hareketi bir dönüm noktasındadır.

TÜRK-İŞ ve Üye Kuruluşlar bu sınavı da başarıyla verecektir. TÜRK-İŞ, başta sosyal güvenlik olmak üzere, tüm alanlarda kazanılmış haklarımızı koruyacak ve çalışanların, işsizlerin ve emeklilerin huzurlu ve insanca yaşayabilecekleri demokratik ve laik sosyal hukuk devletini koruyacak ve geliştirecektir. Bu doğrultuda bir adım olarak, SSK konusunda 3 Konfederasyon tarafından 13 Mart 1996 günü kamuoyuna açıklanan ilk revizyon önerisi tarafımızdan benimsenmektedir. 3 Konfederasyon tarafından açıklanacak ve TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulunca onaylanacak aksiyon planı da tüm Sendikalarımızca desteklenmektedir.

Bu büyük ve daha da artması muhtemel olan sorunların aşılabilmesi için, TÜRK-İŞ'in birlik ve bütünlüğü daha da güçlendirilmeli, TÜRK-İŞ'in 17. Genel Kurulu'nda oybirliğiyle kabul edilen Kararlar Komisyonu Kararları'nın hayata geçirilmesi için gerekli çaba gösterilmelidir. Bu süreçte TÜRK-İŞ'in gerçekleştireceği sendikal eğitim

çalışmalarının büyük katkısı olacaktır. Sendikal eğitim alanında Sendikalarımız alanındaki işbirliği ve güçbirliği de geliştirilmeli ve güçlendirilmelidir.

16. Genel Kurulumuzda alınan karar uyarınca, yalnızca toplu iş sözleşmeleri ile sınırlı bir sendikacılık anlayışı aşılmalı, çözümü siyasi alana kaymış temel sorunlarımız için de etkili bir biçimde mücadele edilmelidir. Bu anlayış çerçevesinde,

- Demokratikleşme sürecinin hızlandırılması,
- Onaylanmış 158 sayılı ILO Sözleşmesi uyarınca iş güvencesinin sağlanması,
- Teşmil kurumunun etkili bir biçimde kullanılması,
- Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 94 sayılı Sözleşmesi'nin ve 1988 yılında çıkarılan Bakanlar Kurulu kararının etkili bir biçimde uygulanarak, taşeronluğun sendikasızlaşmaya ve işçilerin insanlıkdışı bir biçimde sömürülmesine yol açmasına engel olunması,
- Vahidi fiyat uygulamasının durdurulması,
- Kaçak işçilikle etkili bir biçimde mücadele edilmesi,
- Devleti küçültme çabalarına karşı çıkılarak, Anayasa'da öngörülen demokratik ve laik sosyal hukuk devleti anlayışının hayata geçirilmesi,
- Sendikal hak ve özgürlükler konusunda, onaylanmış ILO Sözleşmelerinin iç mevzuatımıza yansıtılması ve bunların gereklerinin yerine getirilmesi,
- Hak grevi hakkının tekrar tanınması,
- Asgari ücretin insanca yaşamaya yetecek bir düzeye çıkarılması ve en az enflasyon oranında artırılması,
- Eve iş verme kapsamında çalışanların da işçiyi koruyucu mevzuatın kapsamına alınması,
- Sendikaların televizyon kanalı ve radyo kurmasının önündeki engellerin kaldırılması ve TRT'de işçilerin temsilinin yeniden sağlanması,
- Özel güvenlik görevlilerinin sendikalaşmasının önündeki engellerin kaldırılması, ihtiyaç fazlası askerlik yükümlülerinin ve stajyer öğrencilerin işyerlerinde işçi gibi çalıştırılmalarının önlenmesi,
- Zorunlu emeklilik uygulamalarının durdurulması,
- Devletin, işsizlikle mücadele için etkin önlemler alması,
- İşyerlerinin kapatılması ve bölünmesinin sendikal mücadeleyi ve gücü zayıflatıcı biçimde kullanılmasının önlenmesi

için gerekli çaba gösterilmelidir.

TÜRK-İŞ yalnızca kendi üyelerinin soruylarıyla değil, ülkemizin ve tüm halkımızın sorunlarıyla ilgilenmeye, halkımızın öncüsü ve umudu olmaya devam etmelidir. Bu anlayış çerçevesinde,

- Memurların, emeklilerin ve işsizlerin örgütlenmeleri ve meşru mücadeleleri desteklenmeli,
- Küçük esnaf ve sanatkarların meşru mücadelesi desteklenmeli,
- Topraksız ve az topraklı yoksul köylülerin ve küçük üretici köylülerin mücadelesine destek verilmeli,
- Öğrencilerin demokratik ve meşru mücadelesi desteklenmeli, provokasyonların önlenmesi için çaba harcanmalı,
- Ülkemizin doğal zenginliklerinin korunmasında çevre koruma örgütleriyle işbirliği yapılmalıdır.

TÜRK-İŞ, Hükümetle ve işverenlerle ilişkilerinde diyalogu geliştirmeli ve ancak diyalogun yeterli olmadığı yerde, özellikle son yıllarda yaptığı gibi, meşru ve demokratik kitle eylemlerini etkili bir biçimde kullanmayı sürdürmelidir. Bu anlayış çerçevesinde,

- Demokratik bir biçimde yeniden yapılandırılacak ve yalnızca bir danışma organı niteliğinde olacak Ekonomik ve Sosyal Konsey'in 144 sayılı ILO Sözleşmesi uyarınca etkili bir diyalog aracı olarak kullanılması ve
- Çeşitli işkolları ve bölgelerdeki işçiler arasındaki dayanışmanın geliştirilmesi için gerekli çaba gösterilmelidir.
- Bugünkü biçimiyle Ekonomik ve Sosyal Konsey kaldırılmalıdır.

TÜRK-İŞ siyasi partiler karşısında bağımsızlığını özenle korurken, 16. Genel Kurul'da oybirliğiyle alınan karar uyarınca, sendikacılık hareketinin siyasi alandaki bağımsız gücünü demokratik biçimde kullanma konusunu gündemine öncelikle almalıdır.

TÜRK-İŞ ve Bağlı Sendikalar, yoğunlaşan sorunlarla daha başarılı bir biçimde başedebilmek için,

- İşyeri örgütlenmelerini geliştirmeli, işyeri sendika temsilciliği kurumunu güçlendirmeli,
- TÜRK-İŞ Bölge ve İl Temsilciliklerini güçlendirmeli ve 1995 kamu grevleri sırasında oluşturulan bölge ve il grev komiteleri deneyimlerinden de yararlanarak, illerdeki şubelerimiz ve işyeri sendika temsilcileri arasındaki işbirliği ve dayanışmayı geliştirmeli,
- Kapsam-dışı personelin kapsam içine alınması için gerekli çabayı göstermelidir.
- Sendikalarımız, kadın işçiler birimleri ve çocuk ve genç işçiler birimleri oluşturmalıdır.
- Sendikalarımız, üyelerinin eşleri ve çocukları için birimler oluşturmalı, faaliyetler düzenlemelidir.

TÜRK-İŞ, özel sektör örgütlenmesinde koordinasyon ve yönlendirme görevini yerine getirmelidir. Sendikal örgütlenmede Sendikalarımız arasındaki işbirliği ve dayanışma geliştirilmeli ve güçlendirilmelidir.

TÜRK-İŞ ve Üye Sendikalarımız, üyelerimize doğrudan hizmeti gündeme getirmeli ve bu konuda bazı Sendikalarımızın atmış olduğu adımlar daha da güçlendirilmelidir.

TÜRK-İŞ, endüstri meslek liseleri ve tüm okullarla ilişki kurarak, TÜRK-İŞ'in ve sendikacılık hareketinin tanıtılmasını sağlamalıdır.

TÜRK-İŞ, işçi sınıfının ve tüm halkımızın çıkarlarını koruyacak, halkımızın doğru biçimde bilgilendirilmesini sağlayacak ve üyelerimizin eğitime katkıda bulunacak bir televizyon kanalı ve radyonun kurulması ve gazetenin çıkarılması sorununa öncelikle eğilmeli, bu konudaki yasal engellerin kaldırılması için gerekli çabayı göstermelidir.

TÜRK-İŞ, Türkiye'deki yabancı sermaye yatırımlarındaki artışı da gözönüne alarak, uluslararası alandaki ilişkilerini, uluslararası sendikacılık hareketi ve diğer ülkelerdeki sendikal merkezler olan işbirliği ve güçbirliğini güçlendirmelidir.

TÜRK-İŞ, işçilerin tüketici olarak gücünü sendikal hareketin çıkarları doğrultusunda etkili biçimde kullanmalıdır. Bu amaçla, sendika üyesi işçiler tarafından üretilen malların ve sunulan hizmetlerin tercih edilmesi doğrultusunda kampanyalar açmalı, gerektiğinde tüketici boykotları yapmalıdır. Bu amaçla, TÜRK-İŞ önderliğinde kurulan tüketici demekleri ve işçi tüketim kooperatifleri ile yakın bir işbirliği gerçekleştirilmeli, gazetelerin tüketici köşeleri bu amaçla kullanılmalıdır. TÜRK-İŞ, tüketicilerimizin yerli üreticilerce kalitesiz mallara mahkum edilme kaygısını gözardı etmeden, yerli malı kullanma kampanyaları açmalıdır. Sendikalarımız, ticari kuruluşlarla her türlü ilişkisinde, sendikalı işçilerin çalıştığı işyerlerine büyük öncelik vermelidir. Tüketici olarak gücümüz sendika eğitimlerinde önemli bir konu olarak ele alınmalıdır.

TÜRK-İŞ, tüm bu çabaları ve çalışmaları sırasında, kamu çalışanları sendikaları, işçi sağlığı kurullarının mevzuatta öngörülen biçimde işletilmesi ve SSK gibi konularda Türk Tabipleri Birliği ve ayrıca Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve SSK müfettişleri, Maliye Bakanlığı denetim elemanları ve Devlet Denetim Elemanları Demeği (DENETDE) ile yakın bir işbirliği geliştirilmelidir.

TÜRK-İŞ'e Üye Kuruluşların Genel Eğitim ve Teşkilatlandırma Sekreterleri, bu toplantıda alınan kararların Teşkilata duyurulmasını, belirli aralıklarla düzenli olarak yapılacak Genel Eğitim ve Teşkilatlandırma Sekreterleri toplantılarında bu kararlar doğrultusunda atılan adımların değerlendirilmesini ve TÜRK-İŞ Bölge Temsilciliklerinin bulunduğu bölgelerde şube yöneticilerinin katılımıyla bu sorunların görüşüldüğü toplantıların düzenlenmesini talep etmektedir. Genel Eğitim ve Teşkilatlandırma Sekreterleri, ülkemiz, halkımız ve sendikacılık hareketi için hayati önemde olan bu kararların uygulanmasının takipçisi olacaktır.

KADIN İŞÇİLERE YÖNELİK FAALİYETLER

Kadın işçilerin çeşitli sorunlarıyla ilgili geniş dönemlerde yürütülen faaliyetlere bu çalışma döneminde de devam edilecektir.

Önümüzdeki dönemde uygulamaya koyacağımız 17. Genel Kurulumuzda kadın işçilerle ilgili kararların hayata geçirilmesine yönelik faaliyetlerimiz, görüş, öneri ve katkıları alınmak üzere genel Eğitim ve Teşkilatlanma Sekreterleri toplantısında üyelerin görüş ve önerilerine sunulmuştur.

8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜ ETKİNLİKLERİ

8 Mart Dünya kadınlar Günü nedeniyle 4 adet Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu(ICFTU) broşürü (İş ve Aile Politikası, Olumlu Eylem, İşyerinde Cinsel Taciz;bir sendika rehberi, Çalışan Kadınlar) çevrilmiş, yayınlanmış ve teşkilatımıza gönderilmiştir.

Ayrıca Dünya Kadınlar Günü nedeniyle bugünün tarihçesi, önemi ve konfederasyonumuzun görüşlerini içeren "8 Mart Dünya Kadınlar Günü Bildirisi " ve " 8 Mart Kartı " hazırlanarak teşkilatımıza gönderilmiş, kamuoyuna da açıklanmıştır.

BASİSEN İÇ ANADOLU VE ANKARA ŞUBELERİ TOPLANTISI (8 MART 1996)

8 Mart Dünya Kadınlar Günü, BASİSEN Ankara ve İç Anadolu Şubeleri ile A.Ü. Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin ortaklaşa düzenledikleri "Türkiye'de Sendikalaşma ve Kadın İşçiler " konulu toplantı TÜRK-İŞ'e bağlı sendikalarımızdan kadın işçilerin de katılımıyla kutlandı.

Açılış konuşmalarının yapıldığı sabahki bölümde bir konuşma yapan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram MERAL, çalışan kadınlarımızın sorunlarına değindi. Açılış konuşmalarının ardından BASİSEN Ankara İç Anadolu Şube Başkanı Yaşar Seyman ve A.Ü. SBF Çalışma Ekonomisi Bölüm Başkanı Prof. Dr. Alpaslan IŞIKLI'nın katıldığı ve A.Ü. KASAUM Yönetim Kurulu Üyesi Aysel AZİZ'in yönettiği Türkiye'de Kadın İşçilerin Sendikalaşmaları Önündeki Engeller Konulu bir oturum yeraldı.

Toplantının öğleden sonraki bölümünde TÜRK-İŞ Kadın İşçiler Bürosu'nun ve ICFTU Kadın Komitesinin mesajları Uzman Ceyda BALABAN tarafından katılımcılara sunuldu ve toplantı A.Ü. SBF Çalışma Ekonomisi Bölümü Öğretim Üyesi Gülay TOKSÖZ başkanlığındaki "Kadınların Sendikalaşma ve Sendika Yönetimlerinde Yeralma Oranlarının Artırılması İçin Politika Önerileri" konulu bir panel ile sona erdi.

Toplantı öncesi TÜRK-İŞ Kadın İşçiler Bürosunun hazırladığı broşürler ve bildiri katılımcılara dağıtılmıştır.

SAMSUN EĞİTİM MERKEZİ ÇALIŞMALARI

TÜRK-İŞ Samsun Eğitim Merkezinde önceki dönemlerde başlatılan üye kuruluşlarımız şube yöneticilerine yönelik faaliyetlere devam edilecektir.

TÜRK-İŞ / ILO Ortak Eğitim Projesi çerçevesinde yürütülecek bu faaliyetlerle ilgili ilk program 22 - 26 Nisan 1996 tarihleri arasında uygulanacaktır.

Samsun Eğitim merkezinin üye kuruluşlarımızın eğitim ve sosyal içerikli toplantı ve seminerlerine tahsis uygulamarı da sürdürülecektir. Bu amaçla sendikalarımızın eğitim merkezinde gerçekleştirecekleri seminerlerle ilgili genelge teşkilatımıza gönderilmiştir.

ÇALIŞAN ÇOCUKLAR BÜROSU FAALİYETLERİ

Deri Sektöründe tehlikeli ve kötü koşullarda çalışan çocukların çalışma koşullarının iyileştirilmesine yönelik durum belirlemesi ve buna bağlı olarak eğitim semineri, grup çalışması gibi çeşitli faaliyetleri bir yılı aşkın bir süredir, DERİ-İŞ Sendikasının aktif katılım ve katkısıyla sürdüren Çalışan çocuklar Bürosu geçtiğimiz dönemde çalışmasını tamamladı. Geçtiğimiz dönemde İstanbul deri sanayiinde gerçekleştirilen " Çalışan Çocukların Sorunları, Gelecek Beklentileri ve Sendikalar Düşen Görevler " başlıklı alan araştırmasının sonuçları alındı. Alan araştırmasının sonuçları İstanbul'da düzenlenen eğitim semineri ve panelde tartışıldı.

" Çalışan Çocukların Sorunları, Gelecek Beklentileri ve Sendikalara Düşen Görevler" Konulu Alan Araştırmasının Sonuçları

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreterliği Çalışan Çocuklar Bürosu, Uludağ Üniversitesinden bir grup öğretim görevlisi ve DERİ-İŞ Sendikasının işbirliği ile çalışan çocuk sayısının yoğunluğu, çalışma ortamındaki çeşitli sorunları yanı sıra çalışanların sağlığı ve iş güvenliği riskinin yüksek olduğu deri işkolunun öncelikli işkolu olduğu İstanbul'da alan araştırması gerçekleştirildi.

Hedef kitle olarak 15 yaş ve altındaki grubun yerine , çalışma yaşamı tecrübelerine sahip , sektörün geleneksel yapısını bilen ve hali hazırda çalışan çırak, kalfa yardımcısı ve ustalar ağırlıklı olarak seçildiği araştırma sonucunda ulaşılan sonuçlar şu şekilde sıralanabilmektedir:

Sektörün en önemli sorunu organize olamamaktan kaynaklanmaktadır. Organizasyon bozukluğunun çalışan çocuklar üzerine yarattığı etkiler doğal olarak olumsuz yönde gelişmektedir. Bu nedenle sektörde yapılacak reorganizasyon çalışmalarının çalışan çocukların sorunlarını da dikkate alarak hazırlanması gerekmektedir

- a. Sektörde mekansal organizasyon yoktur.
- b. Sektörde sağlıklı çalışma koşulları oluşturulamamıştır.
- c. Üretim organizasyonu hem geleneksel üretim açısından hem de modern üretim teknolojisi bakımından yoktur.
- d. Sektörde sosyal güvenlik yoktur.
- e. Bu sektörde çalışan çocuklara meslek eğitimi ve öğretimi sağlanması asli unsur olması gerekirken geri planlara itilmiştir.
- f. Sektörde sendikal girişim yoktur.

" Deri Sanayiinde Çalışan Çocuklar Üzerindeki öncelikli Riskler ve Alınması Gereken Önlemler " Konulu Eğitim Semineri ve Paneli

" Deri Sanayiinde Çalışan Çocuklar Üzerindeki öncelikli Riskler ve Alınması Gereken Önlemler " Konulu eğitim semineri ve paneli 18 Ocak 1996 tarihinde İstanbul'da Doğu Sanayii Sitesinde yapıldı.

Seminer açılışında; DERİ-İŞ Sendikası Genel Başkanı Yener KAYA, TÜRK-İŞ Birinci Bölge Temsilcisi Faruk BÜYÜKKUCAK, TÜRK-İŞ Çalışan Çocuklar Bürosu Müdürü Özcan KARABULUT ve Türkiye Ayakkabıcılar Federasyonu Eğitim Müdürü Cengiz KASTAN konu ile ilgili görüşlerini açıkladılar.

Bu konuşmalardan sonra TÜRK-İŞ İSİG uzmanı Sabahattin DERTLİ'nin yönettiği " Ayakkabıcılık ve Sayacılık Sanayinde Çalışan Çocuklar Üzerindeki öncelikli Riskler ve Alınması Gereken Önlemler" konulu panel gerçekleştirildi. Panele DERİ-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Hamza BEDİRHAN OĞLU, Dursun Kardeşler Ayakkabıcılıktan Halil İbrahim DURSUN, İstanbul İş Teftiş Kurulundan Dr. Dilşat PAYA, Ahmet KEMERLİ, Buket CAN, Muzaffer DELİCE katılarak konuya değişik açılardan baktılar. Panelin ardından bir sonuç bildirgesi hazırlandı. Bildirgede , ayakkabıcılık ve sayacılık sektöründeki öncelikli riskler şu şekilde belirlendi: Uzun ve düzensiz çalışma saatleri, sağlıksız çalışma mme kanları ve ortamları, kullanılan zararlı kimyasal maddeler, düşük ücret, yaygın enformel çıraklık süreçleri ve sosyal güvenlikden uzak koşullarda çalışma . Bildirgede, çalışanların ve çalışan çocukların çalışma koşullarını iyileştirmek için kalitesiz yapıştırıcılarla mücadele etmek, işyerlerinde havalandırma önlemlerinin alınmasını sağlamakla, çalışma sürelerini günlük normal çalışma saatlerine çekmede ve çocukları meslek eğitimi için ÇEMLere yönlendirme de çeşitli kurum ve kuruluşların işbirliği yapmaları gerektiği üzerinde duruldu.

Deri Sanayiinde Çalışan Çocukların Sorunları Üstüne Düzenlenen Basın Toplantısı

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih KILIÇ 1 Şubat 1996 tarihinde Konfederasyon Genel Merkezinde bir basın toplantısı düzenleyerek " İstanbul Deri İşkolunun Ayakkabıcılık Alt Sektöründe Çalışan Çocukların Sorunları, Gelecek Beklentileri ve Sendikalara Düşen Görevler" başlıklı TÜRK-İŞ'in alan araştırmasını değerlendirdi.

KILIÇ basın toplantısında özetle şu görüşleri ifade etti:

"Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu olarak, TÜRK-İŞ/ILO işbirliği ile IPEC programı çerçevesinde çalışan çocuklar konusunda sendikalarımızın daha duyarlı olmaları, çalışan çocukların çalışma koşullarının iyileştirilmesinde aktif rol oynamaları amacıyla çeşitli eğitim seminerleri, grup çalışmaları gerçekleştirdik. Bu dönemde Konfederasyonumuza bağlı sendikalarda belli bir duyarlılık yaratılıp kendi işkollarında çalışan çocukların sorunları ile aktif bir şekilde ilgilenmeleri konusunda önemli adımlar atıldı.

TÜRK-İŞ çalışan Çocuklar Bürosu, DERİ-İŞ Sendikamız ve konu ile ilgili öğretim görevlilerinin katkılarıyla " İstanbul Deri İşkolunun Ayakkabıcılık Alt Sektöründe Çalışan Çocukların Sorunları, Gelecek Beklentileri ve Sendikalara Düşen Görevler" başlıklı alan araştırmamızı tamamlamış bulunuyoruz.

Alan araştırmamızdan elde ettiğimiz sonuçlar , deri sektöründe uzun ve düzensiz çalışma saatleri, sağlıksız çalışma mekanları ve ortamlar, kullanılan zararlı kimyasal maddeler (yapıştırıcılar), düşük ücret, yaygın enformel çıraklık süreçleri (örgün olmayan eğitim - geleneksel usta-çırak ilişkileri) , sosyal güvenlikten uzak koşullarda çalışma vb. sorunların yaşandığını ortaya koymuştur. Başka bir ifade ile uzun ve düzensiz mücadele, sağlığa aykırı çalışma mekanları ve kullanılan kimyasallar sektörde çalışanlar ve çalışan çocuklar üzerindeki öncelikli riskleri teşkil etmektedir.

Elde ettiğimiz veriler, deri sektörünün derinlemesine incelenmesine imkan verirken, başta işyeri sahipleri, sendikalar, Çalışma Bakanlığı İş Teftiş Kurulu, Milli Eğitim Bakanlığı, Çıraklık Eğitim Merkezi olmak üzere diğer kurum ve kuruluşlarında çalışan çocukların çalışma koşullarının iyileştirilmesi konusunda neler yapmaları gerektiğinin ipuçlarını vermektedir.

TÜRK-İŞ olarak temel hedefimiz, çeşitli kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak sektörde çalışanların ve çalışan çocukların sağlıksız çalışma ortamlarında çalışmalarını önlemek , kalitesiz yapıştırıcılarla mücadele etmek, işyerlerinde havalandırma önlemlerinin alınmasını sağlamak, çalışma sürelerinin günlük normal çalışma saatlerine çekmek ve çocukların meslek eğitimi içim formel eğitim kurumlarına yönlendirmektir.

Çalışan Çocuklar Bürosu Yayın Faaliyetleri

TÜRK-İŞ çalışan Çocuklar Bürosu gerçekleştirdiği faaliyetlere paralel olarak, yayın faaliyetlerini de sürdürmektedir. Bu çerçevede; " Çalışan Çocukları Sorunları, Gelecek Beklentileri ve Sendikalara Düşen Görevler " adlı alan araştırması, " İstanbul Deri İşkolunun Ayakkabıcılık Alt Sektöründe bir Alan Araştırması" başlığı ile kitap haline getirilerek sendikalara ve ilgili yerlere dağıtıldı, ayrıca, "Ayakkabıcılık-Sayacılık Sektöründeki tehlikelerin çalışanların sağlığına etkileri ve korunma yöntemleri" adlı broşür yayınlandı. Çalışan Çocuklarla ilgili faaliyetlerin çeşitli araştırma ve haberlerin yer aldığı Çalışan Çocuklar Bülteni'nin 9. sayısının hazırlıkları ise devam etmektedir.

V- Teşkilatlanma Çalışmaları

Türk-İş'in 17.Genel Kurulun'da alınan kararlar doğrultusunda, Genel Teşkilatlandırma Sekreterliği, önümüzdeki dönem takip edilecek genel teşkilatlanma plan ve programını tesbit etmekle göreve başlamıştır.

Örgütlenme çalışmalarının mümkün olduğu kadar yaygınlaştırılması, üyelere benimsetilmesi ve üyelerin katkılarının sağlanması amacıyla, tüm örgütçe benimsenecek genel esaslar tesbit edilmiştir. 17.Genel Kurulda, Eğitim ve Teşkilatlanma Komisyonu kararları ışığında, örgütlenmede TÜRK-İŞ ve TÜRK-İŞ örgütü işbirliğinin en üst seviyeye çıkartılması için gerekli çalışmalara başlanmıştır.

Türk-İş Genel Teşkilatlandırma Sekreterliği bu amaçla, öncelikle ülkemizdeki örgütlenebilecek işyerlerinin kapasitesini belirlemek amacıyla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na başvurarak, özel sektörde 10'dan fazla işçi çalıştıran işyerlerinin dökümünü istemiştir. Daha sonra bu işyerlerinin çapraz kontrolünü yapabilmek amacıyla, bu kez de Sosyal Sigortalar Kurumu'ndan yine özel sektörde 10'dan fazla işçi çalıştıran işyerlerinin dökümlerini istemiştir. Türk-İş Bölge Temsilciliklerinin de katkılarıyla elde edilen bu dökümler, şu anda belirlenen bir tablo bütünlüğü içinde Türk-İş'in mevcut bilgisayarlarına aktarılmaktadır.

Türk-İş Genel Teşkilatlandırma Sekreterliği, ilk etapta elde edilen bu dökümlerden sendikalarımızı da bilgilendirmek amacıyla, her sendikanın kendi işkolunda iller itibarıyla mevcut işyerlerini gösterir listeyi de sendikalarımıza dağıtmıştır.

Türk-İş'in eğitim ve teşkilatlanma programı konusunda, bağlı sendikalarımızın eğitim ve teşkilatlandırma sekreterliklerinin görüş ve önerilerini dinlemek amacıyla bir genel eğitim ve teşkilatlanma sekreterleri toplantısının acilen toplanmasına karar verilmiştir. 18-20 Mart 1996 tarihleri arasında yapılan bu toplantıda, Türk-İş'in bundan böyle yapacağı teşkilatlanma çalışmaları görüşülmüş ve teşkilatlanmanın, genel merkezler ve şubeler düzeyinde sendikalarımızın birbirleriyle ve Türk-İş'le dayanışma halinde yürütülmesine, sendikasız işçi çalıştıran endüstri grupları ile yapılacak örgütlenme mücadelesinin sendika-Türk-İş işbirliği ile yürütülmesine karar verilmiştir.

Türk-İş'e bağlı sendikalarımızın Genel Eğitim ve Teşkilatlandırma Sekreterleri, iş güvencesinin sağlanması, taşeronlaştırmanın ve sendikasızlaştırma politikalarına engel olunması, kaçak işçilikle etkili bir biçimde mücadele edilmesini için sendikaların ve Türk-İş'in ortak çalışmalar yapmasını da istemişlerdir.

Bu toplantıda ayrıca ülkemizde yabancı sermaye yatırımlarındaki artış nedeniyle, Türk-İş'in uluslararası alanda sendikacılık hareketi ile örgütlenme konusunda daha yakın bir işbirliği geliştirmesi istenmiştir.

Teşkilat Albümü

1996 Türk-İş Teşkilat Albümü hazırlık çalışmaları bitirilmiştir. Tamamen renkli olarak hazırlanan albüm 3 bin adet bastırılarak teşkilatımıza gönderilmeye başlanmıştır.

Habitat II Çalışmaları

3-17 Haziran 1996 tarihleri arasında İstanbul'da yapılacak olan Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Konferansı Habitat II için hazırlıklar sürdürülmektedir. Kısa adı ICFTU olan Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu, konu ile olan yakın ilgisi nedeniyle, bu yıl Habitat II bünyesinde düzenlenecek olan resmi nitelikteki " *Sendikalar Forumu* " ile ilgili hazırlık çalışmalarını, Uluslararası Yapı ve Ağaç İşçileri Sendikaları Federasyonu'na devretmiştir. Kısa adı IFBWW olan Uluslararası Yapı ve Ağaç İşçileri Sendikaları Federasyonu ise, Türkiye'de üyesi olan Yol-İş sendikası ile temasa geçerek ortaklaşa çalışma önermiştir. Türk-İş ise bu çalışmalarda koordinasyon görevini üstlenecektir.

31 Mayıs 1996 günü İstanbul'da başlayacak olan ve 2 Haziran 1996 günü bitecek olan Habitat II konferansı bünyesinde yapılacak olan resmi nitelikteki forumlardan birisi olan " *Sendikalar Forumu* " için, dünyanın çeşitli ülkelerinden sendikacıların katılımı bekleniyor.

Türk-İş Teşkilatlanma Bürosu, Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Konferansı Habitat II çalışmalarını açıklayan ve konuyu sendikal anlayış açısından değerlendiren bir rapor yayınlamıştır.

Tüketicinin Korunması Çalışmaları

Türk-İş'in 16.Genel Kurulunda olduğu kadar 17.Genel Kurulunda da, üretimden gelen gücümüz kadar tüketimden gelen gücümüzünde örgütlendirilmesi istenmiş ve konu ile ilgili olarak örgütlenme ve eğitim çalışmalarına devam edilmesi talep edilmiştir.

Geçtiğimiz çalışma dönemi içinde başlatılan tüketicinin eğitimi ve örgütlendirilmesi projesi çerçevesinde, Türk-İş Bölge Temsilcilikleri öncülüğünde sendika şube başkanlarımızın katılımlarıyla kurulan tüketici dernekleri, üye kaydı çalışmalarını genişletmişlerdir. Türk-İş öncülüğünde kurulan on tüketici derneğinin yanı sıra, tüm illerde de tüketici derneklerinin kurulması için gerekli tüzük, kanun gibi metinler Türk-İş İl Temsilciliklerine gönderilmiştir.

Türk-İş'in öncülüğünde kurulan Tüketici Derneklerinin üyeleri ile işçilerimiz başta olmak üzere halkımızda Tüketicinin Korunması Kanunu ile getirilen yeniliklerden haberdar olmasını sağlamak bakımından, bir tüketici broşürü hazırlanmış ve yüz bin adet basılarak, derneklerimiz öncülüğünde dağıtılmıştır. Ayrıca Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, beş yüz adet yeniden çoğaltılarak bölge temsilciliklerimize gönderilmiştir.

Türk-İş, Tüketicinin Eğitimi ve Örgütlenmesi Projesi kapsamında öncelikle, bölgelerde işçilerimizin ve ailelerin katılımlarıyla, tüketici eğitimi çalışmalarına başlayacaktır. Bu seminerlerde sırasıyla, satın alma öncesi planlama ile satın alma sırasında dikkat edilecek noktalar, Tüketicinin Korunması Kanunu hakkında bilgiler ile beslenme ve ev ekonomisi gibi konularda tüketicilerimizin aydınlatılması sağlanacaktır.

Türk-İş ayrıca sendikal örgütlenme çalışmalarına yardımcı olunması gayesiyle tüketicinin gücünün eğitimi ve örgütlenmesi amacıyla, sendikasız işçi çalıştıran fabrikaların ürettikleri ürünlerin, tüketiciler tarafından satın alınmamasını sağlayacak kampanyalar düzenleme kararı da almıştır. Türk-İş öncülüğünde kurulan ve bünyesinde 8 bölgede örgütlenmiş 232 tüketim kooperatifi bulunan Türkiye Tüketim Kooperatifleri Merkez Birliği ile bu konuda bir işbirliği sağlanmış ve sendikasız işçi çalıştıran fabrikaların (*Bazı deterjan ve bisküvi fabrikaları ile ilgili kararlar halen uygulanmaktadır*) ürünlerinin satın alınmaması sağlanmıştır.

Türk-İş, bu yıl kutlanan 15 Mart Dünya Tüketici Hakları Günü nedeniyle, üyesi olduğumuz Uluslararası Tüketici Birlikleri Örgütü'nün başlatmış olduğu, Tüketiciler ve Gıda Güvenliği konulu kampanyaya destek vermek amacıyla, Tüketiciler ve Gıda Güvenliği konulu kısa bir rapor hazırlamıştır. Raporla, Türkiye'de gıda maddelerinde görülen kirlilik ve kayıplar ile beslenme sorunları üzerinde durulmuştur.

VI- ARAŞTIRMA MERKEZİ ÇALIŞMALARI

TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi, 17.Olağan Genel Kurulunda belirlenen ilkeler çerçevesinde faaliyetlerini sürdürmektedir.

Bu faaliyetleri genel olarak, ülkemizde ve dünyada yaşanan sosyal ve ekonomik değişim ve gelişmelerin saptanıp incelenmesi, Konfederasyonumuzun görüş, ilkeler ve yetkili kurullarında alınan kararlar doğrultusunda, kamuoyuna bilgi akışının sağlanarak kamuoyu yaratılmasına katkıda bulunması ve gelişmelerin çalışanlar başta olmak üzere tüm toplum kesimleri üzerindeki yansımalarının değerlendirilmesi şeklinde özetlemek mümkündür.

Araştırma Merkezi'nin 17.Olağan Genel Kurulundan bu yana geçen üçbuçuk ayı aşkın süreç içerisindeki çalışmaları, ana başlıklarla şu şekilde olmuştur:

- . Ankara'da yaşayan dört kişilik işçi ailesinin yapması gereken asgari gıda harcamasına ilişkin araştırmanın sonuçları her ay periyodik olarak yapılmış ve bülten şeklinde yayınlanmıştır.
- . Konfederasyonumuza üye sendikaların yürüteceği toplu iş sözleşmeleriyle ilgili teknik çalışmalar yapılmış ve gelişmeler izlenmiştir.
- . Ekonomik ve sosyal alandaki gelişmeler takip edilerek Yönetim Kuruluna bilgi sunulmuştur.
- . Türkiye-AB ilişkileri ve gümrük birliğinin ekonomik ve sosyal yönden değerlendirilmesini içeren rapor hazırlanmıştır.
- . Çalışma hayatını ilgilendiren yazılar, yayınlar incelenmiş ve rapor oluşturulmuştur.
- . Araştırma Merkezi uzmanları çeşitli kurum ve kuruluşların toplantı, panel, sempozyum ve komisyon çalışmalarına katılmış, bu faaliyetlerin izlenip irdelenmesine devam edilmektedir.

VII- HUKUK MERKEZİ ÇALIŞMALARI

A)BÜRO ÇALIŞMALARI:

1)"Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Yapan Taşıtlarda Çalışan Personelin Çalışmasına İlişkin Avrupa Anlaşması" Taslağı Üzerinde Yapılan Çalışmalarımız:

T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, 20.11.1995 tarihli yazısı ile Konfederasyonumuza başvuruda bulunarak, yazı ekinde gönderilen sözkonusu Avrupa Anlaşmasına ilişkin görüşlerimizin bildirilmesini talep etmiştir.

Bunun üzerine anılan Anlaşma Taslağı üzerinde yapılan çalışmalar sonunda; sözkonusu Uluslararası Sözleşme ile getirilmek istenen uluslararası karayolu taşımacılığı yapan taşıtlarda çalışan personele yönelik düzenlemelerin Türk İç Hukukunda uygulanabilir olması itibariyle, genel olarak yerinde olduğu düşünülmüş, bu yolda Hukuk Merkezince hazırlanan detaylı görüşe, TÜRK-İŞ Yönetim Kurulunca son şekli verildikten sonra, özetle Anlaşmanın onaylanabilir nitelikte olduğuna ilişkin TÜRK-İŞ görüşü Bakanlığa bildirilmiştir.

2)Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca Her Yıl Ocak ve Temmuz Aylarında Yayınlanmakta Olan İşkolu İstatistiklerine İlişkin Çalışmalarımız:

Konfederasyonumuz bu dönemde özellikle daha önce açılan ve kesinleşen yargı kararlarına dayanarak, 1996/Ocak ayı istatistiği yayınlanmadan önce, T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na başvuruda bulunmuş ve bazı işkollarında faaliyet gösteren TÜRK-İŞ üyesi olmayan sendikaların üye sayılarının yargı kararları dikkate alınarak gerçekçi biçimde belirlenmesini talep etmiştir.

Bu tür girişimlerin, sendikal mücadelede önemli olduğu gerçeğinden yola çıkan Konfederasyonumuz, bu konudaki çabalarını önümüzdeki dönemde de sürdürme çabasındadır.

Bu nedenle tüm sendikalarımızın, kendi işkollarında faaliyet gösteren diğer sendikaların gerçek üye sayılarının tespitine yararlı olabilecek işkolu istatistikleri aleyhine açılan ve deracattan geçerek kesinleşen her türlü yargı kararlarını gecikmeksizin Konfederasyonumuza göndermeleri fayda sağlayacaktır.

Konfederasyonumuz 01.02.1996 tarihli duyurusu ile bu hususu tüm sendikalara tekraren iletmış ve (varsa) gerek 1996/Ocak istatistiğine gerekse bundan önceki istatistiklere vaki itirazlara ilişkin hukuki bilgilerin ve sonuçlanmış davalara ilişkin yargı kararlarının gönderilmesini talep etmiştir.

3)Terör Eylemleri Nedeniyle Şehit Olan veya Çalışamayacak Derecede Malül Kalan Kamu Görevlileri ile Er ve Erbaşların Yakınları ile Malül Olup da Çalışabilir Durumda Olanların İstihdamı Hakkında Yönetmelik Tasarısı Taslağı' na İlişkin Çalışmalarımız:

T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca Konfederasyonumuza gönderilen sözkonusu Yönetmelik Tasarısı Taslağı üzerinde Hukuk Merkezimizce yapılan çalışmalar sonucu belirlenen teknik görüş, TÜRK-İŞ Yönetim kuruluna sunulmuş ve burada son şeklini alan TÜRK-İŞ görüşü 07.02.1996 tarihli yazımız ekinde anılan Bakanlığa gönderilmiştir.

4)İşçi Buluşları ile İlgili Bedel Tarifesi ve Uyuşmazlık Halinde İzlenecek Tahkim Usulü Hakkında Yönetmelik Tasarısı Taslağı'na İlişkin Çalışmalarımız:

T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nca hazırlanan ve Konfederasyonumuz görüşlerinin iletilmesi ricasıyla gönderilen, sözkonusu Yönetmelik Tasarısı Taslağı, Konfederasyonumuz Hukuk Merkezi'nce etraflıca incelenmiş ve konuya ilişkin hazırlanan raporun TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu'nca incelenmesi neticesi oluşan Konfederasyon görüşü ilgili Bakanlığa gönderilmiştir.

5)Hukuk Bülteni Çalışmalarımız:

Konfederasyonumuz Hukuk Merkezi'nce aylık olarak çıkartılmakta olan TÜRK-İŞ Hukuk Bülteni bu dönem de çıkartılmış, keza TÜRK-İŞ Dergisi içerisinde yer alan Hukuk Sayfasına da yine Hukuk Merkezi'nce derlenen kararlar verilmeye devam olunmuştur.

6)Üye Sendikalarımız,İşçiler ve Üçüncü Şahıslardan Gelen Dilekçe ve Mektuplara İlişkin Çalışmalar:

TÜRK-İŞ Hukuk Merkezi , bu dönemde de üye sendikalarımız, işçiler ve üçüncü şahıslardan gelen çok sayıda dilekçe ve mektuplara gerekli yanıtları vermiştir.

B)DAVALARIMIZ:

1)8.Ağustos.1995 tarihli Eylem Hakkında Açılan Savcılık Soruşturması ile İlgili Çalışmalarımız:

Ankara Cumhuriyet Savcılığı'nca, 8.8.1995 tarihinde uygulandığı bilinen eylemle ilgili olarak bir soruşturma açılmıştır.Soruşturmanın gerek Konfederasyon Yöneticileri gerekse üye sendikalarımızın Başkanları hakkında sürdürüldüğünün anlaşılması nedeniyle, soruşturma kapsamındaki yöneticilerce verilecek ifadenin hukuki çatısının belirlenmesine katkıda bulunmak amacıyla, 25.12.1995 tarihinde TÜRK-İŞ Hukukçular Kurulu toplantıya çağırılmış ve bu toplantı sonucunda varılan mutabakat, ifade verilecek tüm Yöneticilere bildirilmiştir.

Sözkonusu soruşturmalar sonucunda,şu ana kadar herhangi bir yöneticimiz ya da sendika başkanımız hakkında dava açıldığına dair bir bilgi Konfederasyonumuza ulaşmamıştır.

2)3.Ocak.1991 Eylemine İlişkin Dava Hakkında Çalışmalarımız:

3.Ocak.1991 Eylemine ilişkin olarak, Konfederasyonumuz ve üye sendikaları Yöneticilerinin beraati ile sonuçlanan, ancak Yargıtayda yapılan inceleme sonucu bozulan karar üzerine yeniden devam edilen duruşmalarda bugüne kadar dinlenemeyen, bir kısım sanıkların ,Bozma kararına ilişkin ifadelerinin alınması amacıyla duruşma 10.04.1996 tarihine ertelenmiştir.

3)TÜRK-İŞ Genel Başkanı Aleyhine Murat Karayalçın Tarafından Açılmış Bulunan Hakaret Davasına İlişkin Çalışmalarımız:

Kendisine basın yoluyla hakaret edildiği iddiası ile eski SHP Genel Başkanı Murat Karayalçın tarafından,Konfederasyonumuz Genel Başkanı Bayram Meral aleyhinde 10. Asliye Hukuk Mahkemesi nezdinde,1994/492 esas numarası ile açılan manevi tazminat davasının izlenmesine Hukuk Merkezi'nce bu dönemde de devam edilmiş olup, dava, bazı delillerin toplanabilmesi amacıyla 02.04.1996 tarihine ertelenmiştir.

3)Kira Tespit Davalarımız:

TÜRK-İŞ Genel Merkez binası altında yeralan ve TÜRK-İŞ'in mülkiyetinde bulunan,Türk-İş Pasajı'ndaki bazı dükkanların aylık kira bedellerinin günün koşullarına göre düşük düzeyde olması nedeniyle ,kiraların yükseltilmesi amacına yönelik olarak Hukuk Merkezimizce onbir kiracı aleyhine açılan kira tespit davalarının izlenmesine devam edilmiştir.

VIII- BASIN VE HALKLA İLİŞKİLER MERKEZİ ÇALIŞMALARI

TÜRK-İŞ Basın ve Halkla İlişkiler Merkezi son dönemde yoğun bir çalışma yürütmüş ve Konfederasyonumuzun çalışmalarının kamuoyuna doğru bir biçimde yansıtılabilmesi için çaba harcamıştır.

Uzun yıllar boyunca yayımı süren TÜRK-İŞ Dergisi bu dönemde de aksamadan yayımlanmış ve 311. sayısına ulaşmıştır. Dergimiz, Konfederasyonumuza bağlı Sendikalar ve onların Şubelerinin dışında diğer kamu kuruluşları, meslek kuruluşları, üniversiteler ve araştırmacılara gönderilmektedir. Dergimiz, her dönemde olduğu gibi, bu dönemde de bir başvuru dergisi olma özelliğini korumuştur.

Dergimizde Konfederasyonumuzun yanısıra, diğer sendikalarımızın da etkinliklerine yer vermeyi sürdürmüştür. Bu amaçla sendikalarımızın basın bürolarıyla ortak toplantılar planlanarak uygulamaya konulmuştur.

Görsel basının TÜRK-İŞ'e olan ilgisi bu dönemde de sürmüştür. Yöneticilerimiz bu dönemde çok sayıda televizyon ve radyo programına konuk olmuş, yapılan röportajlarla birçok konuda TÜRK-İŞ'in görüşlerini kamuoyuna aktarmışlardır.

Merkezimiz tarafından yürütülen arşiv çalışması bu dönemde de sürdürülmektedir. Basında yer alan haberlerin derlenmesinin yanısıra, televizyonlarda yer alan Konfederasyonumuzla ilgili tüm görüntüler arşivlenmektedir. Bu sayede çok geniş bir görsel arşiv oluşturulmuştur.

Önümüzdeki dönemde TÜRK-İŞ'in çalışmalarının basına ve kamuoyuna daha etkili bir biçimde yansıtılması amacıyla, sendikalarımız ve bölge temsilciliklerimiz aracılığıyla haberlerin tek bir merkezde toplanması ve basına aktarılması konusunda çalışmalarımız sürmektedir.

Ayrıca önümüzdeki dönemde, çalışma yaşamını izleyen gazete, ajans ve televizyon muhabirlerine, ilişkileri sıklaştırmak ve çalışma yaşamının sorunları ile gündemi üzerinde aydınlatmak amacıyla seminerler düzenlenmesi planlanmaktadır.

TÜRK-İŞ Basın ve Halkla İlişkiler Merkezi bundan sonraki çalışmalarında da işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin ve TÜRK-İŞ'in çalışmalarının kamuoyuna yansıtılması için üzerine düşen görevleri yerine getirecektir.

IX- DIŞ İLİŞKİLER BÖLÜMÜ

Son Genel Kurulumuzdan bu yana zamanın kısa olmasına rağmen, geçen dönemde olduğu gibi TÜRK-İŞ'in dış temasları yoğun bir şekilde devam etmiştir.

PODKREPA-Bulgaristan Ziyareti

Genel Başkan Bayram MERAL, Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Sabri ÖZDEŞ ve Başkanlık Danışmanı Yıldırım KOÇ'tan oluşan bir üst düzey heyeti, Bulgaristan İşçi Sendikaları Konfederasyonu (PODKREPA)nun daveti üzerine 24-28 Şubat 1996 tarihleri arasında Bulgaristan'ı ziyaret etmiştir.

TÜRK-İŞ heyeti ile Bulgar heyeti arasında iki örgüt arasında işbirliğini geliştirmek için görüşmeler yapılmıştır. 25 Ocak 1996 tarihinde Genel Başkan Bayram MERAL ve Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Sabri ÖZDEŞ PODKREPA Başkanı Dr.TRENCHEV ile bir basın toplantısı yaparak, Türkiye ve Bulgaristan'da sendikal alanda yaşanan gelişmeleri değerlendirdiler. Ziyaret sırasında toplanan POTKREPA Başkanlık Konseyine hitap eden Genel Başkan MERAL, Türkiye ve Bulgaristan arasındaki tarihsel bağlara değinerek, TÜRK-İŞ'in Bulgaristan'da oluşan özgür sendikacılık hareketini desteklediğini ve desteklemeye devam edeceğini açıklamıştır.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram MERAL, Bulgaristan'a yaptığı ziyaret sırasında PODKREPA Genel Başkanı Dr.TRENCHEV ile iki örgüt arasında bir işbirliği anlaşmasını imzalamıştır.

Balkan Ülkeleri 1.Sendikal Konferansı

29-30 Ocak 1996 tarihleri arasında Atina'da yapılan 1. Balkan Ülkeleri sendikal Konferansına TÜRK-İŞ'i temsilen Genel Başkan Bayram MERAL katılmıştır. Genel Başkanlık danışmanı Yıldırım KOÇ Genel Başkan'a refakat etmiştir. Konferansa adları aşağıda belirtilen Konfederasyonlar katılmıştır.

- 1- Arnavutluk İşçi Sendikaları Konfederasyonu,
- 2- Arnavutluk Bağımsız İşçi Sendikaları Konfederasyonu,
- 3- Bosna-Hersek İşçi Sendikaları Konfederasyonu,
- 4- Bulgaristan Bağımsız İşçi Sendikaları Konfederasyonu,
- 5- Bulgaristan, Emek Konfederasyonu PODKREPA
- 6- Hırvatistan Özerk Sendikalar Birliği,
- 7- Makedonya Sendikaları Federasyonu
- 8- Romanya Cartel Aifa,
- 9- Romanya Demokratik Sendikalar Konfederasyonu,
- 10- Romanya Ulusal Özgür Sendikalar Konfederasyonu,
- 11- Slovenya Özgür Sendikalar Birliği,
- 12- TÜRK-İŞ,
- 13- DİSK,
- 14- Yugoslavya Özerk Sendikalar Konfederasyonu,
- 15- UGS-NEZAVISNOST (Yugoslavya)
- 16- Yunan Genel Emek Konfederasyonu

Balkan bölgesinde barış, istikrar, demokrasi ve işbirliğini geliştirmek için yapılan Balkan Ülkeleri 1.Sendikalar Konferansına katılan örgütlerin temsilcileri konferansın sonunda bir açıklama yapmışlardır. Yapılan açıklamada, Balkanlar'da barış, dostluk, işbirliği ve demokrasi ortamının yaratılması konusunda kararlılıklarını ve her türlü diktatörlüğe ve askeri darbelere karşı olduklarını açıklamışlardır. Sendikalar, bölgede adil ve kalıcı bir barışın sağlanması için çabalarını sürdüreceklerini, azınlık ve insan haklarını güvence altına alan Avrupa Sözleşmeleri ve uluslararası sözleşmeler çerçevesinde tam anlamıyla saygı gösterilmesi gerektiğine inandıklarını açıklamışlardır.

Konferans sırasında, TÜRK-İŞ, DİSK ve Yunan Genel Emek Konfederasyonu bir ortak açıklama yayınladı. Açıklamada;

Güneydoğu Ege Denizi bölgesinde yaratılmak istenilen askeri hava nedeniyle, işçilerin gerçek çıkarlarını ifade eden sendikal örgütler, Türkiye Hükümeti ile Yunanistan Hükümetine çağrıda bulunarak, varolan veya ortaya çıkabilecek uyuşmazlıkların çözümünde askeri yollara başvurmaktan kaçınmalarını talep etmektedir.

İşçilerin daima barıştan, gerçek diyalogdan, dostluktan ve iyi komşuluk ilişkilerinden yana olduklarını vurgulanmıştır.

Genel Başkan MERAL, Yunanistan Genel Emek Konfederasyonu Genel Başkanı PROTOPAPAS ile ikili dostane görüşmeleri yapmış ve Genel Başkan PROTOPAPAS başkanlığında bir heyeti Nisan ayı içinde Türkiye'ye davet etmiştir.

İspanya İşçi Sendikaları Konfederasyonu (CC.OO) Genel Kurulu

17-20 Ocak 1996 tarihleri arasında Madrid'te yapılan İspanya İşçi Sendikaları Konfederasyonu (CC.OO) nun Genel Kuruluna katılmak için davet edilen TÜRK-İŞ'i temsilen Genel Sekreter Şemsi DENİZER katılmıştır. TÜRK-İŞ Dış İlişkiler Uzmanı Nevres YÜCEL kendisine refakat etmiştir. Genel Kurula 40 ülkeden 60 konfederasyonu temsil eden 81 temsilci katılmıştır. Siyasi parti liderlerinin katıldığı genel kurulda, ETUC Genel Sekreteri Emilio GABAGLIO bir konuşma yapmıştır. GABAGLIO'nun konuşmasında Avrupa Birliği'nin ekonomik durumunu değerlendirmiş, işsizlikle mücadele edilmesi, istihdamı yaratacak ekonomi politikalarının uygulanmasını istemiştir. GABAGLIO, Bosna-Hersek'teki katliamların Avrupa'nın ayıbı olduğunu, Avrupa sendikal hareketinin barışı sağlamak için harcadığı çabaların başarılı olmadığını ve sonuç vermediğini belirtmiştir.

Genel Kurul sırasında TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Şemsi DENİZER, Bulgaristan İşçi Sendikaları Konfederasyonu PODKREPA Genel Başkanı Dr. TRENCEV, Çin İşçi Sendikaları Konfederasyonu ve CGT-Fransa temsilcileriyle görüşmeler yapmıştır.

FO- Fransa Genel Kurulu

27 Şubat - 1 Mart 1996 tarihleri arasında Paris'te yapılan Fransa İşçi Sendikaları Konfederasyonu (CGT-FO) Genel Kuruluna katılmak için TÜRK-İŞ davet edilmiştir.

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih KILIÇ TÜRK-İŞ'i temsilen Genel Kurula katılmıştır. Kendisine TÜRK-İŞ Dış İlişkiler Uzmanı Nevres YÜCEL kendisine refakat etmiştir.

FO Genel Kurulunda ele alınan ana konu ve Genel Sekreter Mark BLONDEL'in uzun konuşmasının en önemli konusunu teşkil eden, Fransa Hükümetinin geçen yıl sonuna doğru öne sürdüğü sosyal sigorta reformu adı altında sisteme getirmeye çalıştığı kısıtlamalardır.

BLONDEL, Hükümetin planlarına karşı Fransa'daki diğer işçi sendikaları Konfederasyonlarıyla birlikte yürüttükleri etkin genel grev ve gösteriler ile Hükümetle yaptıkları görüşme ve pazarlıkları uzun bir şekilde anlatmıştır. Bunun yanında gerek Genel Sekreter BLONDEL, gerekse diğer delegelerin konuşmalarında değindikleri konu işsizlik konusu idi. Avrupa ve Dünyada ekonomik gelişme ile birlikte sosyal gelişmenin sağlanması gerektiğini vurgulamışlardır.

FO'nun Genel Kuruluna 50 ülkeden 54 örgütü temsil eden 72 sendikacı katılmıştır.

TÜRK-İŞ 17.GENEL KURULU KARARLARI

1-GENEL KURUL GÖRÜŞ VE TALEPLERİ

A-DEMOKRATİKLEŞME

1- 12 Eylül döneminin anti-demokratik Anayasası ve diğer mevzuatı, sendikaların ve diğer demokratik kuruluşların da katılacağı bir tartışma sürecinde, evrensel demokrasi ilkelerine, onaylanmış uluslararası sözleşmelere ve tam üyelik için başvurduğumuz Avrupa Birliği standartlarına uygun hale getirilmelidir. Çoğulcu, özgürlükçü ve katılımcı demokrasi, tüm kurum ve kurallarıyla uygulanmalıdır.

2- TÜRK-İŞ Ana Tüzük'ünde, Konfederasyon'un Amacı şöyle belirtilmektedir: "TÜRK-İŞ, insan hakları, çoğulcu ve özgürlükçü demokrasi kuralları, Atatürk ilkeleri, milli, demokratik, laik ve sosyal hukuk devleti anlayışı çerçevesinde çalışanların hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek amacını taşır." Bu amaç hayata geçirilmelidir.

3- Türkiye Cumhuriyeti'nin Misak-ı Milli sınırları içindeki bütünlüğü ve bağımsızlığı özenle korunmalı, uluslararası tekelleşen sermayenin sözcüsü ve beyni IMF'nin ve Dünya Bankası'nın ülkemizin bağımsızlığını zedeleyici tavırlarına karşı çıkılmalıdır.

4- Türkiye Cumhuriyeti'nin üniter devlet yapısı korunmalıdır. Irkçılığın her türü lanetlenmeli, insanlığın evrensel kültür mirasına sahip çıkılırken ve ulusal kültürümüz geliştirilirken, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde kültürel bütünlüğün geliştirilmesine, ülkemizin kültür zenginliğinin ve yerel özelliklerin korunmasına ve geliştirilmesine çaba gösterilmelidir.

5- TÜRK-İŞ, ifade edilen amacı ne olursa olsun, her türlü diktatörlüğe, darbelere, silahlı eylemlere ve teröre, hukuk dışı baskılara, zor ve şiddet kullanarak görüşleri kabul ettirme ve iktidara gelme çabalarına karşıdır. TÜRK-İŞ, toplumsal ve siyasal taleplerin demokratik kanallardan büyük ölçüde gündeme getirilebildiği Türkiye'de, silahlı eylemlere ve teröre başvurulmasına karşı çıkmakta ve herkesi, ülkemizin demokratikleştirilmesi ve çalışanların sorunlarının çözülmesi mücadelesine katkıda bulunmaya ve mücadelelerini meşru ve demokratik platformda sürdürmeye davet etmektedir.

6- Demokrasinin temeli örgütlü toplumdur. Şiddete dayanmamak, şiddeti savunmamak ve demokrasiyi ortadan kaldırmaya çalışmamak koşuluyla, her görüş ve düşünce serbestçe örgütlenebilmelidir. Toplumsal barışın ve huzurun ana dayanağı olan inanç, ibadet, düşünce ve örgütlenme özgürlüğü özgürce kullanılabilir.

7- TÜRK-İŞ, kimseye potansiyel suçlu gözüyle bakılmamasını, herkesin Anayasa'da, onaylanmış uluslararası sözleşmelerde ve yasalarda yer alan temel hak ve özgürlüklerini eşit biçimde ve özgürce kullanabilmesini, güvenlik güçlerinin halkımıza hukuk devleti anlayışı içinde eşit, hoşgörülü ve saygılı davranmasını istemektedir.

8- TÜRK-İŞ, faili meçhul cinayetlerin önlenmesini, bunların faillerinin bulunmasını, insan haklarına saygılı hukuk devleti anlayışının tüm soruşturma ve kovuşturmalarda hakim kılınmasını, bir insanlık suçu olan işkencenin kesinlikle önlenmesini, işkencecilerin caydırıcı bir biçimde cezalandırılmalarını talep etmektedir. TÜRK-İŞ, terör olaylarında devletin resmi güçleri dışında hiçbir gücün kullanılmamasını talep etmektedir.

- 10- Demokratikleşmenin bir unsuru olarak, yerel yönetimlerin ve yerel meclislerin yetkileri artırılmalıdır. Köyde, işyerinde ve mahallede etkin bir yönetime katılma gerçekleştirilmelidir.
- 11- Basın ve yayın özgürlüğü en geniş biçimiyle tanınmalı ve idari kararlarla engellenememelidir.
- 12- Ülkemizde bilimin yolgöstericiliği temel kabul edilmeli, egemenliğin kayıtsız şartsız ulusun olduğu anlayışı hakim kılınmalıdır.
- 13- Emek en yüce değerdir. Çalışanlar ve emekliler, toplumda hak ettikleri saygın yere sahip olmalıdır.
- 14- Toplumda, köşeyi dönmeci ve bireyci anlayışlar değil, halkın ve ülkenin çıkarlarını ön planda tutan ve örgütlü davranmayı savunan anlayışlar hakim kılınmalıdır.
- 15- TRT Yönetim Kurulu'nda 12 Eylül öncesinde işçilerin bir temsilcisi yer almaktayken, 12 Eylül sonrasında yapılan bir yasa değişikliğiyle, bu temsil yetkisi işçilerin elinden alınmıştır. TRT Yönetim Kurulu'nda işçilerin ve memurların yetkili örgütlerinin belirleyeceği temsilcileri bulunmalıdır.
- 16- Başta kamu kurum ve kuruluşları olmak üzere, tüm işletmelerde çalışanların yönetime etkin katılımı sağlanmalıdır. Ekonomik ve Sosyal Konsey demokratikleştirilmelidir.
- 17- Sendikaların radyo ve televizyon kurması konusunda 13.4.1994 gün ve 3984 sayılı Yasa ile getirilen yasak kaldırılmalıdır. TÜRK-İŞ, 1992 Genel Kurulunda oybirliğiyle alınan karar doğrultusunda, bir televizyon kanalı kurulmalıdır.
- 18- Üniversiteler özerk ve demokratik bir yapıya kavuşturulmalı, YÖK kaldırılmalıdır.
- 19- Dini eğitim ve öğretimde devletin gözetim ve denetimi etkinleştirilmelidir.
- 20- Meslek örgütleri bağımsız ve demokratik bir yapıya kavuşturulmalıdır.

B-EKONOMİK POLİTİKALAR

21. Uluslararası Para Fonu (IMF) ve Dünya Bankası tarafından gelişmekte olan ülkelere dayatılan biçimiyle istikrar ve yapısal uyum politikaları uygulamasından vazgeçilmelidir. 1980'li yıllardan bu yana, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin birçoğunda uygulanan ve sermayenin uluslararası çıkarlarına öncelik tanıyan ekonomik politikalar terkedilerek, insana öncelik veren ve sosyal devlet anlayışına dayalı ekonomik politikalar benimsenmelidir.

22- Gelişmekte olan ülkelerin iç ve dış borçlarının bu ülke ekonomilerini ipotek altına alan yükünün ortadan kaldırılması için uluslararası ve ulusal düzeyde politikalar geliştirilmeli ve hayata geçirilmelidir.

23- Hükümet, Türkiye tarafından onaylanmış 122 sayılı Uluslararası Çalışma Örgütü Sözleşmesi hükümleri uyarınca, tam istihdam sağlamaya yönelik bir politika izlemeli, işsizlikle etkili bir biçimde mücadele etmelidir. Devlet, istihdam yaratıcı üretken ve verimli yatırımlar yapmalıdır. Özel sektörün yatırımlarının teşvikinde istihdam yaratma özelliğine öncelik tanınmalıdır.

24- Gelir ve servet dağılımı, aktif devlet müdahalesiyle, adaletli hale getirilmelidir. Hayatın her alanında sosyal adalet sağlanmalıdır.

25- Türkiye'nin gelişmesi ve güçlenmesi ve halkımızın sorunlarının çözümü, kendi çıkarlarına herşeyin üstünde öncelik tanıyan işverenlerin denetimindeki piyasa kurallarına bırakılmamalıdır.

26- Devlet, ülke kalkınmasını demokratik planlama yoluyla yönlendirmelidir. Devlet, ülkenin ve halkın çıkarlarını gözönüne alarak, piyasaya aktif bir biçimde müdahale etmeli ve piyasayı yerli ve yabancı tekelleri işletmelerin hakimiyetine bırakmamalıdır. Devlet, büyük işletmelerin kendi aralarında çeşitli biçimlerde anlaşarak piyasayı denetimleri altına alma girişimlerini önlemelidir.

27- Devlet, sosyal adaletin sağlanması doğrultusunda fiyatlara ve üretilen mal ve sunulan hizmetlerin kalitesine gerekli müdahalelerde bulunmalıdır.

28- Fabrikalar, bankalar, büyük ticarethaneler, büyük araziler ve çok miktardaki gayrimenkul üzerindeki bireysel tasarruf hakkı, ülkenin ve halkın çıkarları gerektirdiğinde, demokratik bir biçimde denetlenmeli ve ülkenin ve halkın çıkarları doğrultusunda yönlendirilmelidir. Devlet, aşırı kar peşinde koşanları denetim altına almalıdır.

29- Türkiye'de yaşayan vatandaşlarımızın yurtdışındaki mal varlığı ve banka hesapları tespit edilmeli, kamuoyuna açıklanmalı ve vergilendirilmelidir.

30- Yasalarda yer alan yükümlülüklerini yerine getirmeyen işverenlere uygulanacak yaptırımların ağırlaştırılarak, caydırıcı olması sağlanmalıdır.

31- Ülkede ve devlet yönetiminde israf, yolsuzluk, rüşvet, hırsızlık önlenmelidir.

32- Devlet, temel tüketim mallarına uygulayacağı subvansiyonlarla, dar ve sabit gelirlileri desteklemelidir.

33- Geniş halk kitlelerinin başlıca ızdırabı haline gelen yüksek enflasyon oranı düşürülmeli ve bir sorun olarak ülke gündeminden çıkarılmalıdır.

34- Çeşitli dönemlerde iktidardaki siyasal partilerin çıkarları doğrultusunda yönetilen, birer arpalık olarak kullanılan ve sermayeyi desteklemek amacıyla kurulup işletilen kamu kurum ve kuruluşları, özerk ve demokratik bir yapıya kavuşturularak, halkımıza hizmet eder hale getirilmelidir. KİT'lerin yönetimi demokratik ve özerk bir yapıya kavuşturulmalı ve çalışanların Yönetim Kurulu üyeliği dahil, yönetime etkin şekilde katılımı sağlanmalıdır.

35- KİT'lere yeni kaynaklar aktararak, bu işletmelerin gelişkin teknoloji, verimli ve etkin kuruluşlar haline gelmeleri sağlanmalıdır.

36- Ulusal savunma ile doğrudan ilgili sanayiler kamunun mülkiyetinde ve demokratik yönetiminde bulunmalıdır.

37- Ülkemizin önemli doğal kaynakları, çalışanların etkin yönetime katılımıyla, kamu kurum ve kuruluşları tarafından işletilmelidir. Kıyılar kamu mülkiyetinde olmalı ve ormanlar kamu mülkiyetinde kalmalıdır.

38- Enerji, bir kamu hizmeti olarak devletçe üretilmeli ve devletçe dağıtılmalıdır. Kamu işletmeleri eliyle çağdaş teknoloji deniz ve demiryolu ulaştırmacılığı geliştirilmelidir. Kamu hizmeti niteliğindeki posta ve telefon hizmetleri kamu kurum ve kuruluşları tarafından yerine getirilmelidir.

39- Türkiye Cumhuriyeti'nin ekonomik ve siyasal bağımsızlığının ana dayanaklarından olan kamu iktisadi teşebbüsleri, özelleştirme adı altında değerlerinin çok altında fiyatlarla yerli ve yabancı kişi ve kuruluşlara yağmalanmamalı, sendikasılaştırmanın ve işçileri köleleştirmenin bir aracı olan özelleştirme durdurulmalıdır. Yanlış siyasi kararlar nedeniyle veya sermayeyi desteklemek amacıyla uygun olmayan yerlerde ve geri teknolojiyle kurulan ve yeni teknoloji kullanılmasını sağlayacak yatırımlarla rasyonel hale getirilmesi olanaklı olmadığı, demokratik yapılı bir ekonomik ve sosyal konseyde görüşülüp karara bağlanarak tespit edilecek kamu işletmeleri, bir süreç içinde elden çıkarılmalı veya tasfiye edilmelidir. Bu işyerlerindeki işçiler başka kamu işyerlerine yerleştirilmelidir. Bu kararda yalnızca sözkonusu işletmenin karı veya zararı değil, bu işletmenin ülke ekonomisine, yöre ekonomisine ve toplumsal hayata doğrudan ve dolaylı olumlu etkileri de gözönünde bulundurulmalıdır.

40- Çay ve tütün gibi küçük üreticilik için önemli alanlarda kamu tekeli yeniden kurulmalıdır.

41- Yerli ürünlerin kullanımını özendiren politikalar izlenmelidir.

42- Kamu kurum ve kuruluşları özel sektöre fason üretim yaptırma uygulamasını asgariye indirmelidir. Kamu kurum ve kuruluşları ellerindeki makine ve teçhizatı geliştirerek ve etkili bir biçimde kullanarak, emanet işleri artırmalıdır.

43- Kayıt-dışı ekonomi ve vergi kaçakçılığı önlenmeli, vergi kaçırıcılara devlet malını çalanlarla aynı ceza verilmelidir.

44- Sermaye ve tarıma sağlanan vergi ayrıcalıkları ve istisnaları kaldırılmalıdır. Vergi yükü, kazanç ve servete göre adaletli bir biçimde dağılmalıdır. Başta spekülâtörler, rantiyeler, büyük toprak sahipleri, büyük tüccarlar, ithalat ve ihracatçılar ve bankacılar olmak üzere tüm sermaye ve servet sahipleri etkili bir biçimde vergilendirilmelidir. İşçilerin ve memurların sırtındaki gelir vergisi ve dolaylı vergi yükü azaltılmalıdır. Asgari ücret miktarı kadar gelirden vergi kesilmemelidir.

45- Türkiye, Avrupa Birliği'nin eşit koşullarla tam üyesi olmalı, Avrupa Birliği ile olan ilişkiler bu anlayışla biçimlendirilmelidir.

C-SOSYAL POLİTİKALAR

46- Anayasanın emrettiği sosyal devlet anlayışı hayata geçirilmelidir.

47- Aile toplumun temelidir. Devlet, her ailenin istihdam, konut, beslenme, sağlık, çocuk yetiştirme, eğitim ve ulaştırma konularındaki gereksinimlerinin karşılanmasında sorumluluk sahibi olmalı ve bu sorumluluğunu öncelikle yerine getirmelidir.

48- Kamu harcamalarında sosyal adaletin sağlanması ve sosyal devlet anlayışının gereklerinin yerine getirilmesine öncelik verilmelidir. Eğitim, sağlık, toplu konut, ulaştırma harcamalarının bütçe içindeki payı artırılmalıdır.

49- Sağlık hizmetleri devlet tarafından, parasız olarak sağlanmalıdır. Koruyucu hekimliğe önem verilmelidir. Sağlık personeli sayısı ve niteliği yükseltilmelidir.

50- Devlet bütçesinden eğitime ayrılan kaynaklar artırılmalıdır. Eğitim, devlet tarafından parasız olarak yapılmalıdır. Eğitim alanında özel teşebbüsün teşvik edilmesine son verilmeli, olanakları sınırlı öğrencilere yaygın bir biçimde ve yeterli miktarda burs sağlanmalıdır.

51- Eğitim programları çağın gelişmelerine ayak uydurmalı, çağdaş bilgilerle donanmış, düşünme ve problem çözme yeteneği gelişmiş bireyler yetiştirilmelidir. Okul, teçhizat ve eğitim personeli sayısı ve niteliği yükseltilmelidir. Mesleki eğitimde okul-işyeri bağlantısı geliştirilmelidir.

52- Kentlerde belediyelerin mülkiyetinde ve halkın denetimindeki toplu taşımacılık teşvik edilmelidir.

53- Asgari ücret, iki çocuklu bir ailenin insanca yaşamasına yeterli düzeyde olmalı ve altı ayda bir enflasyona ve ekonomik büyümeye endeksli olarak artırılmalıdır. Asgari ücret tespit komisyonu demokratik bir yapıya kavuşturulmalıdır.

54- Emekli, dul ve yetim aylıkları, gerektiğinde devlet desteğiyle yükseltilerek, bu kişilerin insanca yaşamalarına olanak sağlanmalıdır.

55- İşçi-memur ayrımı, Devletin ihtiyaçları, evrensel ilkeler ve günümüzdeki çalışma şartları gözönünde bulundurularak, demokratik danışma ve karar mekanizmaları içinde, netleştirilmeli; işçi ücretleri ile memur aylıkları, insanca yaşamaya yetecek düzeye çıkarılmalıdır.

56- Ücretlerde, maaşlarda ve emekli aylıklarında yapılan artışlar en az bir önceki dönemin enflasyonu oranında olmalıdır.

57- Devlet, tüketiciyi koruyucu mevzuatın etkili bir biçimde uygulanmasını sağlamalıdır.

58- Kamu kurum ve kuruluşları tarafından üretilen malların ve sunulan hizmetlerin fiyatlandırılmasında, "sosyal devlet" anlayışı temel alınmalıdır. Tanzim satışları, subvansiyonlar ve destekleme alımları gibi yollarla, gelir ve servet dağılımındaki büyük adaletsizliği azaltmaya yönelik girişimlerde bulunulmalıdır.

59- İşsizlik sigortası uygulanmalı ve işsizlik sigortasının sona ermesi durumunda devlet sosyal yardım yapmalıdır.

60- Kadınların işgücüne katılımlarını ve ücret veya maaş karşılığı çalışma olanaklarını artırmak, çalışmakta olanların karşılaştıkları sorunları çözmek için genel ekonomik ve sosyal politikalar geliştirilmelidir. Kadının toplumsal statüsünü iyileştirmeye yönelik, gerektiğinde olumlu ayrımcılık da içeren politikalar belirlenip, kalkınma planlarında yer almalı ve uygulamada somutlaştırılmalıdır. Kadın istihdamını engelleyen unsurların ortadan kaldırılması ve teşvik edici yasal düzenlemelerin yapılması ve uygulanması sağlanmalıdır.

61- Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 103, 140, 156, 157 ve 168 sayılı Sözleşmeleri onaylanmalı ve iç mevzuata aktarılmalıdır.

62- Medeni Kanun'da, Türk Ceza Kanunu'nda, İş Kanunu'nda ve diğer mevzuatta yer alan ve kadına karşı ayrımcılığa doğrudan ya da dolaylı olarak yol açan maddeler değiştirilmelidir.

63- Ücretli doğum izni artırılmalıdır. Analık haliyle bağlantılı olarak haksız işten çıkarmalara son verecek ve iş güvencesi sağlayacak düzenlemeler yapılmalıdır.

64- Üst sınır bir yıl olmak üzere, çalışan kadınlara ücretli süt izni kullanma hakkı verilmelidir.

65- Türkiye koşullarına uygun bir süre için, ücretli ebeveyn izni ve ailevi nedenlerle izin bütün işçiler için benimsenmelidir. Bu izinleri kullanan işçilerin aynı koşullarla, aynı yada benzer işlerine dönmeleri garanti edilmelidir.

66- 0-6 yaş grubu çocukların bakımı sosyal devlet anlayışıyla ele alınmalı ve yerel ve merkezi yönetimler bu amaca yönelik tesislerin kurulmasını, işletilmesini ve aile sahibi işçilerin hizmetine sunulmasını sağlamalıdır.

67- Şiddete uğrayan kadınlar için başvuru yerleri sağlanmalı, danışma hizmeti yapan kuruluşlar açılmalı, kadınların bu konuda bilinçlendirilmesi için eğitim verilmelidir.

68- Kadın işçiler için mesleki eğitim ve kız çocuklarının örgün eğitimden kesintisiz yararlanmasının olanakları yaratılmalıdır.

69- Kadın ve erkek işi ayırımına son verilmeli, yasalarda yer alan eşit değerdeki işe eşit ücret ilkesinin hayata geçirilmesi için gereken düzenlemeler yapılmalı, önlemler alınmalıdır.

70- Çalışan çocuklarla ilgili yasa ve diğer mevzuat dağınıklıktan kurtarılarak tek yasada toplanmalı; bu yasaya tarım kesiminde ve sokakta çalışan çocukların korunmasına ilişkin hükümler konmalı ve anılan yasa, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün asgari çalışma yaşını belirleyen 138 sayılı Sözleşme ve ilgili Tavsiye Kararlarına uygun olmalıdır. 15 yaşından küçük çocukların çalıştırılmaları kesinlikle engellenmelidir.

71- Zorunlu eğitim 8 yıla çıkarılarak yaygınlaştırılmalıdır.

72- Yabancıların ülkemizde kaçak olarak çalışmaları önlenmelidir. Kaçak işçi çalıştırmanın, bordroda düşük ücret ve kısa çalışma süresi göstermenin cezası artırılmalıdır. Kaçak işçilik, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, SSK ve Maliye Bakanlığı'nın sendikalarla birlikte yapacakları çalışmayla, önlenmelidir.

73- Sendikasılaştırmanın bir aracı olarak kullanılan taşeronluk önlenmelidir. Günümüzde, 94 sayılı Uluslararası Çalışma Örgütü Sözleşmesi, ilgili Bakanlar Kurulu kararı ve 1993 yılı kamu kesimi toplu iş sözleşmelerine konan hüküm uyarınca, kamu kurum ve kuruluşları tarafından ihaleyle yaptırılan tüm işlerde, işkolunda bağitlanmış toplu iş sözleşmesinin ücretlere ve diğer konulara ilişkin hükümlerinin sendika üyesi olmasalar dahi taşeron işçilerine ve fason olarak iş yapan işyerlerinin işçilerine uygulanması sağlanmalıdır.

74- Çalışma yaşamına ilişkin düzenlemeleri ihlal eden işverenlere verilen cezalar caydırıcı bir düzeye çıkarılmalıdır.

75- İşçi sağlığı ve iş güvenliğine ilişkin mevzuat, yeni teknolojiler ve girdiler gözönüne alınarak, çağdaştırılmalıdır. İşçi sağlığı kurulları demokratik bir yapıya kavuşturulmalı, bu kurulların yetkileri artırılmalı ve etkin bir biçimde çalışmaları sağlanmalıdır. İşe yeni alınan işçilere, çalışma saatleri içinde, işçi sağlığı ve iş güvenliği eğitimi yaptırılmalıdır. TRT'de, sendikalarla işbirliği içinde, işçi sağlığı ve iş güvenliği konularında düzenli programlar yayınlanmalıdır.

76- Sosyal güvenlik sosyal devlet anlayışıyla gerçekleştirilmelidir. Sosyal güvenliğin finansmanına devlet de katılmalı, sosyal sigorta primi işçi ve işveren payı azaltılmalıdır. Devlet, sosyal güvenliğin finansmanına katkıda bulunduğu oranda SSK yönetiminde temsil edilmelidir. SSK yönetimi demokratik ve özerk bir hale getirilmelidir. SSK, karşılığında prim almadığı sosyal risklerden sorumlu tutulmamalıdır. SSK'nın müfettiş sayısı artırılmalı, müfettişlerin yetkileri ve denetimi daha etkili hale getirilmelidir. SSK, özel sosyal güvenlik kuruluşları, Emekli Sandığı ve Bağ-Kur sigortalıları arasında yükümlülükler ve haklar konusunda uyum sağlanmalıdır.

77- Yaşlılık aylığına hak kazanma koşulları, sigorta tekniği gözönünde bulundurularak, Sosyal Sigortalar Kurumu'na prim ödeyenlerin temsilcileri tarafından demokratik biçimde belirlenmelidir. Sosyal sigorta primlerinin işverenlerce zamanında yatırılmasını sağlayacak yasal ve idari düzenlemeler yapılmalıdır. SSK alacaklarının faizleri affedilmemeli, alacaklar taksitde bağlanmamalıdır. SSK genel kurulları her yıl toplanmalı ve önemli konularda karar ve ibra yetkisi tanınarak, danışma organı olmaktan çıkarılmalıdır. Sosyal güvenlikteki finansman açığının kapatılması için SSK gayrimenkullerinin satışı yoluna gidilmemelidir. SSK sağlık tesislerinin sağlık işletmesi haline getirilerek özelleştirilmesi girişimlerine son verilmelidir. Özel sigorta programları devlet tarafından sıkı bir biçimde denetlenmelidir.

78- Tüketim kooperatifçiliği ve kırsal kesimde demokratik kooperatifçilik desteklenmelidir. Tarım satış ve kredi kooperatiflerinin ve merkez birliklerinin yönetimi demokratik ve özerk olmalıdır.

79- Çevre korunmalı, çevrenin temizlenmesinin maliyetini kirletenler ödemelidir.

80- Çıraklık ve mesleki eğitim yeniden yapılandırılarak, çocuklar çıraklık ve mesleki eğitimin koruyucu şemsiyesi altına alınmalıdır.

81- Özellikle düzensiz sektörde ağır, tehlikeli ve kötü koşullarda çalışan 15-18 yaş grubundaki çocukların çalışma koşulları iyileştirilmeli; fiziksel ve ruhsal konumları çalıştıkları sektörlere uygun olmayan çocukların çalışmaları önlenmelidir.

D-ÇALIŞMA YAŞAMI VE SENDİKAL HAKLAR

82- Ülkemizdeki çalışma mevzuatı bir bütün olarak Uluslararası Çalışma Örgütü'nün ilkeleri ve Türkiye tarafından onaylanmış Sözleşmeleri ile uyumlu hale getirilmelidir.

83- Avrupa Sosyal Şartı'nın Türkiye tarafından onaylanmamış olan maddeleri Bakanlar Kurulu tarafından derhal onaylanmalıdır.

84- Kamu kesiminde ve özel kesimde tüm ücretli çalışanların, Türkiye tarafından onaylanmış Uluslararası Çalışma Örgütü Sözleşmeleri'nden kaynaklanan sendikalarda örgütlenme, toplu pazarlık ve grev haklarını kullanmalarının önündeki iç hukuk engelleri kaldırılmalıdır.

85- Kamu çalışanlarının Türkiye tarafından onaylanmış Uluslararası Çalışma Örgütü Sözleşmelerinde yer alan sendikalaşma, toplu pazarlık ve grev haklarını kullanmalarının önündeki idari ve hukuksal engeller kaldırılmalıdır. Memur ve sözleşmeli personel statülerinde istihdam edilen kamu çalışanlarının, Türkiye tarafından onaylanmış 151 sayılı Uluslararası Çalışma Örgütü Sözleşmesinden kaynaklanan siyasi faaliyette bulunma hakkını kullanmalarının önündeki iç hukuk engelleri kaldırılmalıdır.

86- Tüm ücretli çalışanlar aynı hak ve özgürlüklere sahip olmalıdır. İşçi sınıfının ayrılmaz bir parçasını oluşturan memur ve sözleşmeli personel statülerindeki kamu çalışanları da diğer işçilerle birlikte örgütlenebilmelidir.

Sözleşmeli personel uygulamasına son verilmelidir. İşçi statüsünde çalışanların memur ve sözleşmeli personel statüsüne geçirilmesi uygulamasına son verilmelidir.

87- İşçi ve memur statülerinde istihdam edilen ve aynı işi yapan kamu ücretli çalışanları arasında ücret ve diğer hak ve özgürlükler konusundaki farklar, işyerlerinde huzursuzluk yarattığı gibi, Türkiye tarafından onaylanmış 111 sayılı Uluslararası Çalışma Örgütü Sözleşmesi'ni de ihlal etmektedir. Bu ayrımcılık, en gelişkin haklar diğer statülerde istihdam edilenlere yaygınlaştırılmak yoluyla, sona erdirilmelidir.

88- Tarım ve orman işçileri, ev hizmetlerinde çalışanlar, stajyer öğrenciler ve çıraklar, İş Yasası kapsamına alınmalıdır. Eve-iş-verme sistemi içinde çalışanlar da "işçi" sayılmalı ve işçiyi koruyucu mevzuatın kapsamı içine alınmalıdır. Özel radyo ve televizyonlarda ücret karşılığında çalışanlar 212 sayılı Basın İş Yasası kapsamına alınmalıdır.

89- Hizmet akdinin işveren tarafından geçerli bir nedene dayanmadan tek taraflı olarak feshedilmesine engel olunmalıdır. Bu konuda Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Türkiye tarafından onaylanmış 158 sayılı Sözleşmesi'nin gerekleri iç mevzuatımıza yansıtılmalıdır. İşten çıkarmanın geçerli bir nedene dayanmaması durumunda verilecek yargı kararıyla sözkonusu işçi işe geri döndürülebilmelidir.

90- Haftalık çalışma süresi 1983 yılında yapılan bir yasa değişikliğiyle, ücrette bir azalma olmaksızın, 45 saate indirilmiştir. Avrupa Birliği ülkelerinde bu süre 40 saat ve altındadır. Haftalık çalışma süresi 40 saate indirilmelidir.

91- Mazeret izinleri ve yıllık ücretli izinler konularında Avrupa Birliği ülkelerinde geçerli olan düzeyler ülkemizde de uygulanmalıdır.

92- İş müfettişlerinin sayısı ve yetkileri artırılmalıdır.

93- 19.4.1981 gün ve 2448 sayılı Yasa ile toplu iş sözleşmeleri ile ödenebilecek ikramiye konusunda getirilen tavan kaldırılmalıdır.

94- 1475 sayılı İş Yasası'nın 14. maddesinde 12 Eylül sonrasında yapılan değişiklikle getirilen kıdem tazminatı tavanı kaldırılmalıdır.

95- 12.7.1987 günlü Resmi Gazete'de yayınlanan 87/11945 sayılı Bakanlar Kurulu kararı uyarınca ihtiyaç fazlası askerlik yükümlülerinin kamu kurum ve kuruluşlarında çalıştırılması uygulaması sona erdirilmelidir.

96- 1982 Anayasasının 18. maddesi ikinci fıkrasında olağanüstü hallerde vatandaşların zorla çalıştırılabileceği hükmü getirilmiştir. Türkiye tarafından onaylanmış 105 sayılı Uluslararası Çalışma Örgütü Sözleşmesi'ni ihlal eden bu hüküm kaldırılmalıdır.

97- 1402 sayılı Sıkıyönetim Yasası'nın sıkıyönetim komutanlarına işçi ve memurları işten çıkarma ve bölge dışına gönderme yetkisi veren hükümleri, Türkiye tarafından onaylanmış 111 sayılı Uluslararası Çalışma Örgütü Sözleşmesi'ni ihlal eden bir düzenlemedir. Bu hüküm kaldırılmalıdır.

98- Her türlü işçi alacağı ilke olarak zamanında ödenmelidir. İşçi alacaklarının gecikmesinde yargı kararına gerek kalmaksızın en yüksek oranlı mevduat faizi uygulanmalıdır. Birçok yörede Belediye-İş Sendikamızın üyesi belediye işçileri aylardır ve hatta yıllardır aylık ve ikramiyelerini alamamaktadır. Belediye-İş Sendikamızın belediyelerden aidat alacağı 400 milyar lirayı aşmış ve Sendikamız bu nedenle vergi ve sigorta primi borçlarını ödeyemez duruma itilmiştir. Belediye işçilerinin alacaklarının ödenmesine büyük öncelik tanınmalıdır. 1995 kamu kesimi toplu sözleşme zam farkları mutlaka 1995 yılı içinde defaten ödenmelidir.

99- Devlet İstatistik Enstitüsü, enflasyon oranlarını saptayarak, ücret ve aylıkların belirlenmesi sürecini etkilemektedir. Ancak bu bilgiler sendikalara verilmemekte, sendikaların enflasyon oranlarının doğruluğunu denetleme olanağı ortadan kaldırılmaktadır. DİE'de işçilerin ve memurların yetkili örgütlerince belirlenecek temsilcileri bulunmalıdır.

100- İşçilerden ve memurlardan yapılan kesintilerle oluşan tasarrufu teşvik ve konut edindirme fonları, işçilerin ve memurların demokratik yönetimine devredilmelidir.

101- 1 Mayıs, işçi sınıfının uluslararası birlik, dayanışma ve mücadele günü olarak kutlanmalı ve genel tatil olmalıdır.

102- Zorunlu emeklilik uygulaması sona erdirilmelidir.

103- Giderek yaygınlaştırılan kısmi süreli çalışma veya diğer esnek çalışma biçimlerinde, işçi hakları ve sendikal hak ve özgürlükler bakımından bir kaybın olmamasını sağlayacak düzenlemeler getirilmelidir. 5.7.1983 tarihinde çıkarılan Yüzde Yönetmeliği hükümleri uyarınca özellikle turizm sektöründe görülen "extra" çalışma uygulamasının işverenlerce istismar edilmesi önlenmeli, bu şekilde çalışan işçilerin sendikalaşmasının ve sendikal haklardan yararlanmasının önündeki engeller kaldırılmalıdır.

104- Eve-iş-verme sistemi içinde çalışanlar da sendikalara üye olabilmeli ve işkolunda bağışlanmış olan toplu iş sözleşmelerinin hükümleri bu kişiler için de geçerli olmalıdır.

105- Çıraklar ve stajyer öğrenciler, sendikal hak ve özgürlüklerden yararlanabilmelidir. 5.6.1986 gün ve 3308 sayılı Yasada, çırakların ve stajyer öğrencilerin sendikalaşması, toplu pazarlık hakkından yararlanması ve greve katılması konusundaki yasaklar kaldırılmalıdır.

106- Özel güvenlik görevlilerinin sendikalaşmasını yasaklayan 22.7.1981 gün ve 2495 sayılı Yasa iptal edilmeli ve özel güvenlik görevlilerinin sendikalaşmasına olanak tanınmalıdır.

107- Sendika üyeliklerini Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na bildirme yükümlülüğü, yetki için başvurma tarihinde yerine getirilmelidir (ilgili madde: 2821/22).

108- Sendika üyeliklerini ilgili işverene bildirme yükümlülüğü yetkinin kesinleştiği tarihte yerine getirilmelidir (ilgili madde: 2822/13).

109- Sendika üyelik kayıtları Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından değil, en fazla sayıda işçiyi temsil eden üst örgütün temsilcilerinin de yer aldığı bağımsız ve demokratik bir kurum tarafından tutulmalıdır.

110- İşyerinde çalışan sendika organlarında görevli işçilere de, işyeri sendika temsilcilerine tanınan teminat sağlanmalıdır.

111- 4.10.1983 gün ve 2908 sayılı Dernekler Yasası uyarınca, sendikacıların diğer ülkelerdeki toplantılara katılabilmeleri ve yabancı uyruklu sendikacıların ülkemizdeki toplantılara katılabilmeleri için İçişleri Bakanlığı'ndan izin alınması gerekmektedir. Bu izin koşulu kaldırılmalıdır.

112- 5.6.1986 gün ve 3308 sayılı Yasa (M.32/h) uyarınca, sendikaların eğitim fonlarının yüzde 25'lik bölümünün Hükümetin denetimindeki bir fona aktarılma zorunluluğu kaldırılmalıdır.

113- Sendika aidatının miktarı ve aidat dışında sendika üyesinin ücretinden yapılabilecek kesinti konusunda 2821 sayılı Yasa'da (M.23) yer alan kısıtlamalar kaldırılmalı, bu konu sendika genel kurullarının iradesine bırakılmalıdır.

114- İşyeri sendika temsilcilerinin sayısı konusunda 2821 sayılı Yasada (M.34) yer alan kısıtlamalar kaldırılmalı, yasada asgari miktar belirlenmeli, işyerinde uygulanacak sayı tarafların iradesine bırakılmalıdır.

115- Sendika kurucusu, sendika yöneticisi ve işyeri sendika temsilcisi olabilmek için öngörülen önkoşulların büyük bir bölümü Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Türkiye tarafından onaylanmış Sözleşmelerine aykırıdır. Bu anti-demokratik kısıtlamalar kaldırılmalıdır.

116- Sendikacıların ve sendikaların siyasi alandaki faaliyetlerini kısıtlayan tüm yasaklama ve kısıtlamalar kaldırılmalıdır. Sendikaların ve konfederasyonların, demokratik biçimde alınmış kararlar doğrultusunda siyasi partilerle her türlü ilişki kurabilmelerine olanak tanınmalıdır.

117- Sendikalar üzerindeki Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Devlet Denetleme Kurulu denetimi sona erdirilmelidir, sendikaların denetimini genel kurullar ve bu genel kurullarda seçilen denetim kurulları yerine getirmelidir.

118- 15.6.1985 gün ve 3218 sayılı Serbest Bölgeler Yasası, serbest bölgelerde kuruluştan sonraki on yıllık dönemde tüm grevleri yasaklamaktadır. Bu yasak kaldırılmalıdır. Serbest bölgelerde çalışan işçiler de tüm işçi haklarına ve sendikal hak ve özgürlüklere sahip olmalıdır.

119- Toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde yetkili sendikanın tespiti, en fazla temsil niteliğine sahip işçi ve işveren sendika üst örgütleri temsilcilerinin de yer aldığı bağımsız ve demokratik bir kurum tarafından gerçekleştirilmelidir.

120- 12 Eylül öncesinde aynı işyeri için hem işyeri ve hem de işkolu toplu iş sözleşmesinin aynı anda uygulanması mümkündü. Günümüzde ise yalnızca ya işyeri, ya da işletme toplu iş sözleşmesi uygulanabilmektedir. İşkolu düzeyinde toplu iş sözleşmeleri bağitlanabilmelidir. İşkolu, işyeri ve işletme düzeylerinde toplu iş sözleşmeleri aynı anda uygulanabilmelidir.

121- Toplu sözleşme görüşmelerinin 60 gün süreyle kısıtlanması uygulamasına son verilmelidir.

122- Toplu pazarlık görüşmelerinde zorunlu arabuluculuk aşaması kaldırılmalı, taraflar isterlerse arabulucu kurumunu kullanmalıdır.

123- Bakanlar Kurulu tarafından 2822 sayılı Yasanın 11. maddesi uyarınca teşmil edilen bir toplu iş sözleşmesinin yürürlük süresi sona erene kadar işyerinde yeni bir toplu iş sözleşmesi bağitlanamamaktadır. Teşmil edilen bir toplu iş sözleşmesinin uygulandığı işyerindeki işçilerin bir sendikada örgütlenmeleri durumunda, bu süre içinde dahi yeni toplu sözleşme imzalanabilmelidir.

124- Bir toplu iş sözleşmesinin yürürlük süresi içinde yeniden menfaat uyuşmazlığı çıkarılabilmelidir.

125- Türkiye, tüm ücretli çalışanların grev hakkını düzenleyen 87 sayılı ILO Sözleşmesi'ni onaylamıştır. Uluslararası Çalışma Örgütü yetkili organlarının 87 sayılı Sözleşme ile ilgili olarak grev hakkı konusunda kabul ettiği ilkeler doğrultusunda, barışçıl olmak koşuluyla, her türlü grev yasal kabul edilmeli, onaylanmış Sözleşmenin gerekleri ülkemizde de geçerli kılınmalıdır.

126- 1402 sayılı Yasa uyarınca (M.3/f), sıkıyönetim dönemlerinde sıkıyönetim komutanı grev hakkının kullanılmasını sürekli olarak yasaklayabilir veya izne bağlayabilir. Bu düzenleme ve uygulama kaldırılmalıdır. Olağanüstü hal uygulanan bölgelerde olağanüstü hal valisinin grevleri durdurma yetkisi kaldırılmalıdır.

127- Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Türkiye tarafından onaylanmış 87 sayılı Sözleşmesi, barışçıl olmak koşuluyla iş yavaşlatma ve işyeri işgalinin yasal kabul edilmesini gerektirmektedir. Ülkemizdeki çalışma mevzuatı ve uygulama da buna uygun hale getirilmelidir.

128- Milli Savunma Bakanlığı ile Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca doğrudan işletilen işyerlerinde 12 Eylül öncesinde grev yasağı yoktu; grev hakkının kullanılması bazı önkoşullara bağlanmıştı. Günümüzde bu işyerlerinde geçerli olan grev yasağı kaldırılmalıdır.

129- Genel grev yasal bir hak olarak tanınmalıdır. Hak grevi hakkı yeniden tanınmalıdır. Dayanışma grevi yasal bir hak olarak tanınmalıdır. Sendikasız işçilere de grev hakkı tanınmalıdır. İşçiler ve sendikalar, toplu sözleşme ile doğrudan ilişkili olmayan konularda da grev hakkına sahip olmalıdır. Konfederasyonların da grev kararı alma ve uygulama yetkisi olmalıdır.

130- Sendikanın yetkili organ kararlarıyla sorumlu olmadığı hiçbir eylem nedeniyle sendikaya mali yükümlülük getirilmemelidir.

131- Su, elektrik, havagazı, termik santrallerini besleyen linyit üretimi, tabii gaz ve petrol sondajı, üretimi, tasfiyesi ve dağıtımı ile, üretimi nafta veya tabii gazdan başlayan petrokimya işlerinde grev yasağı kaldırılmalıdır. Banka ve noterlik hizmetlerinde grev yasağı kaldırılmalıdır. Kamu kuruluşlarınca yürütülen şehiriçi deniz, kara ve demiryolu ve diğer raylı toplu yolcu ulaştırma hizmetlerinde grev yasağı kaldırılmalıdır. Eğitim ve öğretim kurumlarında grev yasağı kaldırılmalıdır. Sağlık hizmetlerinde acil servisler ve işler dışındaki birimlerde grev yasağı kaldırılmalıdır.

132- Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Türkiye'nin onaylamış olduğu 87, 98 ve 151 sayılı Sözleşmelerden kaynaklanan sendikalaşma, grevli toplu pazarlık, barışçıl eylem ve siyasi faaliyette bulunma haklarını kullandıkları için işçiler, kamu çalışanları ve sendikacılar ve ayrıca sendikalar hakkında açılan davalar sona erdirilmeli, bu meşru haklarını kullanan kişiler ve kuruluşlar hakkında verilen cezalar iptal edilmelidir.

133- Bakanlar Kurulu'nun grev erteleme yetkisi kaldırılmalıdır.

134- Grev gözcülerine barınak yapılmasını yasaklayan hüküm kaldırılmalıdır. Grev sırasında grev uygulanan işyerinin girişlerine asılabilecek afiş ve pankartlar konusundaki kısıtlama ve yasaklamalar kaldırılmalıdır. Grev gözcülerinin sayısı ve faaliyeti konusundaki kısıtlama ve yasaklamalar kaldırılmalıdır.

135- 12 Eylül öncesinde alınan grev kararının 60 gün içinde uygulanması zorunluluğu yoktu. 2822 sayılı Yasada öngörülen bu düzenleme ILO ilkelerine de aykırıdır. Bu kısıtlama kaldırılmalıdır. 12 Eylül öncesinde, grev uygulama kararını 6 işgünü önceden işveren bildirme zorunluluğu yoktu. 2822 sayılı yasada öngörülen bu düzenleme ILO ilkelerine de aykırıdır. Bu kısıtlama kaldırılmalıdır.

136- Grev sırasında işyerini terketme yükümlülüğü Türkiye tarafından onaylanmış Uluslararası Çalışma Örgütü Sözleşmeleriyle gelişmektedir. Bu yükümlülük kaldırılmalıdır.

137- Usul hatası nedeniyle işçilerin ve sendikaların grev hakkının ortadan kalkması engellenmelidir.

138- Mahkemelerin, " grev hakkının iyi niyet kurallarına aykırı tarzda, toplum zararına ve milli serveti tahrip edecek şekilde kullanılması" gibi gerekçelerle grevi durdurma hakkı (2822/47) kaldırılmalıdır.

139- Grevi uygulayan sendikanın işyerindeki üyelerinin dörtte üçünün sendika üyeliğinden ayrılması durumunda mahkemelere grevi durdurma yetkisi veren hüküm (2822/51) kaldırılmalıdır.

140- 12 Eylül öncesinde, uygulanan bir grevin ardından, bağitlanan toplu iş sözleşmesi ile grev süresinin ücretinin işçilere ödenmesi olanaklıydı. 2822 sayılı Yasanın 42. maddesi bu uygulamayı yasaklamaktadır. Bu yasak kaldırılarak, grev süresinin ücretinin ödenip ödenmeyeceği tarafların iradesine bırakılmalıdır.

141- Kamu kesimindeki geçici işçilerin kadroya geçirilmeleri sağlanmalıdır.

142- Mevsimlik işlerde işçilerin işe giriş ve işten çıkış tarihleri önceden belirlenmeli ve açıklanmalıdır.

143- Ormancılıkta vahidi fiyat uygulamasına son verilmelidir.

144- Milli Savunma Bakanlığı'na bağlı işyerlerine ilişkin mevzuat, çağdaş işçi haklarına ve sendikal hak ve özgürlüklere uygun hale getirilmelidir.

145- Kamu işveren sendikaları kapatılmalıdır.

146- Lokavt yasaklanmalıdır.

147- Kamu kesimi işverenlerinin özel sektör işverenleri ile aynı örgütlere üye olmaları yasaklanmalıdır.

2-TÜRK-İŞ ÇATISI ALTINDA BÜTÜNLEŞMEYE ÇAĞRI

Ülkemizin, tüm çalışanların, işçilerin ve sendikacılık hareketinin sorunlarının giderek daha da yoğunlaştığı şartlarda, sendikacılık hareketinin bütünlüğünün sağlanması giderek daha da önem kazanan bir görev haline gelmiştir. TÜRK-İŞ 17. Olağan Genel Kurulu, ülkemizdeki diğer işçi örgütlerini, Türkiye'nin en eski, sendikalı işçilerin yüzde 80'inden fazlasını temsil eden ve özellikle son 6 yıldaki mücadelesiyle halkımıza öncülük ederek halkımızın umudu haline gelmiş olan TÜRK-İŞ çatısı altında birleşmeye çağırır ve bu konuda her türlü fedakarlığı yapmaya hazır olduğunu kamuoyuna ve ilgililere açıklar.

3-ÖRGÜTLENME SORUNU VE İŞ GÜVENCESİ

Sendikacılık hareketinin karşı karşıya olduğu ve giderek daha da artan sorunlar gözönünde bulundurulduğunda, özel sektördeki örgütlenme zorluklarının aşılabilmesi için TÜRK-İŞ'in merkezi bir biçimde bu sorunun çözümüne ağırlık vermesi gerekmektedir. TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreterliği, üye Sendikalarımızın örgütlenme çabaları arasında koordinasyon sağlamalı, ülke çapında kaçak işçilikle mücadele ve sendikalaşma kampanyaları açmalıdır. TÜRK-İŞ, sendikal hak ihlallerinde yargı sürecini hızlandırmaya çalışmalı, 158 sayılı Uluslararası Çalışma Örgütü Sözleşmesinin gerisinde kalmayacak biçimde iş güvencesi sağlayacak bir yasanın en kısa sürede çıkarılması için gereken çabayı göstermelidir.

4- VERİMLİLİK

* Verimlilik çıktı ve girdiler arasındaki ilişkileri ifade eden bir kavram olmanın ötesinde "Çalışma hayatının niteliğinin geliştirilmesi" biçiminde dile getirilen yaklaşım doğrultusunda benimsenmelidir.

* Ulusal düzeyde verimlilik artışı sağlanması toplumsal refaha ulaşmanın başlıca yoludur. Bunun için, üretim sisteminin tüm ögelerini bir araya getirecek etkili bir örgütlenme gerekmektedir.

* Ulusal düzeyde verimlilik artışı sadece belirli kesimlerin çabalarıyla değil, toplumu oluşturan tüm kesimlerin ortak çabası ile gerçekleştirilebilir. Bunun için yapılması gereken toplumda verimlilik bilincinin oluşturulması ve benimsetilmesidir.

* Verimlilik artışına katkıda bulunacak ekonomik,sosyal,siyasal ve yasal koşulların sağlıklı olarak gerçekleştirilmesi zorunludur.

* Siyasi ve ekonomik istikrarsızlık, kronikleşmiş yüksek düzeydeki enflasyon, yatırımsızlık, teknolojik gerilik, sermaye yoğunluğunun yetersizliği, işletme ölçek büyüklüklerinin minimum ekonomik kapasitenin bile altında olması, dünya ekonomik konjonktüründeki olumsuz gelişmelere karşı tedbir mekanizmalarından yoksun, kullanılan girdi kalemleri kalitesiz ve maliyetleri yüksek bir yapı verimliliği olumsuz etkilemektedir.

* Çalışanlar açısından ekonomik hak ve özgürlüklerin kazanılması, korunması ve geliştirilmesinin önünde bulunan yasal ve fiili kısıtlamalar, engellemeler, sağlıklı bir yapının kurulamayışının başlıca nedenini oluşturmaktadır.

* Üretimin yüksek düzeylere çıkarılması, verimliliğin artması bir anlamda işçilerin temel hak ve özgürlüklerinin gözetilmesiyle gerçekleştirilebilir.

* Emegın verimliliğinin artmasını sağlamak, onu yalnızca bir maliyet unsuru olarak görmek yerine "insan" olarak ele almak ve değerlendirmekle mümkündür.

* Emek verimliliği artışı birçok faktörden etkilenmektedir. Emegın etkinliğı olarak nitelendirilen, eğitilmiş, sağlıklı işgücünün üretime

katkısının yüksek olacağı açıktır. Ancak işgücünün dışındaki faktörlerde verim artışında önemli rol oynamaktadır.

* Emek verimliliğinde sürekli ve sağlıklı bir artış için ülke düzeyinde istikrarlı bir ekonomi, temel hak ve özgürlüklerin korunduğu, siyasal ve sosyal barışın sağlandığı bir ortamın oluşturulması zorunludur.

* İşletme düzeyinde etkin bir işletme yönetimi, kullanılan teknoloji, kullanılan ham madde ve malzemenin niteliği, işyerindeki çalışma koşulları emeğin verimliliğini önemli ölçüde etkiler.

* Emek verimliliğinde artış sağlanmasına yönelik, çalışma şartlarının iyileştirilmesi, işçi sağlığı ve işgüvenliğinin sağlanması da önem arzeden konulardandır. Yetersiz ve sağlıklı çalışma koşulları nedeniyle meydana gelen iş kazaları ve meslek hastalıklarının üzerinde önemle durulmalıdır.

* Çalışanların niteliklerinin geliştirilmesine yönelik eğitime ağırlık verilmelidir. Hizmet için eğitim yönünde çaba gösterilmelidir.

* Çalışanların karar alma sürecinde dahil olmak üzere bütün düzeylerde bilgilendirilmesi, çalışanlara sorumluluk verilmesi ve yönetim katılmasının verimlilik üzerinde önemli etkisi olacaktır.

5- İSTİHDAM VE İŞSİZLİK

Gelişme sürecinde ve zorunluluğunda olan Türkiye, gelişmekte olan diğer ülkelerde de görülen ekonomik ve sosyal yapısındaki dengesizlere ek olarak, uygulanmakta olan makro-ekonomik politikaların da etkisiyle her geçen gün daha ağırlaşan istihdam ve işsizlik sorunuyla karşı karşıya bulunmaktadır.

Sürdürülen büyüme çabalarına ve sermaye birikimi yönünde kaynak aktarımlarına karşın özellikle son yıllarda azalmayan tersine büyüyen bir istihdam ve işsizlik sorunu, bugün ülkenin en önemli sorunlarından biri durumundadır.

Anayasal düzenleme ile Devlete, işsizliği önlemeye elverişli bir ekonomik ortam yaratmak için gerekli önlemlerin alınması görevi yüklenmesine karşın bu gerçekleştirilmemektedir. Tersine, sosyal devlet anlayışını terkeden bir tercihle devletin ekonomiyi yönlendirmede rolünü en aza indirip, sorunun çözümünü piyasa kurallarına bırakmak anlayışı hakim kılınmıştır.

Özellikle son yıllarda sanayileşmenin bir yana bırakıldığı, yatırımlardan vazgeçildiği, rant ilişkilerinin hakim kılındığı bir ekonomik ortam söz konusudur.

Ülkenin ekonomik ve sosyal yaşamını olumsuz etkileyen istihdam ve işsizlik sorununun çözülmesi çabalarında, sorunun boyutlarına ve ülke açısından gösterdiği özelliklere yakından bakmak gerekmektedir. Ekonominin yeterince güçlü olmadığı ülkemizde istihdam ve işsizlik sorununun önemini ve özelliklerini belirleyen başlıca nedenler arasında; hızlı nüfus artışı, iç ve dış göçler, yetersiz gelir, teknoloji, bölgelerarası gelişme farklılıkları, yatırım politikaları, eğitim politikaları gibi çeşitli sorunlar bulunmaktadır.

Türkiye'de istihdam ve işsizlik sorununun çok boyutlu olduğu ve her bir boyutun da salt istihdam sorununu aşan yönleri bulunduğu ortadadır. Her geçen gün ağırlaşan istihdam ve işsizlik sorunu, ülkenin diğer ekonomik ve sosyal problemleriyle bütünlük içerisindedir. İşsizliğin ulaştığı boyutları değerlendirmede, işsizliğin politika tercihleri ve ekonomi politikaları ile ilişkisini ortaya koymak zorunluluktur.

Ülkemizde işsizlik sorununun hayati bir öneme sahip olduğu günümüzde; özelleştirme, taşeronlaştırma ve yoğun işten çıkarmaların yaşandığı bir ortamda her yıl işgücüne 800 bin kişinin katıldığı da dikkate alındığında işgücü, istihdam yapımızın karşı karşıya bulunduğu açmazlar ortaya çıkmaktadır.

İşsizlik, çalışma hayatında huzur, güven duygusunun yerine, huzursuzluk, güvensizlik ve gelecek endişesinin hakim olmasına sebep olmaktadır. Çalışma hayatının nihai hedefi, sürekli ve kalıcı bir barıştır. İstihdamın geliştirilmesi, işsizliğin önlenmesinde sosyal devlet anlayışı temelinde şekillenen politikalarla alınacak mesafeler, bir o kadar iş barışının beraberinde toplumsal barışın sağlanmasına hizmet edecektir.

Ülkemizde istihdam ve işsizlik olgusu çok boyutlu olup, çeşitli görünümelerde ortaya çıkmaktadır. Bu noktada temel problemlerden biri, işsizliğe ilişkin olarak ötedenberi varolan tanım ve kavram kargaşasıdır. İşsizlik oranına ilişkin çok sayıda tanımın bulunması ve değişik yıllar itibariyle önemli farklılıklar göstermesi, bu kargaşanın yansımasıdır.

İşsizlik konusunda yaşanan tanım ve kavram kargaşasına koşturarak, işgücü piyasasına ait veri sistemi sağlıklıdır. Oysa ki, işgücü piyasasına ilişkin doğru ve etkili politikaların oluşturulmasında, sağlıklı ve sürekli bilgi temini kilit rolü oynamaktadır. İşgücü piyasasının durumunun bilinmesi ve sürekli izlenebilir olmasında, iktisaden faal nüfus, eksik istihdam ve işsizlik verileri, veri kaynağının belkemiğidir. Ancak ülkemizde işgücü piyasasına ilişkin yeterli, sağlıklı ve güvenilir verilerin olmaması, sorunun çözümüne yönelik politikalarda ciddi bir darboğaz oluşturmaktadır.

Ülkede uygulanan istihdam politikaları gözönüne alındığında işgücü piyasasının yeterince organize edilmeyişinin de önemli bir faktör olduğu ortaya çıkmaktadır. Ülkemizde istihdam ve işgücü sorunlarıyla doğrudan ilgilenen, insangücü sorunlarının çözümü için çağdaş yaklaşımlar getiren bir yapılanmanın bulunmaması bu alanda ciddi bir darbogaz oluşmasına neden olmaktadır.

Son dönemde belirli bir aşama gösteren ve yeniden yapılanma çalışmaları içinde bulunan Türkiye'nin tek istihdam kurumu olan İş ve İşçi Bulma Kurumunun zaman geçirilmeden işgücü piyasasında etkin bir rol üstlenmesi zorunlu hale gelmiştir. Etkin bir iş kurumunun, işsizlikle mücadelenin örgütsel altyapısı olduğu unutulmamalıdır.

İstihdamın sektörel yapısı incelendiğinde, nispi bir iyileşmeye karşın ülkedeki yapısal bozukluğun sürdüğü, hala tarım kesiminin yoğunluk taşıdığı ortaya çıkmaktadır.

Gelişmişliğin önemli bir göstergesi olan ve sanayileşmede arzu edilen düzeye gelinemediğini, tarım toplumu niteliğinin ağırlığını sürdürdüğünü gösteren istihdamın sektörel yapısı da ülkemizde olumsuz göstergelerden biri olarak devam etmektedir.

Bölgelerarası dengesizlikler, nüfus artış hızının yüksekliği ve Gayri Safi Milli Hasıla'daki değişmeye paralel olarak yaşanan ve bugünde terör gibi sorunların eklenmesiyle devam eden iç göç, şehir nüfusuna sağlıklı bir şekilde önemli oranda artırmaya devam etmektedir.

Kır-kent arasındaki refah düzeyi farkının giderek açılması, kırsal kesimde kalkınmanın gerçekleştirilememesi, kentlere, ekonomilerinin talep ettiğinden çok daha fazla göçün olmasını beraberinde getirmiştir.

Özellikle metropol olan kentlere yönelen göç, bu bölgelerde aşırı ölçüde nüfus birikimine yol açarken, sağlıksız yaşama koşullarını ve işsizliği de beraberinde getirmektedir. Kentlerde alt yapının yetersizliği, sanayi kesiminde istihdam olanaklarının yaratılamaması, göç edenlerle birlikte, hizmet sektöründe sağlıksız ve üretken olmayan istihdam şekillerini genişletmiştir.

Kırdan kente göçün körüklediği marjinal sektör ya da enformel sektör olarak adlandırılan bu sektörün, sağlıksız ve hızlı göç olayının yaratmış olduğu güvencesiz bir istihdam alanı olduğu açıktır. Sözkonusu sektör asgari ücretle ve sosyal güvenceden yoksun koşullarda çalışan çok sayıda kişiyi barındırmaktadır.

Türkiye'de öteden beri bilinen eksik istihdam problemi, işsizliği hergeçen gün daha da önemli boyutlara ulaştırmaktadır. Eksik istihdam olarak kabul edilenlerin önemli bir kısmı, marjinal çalışanların tamamına yakını kelimenin tam anlamıyla işsizdir.

Bireysel ve toplu düzeyde işten çıkarmalar devam ederken işsizlik sigortasının bulunmaması, sorunun bir başka önemli boyutunu göstermektedir. İşgücü piyasasının işsizlik sigortası kurumu çerçevesinde örgütlenmesi sosyal devlet anlayışının bir gereğidir. Aynı zamanda bir sosyal güvenlik uygulaması olan işsizlik sigortası, OECD ülkelerinde yalnızca Türkiye'de yoktur.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)nun 1960 yılında onayladığımız 94 sayılı "Bir Kamu Kuruluşu Tarafından Yapılan Sözleşmelere Konulacak Çalışma Şartlarına İlişkin Sözleşmesi" ve Bakanlar Kurulunun bu sözleşmenin gereği olarak yayınladığı son kararnamesi (Resmi Gazete 1.11.1988, sayı 19976) çiğnenerek kamu kuruluşlarında taşeron işçiliği hızla yaygınlaştırılmıştır.

Her türlü ekonomik sosyal güvenceden, kanunla sağlanmış haklardan yoksun olarak kaçak çalıştırmanın yaygınlaştırılması, işsizliğin çığ gibi büyüdüğü koşullarda mümkün olmuştur. Bu da işverenlerin sendikasılaştırma teptiplerini daha da güçlendirmiştir.

Acil çözüm gerektiren bir sorun olarak önemini koruyan işsiz sayısının artışında önemli bir diğer faktör de yeni teknolojilerdir. Günümüzde başdöndürücü bir hızla ve rekabetin üst düzeylerde körüklendiği bir ortamda gelişen teknoloji, çalışma yaşamında ve üretimin örgütlenişinde önemli değişikliklere sebep olurken, pekçok sorunu da beraberinde getirmektedir. İşverenler teknolojiyi yalnızca kar amacıyla geliştirirlerken, teknolojik gelişmelerin çalışanlara getirdiği sorunların başında işten çıkarmalar gelmektedir. İstihdamın yapısına olan etkisinin sonuçlarından da yararlanılarak sendikasılaştırmaya gidilmektedir. Kalitede bütünlük ve kalite çemberleri programlarıyla ise sendikanın yerine ikame edilecek, işveren güdümünde, kalifiye işçilerin yeni iş organizasyonları getirilmektedir. Kalan işçiler ise taşeron eliyle zaten sendikasızlığa iş güvenceleri tehdidi ile itilmektedir.

Yeni teknolojilerin sağladığı olanak ve geliştirdiği potansiyelden çalışanlar, çalışma koşulları ve yaşam standartlarını yükseltme yönünden yararlanamamaktadırlar.

Ancak belirtmek gerekir ki sendikalar yeni teknolojilere kesinlikle karşı değildir. Aksine yeni teknolojilerin geliştirilmesinden yana olmaları doğal bir tavidir. Zaten teknolojik yarışta geri kalmak, ekonomiyi doğrudan etkilemekte ve istihdam potansiyelini otomatik olarak düşürmektedir. Bu nedenle teknolojik gelişmeyi sağlamadan, zaten istihdam da rasyonel olarak artırılmaz durumdadır. Önemli olan teknolojik gelişmelerden yukarıda değinildiği gibi çalışanlar ve halkın yararlanabilmesidir.

Teknolojik gelişmelerin yalnızca kapitalist bir yaklaşımla, yer aldırılışına ve tekellerin egemenliğine bırakılmasına kesinlikle karşı çıkılmalıdır. İstihdamı düşürmeden de yeni teknoloji yarışında yer edinebileceğini ve rekabette yenik düşülmeyeceği bilinmelidir.

Mevcut durum ve sorunları ana hatları ile bu şekilde ortaya koyduktan sonra çözüm alınması gereken önlemlerde bulunmaktadır.

Ülkemizde çok boyutlu olan istihdam ve işsizlik sorununa karşı izlenecek politikalar geniş odaklı ve geniş kapsamlı olmalıdır. Söz konusu politikalar ekonomik politikalarla bir bütünlük içerisinde ele alınmalıdır.

B) ÖNERİLER

* Ekonominin büyüme oranlarında istikrarın sağlanması, ekonomik kararların kısa, orta ve uzun vadeli hedefler ile uyum göstermesi ve kararların süreklilik taşıması gerekmektedir. Son yıllarda ülkemizde hakim kılınan, ekonomik kaynakların popülist politikalar ve spekülasyon alanları için kullanılması anlayışından vazgeçilmesi, bunların önleyecek bir yapı ve anlayışın geliştirilmesi zorunludur.

* İş olanaklarının ve istihdamın artışını büyümenin ürünü olarak gören politikalardan vazgeçilmeli, istihdamı etkileyen faktörler daha ayrıntılı ve farklı bir anlayışla ele alınmalıdır. Çünkü istihdam artışı sadece ekonomik gelişmeye ve büyümeye bağlanabilecek bir konu değildir.

* İstihdam yaratmaya özen gösteren bir büyüme politikası zaman geçirilmeden uygulamaya konulmalı ve bunda tüm üretim sektörlerine yönelik politikalarda istihdam amacını dikkate alan yaklaşımlar getirilmelidir.

* Nüfus artış hızı düşürülmelidir. Nüfus artışı, hızı, istihdam ve işsizlik sorununun çözülmesinde stratejik bir faktördür. Bu nedenle ülke genelinde nüfus artış hızını düşürmek amacıyla ciddi bir çalışma başlatılmalıdır. Yapılacak çalışmalar şekilsel değil, eğitici ve yol gösterici olmalıdır. Hızlı nüfus artışına karşılık, nispeten zayıf gelişme hızı istihdam sorununun temel iki boyutudur. Bu

yönde yapılması gereken, gelişme hızını uzun dönemde nüfus artış hızından yüksek düzeyde gerçekleştirmektir. Ancak bu yapılırken ekonomik ve sosyal dengenin sağlanmasına özen gösterilmeli, daha çok sayıda insanı üretken istihdama dahil edecek yönde olmalıdır.

* Kamu gelirlerinin artırılması ve harcamalarının rasyonalizasyonuna yönelik köklü tedbirler gerekmektedir. Kaynakların yatırımlara ve üretken alanlara yönelmesini sağlayacak tedbir ve mekanizmalar geliştirilmelidir.

* Türkiye, istihdamın sektörel dağılımında tarım sektörü ağırlıklı bir yapıdadır. Sanayileşme istenilen düzeye ulaşamamıştır. Türkiye, istihdam yapısındaki bu bozukluğu ve gerçeği gözönüne alarak nüfusu tarımdan çekip sanayiye ve verimli hizmet alanlarına kaydırmak için öncelikli olarak bir iç istihdam politikasını uygulamaya koymak zorundadır. Böyle bir politikayı uygulayabilmek için öncelikli olarak GAP bölge projesini hızla bitirmek, iç göç, sanayi ve yerleşme politikasını büyük kentlerden ziyade gelişme potansiyeli olan kentlerde uygulamak gereklidir. Bu kentlerde ve bölgelerde tarıma dayalı sanayiler, küçük ve ortaboy işletmelere dayalı istihdam yaratan ileri teknolojiler kullanılmalı, verimli geleneksel sanayi sektörleri teşvik edilmelidir. Bunların dışında, gerekli büyük sanayilere de yer verilmelidir. Sanayi kesimine yapılacak yatırımlar, sanayi kadar ticaret ve hizmet sektöründe de ek istihdam alanları yaratacaktır.

* Ülkemizde işgücü piyasası bakımından dikkatle üzerinde durulması gereken bir husus, marjinal sektör ve yaratılan istihdamdır. Sağlıksız ve hızlı göçler sonucunda şehirlerde oluşan marjinal sektör kategorisi, sağlıksız ve üretken olmayan bir istihdam şekli yaratmıştır. Hiçbir yasal çalışma statüsüne bağlı olmaksızın, insanlık dışı koşullarda çalışan bu sektör kategorisindeki işçilere ilişkin başta onların sigortalılaşması olmak üzere resmi çalışmalar yapılmamaktadır.

* İşsizliğin geniş boyutlu olduğu Türkiye'de marjinal sektörün tamamen ortadan kaldırılması hedefi gerçekçi olmamakla birlikte, bu çalışanların arasında yasal çalışma statüsüne kavuşturulabileceklerinin sayısı da az değildir. Yapılması gereken, marjinal sektörde bulunanların başta sosyal güvenlikleri olmak üzere diğer ilgili sorunlarının hükümet ve ilgili kuruluşlarınca da sorun olarak kabul edilmesidir.

Bu doğrultuda:

* Türkiye'de sosyal güvencesiz ve çalışma koşullarına ilişkin yeterli veri olmayan "marjinal sektör" için istatistikler yapılmalıdır. Bu istatistikler ilgili işletmeleri, çıraklar ve diğer marjinal sektörde bulunanları ayrı ayrı ortaya koymalıdır. Sektörde kaçak ve sigortasız işçi çalıştırma önlenmelidir.

* İşgücü piyasasının bilinmesinde ve sürekli izlenebilir olmasında kilit rolü oynayan veri sistemi iyileştirilmelidir. Öncelikle istihdam politikalarının oluşturulabilmesi için işgücü piyasasının güvenilir, sağlıklı, gerçekçi ve yeterli verilerle donanması gereklidir. İşsizliğin gizlinmesine yönelik çabalarla, yöntem değişiklikleri yaparak açık işsizliği gizli işsizliğe dönüştürme şeklindeki

uygulamalar, sorunun kağıt üzerinde öneminin azalmasından başka bir şey ifade etmemektedir.

* Yapılması gereken işgücü piyasasını güvenilir, yeterli ve kapsamlı bir veri tabanına sahip kılmaktır. Bunun için öncelikle, işgücü piyasası için veri üreten kurumlar arasında kavramlar, tanımlar ve kapsam yönünde belirli bir standartla birleşilmesi gerekmektedir.

* DİE tarafından 1988 yılından itibaren uygulamasına geçilen Hane Halkı İşgücü Anketleri, ümit verici bir gelişme olarak değerlendirilmekle birlikte, anketlerin kapsamı geliştirilmeli, daha sık aralıklarla yapılabilmesi ve kullanıcılara daha kısa sürede ulaşılabilirliği sağlanmalıdır.

* Son dönemde belirli bir aşama gösteren ve yeniden yapılanma çalışmaları içinde bulunan Türkiye'nin tek istihdam kurumu olan İş ve İşçi Bulma Kurumu, zaman geçirilmeden çağdaş kimliğine kavuşmalı ve işgücü piyasasında daha etkin ve daha fonksiyonel bir hale gelmelidir.

* Kurumun yeniden yapılanması ve istihdam hizmetlerini etkili bir biçimde uygulayan bir kuruma dönüşerek işgücü piyasasında düzenleyici görevini alması, ülke ekonomisinde etkili olacak aynı yatırım hacmi ile daha çok sayıda kişinin daha üretken biçimde istihdamını da mümkün hale getirecektir. Bu şekilde kurum, emeğin etkin kullanımını da gerçekleştirerek ekonomik kalkınmaya katkıda bulunacaktır.

* İşsizlik sigortası yasası çıkarılmalıdır. Bu konudaki çalışmalar oyalayıcı değil, ivedi ve sonuç alıcı biçimde sürdürülmeli ve kesinlikle sendikalar ile ortaklaşa çalışmalar içinde olunmalıdır.

*İstihdam güvencesi, işsizliği önleyecek ve çalışma barışını sağlayacak en önemli konudur. Bu amaçla herşeyden önce istihdam güvencesini sağlamaya yönelik 158 sayılı ILO Sözleşmesine uygun "iş güvencesi" düzenlemesi gerçekleştirilmelidir. Yine 1475 sayılı İş Yasasının 13, 17 ve 24.maddeleri de bu yaklaşım çerçevesinde yeniden düzenlenmelidir. Yönetime katılma ve sendikaların temsil edilme hakkı sağlandığı takdirde, iş barışı daha sağlıklı bir şekilde işleyecektir.

* Sendikasıylaştırmayı getiren taşeron (alt işveren) eliyle istihdam uygulamasına kamu ve özel kesimde son verilmeli ve mevcut uygulamalar en kısa sürede durdurulmalıdır.

* Çalışma sürelerinin kısaltılması yeni iş olanaklarının yaratılmasına katkıda bulunacaktır. İş Yasasında yer alan 45 saatlik çalışma süresinin 40 saate indirilmesi ile önemli bir istihdam alanı açılmış olacaktır. Bu amaçla 45 saat olan haftalık çalışma süresi ücretlerde kayıp olmadan 40 saate indirilmelidir.

* Standart dışı istihdam biçimleri (mevsimlik, geçici, part-time) tele çalışma, eve iş verme vb.) çalışanların haklarını güvenceye alacak düzenlemeler yapılarak hukuksal çerçeveye kavuşturulmalıdır.

* Türkiye'de yeni teknolojiler, riskleri ve getireceği sorunların çözümü üzerine politikalar belirlenmeli ve yasalar oluşturulmalıdır. Söz konusu yasa ve politikaların oluşturulmasında işçi sendikalarının etkin katılımı sağlanmalıdır.

- İstihdam biçimi ve çalışma süreleri açısından yeni teknolojilerle düzensizliklere yol açılmamalıdır.
- Teknolojik gelişmelere tasarımdan; uygulanmasına değin kararlara işçiler ve sendikaları da katılmalıdır.
- Yeni teknolojilerin sağladığı olanaklar ve çalışma yaşamına getirdiği değişiklikler sendikasızlaştırma yönünde kullanılmamalıdır.
- Yeni teknolojilerde sağlanan verimlilik artışına da dayanarak, yaratılan gelirden daha çok pay alınmalıdır.
- Yeni teknolojiler karşısında başta ILO olmak üzere uluslararası kuruluşların kararları uygulanmalıdır.
- Yeni teknolojilerin işçi sağlığı, iş güvenliği ve çevre sağlığına ilişkin riskleri belirlenmeli ve çözümler sağlanmalıdır.
- Yeni teknolojiler karşısında mesleki eğitime verilen önem daha da artırılmalıdır.

* Eğitim sistemi, her kademesinde ihtiyaçlara cevap verebilecek şekilde yeniden gözden geçirilmelidir.

* Mesleki ve teknik eğitime ağırlık veren ciddi kapsamlı ve kaliteli bir eğitim politikası, izlenmelidir. Bu yönde ülke gerçeklerine cevap verecek bir insan gücü planlamasından hareket edilmelidir.

* İşgücü piyasasının ihtiyaçlarına ve gereklerine göre eğitilmeli ve yetiştirilmelidir. Eğitim ve istihdam bütün olarak ele alınmalıdır.

Türkiye'nin istihdam ve işsizlikle ilgili sorunlarını çözmesi için uygulanacak kısa-orta ve uzun vadeli politikalar yukarıdaki öneriler dikkate alınarak oluşturulmalı ve istikrarlı bir şekilde uygulamaya konulmalıdır.

6- ÜCRETLİLER VE VERGİ POLİTİKASI

* Türk vergi politikalarında yeni bir stratejinin oluşturulma zorunluluğu, gerek ülke ekonomisinin içinde bulunduğu çıkmaz ile gerekse kamu kesiminin karşı karşıya bulunduğu ağır mali sorunlarla bugün iyice ortaya çıkmış durumdadır. Yaşanılan bu olağanüstü koşullardan çıkış yolunun en önemli halkasını vergi politikaları oluşturmak durumundadır.

* 1980'li yıllarda ülkemizde egemen kılınan yaklaşımın bir sonucu olarak geride bıraktığımız yıllar, ülke genelinde verginin, daha doğru ifadesiyle vergide adaletsizliğin tartışıldığı ve fakat bu alanda gerekli düzenlemelerin gözardı edildiği bir dönem olmuştur.

* Bugüne kadar yapılan düzenlemelerle bilindiği gibi önemli vergi rezervlerinden vazgeçilmesi sonucu, kamu kesimi harcamaları vergi yerine borçlanmayla karşılanma yoluna gidilmiş ve bugün yolun sonuna gelinmiştir.

* Vergi sistemimiz, bugünkü şekil ve uygulanış biçimi ile vergi yükünün haksız dağılımına ve dolayısıyla gelir dağılımının daha da bozulmasına neden olmaktadır. Etkin maliye politikalarının tesisi, bugün ancak köklü bir vergi sistemi ve teşkilat reformuyla gerçekleştirilebilecek durumdadır.

* Oluşturulan yapı ile verginin sistematığı bozulmuş, gelir vergisi ücretliler vergisi haline getirilmiş, üniter ve gerçek tutarlara dayalı olmaktan uzaklaştırılmıştır.

* 1980 sonrası dönemde diğer gelir gruplarının hafif vergilendirilmesine yönelik vergi istisnaları, vergi indirimleri, teşvik yolu ile negatif vergi uygulaması şeklindeki düzenlemeler, ücretliler üzerindeki ağır vergi yükünün oluşturulmasıyla telafi edilmeye çalışılmıştır. Mali güç ölçüsü gözönüne alınmadan, vergi tekniğinin de elverişli olması nedeniyle kolay kavranabilen özellikle ücret gelirleri Anayasa ilkelerine aykırı olarak yukarıda görüldüğü gibi ağır biçimde vergilendirilmektedir.

* Ücretliler üzerinde ağır vergi yükü oluşturan uygulamalar zaman içerisinde ve vergi yükü azaltılıyor görüntüsü altında oluşturulmuştur. Ücret gelirlerinin daha hafif vergilendirilmesini sağlayan ve gelir vergisinin temel ilkelerinden biri olan ayırım ilkesi uygulanmamıştır.

* Rasyonel ve modern vergi politikasının temel amacı devlete gelir sağlamaktır. Ancak bu temel amaca ulaşmada vergi yükünün toplumun çeşitli kesimleri arasında mümkün olduğu kadar, adaletli dağıtılması da önemlidir. Önümüzdeki dönemde gerçekleştirilmesi gereken böyle bir vergi politikası mali amaçları dışında gelir dağılımı farklılıklarını azaltacak, tasarruf yatırım dengesine katkıda bulunacak, işsizliği önleyecek, iktisadi ve mali istikrarı gerçekleştirecek şekilde, sosyal ve ekonomik amaçları da kapsamalıdır.

* Bu çerçevede ücretliler üzerindeki vergi yükünün hafifletilmesine katkıda bulunacak vergideki adaletsizliği azaltacak, vergi gelirlerini artıracak, orta ve uzun vadeli oluşturulacak vergi politikaları stratejilerini ana başlıklar halinde belirlemek mümkündür.

* Yasal düzenlemeler, yalın anlaşılabilir ve uygulanabilir olmalıdır.

* Anayasa'da yer aldığı gibi vergileme açısından temel ilke, verginin ödeme gücü ile orantılı olmasıdır. Bugüne kadar gerçekleştirilmeyen bu ilke gerçekleştirilmelidir. Bu çerçevede dolaysız vergilerin önem ve ağırlığı artırılmalıdır.

* Gelir vergi tarifeleri yeniden gerçekçi olarak düzenlenmelidir. Ücret gelirlerinin sermayeye göre daha az vergilendirilmesini sağlayacak "ayırım ilkesi" yaşama geçirilmelidir.

* Mevcut sistemin vergileme dışında bıraktığı, boyutları hergeçen gün büyüyen kayıt dışı ekonominin önemi azaltılarak ülkede yaratılan gelirin tümünün kavranması sağlanmalıdır. Kayıt dışı değer hareketlerine olanak sağlayan yasal mekanizmalar kalkmalıdır.

* Mevcut yapıda verginin sistematığı bozulmuştur. Gelirin vergilendirilmesinde üniter sisteme tekrar işlerlik kazandırmak gerekmektedir. Bu uygulama gerçek geliri kavradığından verginin adalet ilkesi çerçevesinde alınabilmesine de olanak tanır.

* Servet beyanı etkin bir vergi güvenlik önlemi olarak, otokontrolün sağlanması yönünden yeniden uygulamaya konulmalıdır.

* Katma Değer Vergisinde oranlar yeniden düzenlenmeli, malların kullanılma zorunluluğu dikkate alınmalıdır.

* Götürü vergilendirme sisteminin belge düzenine engel olduğu gözönüne alınarak kapsamı mümkün olduğunca daraltılmalıdır.

* Vergi kaçakçılığı fiili Türkiye'de ağır cezalara tabi tutulmamaktadır. Ceza sistemine süratle caydırıcılık getirecek düzenlemelere gidilmelidir. Bu kapsamda hapis ve ağır para cezaları ile teşhir mekanizması daha etkili şekilde uygulamaya geçirilmelidir.

* Vergi aflarının bir çözüm olmadığı gözönüne alınmalı, kesinlikle vergi afları yapılmamalıdır. Vergi ödememeyi özendiren ve haksız rekabete neden olan erteleme uygulamalarından da vazgeçilmelidir.

* Vergi sisteminde, ekonomik gelişmeye, nüfus göçüne, imar planlarına bağlı olarak ortaya çıkan kentsel rantları vergilendirmeye yönelik etkin yasal düzenlemeler getirilmelidir.

* Yapılacak düzenlemelerin önemli bir boyutu vergi idarelerinin süratle yeniden yapılanması ve etkin kılınması yönünde olmalıdır. Vergi toplamada en önemli koşulun iyi bir organizasyona sahip gelir idaresi olduğu unutulmamalıdır. Bugünkü yapıda vergi toplanabilmekte, fakat etkili olunamamaktadır.

Vergi politikasının etkin sonuç verebilmesi, ana başlıklarla belirtilmeye çalışılan tüm bunların yanısıra kamusal politikalarla eşgüdüm içinde olmasına bağlıdır.

7- GÜMRÜK BİRLİĞİ

* Avrupa Birliği ile ilişkilerin önümüzdeki dönemde yeni bir boyut kazanacak olması Türkiye açısından önemli bir gelişmedir. Ülkeyi önümüzdeki yüzyıla hazırlayabilecek bir sürecin bir parçası olmakla birlikte Gümrük Birliğinin ekonomik ve sosyal yönden olumlu ve olumsuz etkileri bütüncül bir yaklaşımla değerlendirilmelidir.

* 1 Ocak 1996 tarihinde Avrupa Birliği ile Gümrük Birliğinin tamamlanmış olması durumunda Türkiye'nin ekonomik ve toplumsal dokusunda ciddi sonuçlar doğuracaktır. Çünkü kapsamlı bir uyum çalışması yapması gereken ve ekonomik yapısını değiştirmesi gereken taraf Türkiye'dir. Ekonomik yönden tamamlanması gereken uyum süreci bir takım olumsuz sosyal gelişmeleri de beraberinde getirecektir.

* Gümrük Birliğinin uzun vadede başarılı işbirliği ve ekonomik gelişmeye yol açtığı iddialarına karşın, kısa vadede olumsuz ekonomik ve sosyal gelişmeler ortaya çıkmaktadır. Özellikle uyum süreci nedeniyle ekonomileri aynı düzeyde olmayan ülkeler arasında yapılması durumunda, Türkiye örneğinde görüleceği gibi ekonomiye büyük bir yük getirecektir. Çünkü kapsamlı uyum çalışmaları yapmak zorunda olan taraf Türkiye'dir.

* Gümrük Birliğine geçilmesiyle Türkiye Avrupa Birliğinin üyesi olmadan Gümrük Birliğini gerçekleştirdiği ilk ülke olacaktır. Üzerinde durulması gereken önemli nokta, Birliğin karar alma organlarında oy ve söz hakkı bulunmadan, Topluluğun alacağı kararlara uyma zorunluluğunun doğacak olmasıdır. Türkiye AB'nin siyasi karar alma sürecinde yer almadığı için, Birliğin ticari ilişkilerinde ve dış politikasında gündeme getireceği değişikliklerden her an olumsuz şekilde etkilenebilecektir. Kaldı ki, İngiltere, Yunanistan, İspanya ve Portekiz Gümrük Birliğini geçiş dönemine dayalı olarak üye olduktan sonra gerçekleştirmişlerdir.

* Gümrük Birliğinin tamamlanması ile ortaya çıkması beklenen en büyük sorunlardan biri uluslararası rekabet karşısında Türk sanayinin dayanma gücüdür. Rekabet ortamında rekabet gücü olmayan ya da görece yetersiz olan sektörler büyük sorunlar yaşayacaktır. Bu sektörler de istihdam kaybı sözkonusu olacak, dolayısıyla ekonomik ve toplumsal sorunlarımızın başında gelen işsizlik daha da artacaktır.

7- GÜMRÜK BİRLİĞİ

* Avrupa Birliği ile ilişkilerin önümüzdeki dönemde yeni bir boyut kazanacak olması Türkiye açısından önemli bir gelişmedir. Ülkeyi önümüzdeki yüzyıla hazırlayabilecek bir sürecin bir parçası olmakla birlikte Gümrük Birliğinin ekonomik ve sosyal yönden olumlu ve olumsuz etkileri bütüncül bir yaklaşımla değerlendirilmelidir.

* 1 Ocak 1996 tarihinde Avrupa Birliği ile Gümrük Birliğinin tamamlanmış olması durumunda Türkiye'nin ekonomik ve toplumsal dokusunda ciddi sonuçlar doğuracaktır. Çünkü kapsamlı bir uyum çalışması yapması gereken ve ekonomik yapısını değiştirmesi gereken taraf Türkiye'dir. Ekonomik yönden tamamlanması gereken uyum süreci bir takım olumsuz sosyal gelişmeleri de beraberinde getirecektir.

* Gümrük Birliğinin uzun vadede başarılı işbirliği ve ekonomik gelişmeye yol açtığı iddialarına karşın, kısa vadede olumsuz ekonomik ve sosyal gelişmeler ortaya çıkmaktadır. Özellikle uyum süreci nedeniyle ekonomileri aynı düzeyde olmayan ülkeler arasında yapılması durumunda, Türkiye örneğinde görüleceği gibi ekonomiye büyük bir yük getirecektir. Çünkü kapsamlı uyum çalışmaları yapmak zorunda olan taraf Türkiye'dir.

* Gümrük Birliğine geçilmesiyle Türkiye Avrupa Birliğinin üyesi olmadan Gümrük Birliğini gerçekleştirdiği ilk ülke olacaktır. Üzerinde durulması gereken önemli nokta, Birliğin karar alma organlarında oy ve söz hakkı bulunmadan, Topluluğun alacağı kararlara uyma zorunluluğunun doğacak olmasıdır. Türkiye AB'nin siyasi karar alma sürecinde yer almadığı için, Birliğin ticari ilişkilerinde ve dış politikasında gündeme getireceği değişikliklerden her an olumsuz şekilde etkilenebilecektir. Kaldı ki, İngiltere, Yunanistan, İspanya ve Portekiz Gümrük Birliğini geçiş dönemine dayalı olarak üye olduktan sonra gerçekleştirmişlerdir.

* Gümrük Birliğinin tamamlanması ile ortaya çıkması beklenen en büyük sorunlardan biri uluslararası rekabet karşısında Türk sanayinin dayanma gücüdür. Rekabet ortamında rekabet gücü olmayan ya da görece yetersiz olan sektörler büyük sorunlar yaşayacaktır. Bu sektörler de istihdam kaybı sözkonusu olacak, dolayısıyla ekonomik ve toplumsal sorunlarımızın başında gelen işsizlik daha da artacaktır.

* Yapılan araştırmalar, ÷lkemizin karşılaştırmalı üstünlüğünün olduğu en önemli konunun, işgücü maliyetleri olduğunu göstermektedir. Işgücü maliyetlerinin düşük tutulması ve hatta daha da düşür÷lmesi durumunda, rekabet gücü artabilecektir. şu an yaşanan sendikasızaştırma, kamuoyunun sendikalı işçiler ve sendikalar aleyhine koşullandırılması ve işgücü maliyetlerinin düşür÷lmesi için sermaye ve kitle iletişim araçlarının ciddi saldırısı bu avantajı korumaya yöneliktir.

* Çalışma hayatında esneklik şeklinde uygulanmaya çalışılan sendikasızaştırma, taşeronluk, sözleşme sonrası işten çıkarmalar, aşgari ücretle işçi çalıştırma yaygınlaştırılmaya çalışılmaktadır. Bu yapılanma topluluk ilkelerine uyum yerine, rekabeti sağlamak amacıdır. Bu şekilde geniş çalışan kesimler daha zor yaşama koşullarına itilecekler, işçilik maliyetleri düşür÷lecektir.

* Türk sanayinin önemli bir bölümünde işletmelerin ölçek büyüklükleri rekabet açısından yetersizdir. Bu işletmeler rekabet ortamında büyük sorunlarla karşı karşıya kalacaktır. Bu sorunlar doğal olarak bu işletmelerde çalışan işçileri yakından ilgilendirmektedir. Özel sektör bazı dallarda işletmelerin bir kısmının gözden çıkarılabileceği yönünde açıklamalarda, şimdiden bulunmaktadır.

* Küçük ve Orta Ölçekli Işletmeler Gümrük Birliği ile birlikte dünya rekabeti ile karşı karşıya kalacaklardır. Bu durum zaten mevcut ekonomik yapı nedeniyle varolan sorunlarını daha da artıracaktır. Ülke ekonomisi içinde tüm yerleşim alanlarına yayılması, bölgesel kalkınmaya katkıda bulunması ve istihdam yaratması yönünden önemli yeri olan küçük ve orta ölçekli işletmelerin, mali kolaylıklar, eğitim, ihracata yönlendirme şeklinde desteklenmesi zorunludur. ÷lkemizde istihdamın yaklaşık yarısının küçük ölçekli işletmelerde olduğu gözden uzak tutulmamalıdır.

* AB firmalarının ulaştığı düzey ve artan rekabet gözönüne alındığında rekabet gücünün olduğu sektörde dahi bu gücü korumak kolay olmayacaktır.

* Çalışanlar açısından rekabetin olumsuzluklarını giderici önlemler ise topluluğun her türlü çalışma yaşamına ilişkin düzenlemelerin ÷lkemizde ele alınarak gerçekeştirilmesiyle mümkündür. Ancak tam üyelik gerçekeştirilmeksizin, Gümrük Birliği çerçevesinde kalınması bu düzenlemelerin gerçekeştirilmesini de kesinleştirmemektedir. Tam üyelik halinde sosyal politikalar ve endüstri ilişkileri sistemi, çalışma standartları ve sendika özgürlüklerinin geliştirilmesi yönünde olumlu adımlar atılması gerçekeştirilecekti. Bilindiği gibi sosyal şart ve AB sosyal hukuku, toplu pazarlık ve sosyal yardımlar, meslek eğitimi, danışma ve katılma mekanizma konularında ilkeler getirmektedir.

* Konunun bir başka yönü de Türkiye'nin mali yapısıyla ilgilidir. Kamu açıklarının çok yüksek düzeyde olduğu bir dönemde gümrük ve ithalat vergilerinin Toplu Konut Fonu'nun kaldırılması devlet gelirlerinde büyük ölçüde azalmaya yol açacaktır. Vergi nedeniyle her yıl 3 milyar dolar düzeyinde olması beklenen gelir kaybına, Gümrük Birliğine uyum sağlamak için yapılacak

harcamalar ve sanayiye Gümrük birliği sonrası için verilecek ek teşviklerin getireceği yükte eklendiğinde, kamunun gelir gider dengesindeki bozukluğu daha da artacaktır.

* Gümrük Birliği diğer ülkelerde de görülen, özellikle dış ticaret dengesinde, ithalatta meydana gelecek hızlı artışın meydana getireceği açık, ihracatta beklenen artışın sağlanamaması sorunlarını da doğuracaktır. Bu durum döviz rezervlerinin erimesini veya daha fazla dış borçlanmaya gidilmesini zorunlu kılacak, dışarıya kaynak aktarımını artıracaktır.

* Gelir dağılımı zaten bozuk olan Türkiye'de meydana gelmesi muhtemel bir gelişmede varolan olumsuzluğun daha da artması olacaktır. Kamu gelir-gider dengesindeki bozulmaların giderilmesi yönünde getirilecek yeni vergiler her zaman olduğu gibi nihai olarak geniş çalışan kesimlerinin üzerine yüklenilecektir. KDV gibi ençok dar gelirli kesimlerin vergi yükünü artıracak, yeni vergiler zorunlu olarak oranları yükseltilerek gündeme gelecektir. Kamudaki gelir-gider dengesizliğinin artması son yıllarda zaten azalan dar gelirli geniş kesimlerin yararlandığı kamu hizmetlerinin ortadan kalkmasına neden olacak, ücretlerin düşürölmesi çabaları, yaygınlaşan işsizlik çalışanların gelir içindeki payını daha da azaltacaktır.

EĞİTİM VE TEŞKİLATLANMA KOMİSYONU RAPORU

Günümüz Türkiye'sinde işçi sendikaları, bir yandan 12 Eylül ara dönemi ve 12 Eylül'ün uzantısı bir dönemin yasaklama ve engellerini aşmaya çalışıp, demokrasinin tüm kurum ve kurallarıyla işler duruma getirilmesi, işçi hak ve özgürlüklerinin genişletilmesi, kendi üyelerinin ve geniş halk kesimlerinin yaşama ve çalışma standartlarının yükseltilmesi mücadelesini verirken, diğer yandan bilim ve teknoloji alanındaki hızlı gelişmeler, ekonomik, sosyal ve siyasal kürselleşmenin yarattığı etkiler karşısında ciddi politikalar üretme görev ve sorumluluğuyla karşı karşıyadırlar.

Son onbeş yılda siyasal iktidarların uyguladıkları sosyo-ekonomik politikalar çerçevesinde; gelir dağılımının ücretli ve maaşlıların aleyhine bozulması ücret artışlarının, fiyat artışlarının altında bırakılarak çalışanların enflasyona ezdirilmesi, adaletsiz bir vergi sisteminin sürdürülmesi, istihdam artırıcı yatırım politikalarının terkedilmesi belli bir ideolojik tercih doğrultusunda bir kısır döngüyü ifade ederken, özellikle son yıllarda yaşanan yaygın işten çıkarmalar, özelleştirme ve taşeronlaşma, sendikasılaştırma, işçilerin ve çalışanların vergi yükünün ağırlaştırılması vb. uygulamalar çalışma hayatının sorunlarını daha da ağırlaştırmaktadır. Biriken ve ağırlaşan sorunların çözümü için mücadele eden işçi sendikalarının ellerindeki demokratik mücadele araçları Terörle Mücadele Yasası, İl İdaresi Yasası gibi özetle '12 Eylül Hukuku" diye adlandırılabilen yeni yasaklama ve engelleme düzenlemeleriyle ellerinden alınmaya, sendikal hareket zayıflatılmaya çalışılmaktadır.

Öte yandan küreselleşme, bilim ve teknoloji alanındaki değişim ve gelişmeler endüstriyel ilişkileri, sendikaların yapı ve işlevlerini de değişik boyutlarıyla etkileyen önemli etkenler olmaktadır. Kürselleşme olgusunun parçaları olarak sosyal devletin terk edilerek devletin küçültülmesi, özelleştirme uygulamaları, gümrük duvarlarının kaldırılması gibi politikalar, varolan ve aşılına çalışılan sorunlara yeni sorunlar eklemekte, sendikal hareketin gündemini belirlemektedir.

Dünyada, ülkemizde toplum hayatını, çalışma hayatını değişik açılardan etkileyen bu dönemde; üyelerinin ekonomik-demokratik haklarını savunan sendikal anlayışın anılan yeni gelişmelere hazırlıklı olması gerekmektedir.

Üyelerinin ekonomik, sosyal, kültürel gereksinimlerini düşünen, saldırılara karşı mücadele eden, siyasal gelişmelere ağırlığını koyan sendikacılık anlayışının tesis edilmesinin kaçınılmaz olduğu bir süreçte sendikal eğitime her zamankinden daha fazla önem vermek gerekmektedir. Zor dönemlerin aşılması, sıkıntıların azaltılması mücadelesinde sendika üyelerinin güncel sorunları düşünmesi, tartışması, gelişmeleri izlemesi ve yeni politikalar üretmesinde söz ve karar sahibi olmasındaki temel etken sendikal eğitimidir.

Sendikal eğitimin en önemli işlevlerinden biri de, ülke ve dünyadaki sorunlar, buna bağlı olarak endüstri ilişkileri vb. sorunlarda kamuoyunun yanlış bilgilendirilmesinde engelleyici rol üstlenmesidir. Özellikle son yıllarda kitle iletişim araçlarında işçiler ve sendikalar aleyhine sistemli saldırı ve karalama kampanyaları ısrarla sürdürülmekte, işçi örgütlerini etkisizleştirmeyi hedef alan girişimler yoğunluk kazanmaktadır. Kamuoyunu işçi sendikaları aleyhinde etkilemeyi amaçlayan bu

yanlış ve haksız saldırılara karşı mücadelenin en etkin yollarından biri de hiç kuşkusuz yine sendikal eğitimidir.

Demokrasinin korunması ve sınırlarının genişletilmesinde sendikal hareket temel güvence teşkil etmektedir. Bu bağlamda, ülkemizde çoğulcu ve özgürlükçü sistemin sağlıklı bir şekilde kurulması ve kurumsallaşmasında sendikal eğitimin katkıları her zamanki önemini korumaktadır.

Anıldığı ve vurgulandığı üzere dünyadaki kürselleşme, teknolojik değişim ve yeni işbölümlerinin yarattığı çeşitli sorunlar işçi sendikalarının ilgi alanlarında olması gerekirken, sendikalara yeni sorumluluk ve görev alanları da yüklemektedir. İşçi sendikaları ücret artışlarıyla daha iyi yaşama imkanlarını sağlamaya çalışırken, sendikal harekete karşı geliştirilen yeni saldırıları göğüsleme ve uzaklaştırma, üyelerine çeşitli özel hizmetleri sunma görevleriyle de karşı karşıyadırlar.

Günümüzde işçi sendikalarının karşı karşıya bulundukları en önemli sorunlar işsizlik tehlikesinin artması, toplu pazarlıklarda iş güvencesinin sağlanması, sendikasızlaştırma çabalarının önlenmesi, esnek çalışmalara karşı hazırlıklı olunması, yeni teknolojilere uyum sağlanması, üyelerine mesleki eğitim verilmesi, verimlilik artışı vb. sorunlar olarak görülmektedir. Bu sorunların aşılmasında sendikal anlayışın geliştirilmesi, yeni politikaların üretilmesi yanında işçi sendikalarının üyelerine çeşitli özel hizmet sunabilmeleri de büyük önem taşımaktadır. Anılan hizmetler çevre- işçi sağlığı iş güvenliği, ergonomi, çocuk, genç işçi ve kadın işçilerin eğitimi, kooperatifçilik, sosyal tesisler yoluyla sosyal ve kültürel imkanların artırılması, endüstriyel ve doğal çevrenin korunması gibi alanlar olarak sıralanabilmekte ve bu alanlarda işçi sendikalarının geçtiğimiz dönemde azımsanmayacak bir mesafe kat ettikleri de bilinmektedir.

Henüz sanayileşme sürecini tamamlayamamış ülkemizde teknolojik değişimlerin sendikal hareketi yakın bir gelecekte etkilemesi zor görülürken; Türk sendikal hareketinin dünya sendikacılığını etkileyen etkenleri yeni çalışma ve yeni yapılaşma biçimlerini yakından izlemesi, kısaca dünya sendikal hareketinin deneyimlerinden yararlanması bir başka görev ve sorumluluk alanı olarak belirlenmektedir.

Ülkemizde en çok üyeye sahip olan işçi kuruluşu olan TÜRK-İŞ, kendisine bağlı sendikaların görüş ve önerileri, Ana Tüzüğü ve İlkeleri doğrultusunda günün gereksinimlerine ve gelecek beklentilerine uygun çağdaş sendikacılık anlayışı çerçevesinde sosyal, ekonomik, siyasal ve sendikal konuları içeren eğitim programları düzenleyerek Konfederasyona bağlı sendikaların ve şubelerin yöneticilerinin, üyelerinin bilgilendirilmesi için çaba göstermektedir.

TÜRK-İŞ, laik eğitimi, sosyal adaletin, toplumsal ve ekonomik gelişmenin, ülkemizi çağdaş demokrasi ve uygarlık düzeyine çıkarmanın temel dayanağı ve vazgeçilmez aracı kabul etmektedir. zzz

Bu çerçevede; düzenlenecek eğitim etkinliklerinin öncelikle dünyadaki ekonomik, sosyal ve siyasal küreselleşmeye bağlı gelişmeleri, yeni endüstriyel ilişkileri ve sendikal hareketi etkileyen boyutlarını irdelemesi gerekmektedir.

Eğitim faaliyetlerinde sosyal, ekonomik ve siyasal sorunlarla yakından ilgilenmek kaçınılmaz bir zorunluluktur. Günümüzde sendikal hareket toplumsal sorunların, gelişmelerin çözümlenmesinde belirleyici bir güçtür. Bu güç demokrasinin de güvencesi durumundadır.

Bu görüş ve yaklaşım çerçevesinde,Türkiye Cumhuriyeti'nin Misak-ı Milli sınırları içindeki bütünlüğü ve bağımsızlığı özenle korunmalı,uluslararası tekelleri sermayenin sözcüsü ve beyni IMF'nin ve Dünya Bankası'nın ülkemizin bağımsızlığını zedeleyici tavırlarına karşı çıkılmalıdır,

TÜRK-İŞ, ifade edilen amacı ne olursa olsun,her türlü diktatörlüğe,darbelere, silahlı eylemlere ve teröre,hukukdışı baskılara,zor ve şiddet kullanarak görüşleri kabul ettirme ve iktidara gelme çabalarına karşıdır,TÜRK-İŞ ,toplumsal ve siyasal taleplerin demokratik kanallardan büyük ölçüde gündeme getirilebildiği Türkiye'de,silahlı eylemlere ve teröre başvurulmasına karşı çıkmakta ve herkesi,ülkemizin demokratikleştirilmesi mücadelesine katkıda bulunmaya ve mücadelelerini meşru ve demokratik platformda sürdürmeye davet etmektedir.

17. çalışma döneminde sürdürülecek eğitim faaliyetleri bu temel görüş ve ilkeler doğrultusunda hayata geçirilmelidir. Türk sendikacılık hareketinin çeşitli saldırılarla karşı karşıya bulunduğu, ülkemizin ve tüm çalışanların Cumhuriyet döneminin en derin ekonomik ve toplumsal bunalımın yaşandığı son dönemde gerçekleştirilecek eğitim faaliyetlerinde öncelikle,

- TÜRK-İŞ'in bütünlüğünü pekiştirecek, birlikteliği sağlayacak tutum ve davranışlara azami dikkat gösterilmesine,
- Saldırı ve sorunlar karşısında yoğun ve etkili bir biçimde verilecek mücadelenin aynı birliktelik ve aynı dayanışma ruhu içinde devam ettirilmesine çaba harcanmalıdır.

İşçi hak ve özgürlüklerinin uluslararası norm ve ilkeler düzeyine getirilemediği, uygulanan sosyo-ekonomik politikaların başta emekçiler olmak üzere toplumun aleyhine olduğu, sorunların giderek birikip ağırlaştığı bir ortamda gerçekleştirilen TÜRK-İŞ 17. Genel Kurulunda, çizilmeye çalışılan çerçevede TÜRK-İŞ'in, işçilerin, çalışanların, geniş halk kitlelerinin beklentilerine yanıt verebilmesi amacıyla çağdaş bilime dayanan, günün sorunlarını ve gelişmelerini irdeleyebilecek, çözüm bulacak bir eğitim politikasının gerçekleştirilebilmesi için önerilerimiz şu şekilde sıralanmaktadır:

- TÜRK-İŞ yeterli bilgi, birikim ve donanımla uzman kadrosunu güçlendirerek gerçekleştireceği eğitim seminerlerinde güncel ve hayati konularla ilgili bilgi verilmesinin yanı sıra, üyelerinin aktif katılımıyla işçi örgütlerini etkisizleştirmeyi hedef alan yanlış ve haksız saldırılara karşı mücadele yöntemlerini ele alıp geliştirmelidir.
- TÜRK-İŞ, Eğitim Vakfı ve Sendikacılık Koleji yeniden hayata geçirilmelidir.
- TÜRK-İŞ, demokrasi-örgütlü toplum, demokrasi-işçi sendikaları ilişkisini, demokrasinin ancak örgütlü toplumlarda tüm kurum ve kurallarıyla

işleyebileceğini halka açık çeşitli seminer, panel ve sempozyumlarda en geniş katılımı ile işlemelidir.

- Günümüzde siyasal yapılanmanın emek ve işçi hareketi aleyhine yapılaştığı gerçeğinden hareketle varolan siyasi yapılanmanın sorgulanacağı yeni alternatif, perspektif ve işçinin siyasallaşmasının gerekliliğinin ortaya konulacağı eğitim seminerleri düzenlenmelidir.

- TÜRK-İŞ, başta sendikal hak ve özgürlükleri koruma ve geliştirme konusu olmak üzere çeşitli konuları TÜRK-İŞ'e bağlı sendikaların işyeri temsilcileri ve üyelerinin katıldıkları bölgesel seminerlerde işlemelidir. Bölgesel seminerlerde bölge temsilcilerinin aktivitesini artırıcı, sendikal birlikteliği, dayanışmayı pekiştirici, TÜRK-İŞ politikalarının tartışılacağı zemin oluşturulmalıdır. Bu seminerlerde sendika yöneticilerinin güncel konuları, gelişmeleri izlemeleri, düşünce ve politika üreten bir yönetici konumuna gelmelerinin gerekliliği açıklanmalıdır.

- Dünyada ve ülkemizdeki sosyal, ekonomik ve politik gelişmelerle ilgili düşünce üreten, aktif katılımı görüş bildiren ve ağırlık hissettiren bir sendikacılık anlayışının oluşturulmasına özen gösterilmeli, bu anlayış eğitim faaliyetlerine yansıtılmalıdır.

- TÜRK-İŞ, İstanbul, İzmir, Ankara vb. özellikle yoğun işçi istihdamının bulunduğu illerde sendikal eğitim merkezleri açarak her düzeydeki sendikacının katılabileceği eğitimler gerçekleştirmelidir.

- TÜRK-İŞ, Türkiye sendikacılık hareketinin, TÜRK-İŞ tarihinin belgelenmesi çalışmasını önümüzdeki dönemde de sürdürmeli, mevcut kaynakların derlenmesi ve korunması doğrultusundaki çabalarını yoğunlaştırmalıdır.

- Sendikaların eğitim taleplerine TÜRK-İŞ gerekli desteği vermelidir.

- TÜRK-İŞ, çeşitli kurum ve kuruluşlar, demokratik kitle örgütleri, üniversiteler, mesleki kuruluş ve örgütler ve basın temsilcilerinin de katılımlarıyla Anayasa, gelir dağılımı, ücret, asgari ücret, işsizlik, enflasyon, yatırım ve kalkınma, çalışma hayatını düzenleyen mevzuat konularının yanı sıra gümrük birliği, KİT'ler ve özelleştirme, çevre- işçi sağlığı iş güvenliği, Sendikacılık ve Liderlik eğitimi, çevre, kadın işçiler, çalışan çocuklar ve genç işçiler, tüketici hakları, kooperatifçilik, verimlilik, ergonomi vb. sendikal hayatı yakından ilgilendiren güncel konuların tartışılması, işlenmesi ve kamuoyunun oluşturulmasına yönelik faaliyetlerini titizlikle sürdürmelidir.

- TÜRK-İŞ tüzüğü doğrultusunda, bağımsız tutumu çerçevesinde uluslararası çeşitli kurum ve kuruluşlarla ortak eğitim programları düzenlemeli, TÜRK-İŞ - ILO işbirliği ile yayımlanan ücretler, sosyal güvenlik, toplu pazarlık, işletmelerin finansal ve ekonomik analizi, değişim için eğitim biçimindeki işçi eğitim el kitaplarının yayımını sürdürmeli, üyelerine ve ilgili kişi, kurum ve kuruluşlara dağıtımını yapmalıdır.

-TÜRK-İŞ,çocuk işçiler,kadın işçiler,çevre,işçi sağlığı ve iş güvenliği vb. konularda TÜRK-İŞ/ILO ortak eğitim projeleri çalışmalarını dönem içinde sürdürmelidir.

-TÜRK-İŞ,çalışan çocuklar ve genç işçilerin sorunları ve çözüm yolları ulusal sempozyumu,kadın işçiler ulusal kurultayı ile çevre-işçi sağlığı iş güvenliği ulusal kurultaylarını dönem içinde gerçekleştirecek,geçen dönem yapılan faaliyetler periyodik olarak sürdürülmelidir.

-Konfederasyon genel merkezinde kurulan yeni bilgisayar sistemi tüm dünya ile iletişim ve haberleşme sağlayacak şekilde geliştirilmeli,yönetici ve uzman kadrosunun dil gereksinimi karşılanmalıdır.

-Türk-iş ve üye sendikaların üniversitelerle kurduğu iletişim ve işbirliği geliştirilerek sürdürülmeli,eğitim derslerinde konusunda uzman akademisyenlerden ve eğitim uzmanlardan yararlanmalı ve bu çalışmalar bilimsel temellere oturtularak kamuoyu oluşturulmalıdır.

- TÜRK-İŞ'in 24 ilkesi yeniden gözden geçirilerek bu ilkeler tabana ve kamuoyuna yansıtılmalıdır.

-TÜRK-İŞ ve üye sendikalar arasındaki iletişim ve haberleşme ağı geliştirilerek sürdürülmelidir.

-Bağımsız Devletler Topluluğu bünyesindeki Türk cumhuriyetleri ile kurulan ilişkiler geliştirilerek sürdürülmeli ve karşılıklı eğitim programları hazırlanarak uygulamaya konulmalıdır.

-TÜRK-İŞ,Mesleki Teknik Eğitim ve Çıraklık ve Mesleki Eğitim konularına eğilmeli,üyelerine bu türden eğitimler vermelidir.

- Kadın işçiler konusunda yapılan eğitimler tüm işkollarına yaygınlaştırılarak sürdürülmeli, TÜRK-İŞ Liderlik ve Sendikacılık Eğitimi seminerlerinde kadınlara kontenjan ayrılmalıdır.Kadınlar Bürosu'nun yayınladığı bültenin yayını ve büronun diğer yayın faaliyetleri sürdürülmeli, sendikalar bünyesinde kurulan kadın komitelerinin çalışmaları desteklenmeli, sendikaların uygun göreceği birer kadın üyenin katılımıyla TÜRK-İŞ Kadın Komitesi oluşturulmalı, bu komitede kadının toplumdaki, işyerindeki ve sendikadaki işlev ve sorumlulukları tartışılarak öneriler sendika ve TÜRK-İŞ yönetimlerine sunulmalıdır.Dönem içinde Kadın Sendikacılar Kurultayı tekrarlanmalıdır.Kadınların, özellikle kadın üyelerin ağırlıklı olduğu işkollarında, yönetimlerde daha fazla yer alabilmeleri desteklenmeli, ICFTU, ICFTU-APRO, ETUC, ILO genel kurul ve konferanslarında kadın delegelere daha çok yerverilmesi teşvik edilmelidir,

- Çevre-işçi sağlığı ve iş güvenliği seminerlerinin çalışma hayatındaki önemi göz önünde tutularak, Genel Eğitim Sekreterliği bünyesinde Çevre-İSİG Bürosu kurularak bu konuda eğitim günün gereksinimlerine uygun olarak yeterli araç,gereç ve uzman kadrosuyla takviye edilerek ülke düzeyinde eğitim yaygınlaştırılmalıdır.Özellikle riskli işkolları için 'Çevre veİSİG Seminerleri' yeni

dönemde de sürdürülmelidir. Ayrıca şube başkan ve yöneticilerinin katılacakları 'Çevre ve İSİG üst düzey programları' yapılmalıdır.

-Çalışan Çocuklar Bürosu faaliyetleri çalışan çocukların yoğun olarak bulundukları iller ve işkolları göz önünde bulundurularak yaygınlaştırılmalı, çalışan çocukların toplumsal profilleriyle ilgili araştırmalara devam edilmeli, büronun yayınladığı bülten periyodik olarak çıkarılmalıdır.

-TÜRK-İŞ bünyesinde oluşturulan çeviri komisyonu aracılığıyla başta ILO sözleşmeleri ve tavsiye kararları olmak üzere uluslararası işçi hareketindeki gelişmeler üye sendikalara ulaştırılmaya devam edilmelidir.

-Üye işçilere yönelik sosyal ve kültürel hizmetlerin yaygınlaştırılması teşvik edilmeli, bu alanda çeşitli projeler hayata geçirilmelidir.

-İşçilerin dünya çapındaki dayanışmaları arttırılmalıdır.

-Geçen dönemde yoğunlaşan yayın, broşür ve bülten faaliyetleri sürdürülmeli, kütüphane ve basın bürosu yayın faaliyetleri için donanımlı hale getirilmelidir.

1980'li yılların başından itibaren özellikle Liberalleşme Politikaları kapsamında ortaya çıkan Yeni Dünya Düzeni, beraberinde özelleştirme, taşeronlaştırma, fason üretim, eve iş verme, parça başı ücret gibi alışılmamış çalışma şekillerini ortaya atmıştır. Yeni Dünya Düzeni'nin uygulayıcıları borç batağına saplanmış gelişmekte olan bir çok ülkede IMF ve Dünya Bankası talimatlarıyla yapılan özelleştirme çabaları sonucunda ülke kaynak ve yatırımlarının ele geçirilmesi için çaba sarfetmektedir. Dünya'da olduğu gibi Türkiye'de de demokratik sendikal örgütler bu kötü gidişe dur diyebilmek için tüm güçlerini sarfetmişlerdir. Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun raporlarına göre sendikacılık ve sendikal örgütlenme görevi dünyanın en tehlikeli işlerinden birisi olarak görülmektedir. Tüm dünyada sendikal örgütlenme elemanlarına karşı yürütülen saldırıların öldürme olaylarının arttığı gözlenmektedir.

- İşçilerin örgütlenmelerini engelleyen yasaların kaldırılması için çaba sarfetmek ve örgütlenme çalışmaların Türkiye çapında işkolları ve bölgeler düzeyinde kolaylaştırıcı ve destekleyici önlemler almak. Bu başlık altında;

- 2821, 2822, 1475 ve 2495 Sayılı Yasalardaki yasal engeller,

- Sözleşmeli Personel

- Taşeron İşçi Uygulaması

- Özelleştirme

- Emekliliği Teşvik ve SSK Yasasında yapılması istenilen değişiklikler

- Re'sen emeklilik

- Emekli olan işçilerin yerine sözleşmeli işçi alınması,

gibi konularda çalışmalar yapılmalıdır.

- Örgütlenme çalışmalarını mümkün olduğu kadar yaygınlaştırarak üyelerine benimsetmek ve katkılarını sağlamak ve örgüt içi demokrasiyi geliştirmek için sendikalarla işbirliği içinde tüm örgütçe benimsenecek genel esaslar tesbit edilmelidir,

- Örgütlenmede TÜRK-İŞ ve TÜRK-İŞ örgütü işbirliğini sağlamaya özen gösterilmelidir,

- Siyasi iktidarların veya sermayenin işçiler aleyhine gerçekleştirdiği her türlü girişimi, zamanında ve etkili bir şekilde kırarak çalışmalar yapmak, bu amaçla yapılacak çeşitli eylem biçimleri tesbit etmek. Bu eylemlerin eksiksiz ve en etkili bir şekilde tüm işçi ve ailelerinin katılımıyla gerçekleşmesi için tüm illerde uygulanabilecek bir çalışma planı tesbit edilmelidir,,

- İşten çıkarmalara karşı Dayanışma Sandığı kurulmalıdır.

- İşçinin üretimden gelen gücünün yanısıra, tüketimden gelen gücünün de örgütlenmesi için öncelikle, TÜRK-İŞ öncülüğünde kurulan tüketim kooperatifleri ve tüketiciyi koruma derneklerinin örgütlenme çalışmaları sürdürülmeli ve gerekli eğitimler işçi ve ailesi bazında düzenlenmelidir,,

Önümüzdeki dört yıllık çalışma döneminde, plansız özelleştirme ve sendikasılaştırma uygulamalarının giderek daha da artabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Sendikal örgütlerin zayıflatılması, örgütlenme önüne yasal bazı yeni uygulamaların çıkarılabileceği ve kazanılmış haklara yeni bazı saldırıların yapılabileceği endişesiyle TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreterliği, önümüzdeki çalışma döneminde aşağıda belirtilen konularda çalışmalar yapmalıdır.

1.Genişletilmiş Teşkilatlandırma Sekreterleri Toplantısı :

İstenilen düzeyde ve kalıcı bir örgütlenme, çoğulcu bir katılım ve tesbit edilen ilkelere uygun olarak yapılacak bir planlama ve bu plana uygun olarak hazırlanacak program çerçevesinde gerçekleştirilebilir. Bu amaçla TÜRK-İŞ Genişletilmiş Teşkilatlanma Sekreterleri toplantısı TÜRK-İŞ'in 17. Genel Kurulundan sonra yapılmalı ve her altı ayda bir "**gündemli**" olarak tekrar edilmelidir.

Bu ilk toplantıda Genel Teşkilatlanma Sekreterleri, teşkilatlanma alanında belirlenecek olan genel ilkeleri belirlemeli ve teşkilatlanma alanında sendikaların işyerleri, ilçeler ve iller bazında ne şekilde birbirlerine yardımcı olabileceği konularını görüşmelidir. Genel Teşkilatlandırma Sekreterleri toplantısından önce, TÜRK-İŞ Bölge Temsilcilikleri TÜRK-İŞ İl Temsilcilerinden iller bazında düzenlenecek "**örgütlenme alanındaki sorunlar ve örgütlenme olanaklarının geliştirilmesi**" konulu bir rapor istenmeli ve ilk toplantıda bölgelerden gelen bu raporlar doğrultusunda çalışmalar ve planlamalar yapılmalıdır.

TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreterliği ve bağlı sendikalarımızın Genel Teşkilatlandırma Sekreterlerinin verecekleri kararlar doğrultusunda örgütlenme açısından öncelikli bölgeler tesbit edilerek, bu bölgelerde bölge ve il temsilcileri ile şube başkanlarının katılımlarıyla " **Bölge Örgütlenme Komiteleri**" oluşturulmalıdır. Bu komitelerin çalışma şekilleri, yetki ve sorumlulukları ile ilgili bir yönetmelik hazırlanmalıdır.

2. TÜRK-İŞ Bölge Temsilcilikleri

TÜRK-İŞ Ana Tüzüğüne göre, Bölge Temsilcilikleri birinci derecede Genel Başkanının sorumluluğundadır. Kuruluş gayeleri ve asli görevleri de bölgeleri dahilinde Türk-İş'i Ana Tüzük ve Yönetmelikler çerçevesinde temsil ederek, üye kuruluşlar arası koordineyi sağlamak ve örgütlenmeye yardımcı olmaktır.

TÜRK-İŞ Bölge ve İl Temsilcilikleri ile illerde oluşturulacak " **Bölge Örgütlenme Komiteleri**" örgütlenmede koordineli bir biçimde çalışarak, örgütlenme çalışmalarını sürdürmelidirler. Bu amaçla Bölge Temsilcilikleri yukarıda belirtilen ilk teşkilatlanma sekreterleri toplantısında önce, gerekli hazırlıkları yapmalıdırlar.

TÜRK-İŞ Bölge Temsilcilikleri, Türk-İş Genel Başkanlığı'na yapılan örgütlenme çalışmaları ile ilgili aylık bilgileri bir rapor halinde vermelidirler.

Bölge Temsilcilerinin görev ve yetkileri yeniden gözden geçirilerek günün şartlarına uygun hale getirilmelidir.

3. Türk-İş İl Temsilcilikleri

Türk-İş'te geçtiğimiz yıllar içinde oluşturulan İl Temsilcilikleri, Türk-İş'in yapılan tüm çalışmalarına yardımcı olmuşlardır. Gönüllü olarak çalışmalarını sürdüren İl Temsilcilikleri, bazı illerimizde gerçekten çok yoğun görevler üstlenmektedirler. Bazı illerimizde ise işyeri temsilcisi olan arkadaşlarımızca yürütülen İl Temsilcilikleri müessesesinin daha koordineli bir şekilde çalıştırılması gerekmektedir. Bu amaçla Bölge Temsilciliklerinin başkanlığında en az altı ayda bir il temsilcilerinin katılacağı " **Genel Teşkilatlanma Toplantılarının**"nın, bölgelerde Genel Kurul sonrası toplanmalarında büyük fayda vardır. Bu toplantılar her altı ayda bir gündemli olarak toplanacak olan Genel Teşkilatlanma Sekreterleri toplantısından önce yapılmalı ve Genel Teşkilatlanma Sekreterleri toplantısında görüşülecek konular belirlenmelidir.

Türk-İş İl Temsilcileri'nin Türk-İş Yönetim Kurulu'nun belirleyeceği şekilde atanmasına devam edilmelidir.

4. Tüketimden Gelen Gücün Örgütlenmesi :

1970'li yılların başından beri yürütülen Tüketim ve Konut Kooperatifçiliği çalışmaları ile Tüketicinin Korunması çalışmaları bilindiği gibi Türk-İş Genel Teşkilatlandırma Sekreterliği'nin sorumluluğuna tevdi edilmiştir. Geçtiğimiz dönem içinde, 16.Genel Kurul'da alınan kararlarla başlatılan, " **Tüketimden Gelen Gücün Örgütlenmesi**" çalışmalarına devam edilmelidir. Sendikalarımızın öncülüğünde ve kredileriyle kurulan tüketim kooperatiflerimiz ve bölge birliklerimiz ile yeni kurulan tüketim kooperatifleri Merkez Birliği ile Türk-İş arasında başlatılan ilişkiler daha da

geliştirilmelidir. Bölge Temsilciliklerimizde kurulan Tüketiciyi Koruma Dernekleri ile kooperatiflerimiz bir bütünlük halinde çalışarak, sendikasız işçi çalıştıran, işçi ve tüketici haklarına saygılı olmayan firmalara karşı **Tüketici Boykotları** düzenlemelidirler. Bu amaçla Türk-İş Genel Teşkilatlanma ve Eğitim Sekreterlikleri işçi ve ailesinin de katılabileceği tüketici eğitimi programlarına ağırlık vermelidirler.

5. Türk-İş Yönetim Kurulu Görev Ziyaretleri :

Türk-İş Yönetim Kurulu üyelerinin , her sene en az bir defa tüm sendika genel merkezlerini ziyaret etmeleri Komisyonumuzca tavsiye etmekteyiz.

Bu raporun öngördüğü çalışmalar mali imkanların elverdiği ölçüde hayata geçirilmelidir.

T Ü R K - İ Ş
T Ü R K İ Y E İ Ş Ç İ S E N D İ K A L A R I K O N F E D E R A S Y O N U
1.11.1995 - 31.12.1995 D Ö N E M İ

M A L İ R A P O R U D U R

1.11.1995 - 31.12.1995 tarihleri itibariyle 17.Genel Kurula sunulan Mali Raporumuzun tanziminden sonra Kasım ve Aralık 1995 aylarına ait Mali İşlemler neticesi, Muhasebe Hesap Planımızdaki sıraya göre aşağıya çıkarılmıştır.

1- (100) KASA HESABI

1.11.1995 tarihinden 31.12.1995 tarihine kadar;	
Tahsilat toplamı	33.346.257.178.-
Ödemeler toplamı	33.206.805.366.-
31.12.1995 tarihli mevcut...	139.451.812.-

2- (101) BANKALAR MEVCUDU

1.11.1995 tarihinden 31.12.1995 tarihine kadar;	
1995 Yılı 10. ayından devir	84.390.667.764.-
Banka hesaplarımıza yatırılan	133.271.450.654.-
Banka hesaplarımızdan çekilen	101.468.208.840.-
31.12.1995 tarihli mevcut...	116.193.909.578.-

31.12.1995 TARİHİ İTİBARI İLE BANKA MEVCUTLARI DÖKÜMÜ

Vadesiz Hesaplar.....	6.634.003.017.-TL.
Vakıfbank Türk-İş Bürosu	

1) Vakıfbank 2000001 nolu hesap	2.891.302.076.-
2) İş Bankası Yenişehir Şb. 372 hesap	271.813.678.-
3) Ziraat Bankası Yenişehir Şb. 5081 hs.	3.450.026.537.-
4) Ziraat Bank. Yenişehir Şb. 1734	
Ceza Paraları Hs.	20.860.726.-
	6.634.003.017.-

Vadeli Hesaplar.....	99.963.043.796.-
----------------------	------------------

1) Vakıfbank Türk-İş Bürosu	
1000288 nolu hesap	55.745.755.041.-
2) Vakıfbank Türk-İş Bürosu	
1000251 nolu hesap	282.001.084.-
3) Vakıfbank Türk-İş Bürosu	
1000292 nolu hesap	2.354.027.397.-
4) Vakıfbank Türk-İş Bürosu	
1000660 nolu hesap	8.581.260.274.-
5) Vakıfbank Türk-İş Bürosu	
1000642 nolu hesap	17.000.000.000.-
6) Vakıfbank Türk-İş Bürosu	
1000677 nolu hesap	16.000.000.000.-
Vadeli Mevduat Toplamı...	99.963.043.796.-TL.

Banka Fon Hesapları.....9.596.862.765.-TL.

A) Vadesiz Fon Hesapları

1) K.Kıbrıs Yangın Hesabı	240.425.342.-
2) Yapı Kredi Sefaretler	334.972.561.-
3) Vakıfbank Grev Yard.Hs.200600 Hs.	<u>392.171.423.-</u>
Vadesiz fon hesapları toplamı....	967.569.326.-TL.

B) Vadeli Fon Hesapları U.İ.Y.F.

1) Vakıfbank Türk-İş Bürosu 1000719 nolu hesap	3.500.000.000.-
2) Vakıfbank Yenişehir Şubesi 1000244 nolu hesap	1.972.681.855.-
3) Vakıfbank Türk-İş Bürosu 1000291 nolu hesap	1.886.095.969.-
4) Vakıfbank Türk-İş Bürosu 1000473 nolu hesap	<u>1.270.515.615.-</u>
	8.629.293.439.-

BANKALAR HESABI GENEL TOPLAMI...116.193.909.578.-TL.

=====

3) (136) ÇEŞİTLİ ALACAK HESABI

Su, elektrik gibi ödenen depozitolar için 1.335.834.-TL. BASIN-İŞ Sendikası Ziraat Bankası grevi için verilen 95.000.000.-TL.Ceza paralarından 255.432.965.-TL. ve Sendikalardan aidat alacağımız 24.101.121.600.-TL. ile birlikte çeşitli alacaklar hesabı bakiye alacağımız 24.452.890.399.-TL.dir.

4) (19) AVANSLAR HESABI (DİĞER DÖNEN VARLIKLAR)

Verilen iş ve personel avansları ile Bölge temsilciliklerimiz ve Samsun Eğitim Merkezimize gönderilen sarf avansları bu grupta işleme tabi tutulmuştur. Avanslar hesabının 31.12.1995 tarihli bakiyesi 765.838.849.-TL.dir.

4.1 (195) İş Avansları

Tabldot, oto benzin, tamir, çayocağı, baskı işleri, bina, tamir,onarım gibi işlerin yer aldığı bu hesapta grubunun bakiyesi 138.480.379.-TL.dir.

4.2 (195) Bölge Temsilcilik Avansları

31.12.1995 tarihi itibariyle Bölge Temsilciliklerimiz ve Samsun Eğitim Merkezimiz avans bakiyeleri aşağıya çıkarılmıştır.

İstanbul Bölge Temsilciliği	18.000.817.-
Eskişehir Bölge Temsilciliği	7.561.659.-
İzmir Bölge Temsilciliği	41.380.213.-
Adana Bölge Temsilciliği	20.632.779.-
Sivas Bölge Temsilciliği	87.207.-
Samsun Bölge Temsilciliği	644.461.-
Diyarbakır Bölge Temsilciliği	526.998.-
Bursa Bölge Temsilciliği	11.761.396.-
Erzurum Bölge Temsilciliği	6.376.100.-
Eğitim Merkezi	18.223.453.-
TOPLAM.....	125.195.083.-

4.3.(196) Personel Avansları

31.12.1995 tarihi itibariyle bu bölümde yeralan yurt içi ve yurt dışı seyahat avansları, ücretine mahsuben verilen avansların toplamı 502.163.387-TL.dır.

AVANSLARIN DÖKÜMÜ

İş Avansları	138.480.379.-
Bölge Temsilcilikleri Avansları	125.195.083.-
Personel Avansları	502.163.387.-
Toplam.....	765.838.849.-

5- (25) MADDİ DURAN VARLIKLAR HESABI

Bu ana hesap içerisinde (252) BİNALAR HESABI (254) TAŞIT ARAÇLARI HESABI ve (255) DEMİRBAŞLAR HESABI olmak üzere 3 ana hesabın 31.12.1995 tarihli bakiyeleri toplamı 18.286.478.738.- TL. olup dökümü aşağıya çıkartılmıştır.

5.1 (252) Binalar Hesabı

Genel Merkezimiz ve Samsun Eğitim Sitemiz binaları ile Bölge Temsilciliklerimiz daireleri ve Ankara'da bulunan 3 adet lojman dairesinin kayıtlı değerleri 6.587.413.165.-TL.dır.

Merkez Binası	308.545.148.-
İstanbul Bölge Binası	481.500.-
Eskişehir "	33.189.634.-
İzmir "	597.042.500.-
Adana 1 nolu bina	327.181.-
Adana 2 nolu bina	3.500.000.000.-
Sivas Bölge Binası	8.603.550.-
Samsun Bölge Binası	1.697.960.700.-
Diyarbakır "	14.249.920.-
Bursa "	29.957.160.-
Eğitim Sitesi	268.533.253.-
1 nolu lojman	46.191.808.-
2 nolu lojman	35.669.423.-
3 nolu lojman	46.661.288.-
TOPLAM.....	6.587.413.165.-

5.2 (254) Taşıt Araçları Hesabı

Merkez ve Bölge Temsilciliklerimiz hizmet otoları kayıtlı değerleri 6.194.443.353.-TL. olup, dökümü aşağıya çıkarılmıştır.

Merkez Araçları	5.137.586.132.-
İstanbul Bölge Temsilciliği Araçları	88.960.768.-
Eskişehir Bölge Temsilciliği Araçları	67.893.135.-
İzmir Bölge Temsilciliği Araçları	84.178.680.-
Adana Bölge Temsilciliği Araçları	72.974.384.-
Sivas Bölge Temsilciliği Araçları	96.155.000.-
Samsun Bölge Temsilciliği Araçları	810.000.000.-
Diyarbakır Bölge Temsilciliği Araçları	158.459.710.-
Bursa Bölge Temsilciliği Araçları	301.979.743.-
Erzurum Bölge Temsilciliği Araçları	96.155.000.-
Eğitim Merkezi Araçları	100.801.-
Toplam.....	6.914.443.353.-

5.3 (255) Demirbaşlar Hesabı

Genel Merkezimiz, Bölge Temsilciliklerimiz ve Samsun Eğitim Merkezimiz hizmetinde kullanılmakta olan demirbaşlarımızın kayıtlı değeri 4.784.622.220.-TL. olup, dökümü aşağıya çıkarılmıştır.

Merkez demirbaşları	3.426.759.752.-
İstanbul Bölge Temsilciliği Demirbaşları	15.068.467.-
Eskişehir "	11.102.750.-
İzmir "	239.101.198.-
Adana "	8.912.068.-
Sivas "	39.722.958.-
Samsun "	887.079.993.-
Diyarbakır "	26.720.393.-
Bursa "	10.407.919.-
Erzurum "	8.166.000.-
Eğitim Merkezi Demirbaşları	111.580.722.-
Toplam.....	4.784.622.220.-

MADDİ DURAN VARLIKLAR HESABI DÖKÜMÜ

Binalar Hesabı	6.587.413.165.-
Taşıt Araçları Hesabı	6.914.443.353.-
Demirbaşlar Hesabı	4.784.622.220.-
	18.286.478.738.;

6- (33) DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR HESABI

31.12.1995 tarihi itibarıyla TÜRK-İŞ Konfederasyonunun herhangi bir kişi ve kuruluşa borcu yoktur.

7- (36) ÖDENECEK VERGİ ve DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER

Bu bölüm içerisinde (360) ödenecek vergi ve fonlar, (361) ödenecek sosyal güvenlik kesintileri ve (369) ödenecek diğer yükümlülükler olmak üzere 3 yardımcı hesaba ayrılan bu bölümün, Emanetler Hesabında 31.12.1995 tarihi itibarıyla Aralık 1995 ödemelerinden yapılan yasal kesintilerin ayrıntılı dökümü aşağıya çıkarılmıştır.

7.1 (360) Ödenecek Vergi ve Fonlar

Gelir Vergisi	6.371.680.240.-
Stopajlar	35.813.080.-
Damga Vergisi	78.984.086.-
Fon Vergileri	3.581.707.-
Toplam.....	6.490.059.113.-

7.2 (361) Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri

SSK Prim Kesintileri İşçi Hissesi	198.342.555.-
SSK Prim Kesintileri İşveren Hissesi	314.336.727.-
Zorunlu Tasarruf Fonu	96.185.203.-
Toplam.....	608.864.485.-

7.3 (369) Ödenecek Diğer Yükümlülükler

Sendika Aidatı Kesintileri 144.066.000.-

8-(54) KAR YEDEKLERİ**(549) FONLAR HESABI**

31.12.1995 tarihi itibarıyla fon hesaplarımızın bakiyesi
9.849.292.241.-TL.dir. dökümü aşağıya çıkarılmıştır.

8.1 Grev ve Yardımlaşma Fonu

Grevde olan işçilerimize yardım amacı ile bu hesabımızın 31.12.1995 tarihi itibarıyla bu fonun bakiyesi 3.884.809.423.-TL.dir.

8.2 Kooperatifçilik

31.12.1995 tarihi itibarıyla bu fonun bakiyesi 1.050.100.-TL.dir.

8.3 Ulusal İhtiyaçlar Yardım Fonu

Kıbrıs Barış Harekati sonrasında üye kuruluşlarımız ve üyelerince tesis edilmiş bulunan fon bakiyesi 31.12.1995 tarihi itibarıyla
3.873.292.773.-TL.dir.

8.4 Doğal Afetler Yardım Fonu

Afete uğrayan üyelerimize yardım amacı ile tesis edilmiş bulunan fon hesabının 31.12.1995 tarihi itibarıyla bakiyesi 494.064.115.-TL.dir.

FONLAR HESABI DÖKÜMÜ

Grev ve Yardımlaşma Fonu	3.884.809.423.-
Kooperatifçilik Fonu	1.050.100.-
Diğer Fonlar	1.260.991.584.-
Ulusal İhtiyaçlar Yardım Fonu	3.873.292.773.-
Çalışan Çocuklar Fonu	335.084.246.-
Doğal Afet Fonu	494.064.115.-
Toplam....	9.849.292.241.- TL.

9- (57) GEÇMİŞ YILLAR KARLARI

Sendika muhasebesinde bu yıl giren "KAR" sözcüğü, uygulamamızın, konumuzun dışında olmasına karşın, hesap planlarımıza ANA hesap olarak "BİLANÇO DEVİR HESABI" nın yerine konulmuştur. Bu başlık altında Konfederasyonumuzun yıl sonları itibariyle bakiye arzeden ve ertesi yılda bilanço devir hesabında gösterilen bu birikmiş gelirler bakiyemiz 50.477.937.717.-TL.dir.

1.11.1995 tarihinden 31.12.1995 tarihine kadar mali işlemler neticesinde 60.441.238.751.-TL. gelire karşın 36.167.153.317.-TL. gider (harcama) yapılmıştır. İki aylık süre içerisinde öz varlıklarımızda 24.274.854.439.-TL. artış meydana gelmiştir. Böylece ÖZ VARLIK toplamımız 60.327.229.958.-TL. olmuştur.

11- (64) DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR

Bu ana hesap içerisinde GELİRLERİMİZ 3 bölümde açıklanacaktır.

11.1 (642) Faiz Gelirleri

Bankalardaki vadeli ve vadesiz hesaplarımıza 1.11.1995-31.12.1995 tarihleri arasındaki 2 aylık süre içerisinde 28.063.470.700.-TL. banka faiz geliri sağlanmıştır.

11.2 (648) Üyelik Aidatları

TÜRK-İŞ gelirlerinin esasını üyelik aidatları teşkil etmektedir. 10 aylık süre içerisinde tahsil edilen üyelik aidatı 122.789.135.679.-TL. dir. Üye kuruluşlarımız itibariyle yapılan ödemeler aşağıya çıkarılmıştır.

**TEŞKİLATIMIZIN 1.11.1995 - 31.12.1995 TARİHİ
İTİBARIYLA ÜYELİK AİDATI ÖDEMELERİ**

TEŞKİLATIN ADI	ÖDEDİĞİ
TARIM-İŞ	1.057.500.000.-
ORMAN-İŞ	1.142.100.000.-
TÜRKİYE MADEN-İŞ	1.903.500.000.-
GENEL MADEN-İŞ	1.243.620.000.-
PETROL-İŞ	2.199.600.000.-
TEKGIDA-İŞ	12.287.860.000.-
ŞEKER-İŞ	1.355.715.000.-
TEKSİF	4.512.000.000.-
DERİ-İŞ	260.145.000.-
AĞAÇ-İŞ	689.144.400.-
SELÜLOZ-İŞ	1.824.946.600.-
BASIN-İŞ	668.785.400.-
BASİSEN	1.809.910.458.-
BASS	260.483.400.-
TÜRKİYE ÇİMSE-İŞ	479.400.000.-
KRİSTAL-İŞ	1.375.817.200.-
TÜRK METAL	11.794.625.000.-
DOKGEMİ-İŞ	1.074.949.560.-
TÜRKİYE YOL-İŞ	4.955.700.800.-
TES-İŞ	4.974.480.000.-
TEZKOOP-İŞ	846.000.000.-
TÜRK KOOP-İŞ	701.298.633.-
TÜMTİS	365.391.000.-
DEMİRYOL-İŞ	1.240.828.200.-
T.DENİZCİLER	575.280.000.-
HAVA-İŞ	1.529.315.684.-
LİMAN-İŞ	457.041.000.-
HABER-İŞ	1.522.842.300.-
SAĞLIK-İŞ	640.660.000.-
TOLEYİS	926.347.800.-
TÜRK HARB-İŞ	1.707.228.000.-
TGS	219.731.250.-
BELEDİYE-İŞ	21.430.700.800.-
TÜRK-SEN	112.273.200.-
TOPLAM.....	88.145.220.685.-

11.3 (649) Faaliyetlerle İlgili Diğer Olağan Gelirler

Bu gelirlerimiz ise malvarlığı gelirleri olan 6.743.040.-TL, Konferans salonu ve pasaj geliri 201.500.000.-TL. ve diğer gelirlerimiz olan 779.153.011.-TL. ile birlikte, olağan gelirler toplamı 987.396.051'dir.

2 aylık süreyi kapsayan gider ve gelirlerimizin dökümü aşağıya çıkartılmıştır.

1.11.1995 - 31.12.1995 GELİR-GİDER DÖKÜMÜ

GİDERLER		GELİRLER	
Yönetici Üc.İkr.Gid.	1.711.312.108.-	Üyelik Aidatları	49.042.384.074.-
Yönet.-Den.Yol.Gd.	298.646.601.-	Banka Faiz Gel.	10.411.458.626.-
Yön.Kur.16.Dön.Hiz.Ö	9.061.917.773.-	Mal Varlığı Gel.	6.743.040.-
Pers.Üc.İkr.Gelir.	10.256.409.601.-	Diğer Gelirler	779.153.011.-
Pers.Yolluk Giderleri	209.836.450.-	Kira Gelirleri	201.500.000.-
Pers.Taz.ve Sos.Y.G.	854.029.187.-		
Merkez İdari Gid.	10.980.553.802.-		
Bölge Tem.İdari G.	584.462.392.-		
Eğitim Giderleri	186.597.137.-		
Eğitim-Seminer Gider.	2.023.388.261.-		
Giderler Toplamı.....		60.441.238.751.-	
Müsbet Fark.....		60.441.238.751.-	
Toplam.....		60.441.238.751.-	
=====		=====	

12- (79) GİDER ÇEŞİTLERİ

12.1 (791) Yönetici Ücret, Yolluk ve Ödenek Giderleri

Yönetim Kurulu ücret, ikramiye ve sosyal yardımları olarak 1.711.312.108.-TL, yönetim, denetim, görevli yollukları olarak 298.646.601.-TL ve Yönetim Kurulu 17.Dönem Hizmet Ödenekleri olarak (vergiler dahil) 9.061.917.773.-TL olmak üzere yapılan sarf tutarı 11.071.876.482.-TL'dir.

12.2 (791) Personel Ücret, Yolluk ve Ödenek Giderleri

Personel Ücret Giderler

Merkez ve Bölge Temsilciliklerimizde görev yapan personele ücret ve sosyal yardım olarak yapılan ödemeler aşağıya çıkarılmıştır.

Y e r i	Ödenen Miktar
Merkez personeli ücret giderleri	5.976.964.906.-
İstanbul Bölge personeli ücret giderleri	562.024.844.-
Eskişehir "	421.972.723.-
İzmir "	447.224.543.-
Adana "	444.580.570.-
Sivas "	251.370.289.-
Samsun "	302.436.459.-
Diyarbakır "	473.207.925.-
Bursa "	345.856.764.-
Erzurum "	214.137.235.-
Samsun Eğitim Merk.Pers.Ücret Giderleri	816.633.343.-
Toplam.....	10.256.409.601.-

12.3 Personel Yolluk Giderleri

Merkez ve Bölge Temsilcilikleri ile Samsun Eğitim Merkezi Personeline yapılan yolluk ödemeleri, vasıta ücretleri ve vergiler dahil olmak üzere aşağıya çıkarılmıştır.

Y e r i	Ödenen Miktar
Merkez Personeli Yolluk Giderleri	202.492.618.-
Bölge Personeli Yolluk Giderleri	7.343.832.-
Toplam.....	209.836.450.- TL.

12.4 Personel Tazminat ve (TİS) Giderleri

Merkez personeli tabldot giderleri ve sosyal yardım olarak 573.317.187.- TL, vefat eden personelin yasal mirasçısına tazminat olarak ödenen 280.712.000.-TL. ile birlikte toplam 854.029.187.-TL. harcama yapılmıştır.

12.5 İdari Giderler

Genel Merkez, Bölge Temsilcilikleri ve Samsun Eğitim Merkezimizin haberleşme, kırtasiye, yayın, ulaşım, bina, toplantı, demirbaş, tamir ve sosyal amaçlı giderleri olarak yapılan harcamalar aşağıya çıkarılmıştır.

İdari Giderler Dökümü	
Merkez haberleşme giderleri	358.091.535.-
Merkez kırtasiye, yayın giderleri	558.082.781.-
Merkez ulaşım giderleri	672.771.602.-
Merkez bina giderleri	614.779.056.-
Merkez konuk-toplantı giderleri	261.611.250.-
Merkez demirbaş tamir, onarım gid.	72.629.500.-
Sosyal amaçlı giderleri	188.600.000.-
Genel Kurul giderleri	8.155.783.582.-
Diğer giderler	98.204.496.-
Ara toplam.....	10.980.553.802.- TL.

İstanbul Bölge İdari giderleri	104.931.728.-
Eskişehir "	46.977.434.-
İzmir "	118.221.287.-
Adana "	70.226.500.-
Sivas "	22.995.600.-
Samsun "	78.991.944.-
Diyarbakır "	77.106.674.-
Bursa "	51.601.225.-
Erzurum "	13.410.000.-
Eğitim Merkezi İdari Giderleri	186.597.137.-
Eğitim Seminer Giderleri	<u>2.023.388.261.-</u>
Toplam...	2.794.447.790.- TL.

31.12.1995 tarihli bilançomuz ile işbu 2 aylık Mali Raporumuzu bilgi ve onayınıza sunarız.

TÜRK-İŞ
TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU
31.12.1995 TARİHLİ BİLANÇOSU

AKTİF (VARLIKLAR)

I- DÖNEN VARLIKLAR **141.552.090.638.-**

A- Hazır Değerler	116.333.361.390.-
1- Kasa	139.451.812.-
2- Bankalar	116.193.909.578.-
D- Diğer Alacaklar	24.452.890.399.-
1- Diğer Çeşitli Alacaklar	24.452.890.399.-
H- Diğer Dönen Varlıklar	765.838.849.-
1- İş Avansları	263.675.462.-
2- Personel Avansları	502.163.387.-

II- DURAN VARLIKLAR **18.286.478.738.-**

D- Maddi Duran Varlıklar	18.286.478.738.-
1- Binalar	6.587.413.165.-
2- Taşıtlar	6.914.443.353.-
3- Demirbaşlar	4.784.622.220.-

AKTİF VARLIKLAR TOPLAMI **159.838.569.376.-**

PASİF (KAYNAKLAR)

I- KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR **7.242.984.598.-**

F- Ödenecek Vergi ve Diğ. Yük.	7.242.984.598.-
G- Gelecek Aylara Ait Gelirler	54.124.780.-
	54.124.780.-

II- ÖZKAYNAKLAR **154.541.459.998.-**

5- Özel Fonlar	9.849.292.241.-
D- Geçmiş Yıllar Karları	50.477.937.717.-
E- Dönem Net Kar/Zarar	92.214.230.040.-

PASİF (KAYNAKLAR) TOPLAMI **159.838.569.376.-**

TÜRK-İŞ
TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU
31.12.1995 TARİHLİ GELİR-GİDER TABLOSU

GELİR TABLOSU HESAPLARI

64- DİĞER FAAL OLAĞAN GELİR VE KAR		214.346.019.653.-
642- Faiz Gelirleri	38.474.929.326.-	
648- Üyelik Aidatları	171.831.519.753.-	
649- Diğer Ol.Gelirler	4.039.570.574.-	
GELİRLER TOPLAMI.....		214.346.019.653.-

MALİYET HESAPLARI

79- GİDER ÇEŞİTLERİ		122.131.789.613.-
791- İşçi Ücret ve Giderleri	77.977.766.664.-	
793- Dış. Sağ. Fayda ve Hizm.	38.074.713.337.-	
794- Çeşitli Giderler	6.079.309.612.-	
E- Dönem Net Karı		92.214.230.040.-
MALİYET HESAPLARI TOPLAMI		214.346.019.653.-

T Ü R K - İ Ş
T Ü R K İ Y E İ Ş Ç İ S E N D İ K A L A R I K O N F E D E R A S Y O N U
1.1.1996 - 29.2.1996 D Ö N E M İ

M A L İ R A P O R U D U R

1.1.1996 - 29.2.1996 tarihleri itibariyle TÜRK-İŞ Konfederasyonu Mali İşlemler neticesi, Muhasebe Hesap Planımızdaki sıraya göre aşağıya çıkarılmıştır.

1- (100) KASA HESABI

1.1.1996 tarihinden 29.2.1996 tarihine kadar;
Tahsilat toplamı 23.635.637.767.-
Ödemeler toplamı 23.440.154.331.-
29.2.1996 tarihli mevcut.....195.483.436.-

2- (101) BANKALAR MEVCUDU

1.1.1996 tarihinden 29.2.1996 tarihine kadar;
Banka hesaplarımıza yatırılan 68.571.817.863.-
Banka hesaplarımızdan çekilen 57.038.660.423.-
29.2.1996 tarihli mevcut... 111.533.157.440.-

29.2.1996 TARİHİ İTİBARIYLA BANKA MEVCUTLARI DÖKÜMÜ

Vadesiz Hesaplar..... 5.574.672.366.-

Vakıfbank Türk-İş Bürosu

1) Vakıfbank 2000001 nolu hesap 4.399.918.036.-
2) İş Bankası Yenişehir Şb. 372 hesap 30.894.727.-
3) Ziraat Bankası Yenişehir Şb.5071 hs. 115.443.842.-
4) Ziraat Bank.Yenişehir Şb.1734
Ceza Paraları Hs. 1.028.415.761.-
5.574.672.366.-

Vadeli Hesaplar..... 91.445.684.077.-

1) Vakıfbank Türk-İş Bürosu
1000288 nolu hesap 55.745.755.041.-
2) Vakıfbank Türk-İş Bürosu
1000292 nolu hesap 2.354.027.397.-
3) Vakıfbank Türk-İş Bürosu
1000672 nolu hesap 20.845.901.639.-
4) Vakıfbank Türk-İş Bürosu
1000677 nolu hesap 12.500.000.000.-
Vadeli Mevduat Toplamı... 91.445.684.077.-TL.

Banka Fon Hesapları..... 14.512.800.997.-

A) Vadesiz Fon Hesapları

1) K.Kıbrıs Yangın Hesabı	240.425.342.-
2) Yapı Kredi Çalışan Çocuklar Hs.	7.463.576.-
3) Vakıfbank Grev Yard.Hs.200600 Hes	<u>292.171.423.-</u>
	540.060.341.-

B) Vadeli Fon Hesapları U.İ.Y.F.

1) Vakıfbank Türk-İş Bürosu 1000719 nolu hesap	4.069.897.149.-
2) Vakıfbank Yenişehir Şubesi 1000291 nolu hesap	319.930.268.-
3) Vakıfbank Türk-İş Bürosu 1000291 nolu hesap	1.886.095.969.-
4) Vakıfbank Türk-İş Ceza Paraları	4.200.000.000.-
5) Vakıfbank Türk-İş Bürosu 1000473 nolu hesap	1.464.882.993.-
6) Vakıfbank Türk-İş Bürosu 1000244 nolu hesap	<u>2.031.934.277.-</u>
	13.972.740.656.-

BANKALAR HESABI GENEL TOPLAMI... 111.533.157.440.-TL.

=====

3) (136) ÇEŞİTLİ ALACAK HESABI

Su, elektrik gibi ödenen depozitolar için 1.335.834.-TL. BASIN-İŞ Sendikası Ziraat Bankası grevi için verilen 95.000.000.-TL. üye sendikalardan aidat alacağımız 34.565.444.480.-TL. ve diğer alacağımız 350.432.965.-TL. ile birlikte çeşitli alacaklar hesabı bakiye alacağımız 34.917.213.279.-TL.dir.

4) (19) AVANSLAR HESABI (DİĞER DÖNEN VARLIKLAR)

Verilen iş ve personel avansları ile Bölge temsilciliklerimiz ve Samsun Eğitim Merkezimize gönderilen sarf avansları bu grupta işleme tabi tutulmuştur. Avanslar hesabının 29.2.1996 tarihli bakiyesi 2.257.696.266.-TL.dir.

4.1 (195) İş Avansları

Tabldot, oto benzin, tamir, çayocağı, baskı işleri, bina, tamir,onarım gibi işlerin yer aldığı bu hesapta grubunun bakiyesi 1.278.578.360.-TL.dir.

4.2 (195) Bölge Temsilcilik Avansları

29.2.1996 tarihi itibarıyla Bölge temsilciliklerimiz ve Samsun Eğitim Merkezimiz avans bakiyeleri aşağıya çıkarılmıştır.

İstanbul Bölge Temsilciliği	164.719.412.-
Eskişehir Bölge Temsilciliği	27.356.984.-
İzmir Bölge Temsilciliği	36.558.943.-
Adana Bölge Temsilciliği	29.324.719.-
Sivas Bölge Temsilciliği	13.521.207.-
Samsun Bölge Temsilciliği	12.864.391.-
Diyarbakır Bölge Temsilciliği	37.597.998.-
Bursa Bölge Temsilciliği	51.560.396.-
Erzurum Bölge Temsilciliği	5.041.100.-
Eğitim Merkezi	33.195.293.-
TOPLAM.....	411.740.443.-

4.3. (196) Personel Avansları

29.2.1996 tarihi itibarıyla bu bölümde yer alan yurt içi ve yurt dışı seyahat avansları, ücretine mahsuben verilen avansların toplamı 411.740.443.-TL.dir.

AVANSLARIN DÖKÜMÜ

İş Avansları	1.278.578.171.-
Bölge Temsilcilikleri Avansları	411.740.443.-
Personel Avansları	567.377.652.-
Toplam.....	2.257.696.266.-

5- (25) MADDİ DURAN VARLIKLAR HESABI

Bu ana hesap içerisinde (252) BİNALAR HESABI (254) TAŞIT ARAÇLARI HESABI ve (255) DEMİRBAŞLAR HESABI olmak üzere 3 ana hesabın 29.2.1996 tarihli bakiyeleri toplamı 18.480.488.738.- TL. olup dökümü aşağıya çıkartılmıştır.

5.1 (252) Binalar Hesabı

Genel Merkezimiz ve Samsun Eğitim Sitemiz binaları ile Bölge Temsilciliklerimiz daireleri ve Ankara'da bulunan 3 adet lojman dairesinin kayıtlı değerleri 6.587.413.165.-TL.dir.

Merkez Binası	308.545.148.-
İstanbul Bölge Binası	481.500.-
Eskişehir "	33.189.634.-
İzmir "	597.042.600.-
Adana 1 nolu bina	327.181.-
Adana 2 nolu bina	3.500.000.000.-
Sivas Bölge Binası	8.603.550.-
Samsun Bölge Binası	1.697.960.700.-
Diyarbakır "	14.249.920.-
Bursa "	29.957.160.-
Eğitim Sitesi	268.533.253.-
1 nolu lojman	46.191.808.-
2 nolu lojman	35.669.423.-
3 nolu lojman	46.661.288.-
Toplam.....	6.587.413.165.-

5.2 (254) Taşıt Araçları Hesabı

Merkez ve Bölge Temsilciliklerimiz hizmet otoları kayıtlı değerleri 6.914.443.353.-TL. olup, dökümü aşağıya çıkarılmıştır.

Merkez Araçları	5.137.586.132.-
İstanbul Bölge Temsilciliği Araçları	88.960.768.-
Eskişehir Bölge Temsilciliği Araçları	67.893.135.-
İzmir Bölge Temsilciliği Araçları	84.178.680.-
Adana Bölge Temsilciliği Araçları	72.974.384.-
Sivas Bölge Temsilciliği Araçları	96.155.000.-
Samsun Bölge Temsilciliği Araçları	810.000.000.-
Diyarbakır Bölge Temsilciliği Araçları	158.459.710.-
Bursa Bölge Temsilciliği Araçları	301.979.743.-
Erzurum Bölge Temsilciliği Araçları	96.155.000.-
Eğitim Merkezi Araçları	100.801.-
Toplam.....	6.914.443.353.-

5.3 (255) Demirbaşlar Hesabı

Genel Merkezimiz, Bölge Temsilciliklerimiz ve Samsun Eğitim Merkezimiz hizmetinde kullanılmakta olan demirbaşlarımızın kayıtlı değeri 4.978.632.220.-TL. olup, dökümü aşağıya çıkarılmıştır.

Merkez demirbaşları	3.608.769.752.-
İstanbul Bölge Temsilciliği Demirbaşları	15.068.467.-
Eskişehir "	11.102.750.-
İzmir "	239.101.198.-
Adana "	8.912.068.-
Sivas "	39.722.958.-
Samsun "	899.079.993.-
Diyarbakır "	26.720.393.-
Bursa "	10.407.919.-
Erzurum "	8.166.000.-
Eğitim Merkezi Demirbaşları	111.580.722.-
Toplam.....	4.978.632.220.-

MADDİ DURAN VARLIKLAR HESABI DÖKÜMÜ

Binalar Hesabı	6.587.413.165.-
Taşıt Araçları Hesabı	6.914.443.353.-
Demirbaşlar Hesabı	4.978.632.220.-
	18.480.488.738.-

6- (33) DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR HESABI

29.2.1996 tarihi itibarıyla TÜRK-İŞ Konfederasyonunun herhangi bir kişi ve kuruluşa borcu yoktur.

7- (36) ÖDENECEK VERGİ ve DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER

Bu bölüm içerisinde (360) ödenecek vergi ve fonlar, (361) ödenecek sosyal güvenlik kesintileri ve (369) ödenecek diğer yükümlülükler olmak üzere 3 yardımcı hesaba ayrılan bu bölümün, Emanetler Hesabında 29.2.1996 tarihi itibarıyla Şubat 1996 ödemelerinden yapılan yasal kesintilerin ayrıntılı dökümü aşağıya çıkarılmıştır.

7.1 (360) Ödenecek Vergi ve Fonlar

Gelir Vergisi	1.181.192.021.-
Stopajlar	46.101.639.-
Damga Vergisi	24.242.376.-
Fon Vergileri	4.141.063.-
TOPLAM.....	1.255.677.099.-

7.2 (361) Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri

SSK Prim Kesintileri İşçi Hissesi	196.733.342.-
SSK Prim Kesintileri İşveren Hissesi	312.095.323.-
Zorunlu Tasarruf Fonu	135.583.215.-

Toplam.....	644.411.880.-
-------------	---------------

7.3 (369) Ödenecek Diğer Yükümlülükler

Sendika Aidatı Kesintileri 351.861.000.-

8- (54) KAR YEDEKLERİ

(549) FONLAR HESABI

29.2.1996 tarihi itibariyle fon hesaplarımızın bakiyesi
15.535.792.689.-TL.dir. Döküman aşağıya çıkarılmıştır.

8.1 Grev ve Yardımlaşma Fonu

Grevde olan işçilerimize yardım amacı ile açılan bu hesabımızın
29.2.1996 tarihi itibariyle bakiyesi 4.362.068.572.-TL.dir.

8.2 Kooperatifçilik

29.2.1996 tarihi itibariyle bu fonun bakiyesi 1.050.100.-TL.dir.

8.3 Ulusal İhtiyaçlar Yardım Fonu

Türk Silahlı Kuvvetlerine yardım amacı ile Kıbrıs Barış Harekatı
sonrasında üye kuruluşlarımız ve üyelerince tesis edilmiş bulunan fon
bakiyesi 29.2.1996 tarihi itibariyle 3.711.227.187.-TL.dir.

8.4 Doğal Afetler Yardım Fonu

Afete uğrayan üyelerimize yardım amacı ile tesis edilmiş bulunan fon
hesabının 29.2.1996 tarihi itibariyle bakiyesi 809.108.685.-TL.dir.

FONLAR HESABI DÖKÜMÜ

Grev ve Yardımlaşma Fonu	4.362.068.572.-
Kooperatifçilik Fonu	1.050.100.-
Diğer Fonlar	1.399.561.584.-
Ulusal İhtiyaçlar Yardım Fonu	3.711.227.187.-
Ceza Paraları Fonu	5.237.567.035.-
Doğal Afet Fonu	809.108.685.-
Çalışan Çocuklar Fonu	15.209.526.-
Toplam....	15.535.792.689.- TL.

9- (57) GEÇMİŞ YILLAR KARLARI

Bu hesap,hesap planlarımıza ANA hesap olarak "BİLANÇO DEVİR HESABI" nın yerine konulmuştur. Bu başlık altında Konfederasyonumuzun yıl sonları itibariyle bakiye arzeden ve ertesi yılda bilanço devir hesabında gösterilen bu birikmiş gelirler bakiyemiz 142.692.167.757.-TL.dir.

1.1.1996 tarihinden 29.2.1996 tarihine kadar mali işlemler neticesinde 28.109.469.165.-TL. gelir tahakkuk etmesine rağmen bu miktarın ancak 17.645.146.365.-TL.sı tahsil edilebilmiş geri kalan 10.464.322.800.-TL.sı ise sendikaların aidat borçları olup, henüz tahsil edilememiş olup, 21.205.340.431.-TL. gider (harcama) yapılmıştır. 2 aylık süre içerisinde öz varlıklarımızda 8.109.469.165.-TL. menfi artış meydana gelmiştir.

11- (64) DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR

Bu ana hesap içerisinde GELİRLERİMİZ 3 bölümde açıklanacaktır.

11.1 (642) Faiz Gelirleri

Bankalardaki vadeli ve vadesiz hesaplarımıza 1.1.1996-29.2.1996 tarihleri arasındaki 2 aylık süre içerisinde 7.747.276.665.-TL. banka faiz geliri sağlanmıştır.

11.2 (648) Üyelik Aidatları

TÜRK-İŞ gelirlerinin esasını üyelik aidatları teşkil etmektedir. 2 aylık süre içerisinde tahakkuk eden 19.884.926.000.-TL.den ancak 9.420.603.120.-TL. tahsil edilmiş olup tahsil edilen bu miktarın üye kuruluşlarımız itibariyle yapılan ödemeler aşağıya çıkarılmıştır.

**TEŞKİLATIMIZIN 1.1.1996 - 29.2.1996 TARİHİ
İTİBARIYLA ÜYELİK AİDATI ÖDEMELERİ**

TEŞKİLATIN ADI	ÖDEDİĞİ
TARIM-İŞ	705.000.000.-
TÜRKİYE MADEN-İŞ	-
GENEL MADEN-İŞ	994.896.000.-
PETROL-İŞ	-
TEKGIDA-İŞ	-
ŞEKER-İŞ	-
TEKSİF	-
DERİ-İŞ	104.550.000.-
AĞAÇ-İŞ	-
SELÜLOZ-İŞ	-
BASIN-İŞ	52.452.000.-
BASİSEN	341.657.100.-
BASS	291.559.800.-
TÜRKİYE ÇİMSE-İŞ	-
KRİSTAL-İŞ	52.029.000.-
TÜRK METAL	-
DOKGEMİ-İŞ	1.051.380.-
TÜRKİYE YOL-İŞ	3.500.000.000.-
TES-İŞ	1.658.160.000.-
TEZKOOP-İŞ	-
TÜRK KOOP-İŞ	93.643.740.-
TÜMTİS	13.073.400.-
DEMİRYOL-İŞ	1.240.828.200.-
T.DENİZCİLER	287.640.000.-
HAVA-İŞ	-
LİMAN-İŞ	-
HABER-İŞ	-
SAĞLIK-İŞ	40.000.000.-
TOLEYİS	-
TÜRK HARB-İŞ	-
TGS	44.062.500.-
BELEDİYE-İŞ	-
TÜRK-SEN	-
ORMAN-İŞ	-
TOPLAM.....	9.420.603.120.-

11.3 (649) Faaliyetlerle İlgili Diğer Olağan Gelirler

Bu gelirlerimiz ise malvarlığı gelirleri olan 35.000.000.-TL, eğitim gelirleri 112.500.000.-TL, çeşitli yayın,salon ve pasaj kirası 328.266.500.-TL. ve

diğer gelirlerimiz 1.500.000.-TL. olmak üzere Olağan Gelirler Toplamı 477.266.500-TL.dir.

2 aylık süreyi kapsayan gider ve gelirlerimizin dökümü aşağıya çıkartılmıştır.

1.1.1996 - 29.2.1996 GELİR-GİDER DÖKÜMÜ

GİDERLER		GELİRLER	
Yönetici Üc.İkr.Gid.	1.944.259.352.-	Üyelik Aidatları	19.884.926.000.-
Yönet.-Den.Yol.Gd.	293.576.740.-	Banka Faiz Gel.	7.747.276.665.-
Pers.Üc.İkr.Gelir.	12.029.819.895.-	Mal Varlığı Gel.	35.000.000.-
Pers.Yolluk Giderleri	275.850.803.-	Kira Gelirleri	328.266.500.-
Pers.Taz.ve Sos.Y.G.	659.452.791.-	Diğer Gelirler	1.500.000.-
Merkez İdari Gid.	2.750.051.457.-	Eğitim Gelirleri	112.500.000.-
Bölge Tem.İdari G.	440.496.392.-		
Toplam....	21.214.573.396.-		
Eğitim Giderleri	-9.232.965.-		
Giderler Toplamı.....	21.205.340.431		
Müsbet Fark.....	6.904.128.734.-		
Toplam.....	28.109.469.165.-		
	=====		28.109.469.165.-
			=====

12- (79) GİDER ÇEŞİTLERİ

12.1 (791) Yönetici Ücret, Yolluk ve Ödenek Giderleri

Yönetim Kurulu ücret,ikramiye ve sosyal yardımları olarak 1.944.259.352.-TL,yönetim,denetim,görevli yollukları olarak (vasita giderleri ve vergiler dahil) 293.576.740.-TL. olmak üzere bu fasıldan yapılan sarf tutarı 2.237.836.092.-TL.dir.

12.2 (791) Personel Ücret, Yolluk ve Ödenek Giderleri

Personel Ücret Giderleri

Merkez ve Bölge Temsilciliklerimizde görev yapan personele ücret ve sosyal yardım olarak yapılan ödemeler aşağıya çıkarılmıştır.

Y e r i	Ödenen Miktar
Merkez personeli ücret giderleri	6.926.553.513.-
İstanbul Bölge personeli ücret giderleri	665.809.846.-
Eskişehir "	499.277.448.-
İzmir "	531.441.548.-
Adana "	529.530.148.-
Sivas "	294.252.928.-
Samsun "	383.218.042.-
Diyarbakır "	554.117.248.-
Bursa "	407.296.834.-
Erzurum "	256.611.528.-
Samsun Eğitim Merk.Pers.Ücret Giderleri	981.710.812.-
Toplam.....	12.029.819.895.-

12.3 Personel Yolluk Giderleri

Merkez ve Bölge Temsilcilikleri ile Samsun Eğitim Merkezi Personeline yapılan yolluk ödemeleri, vasıta ücretleri ve vergiler dahil olmak üzere aşağıya çıkarılmıştır.

Y e r i	Ödenen Miktar
Merkez Personeli Yolluk Giderleri	201.456.265.-
Bölge Personeli Yolluk Giderleri	43.788.600.-
Diğer Görevli Yolluk Giderleri	30.605.938.-
Toplam.....	275.850.803.- TL.

12.4 Personel Tazminat ve (TİS) Giderleri

Merkez personeli tabldot giderleri 242.962.791.-TL. ve vefat eden personelin yasal mirasçılara kıdem tazminatı olarak ödenen 416.490.000.-TL. ile birlikte toplam 659.452.791.-TL. harcama yapılmıştır.

12.5 İdari Giderler

Genel Merkez, Bölge Temsilcilikleri ve Samsun Eğitim Merkezimizin haberleşme, kırtasiye, yayın, ulaşım, bina, toplantı, demirbaş, tamir ve sosyal amaçlı giderleri olarak yapılan harcamalar aşağıya çıkarılmıştır.

İdari Giderler Dökümü	
İstanbul Bölge İdari Giderleri	56.183.989.-
Eskişehir "	25.204.675.-
İzmir "	109.021.270.-
Adana "	48.508.060.-
Sivas "	11.566.000.-
Samsun "	74.980.070.-
Diyarbakır "	18.047.652.-

Bursa	"	30.409.876.-
Erzurum	"	6.535.000.-
Eğitim Merkezi İdari Giderleri		<u>60.039.800.-</u>
Toplam....		440.496.392.-

12.6 (794) Diğer Giderler

Konfederasyonun Aidat Giderleri

Konfederasyonumuzun üyesi bulunduğu ICFTU, ETUC, APRO, TUAC gibi uluslararası kuruluşlara 1996 yılında ödenmesi gereken aidatlardan bir kısmı olan 2.821.063.966.-TL'nin detayı aşağıya çıkarılmıştır.

ETUC	2.089.070.890.-
TUAC	489.934.351.-
APRO	<u>242.060.725.-</u>
Toplam.....	2.821.065.966.- TL.

aidat ödenmiştir.

29.2.1996 tarihli blançomuz ile işbu 2 aylık Mali Raporumuzu bilgi ve onayınıza sunarız.

TÜRK-İŞ
TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU
29.2.1996 TARİHLİ BİLANÇOSU

AKTİF (VARLIKLAR)

I- DÖNEN VARLIKLAR **148.906.668.781.-**

A- Hazır Değerler	111.728.640.876.-
1- Kasa	195.483.436.-
2- Bankalar	111.533.157.440.-
D- Diğer Alacaklar	34.917.213.279.-
1- Diğer Çeşitli Alacaklar	34.917.213.279.-
H- Diğer Dönen Varlıklar	2.260.814.426.-
1- İş Avansları	1.690.318.614.-
2- Personel Avansları	570.492.912.-

II- DURAN VARLIKLAR **18.480.488.738.-**

D- Maddi Duran Varlıklar	18.480.488.738.-
1- Binalar	6.587.413.165.-
2- Taşıtlar	6.914.443.353.-
3- Demirbaşlar	4.978.632.220.-

AKTİF VARLIKLAR TOPLAMI **167.387.157.519.-**

PASİF (KAYNAKLAR)

I- KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR **2.251.949.979.-**

F- Ödenecek Vergi ve Diğ. Yük.	2.251.949.979.-
--------------------------------	-----------------

II- ÖZKAYNAKLAR **165.135.207.540.-**

5- Özel Fonlar	15.538.911.049.-
----------------	------------------

D- Geçmiş Yıllar Karları	142.692.167.757.-
--------------------------	-------------------

E- Dönem Net Kar/Zarar	6.904.128.734.-
------------------------	-----------------

PASİF (KAYNAKLAR) TOPLAMI **167.387.157.519.-**

TÜRK-İŞ
TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU
29.2.1996 TARİHLİ GELİR-GİDER TABLOSU

GELİR TABLOSU HESAPLARI

64- DİĞER FAAL OLAĞAN GELİR VE KAR 28.109.468.165.-

642- Faiz Gelirleri	7.747.276.665.-
648- Üyelik Aidatları	19.884.926.000.-
649- Diğer Ol.Gelirler	477.266.500.-

GELİRLER TOPLAMI..... 28.109.469.165.-

MALİYET HESAPLARI

79- GİDER ÇEŞİTLERİ 21.205.340.431.-

791- İşçi Ücret ve Giderleri	15.202.959.581.-
793- Dış.Sağ.Fayda ve Hizm.	3.181.314.884.-
794- Çeşitli Giderler	2.821.065.966.-

E- Dönem Net Karı 6.904.128.734.-

MALİYET HESAPLARI TOPLAMI 28.109.469.165.-

